¶ Libellus sophistarū ad vsum Oxoniēs. Impressus Londoniis per Winandum de Worde: hac in vrbe in parrochia sctē Brigide [in the flete strete] ad signū solis cōmorantem.

[illegible]

¶ Ad subtilissim[illegible] ingeniorū sophistas

Quoniā persona quā q̄s gerere velit (vt iquit
Cicero) a volūtate proficiscitur. Vobis adolescētes (quibus inest maxima cōsilii
imbecillitas) consilio si aliqñ adipisci volueritis virtutis premiū (quod honor est)
refrenate libidines/spernite voluptates/ceterasq̧ animi labes repellite/mores
deprauatos insolentiamq̧ restringite. Vigilātissimis animis ⁊ virtuti ⁊ bonarū
artium litteris incūbite. quarū radices ⁊ si amare sint: fructus tamē earū dulces
nec prius fructus q̄ radices gustare licebit: quoniam nō meruit dulcia qui nō gu
stauit amara. Et quacūq̧ scientia q̄s excellere mauult: pricipio op⁹ est (si ad altas
structuras progredi voluerit) logicalia principia in aīo suo pro stabili iaciat fun
damēto ad oēm nāq̧ scientiam logica viā habet: atq̧ veluti linceis oculis verum
a falso in singulis discernit. Hec enī est oīm scientiarū clauis reserans et aperiens
ois sapientie secreta. In oībus scientiis militat/illas ab inimicis defendēs/elin
gues instruit/et sermone egētes ditat/torpētes excitat/armatq̧ inermes. Hanc
igitur adolescētes diligite ⁊ colite omni nectare suauiorē/omni serico splēdidiorē
omni auro gemmaq̧ preciosiorē. At (ne pluribus agā) logica singulis sciētiis splē
dorem cōfert: tantoq̧ ceteris scientiis oībus presta[illegible] quāto singule alie scientie [illegible]
la vincitur. Et huius tante laudis/logice/nolo q̄sq̄ existimare q̧ sophistria sit ex
pers/quoniā tam inter se congruentes sunt logica ⁊ sophistria: vt qui logicā lau
dat/sophistriā bonū logice seminariū laudet necesse sit. Hec enī tractat subtilissi
ma sophismata: que si quis bene docteq̧ intellexerit: videbit [illegible] oēs mirabilis
sapientie et discipline. Hec etiā tā oībus vtilis tamq̧ preclara est: vt vir interior
sit logica/nec mediocri laude sit digna. Hanc igitur vobis emite: qui aliqñ docti es
velitis: nec pluris sit apud vos pecunia q̄ scientia. li[illegible] iam venales habet[illegible] om
ni cura ac diligentia emendatos. [illegible]alete.

[illegible]

He is a knave that [illegible] this book

De propositionibus.

Propositio est oratio indicatiua/cõgrua ꝛ perfecta/verũ vel falsum significans.

¶ Propositionũ. Alia cathegorica/alia hypotetica. Cathegorica est illa que habet vnicũ subiectũ/vnicũ predicatũ/et vnicã copulã. exemplũ homo est aĩal: ly hõ est subiectũ: qꝛ precedit pͥncipale verbũ. ly est est copula: qꝛ copulat siue ligat subiectũ cũ predicato ly animal est predicatum quia sequitur principale verbum: et subiectum est totũ illud quod precedit principale verbum preter signũ ꝛ negationem.

¶ Quero que est ista hõ currit. dico ꝙ est cathegorica

¶ Contra. Illa est cathegorica que habet vnicũ subiectũ/vnicũ predicatũ et vnicam copulam: sed hic deficit predicatũ: ergo nõ est cathegorica. Dico qꝛ ꝗuis nõ habeat predicatũ expresse positũ tamẽ habet subintellectũ scꝫ currens: qꝛ omnẽ verbũ adiectiuũ põt resolui in participiũ eiusdẽ tẽporis ꝛ in hoc verbũ. Sum/es/fui. vt currit. i. est currens. ꝛ hoc verbũ Sum es fui resoluitur in seipm̃ ꝛ in participium suũ: vt hõ est. i. homo est ens.

¶ Item propositionũ alia affirmatiua/alia negatiua. ¶ Affirmatiua est illa in q̃ principale verbũ affirmatur: vt homo currit.

¶ Negatiua propositio est illa in qua principale verbum negatur: vt homo non currit.

¶ Propositionũ alia vniuersalis/alia particularis/

alia indiffinita/alia singularis.

¶ Uniuersalis est illa in qua subiicitur terminus cõmunis signo vniuersali determinatus: vt oĩs homo currit. Et ista sunt signa vniuersalia. Oĩs/nullus/quilibet/neuter/nemo/nihil/vterqꝫ/vnusquisqꝫ ꝛ similia.

¶ Particularis est illa in qua subiicitur terminus cõis signo particulari determinatus: vt aliquis homo currit. Et hec sunt signa particularia. Aliqs/quidã/alter/alius/vnus/solus ꝛ similia.

¶ Indefinita est illa in qua subiicitur terminꝰ cõis sine signo: vt homo currit.

¶ Singularis est illa in qua subiicitur terminus discretus vel pnomẽ demõstratiuũ: vt iohãnes currit: vel ille homo currit. Et nota ꝙ terminꝰ discretus est omẽ nomẽ ppriũ: vt iohãnes/plato/sortes. Et terminꝰ cõis est omẽ nomẽ appellatiuũ quod est cõe multorũ: vt homo/animal/asinus.

Que ca/vel yp/qualis ne/vel af. v/quãta/p/in/sin.

¶ Exponitur sic ad questionẽ factã per que. respondendũ est cathegorica vel hypothetica. Ad questionẽ factã per qualis respondendũ est affirmatiua vel negatiua. Ad questionẽ factã per quãta respondendũ est vniuersalis/particularis/indiffinita/vel singularis.

¶ Nota ꝙ vniuersalis affirmatiua/et vniuersalis

negatiua de consimilibus subiectis predicatis et copulis. et terminis precise supponentibus pro eisdẽ contrarie stant in figura.

¶ Uniuersalis negatiua ꝛ particularis siue indiffinita negatiua: cũ eisdẽ cõditionibus cõtradictorie stant in figura.

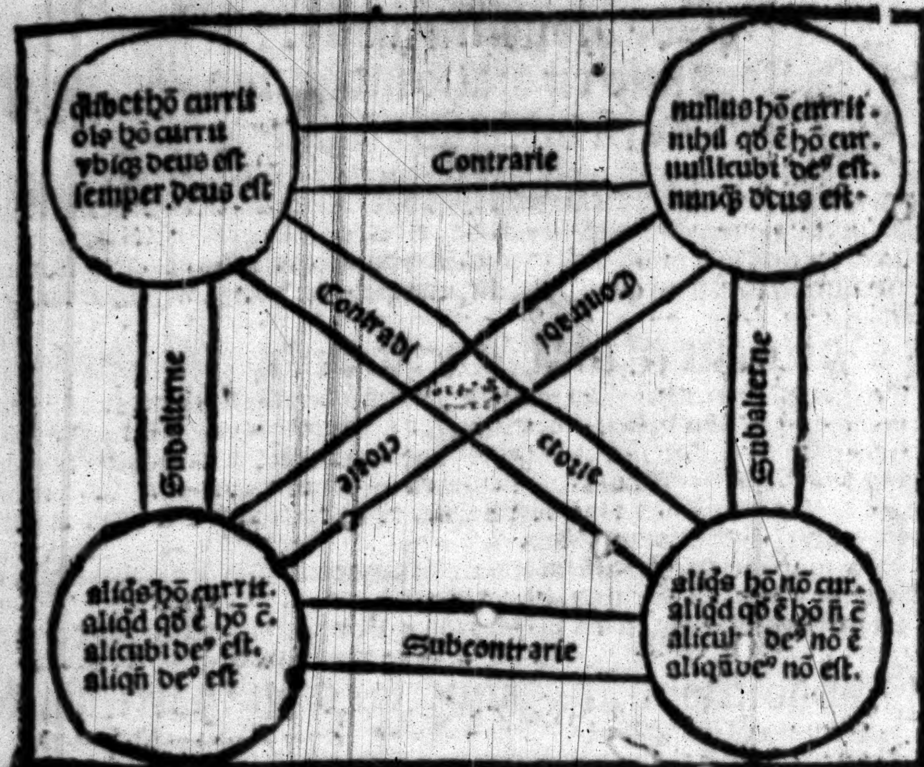
¶ Uniuersalis negatiua ꝛ particularis siue indiffinita affirmatiua cũ eisdẽ cõditionibus stãt cõtradictorie in figura.

¶ Uniuersalis negatiua ꝛ particularis siue indiffinita negatiua cũ eisdẽ conditionibus subalterne stant in figura.

¶ Uniuersalis affirmatiua ꝛ particularis siue indiffinita affirmatiua cũ eisdẽ cõditionibus subalterne stant in figura. Et particularis siue indiffinita affirmatiua ꝛ particularis siue indefinita negatiua subcõtrarie stant in figura.

¶ Et nota ꝙ propositio singularis non habet locũ in figura.

flamma fumo est proxima

LEx et natura contrariarū talis est q̄ si vna sit vera reliquā erit falsa in terminis substā tialibus et in predicatione directa. vt si hec sit vera. ¶ Quilibet homo est animal. hec erit falsa. nullus homo est animal. Sed i predicatione indirecta ⁊ in terminis accidētalibꝰ possūt esse false ⁊ nūq3 vere. Exemplum primi: vt oē aīal est homo: et nullum aīal est homo. Exemplū secūdi. Quilibet homo est albus: ⁊ nullus homo est albus.

¶ Predicatio dicitur duobus modis. directa et indirecta. ¶ Predicatio directa est quando superius predicatur ⁊ inferius subiicit vt homo est aīal. ¶ Predicatio indirecta est quādo inferius predicatur ⁊ superiꝰ subiicitur: vt aīal est hō. ¶ Terminus dr̄ dupliciter: scz substātialis ⁊ accidētalis. Terminꝰ substātialis est ille terminus qui sī semel dicatur de vna re requiritur q̄ semper dicatur de eadē re dū illa res manet: vt homo/lapis/lignū/et huiusmodi. Terminus accidētalis est ille terminꝰ q̄ si semel dicatur de vna re requiritur q̄ semper dicatur de eadem re dū illa res manet: vt ambulās currēs. Et oīa nomina officiorū: vt cocus mācipiū/ ⁊ huiusmodi. ¶ Similiter superius est illud qđ significat omne illud quod suum inferiꝰ significat et plura vltra: vt animal: quia iste terminus animal est superius ad istum terminū homo: q2 animal significat omne illud quod homo significat: ⁊ plura vltra vt hominē et leonem. ⁊c. ¶ Sed inferius est illud quod significat aliquod quod suum superius. sed non tot nec tāta. vt homo respectu animalis. Sic patet q̄ homo est inferius ad animal.

De conuersionibus.

¶ Lex et natura contradictoriarū talis est / q̄ si vna sit vera reliqua erit falsa in oībus terminis ⁊ in omni predicatiōe: vt si hec sit vera. Oīs hō est aīal / hec erit falsa. aliquod quod est homo non erit animal.

¶ Lex et natura subalternatarū talis est / q̄ si vniuersalis sit vera / sua particularis siue indefinita erit vera generaliter i omibus terminis ⁊ in omni predicatione: vt si hec sit vera quilibet homo est aīal: hec erit vera aliqs hō est aīal. sed si particularis siue indefinita sit vera nō requiritur ex necessitate q̄ sua vniuersalis sit vera: vt si hec sit vera: aliquis homo currit: nō requiritur q̄ hec sit vera quilibet homo currit. Sed in terminis substantialib⁹ et in predicatione directa si particularis sit vera necesse est ⁊ sua vniuersalis sit vera: vt in his / hō est aīal q̄ oīs hō est aīal: que est sua vniuersalis.

¶ Lex et natura subcōtrariarum talis est / q̄ si vna sit vera reliqua erit falsa in terminis substantialib⁹ ⁊ in predicatione directa: vt si hec sit vera / quidam hō est aīal hec erit falsa / quidā hō nō est aīal. Sed in terminis accītalibus ⁊ in predicatiōe in directa ꝓħt simul esse vere: vt quoddā aīal nō est hō / ⁊ quoddā aīal est hō / ⁊ quidā hō est alb⁹: ⁊ quidā hō nō est alb⁹. Et due ꝓpōnes q̄ subcōtrarie stant in figura nunq̄ possunt simul esse false.

¶ Propositio hypothetica est illa que habet duas propositiones cathegoricas in se īclusas cum aliqua nota (coniunctionis vel aduerbii). Et quinq̄ sunt species hypothetice. scz Copulatiua. Disiunctiua. Conditionalis. Causalis. ⁊ Tēporalis. ¶ Copulatiua est illa q̄ habet duas ꝓpōnes cathegoricas in se inclusas p̄ istā notā (⁊) vt tu es hō ⁊ tu es aīal. ⁊ copulatiua est vera qñ vtraq̄ ei⁹ pars est vera: ⁊ est falsa qñ eius vna pars est falsa. ¶ Disiunctiua est illa q̄ habet duas ꝓpositiones cathegoricas in se inclusas p̄ hāc notā (vel) vt tu es homo vel tu es asinus. et est disiunctiua vera: qñ vna pars est vera. ⁊ est falsa qñ vtraq̄ pars est falsa. ¶ Conditionalis est illa: in qua sunt due ꝓpōnes cathegorice cōiūctim: p̄ istā notā (si) vt si tu es hō tu es animal. Et est cōditionalis bona qñ ~~aūs~~ formaliter itelligitur in aīte. Et nota q̄ aīs in cōditionali est illud quod immediate sequitur hāc notam (si) siue sit prior siue posterior. ⁊ reliqua ꝓpositio est consequens. Causalis est illa: in qua due propositiones cathegorice coniungunt᷑ per hanc notam (quia) vt quia tu es homo tu es animal. ⁊ est causalis bona. quando illud quod precedit est causa illius qđ subsequitur. ¶ Temporalis est in qua due propositiones cathegorice coniungūtur. per istam notam (dum) vel quando. Ut dum tu curris tu moueris. Et est tēporalis vera: quando ambe partes sunt vere. et hoc pro eodem instanti. ¶ Instans est vnum indiuisibile in tempore qđ nō est tempus nec pars temporis. ad quod tamen partes temporis copulātur. ¶ Nota q̄ propositio hypothetica nō est alicuius ~~qualitatis neq̄~~ quantitatis.

¶ Conuersio est transpositio terminorum: quando de subiecto fit predicatum et econtra.

¶ Nota q̄ tripliciter dr̄ cōuersio. scz simplex. ⁊ p̄ accñs. et p̄ contrapositionē.

¶ Conuersio simplex est: quando de subiecto fit predicatū ⁊ ecōtra. manēte eadem qualitate ⁊ quantitate. Et hoc mō conuertit᷑ vniuersalis negatiua et particularis siue indefinita affirmatiua. sic nullus hō est lapis: sic conuertit᷑: nullus lapis est homo ~~masculinus~~. ⁊ quidā hō est aīal conuertit᷑ quoddā aīal est homo ~~masculinus~~. ¶ Cōuersio per accñs est qñ de subiecto fit p̄dicatū ⁊ ecōtra: manente eadem qualitate. sed mutata quantitate: et sic cōuertitur vniuersalis affirmatiua ⁊ vniuersalis negatiua. Uniuersalis affirmatiua sic. quilibet hō est aīal: sic conuertitur aliquod aīal est hō ~~masculinus~~. Uniuersalis negatiua: vt nullus homo est

animal sic conuertitur. aliquod animal nō est homo [redacted]. ¶ Cōuersio per contrapositionem/est quando de subiecto fit predicatum ⁊ econtra. manente eadem qualitate ⁊ quātitate: sed mutatis terminis finitis in terminos infinitos/⁊ sic cōuertitur vniuersalis affirmatiua. ⁊ particularis negatiua. vniuersalis affirmatiua sic. vt omnis homo est animal/sic conuertitur: omne non animal est non homo. Et particularis negatiua sic. Aliquod animal nō est homo: sic cōuertitur aliquod quod est non homo non est animal. Terminus finitus. est ille terminus cui non preponitur negatio. vt hō animal et consimiles. ¶ Terminus infinitus est ille cui preponitur negatio. vt non homo non animal.

Simpliciter feci conuertitur eua per acci.
Asto per contra/sic fit conuersio tota

¶ Nota q A/in istis versibus notat vniuersalem affirmatiuam E/vniuersalem negatiuam. ⁊ I/particularem affirmatiuam. O/particularem siue indefinitam negatiuam: sed videtur q vniuersalis negatiua non habet. conuerti simpliciter Ut ista nulla domus facit hominē quia tunc sic esset conuersa nihil quod est homo facit domum. sed sic non certe conuertitur quia si cōuertens sit vera/sua cōuersa erit vera. sed sua conuertens est vera/⁊ sua cōuersa falsa: ergo non debet sic conuerti. Ad hoc dicendum est q si fuerit aliqua propositio enūciata cum verbo adiectiuo de presenti: de preterito vel futuro. vel quicunq obliquus [redacted] sequitur verbum principale ita q illa propositio non potest habere rectam conuersionem. tunc principale verbum debet mutare in participium eiusdem temporis/⁊ in hoc verbū Sum eo est. ⁊ tunc patebit recta conuersio: vt nulla domus facit hominem sic conuertitur. nullum faciens hominem est domus. Similiter ista: nullus murus est in lapide: sic conuertitur nullum ens in lapide est murus De preterito sic. nullus puer fuit senex. sic cōuertitur. nullus preteritus senex est [redacted] puer. Eodem modo de futuro: vt nulla corrupta erit virgo: sic conuertitur. nullum futurum corruptum est [redacted] virgo.

Obiecto.

Responsio.

Regula notāda

Responsio

De equipolentiis.

EQuipolentia est equiualentia duarum propositionum adinuicem [redacted]/ita q tantum valet vna quantum et reliqua. Uersus.

Pre contradic. post contrar/pre postq subalter.

¶ Iste versus sic exponitur. Pre contradic. hoc est qñ negatio preponitur signo ⁊ subiecto propositionis tūc facit ppositionē equipollere illi ppositioni que ante aduentum illius negationis fuit eius contradictorium. Ut non quilibet homo currit. equipollet huic quidam homo non currit.

¶ Post contrar. hoc est qñ negatio postponitur signo subiecto alicuius propositionis. tunc facit equipollere illi propositioni que ante aduentum illius negationis fuit suum contrarium. Ut quilibet homo non currit. equipollet huic. nullus homo currit.

¶ Pre postq subalter. hoc est quando negatio. preponitur ⁊ postponitur signo et subiecto tunc facit illam equipollere illi que ante aduentum illarum negationum fuit suum subalternans. Ut non omnis homo non currit: equipollet huic aliqd quod est homo currit.

Regula notāda

¶ Nota q propositiones equipollentes sunt eiusdem qualitatis ⁊ quātitatis [redacted] propositionibus quibus equipollet.

¶ De propositionibus modalibus.

De propositionibus modalibus.

PRopositionum alia modalis/alia de inesse.

¶ Propositio modalis est illa i qua predicatū inest subiecto cum modo modali vt possibile est hominem currere. cuius propositionis predicatum est ly currens ꝛ subiectum ly homo. equiualet ista propositio huic possibiliter homo currit. ꝛ hec impossibile est hominem esse asinum equiualet huic impossibiliter homo est asinus. sic in his patet ꝙ predicatum dicitur de subiecto cū modo modali precedente subiectum. ꝛ sic dicendum est de omnibus modalibus.

¶ Propositio de inesse est illa in qua predicatū inest subiecto sine modo modali vt homo currit. ¶ Et sciendum ꝙ quatuor sunt termini faciētes ꝓpositionē modalem: scilicet possibile/impossibile/contingens/ꝛ necessararium cū eorum aduerbijs. scȝ possibiliter/impossibiliter/contingenter: et necessarie.

¶ Et notandum est ꝙ est differentia inter propositionem necessariam: ꝛ ꝓpositionem de necessario. Propositio necessaria est illa que est vera et non pōt esse falsa: vt deus est. Propositio de necessario est illa in qua ponit iste terminꝰ necesse necessariū vl' de necessario: vt de necessario celū mouet. ¶ Necessarium dicitur duobus modis. scilicet per se et per accidens. Necessariū per se est illud qđ est verū ꝛ nō potest/nec potuit/nec poterit esse falsum. vt deus est. Necessariū per accidens est illud qđ est verū: ꝛ nō potest/nec poterit esse falsum: potuit tamen fuisse falsum/vt ista. ego sui natꝰ. ¶ Impossibile dicitur duobus modis. per se ꝛ per accidens. Impossibile per se est illud qđ est falsum ꝛ non potest/nec potuit/nec poterit esse verum. vt hō est asinꝰ vel nullꝰ deꝰ est. ¶ Impossibile per accidens est illud qđ est falsum et nō potest nec poterit esse verum. potuit tamen fuisse verum: vt ista. ego non fui natus.

¶ Possibile dicitur tripliciter/scilicet cum re et cum actu/cum re ꝛ ante actum et ante rem et ante actum. Possibile cū re ꝛ cum actu vt ego sedeo si actualiter sedeam: cū re ꝛ ante actum: vt ego canescam in senectute. Ante rē ꝛ ante actum: vt antichristus predicat.

¶ Similiter contingens dicitur duobus modis. scilicet contingens natum/ꝛ contingens ad vtrūlibet. Contingens natum est illud quod euenit alicui ex natura: vt hoīem canescere in senectute sua. Cōtingēs ad vtrūlibet est cuiꝰ vtraqȝ pars potest indifferenter esse vera vel falsa. vt homo currit.

¶ Nota ꝙ propositiones modales habent conuerti: eodem modo sicut propositiones de inesse ratione sui dicti exceptis ꝓpositioībꝰ de contingenti ad vtrūlibet que conuertuntur ꝑ oppositas qualitates/vt si vna sit affirmatiua altera erit negatiua vt contingit hominem currere: sic conuertit contingit hominem non currere. Exemplum de alijs ꝓpositionibus modalibus vt contingit hominem esse animal. sic conuertitur: contingit animal esse hoīem.

¶ Notandum ꝙ in modalibus propositionibus aliqua est vniuersalis ratiōe sui dicti/aliqua particularis ratione sui dicti. aliqua indefinita ratiōe dicti/ꝛ aliqua singularis ratione dicti. Etiā in modalibus ꝓpositionibus ratione signi modalis. aliqua vocatur vniuersalis/aliqua participularis.

¶ Propositio vniuersalis modalis rōne dicti est qñ terminꝰ cōis determinatur signo vniuersali ꝛ cū modo modali. vt possibile est omnem hoīem currere.

¶ Particularis modalis rōne dicti est qñ terminꝰ cōis determinatur signo particulari et cū modo modali. vt possibile est aliquē hoīem currere. ¶ Indefinita modalis rōne dicti est illa in qua subijcitur terminus cōmunis sine signo ꝛ cū modo modali: vt possibile est hoīem currere. ¶ Singularis modalis rōne dicti est quando subijcitur terminus discretus vel pronomen demonstratiuū cum modo modali: vt possibile est te currere. Uniuersalis modalis affirmatiua rōne signi vel modi est illa in qua ponitur ille terminus necesse necessarium vel de necessario,

De propositionibus modalibus.

¶ Universalis modalis negativa ratiõe signi vel modi est illa in qua ponit͛ ille terminus impossible. ¶ Particularis modalis affirmativa est illa in qua ponit͛ ille terminus possible vel contingens. ¶ Particularis modalis negativa est illa in qua ponitur ille terminus possible non vel contingens nõ ¶ Propositio modalis affirmativa rõne signi est qñ modus affirmat͛. Et negativa est qñ mod᷒ negatur. ¶ Propositio modalis ratione dicti affirmativa est qñ dictuз affirmat͛ Et negativa: qñ dictũ negat͛. ¶ Ista figura preferť trib᷒ modis. Primo i dictis tm̃. Scđo in modis tm̃. Tertio tam in modis q̃ȝ in dictis. Exemplũ primi: vt necessariũ est quẽlibet hoiem esse: necessariũ est nullũ hoieз esse: necessariũ ē aliquẽ hoiem esse: ⁊ necessariũ est aliquẽ hoiem nõ esse. Exẽplum scđi: necessariũ est quẽlibet hoiem esse: impossibile est quẽlibet hoiem esse: possibibile est quẽlibet hoieз esse: possibile nõ est quẽlibet hoiem esse. Exẽplũ tertij: necessariũ est oẽm hoiem esse aial: impossibile est nullũ hoiem esse aial: possibile est aliquẽ hoiem esse aial contingit aliquẽ hoiem non esse animal ⁊ sic de similibus.

necessarium est quemlibet hominem esse.

Contrarie

necessariũ est nullũ hominem esse.

Subalterne

Contradi ctorie

Contradi ctorie

Subalterne

necessarium est aliquem hominem esse.

Subcontrarie

necessarium est aliquem hominem non esse.

Ut dicit boetius Argumentũ est rõ rei dubie faciens fidẽ ⁊ certitudinẽ de re dubia. ¶ Et sciẽdũ q᷑ quattuor sũt spẽs argumẽtat͛. enthymema/ exemplũ inductio/ et syllogism᷒. Enthymema est curtat᷒ syllogism᷒ hñs vnicã pmissaз ⁊ vnicã conclusionem: vt vos estis hõ. g͛ vos estis aial. Exẽplũ est qñ vnũ simile pbat͛ p aliud simile/ vt sicut se habet magister in scholis circa suos scholares sic se habet rector in navi circa suos subditos. Inductio est qñ vniversale pbat͛ p sua singularia/ vt ille hõ currit: ⁊ ille ⁊ illa: ⁊ sic de singulis ergo ois hõ currit. ¶ Syllogismus est oratio in qua quibusdã positis ⁊ cõcessis necesse est aliud evenire p ea q̃ posita sunt et concessa: vt omnis homo currit: ille est homo. ergo ille currit.

De modis.

¶ Sciendum q omnis sillogismus constat ex trib9 terminis. s. ex maiore extremitate/ ex minore extremitate: et ex medio termino. Maior extremitas est ille terminus q sumitur in maiori cum medio termino. hoc est in pma ppositione cũ medio termino. Minor extremitas est ille terminus q sumitur in minori ppositiõe hoc est in scda ppositiõe cũ medio termino. Medi9 terminus est ille qui sumitur bis ante conclusionẽ et non ingreditur illã. vt ois hõ est risibilis/ oẽ aĩal rõnale est hõ: ergo oẽ animal rationale est risibilis: vl sic: oẽ aĩal rationale est risibile/ ois hõ est aĩal rationale: ergo ois hõ est risibilis. in hoc secundo syllogismo ly animal rationale est medi9 termin9. ly risibile est maior extremitas. ly homo est minor extremitas. ¶ Figura est debita dispositio terminorum. Et modus est debita dispositio propositionum.

¶ Et nota q tres sunt figure. scilz prima/ secunda et tertia. In prima figura medius terminus erit subiectũ in maiori: et predicatũ in minori. In secũda figura medius termin9 erit bis predicatum: hoc est semel in maiori et semel in minori. In tertia figura medius terminus erit bis subiectus semel in maiori. et seml in minori.

¶ Sub pre prima bis pre secunda. tertia bis sub.

¶ Et nota q nouemdecim sunt mod9. scilicet nouem in pma figura/ et quattuor in secunda/ et in tertia sex.

Prima nouem/ secund3 tetras/ et tertia bis tres.

¶ Nota q duplex est conclusio. s. directa et indirecta. Conclusio directa est quãdo maior extremitas predicatur de minore extremitate. Conclusio indirecta est quando minor extremitas predicatur de maiore extremitate.

Predico maiorẽ dum sit conclusio recta.
Et indirecta dum predicat ipse minorem.

¶ Insuper nota q omnes modi concludunt directe exceptis quinq3 vltimis prime figure que patent in versibus sequentibus.

Omnis recte concludunt excipe quinq3.
Nomina quorum bara. ce. da. fa. fricesomorum.

¶ Et notandum est q in versibus sequentibus continentur omnes modi in quibus fiunt sillogismi/ et tot sunt modi quot sunt dictiones. et in omni dictione per a intelligitur vniuersalis affirmatiua. per e vniuersalis negatiua. per i particularis affirmatiua per o. particularis negatiua.

Barbara/ celarent/ darii ferio/ baralipton
Celantes/ dabitis/ fapesmo/ frisesomorum.
Cesare/ camestres/ festino baroco/ darapti.
Felapton/ disamis/ datisi/ bocardo/ ferison.

¶ Et notandum est: q si omnes propositiones sunt negatiue/ vel si omnes ppositiones sunt particulares nunq3 erit bon9 syllogismus neq3 in hypotheticis exclusiuis nec exceptiuis.

Syllogisari non est ex particulari
Neq3 negatiuis: recte concludere si vis.

¶ Et sciendum. q omnis syllogismus tam secunde q̃ tertie figure põt reduci in quattuor pmos modos: q2 ois modus incipiens p b/ põt reduci in barba. et p c/ in celarẽt. p d/ in darii/ et p f/ in [illegible]. Vñ9. S simplex p p ac. m. traspos. c facit impos. Sic exponitur ille versus. S/ notat simplicẽ cõuersionẽ: qñ vocalis pcedit aliã tũc propositio debet cõuerti simpliciter. Et qñ vocalis precedit p. tunc propositio debet cõuerti per accidẽs. M notat trãspositionem: vt patet in fapesmo. et fiat ille syllogismus ois hõ est animal: nullus lapis est homo/ ergo/ quoddam animal non est animal. et conclusio erit in directa. Maior debet conuerti per accidẽs. quia a precedit p/ sic ergo quoddam animal est homo. et minor debet conuerti simpliciter. quia illa vocalis e/ precedit. S sic ergo nullus homo est lapis. Et propositiones debent transponi: quia illa litte

ra m/est in fapesmo. Fiat ergo sic sillogismus. Nullus homo est lapis: quoddã aial est homo: ergo quoddã aial nõ est lapis. Et sic reducitur in ferio simpliciter patet de aliis duobus modis: q2 debet reduci per impossibile: scz in baroco et bocardo. ¶ Et est reducere per impossibile sumere oppositum conclusionis ꝛ vide si maior est vniuersalis: vel minor. Si maior debes ponere oppositum conclusionis loco minoris: et oppositum minoris loco conclusionis. Si minor debes ponere oppositum conclusionis loco minoris. Fiat ergo sillogismus in baroco sic. Omnis homo est animal: quidã lapis nõ est animal: ergo quidã lapis non est homo. oppositũ conclusionis est omnis lapis est homo: oppositũ minoris est omnis lapis est aial. reducatur ergo sic. ois homo est animal: ois lapis est homo: ergo omnis lapis ẽ animal. Et sic debet bocardo reduci in barbara. vel sic exponatur predictus versus. S simpl. hoc est qñ S/sequitur vocalem: tunc propositio facta per illam vocalem debet conuerti simpliciter: vt patet in celãtes. p per ac. hoc est quãdo p/sequitur vocalem tunc propositio facta per illam vocalẽ debet cõuerti per accidens: vt patet in baralipton. m transpo. hoc est quando hec lr̃a m/ ponitur in aliquo modo siue in prima sillaba/siue secũda vel tertia/siue quarta semper causat transpositionẽ propositionum: vt patet in fapesmo. C. facit per impos. hoc est qñ C/habetur in aliquo modo oportet sumere oppositũ cõclusionis. Et si maior sit vniuersalis vt in baroco tunc ponatur oppositum conclusionis in loco minoris: ꝛ oppositum minoris in loco conclusionis. Et si minor sit vniuersalis vt in bocardo tunc ponitur oppositum conclusionis in loco minoris: et oppositum maioris in loco conclusionis: vt patet supra.

Consequentia est quodã aggregatum ex antecedente ꝛ consequente cum nota consequentie.

¶ Vel consequentia est quedã sequela inter ãcedẽs ꝛ ꝯñs cũ nota consequentie. ¶ Et note consequẽtie sunt iste: ergo/ideo/igitur/si/quia. ¶ Antecedẽs est illud qḋ immediate precedit notã consequẽtie. Et consequens est illud qḋ immediate sequitur notã consequentie: nisi in conditionali ꝛ causali: q2 in illis propositio que immediate sequitur si vel q2 vocatur antecedẽs et altera vocatur ꝯsequẽs. ¶ Itẽ consequẽtia dr̃ duobus modis scz bona et non bona. ¶ Cõsequẽtia bona dr̃ duobus modis scz bona ꝛ formalis: ꝛ bona materialis. ¶ Consequẽtia bona ꝛ materialis dicitur tripliciter. Uno mõ qñ ãñs est impossibile: ꝛ ꝯñs sibi impertinẽs. vt homo ẽ asinus: ergo bãculus stat i angulo. Alio mõ qñ ꝯñs est necessariũ: ꝛ ãñs sibi ipertinẽs vt vos curritis: ergo deus est. Tertio mõ qñ tenet gratia terminorũ. hoc est quãdo tenet in vno ꝛ nõ oĩu simili: vt omnis sol lucet: ergo ille sol lucet. vel sic. vos nõ estis ille hõ demõstrando vos: ergo vos nõ estis hõ.

¶ Ad cognoscẽdũ que consequentie sunt bone et formales dantur regule generales. quarum prima est.

Quelibet ꝯñs est bona et formalis/qñ cõsequẽs formaliter intelligitur in ãñte: vt homo currit: ergo aial currit. ¶ Alia regula est ista. quelibet ꝯñs est bona ꝛ formalis qñ ex opposito consequẽtis sequitur oppositũ antecedẽtis. ꝛ hoc formaliter vt ex opposito istius. aial currit: sequitur oppositum istius. homo currit: q2 sequitur nullum animal currit: ergo nihil quod est homo currit.

¶ Alia regula est. Quelibet cõsequẽtia est bona ꝛ formalis quando oppositũ consequentis formaliter repugnat antecedenti: vt ista cõsequẽtia est bona et formalis. homo currit ergo aial currit: quia oppositum consequentis scilicet. Nullum animal currit. repugnat huic antecedenti. homo currit.

secundum quid ad simpliciter non valet argumentum. Item ab aptitudine ad potentiam nõ valet argumentum.

¶ Et dicũtur propositiones repugnare qñ non possunt simul stare in veritate vel qñ ex opposito vnius sequitur oppositum alterius.

¶ Alia regula est ista. in omni consequentia bona et formali. Quicq̃d antecedit ad antecedens/antecedit ad consequẽs. vt homo currit: ergo animal currit: q2 quicq̃d antecedit ad hoc antecedẽs hõ currit antecedit ad hec consequens animal currit. q2 sequitur homo albus currit: ergo aĩal currit. ¶ Item in oĩ bona consequentia et formali: quicq̃d sequitur ad consequens seqtur ad antecedẽs: vt homo currit: ergo animal currit: quicquid seq̃tur ad hoc consequens animal currit: sequitur ad hoc antecedẽs homo currit. ergo sequitur homo currit: ergo corpus currit.

¶ Alia regula est ista. si in nullo casu possibili posito añs potest esse verũ ⁊ ꝯñs falsum. illa ꝯña est bona. vt ille hõ currit: ergo aliq̃s hõ currit. Itẽ si in aliquo casu possibili posito añs põt eẽ verũ ⁊ ꝯñs falsum. illa cõsequẽtia non valet. vt vos mouemini ergo vos curritis.

¶ Alia regula est ista. arguendo a primo ad vltimuȝ vbi omnes consequẽtie intermedie sunt bone et formales: et nõ variatur est consequẽtia bona. ⁊ arguitur a primo ad vltimũ qñ illud qđ est consequẽs vni⁹ ꝯñe est añs alteri⁹ ꝯñe: ⁊ non mai⁹ neq3 min⁹: ⁊ sic generaliter quousq3 perueniat ad vltimũ ꝯñs: et tũc ex primo añte: ⁊ vltimo ꝯñte est ꝯña bona. vt homo currit: ergo animal currit. animal curr̃it: ergo corp⁹ currit. corpus currit: ergo substãtia currit. substãtia currit: ergo res currit. res currit: ergo ens currit. ⁊ sic a primo ad vltimũ homo currit: ergo ens currit. ¶ Contra istã regulã arguitur sic. Si illa regula esset vera ista ꝯña esset bona scȝ nullũ tempus est: ergo aliqđ tempus est. q2 põt argumentari a primo ad vltimum cũ consequentiis intermediis sic. nullũ tẽpus est: ergo dies non est. dies non est: ⁊ aliquod tempus est: ergo nox est. nox est: ergo aliquod tempus est. ⁊ a primo ad vltimũ nullum tẽpus est: ergo aliqđ tẽpus est. ⁊ q̃ ista cõsequẽtia non valet pbatur: q2 arguitur ab vno contradictorio ad reliquũ. Ideo dicendũ est q̃ ista consequentia non valet: nec hic arguitur per regulam: q2 consequentie sunt variate. q2 plus additur in antecedente secunde consequentie in consequente prioris consequentie.

Obiectio

Responsio

¶ Alia regula est ista. quando arguitur ab vniuersali ad suã particularẽ/siue indiffinitã/siue subalternã affirmatiue siue negatiue ẽ ꝯña bona. vt quilibet homo currit: ergo aliq̃s homo currit. nullus homo currit: ergo aliquis homo nõ currit. ¶ Alia regula est ista. ab vniuersali affirmatiua ad suam singularẽ affirmatiuã cũ debito medio est ꝯña bona. vt oĩs homo currit: ille ẽ homo: ergo ille homo currit. sed sine debito medio non valet consequentia: quia non sequitur quilibet homo currit: ergo ille homo currit quodcũq3 demonstratur sed aliqñ tenet gratia terminorũ: vt in terminis significãtibus res incorruptibiles. vt omnis sol lucet: ergo iste sol lucet. Et aliqñ in nominib⁹ partitiuis. vt vterq3 istorũ currit: ergo iste istorũ currit. ⁊ qñ añs est impossibile. vt omnis homo ẽ lapis: ergo iste homo est lapis. ¶ Alia regula est ista. A particulari ad suã indiffinitam est ꝯña bona ⁊ econtra. vt aliquis homo currit: ergo homo masculus currit. homo currit ergo aliquid qđ est homo currit. ¶ Alia regula est ista. ab vniuersali negatiua ad suam singularem negatiuam est consequentia bona. vt null⁹ homo currit: ergo iste homo non currit.

¶ Alia regula. In oĩ ꝯsequẽtia bona ⁊ formali si añs sit verũ ꝯñs erit verũ. q2 ex veris nihil sequitur nisi verũ. ⁊ si añs sit falsum nõ seq̃tur q̃ ꝯñs erit falsum. vñ. Ex falsis verũ: ex veris nil nisi verũ. ¶ Alia regula est ista. ex impossibile sequitur quodlibet. vt vos estis asinus: ergo vos curritis. ¶ Itẽ necessariũ sequitur ad qđlibet. vt vos curritis: ergo deus est. ¶ Alia regula est ista. ex cõtingenti nũq3 sequit̃ impossibile. vt homo currit: ergo nullus deus est.

Versus

¶ Item ex necessario nunq̄ sequitur contingens: vt ista consequētia nō valet: ... est: ergo vos curritis. ¶ Alia regula est ista qñ arguitur ab inferiori ad suū superius cū negatione postposita ⁊ cū debito medio est cōsequētia bona vt hō nō currit/ ⁊ homo est aīal: ergo aīal nō currit. ¶ Notandū q̄ inferius dr̄ duob⁹ modis .s. inferius per se/ ⁊ inferius per accidēs. Inferius per se est vt iste termin⁹ homo ad istū terminū aīal: ⁊ aīal ad corpus ⁊ corp⁹ ad substantiā. Inferi⁹ p accñs est quilibet terminus qui cū addito sumitur respectu alterius termini: vt iste terminus homo albus est inferius ad istū terminū hō ꝓpter hāc rōnem. Quelz habēs per modum appositiōis vł additionis respectu alterius est inferius eo. Ex hoc notandum sequitur hec regula. ¶ Qñ arguitur ab inferiori ad suū superius sine negatione sine distributione: ⁊ sine aliqua dictione habēte vim negationis vel distributionis est ꝯsequētia bona tā per se q̄ per accidēs. per se vt homo currit: ergo aīal currit. per accidens hō albus currit: ergo homo currit.

¶ Et notandum q̄ tripliciter contingit arguere ab inferiore ad suū superius a parte subiecti/ a parte predicati ⁊ a parte vtriusq̄.

¶ A parte subiecti qñ subiectū in añte est inferius ad subiectū i cōsequēte: vt homo currit: ergo aīal currit. ¶ A parte predicati qñ predicatū in añte est inferi⁹ ad predicatū in ꝯñte. vt homo currit: ergo homo mouetur. ¶ A parte vtriusq̄ quādo subiectū et predicatū in añte sunt inferius ad subiectū ⁊ predicatū in consequēte: vt homo currit: ergo animal mouetur.

¶ Nota quinq̄ modis fallit hec regula. Arguendo ab inferiori ad suum superius. ¶ Primo mō qñ arguitur ab inferiori ad suū superius a parte subiecti cū negatiōe ꝓposita. vt null⁹ hō currit: ergo nullū aīal currit. ¶ Scdo mō qñ arguitur ab inferiori ad suū superius a parte predicati dictiōe exclusiua addita subiectis: vt tantū hō currit: ergo tm̄ hō mouetur. ¶ Tertio modo qñ arguitur cū nota alietatis vel differētie ꝓposita: vt hō est aliud ab aīali: ergo hō est aliud ab animali. ¶ Quarto mō qñ arguitur cum distributione vel cum aliqua dictione habente vim negationis vel distributionis: vt omnis homo currit: ergo oē aīal currit. ¶ Quinto mō qñ arguitur ab inferiori ad suū superi⁹ cū aliqua istarum dictionū q̄z vel sicut vel cū cōparatiuo vel superlatiuo gradu: tunc non valet consequētia: vt vos estis ita fortis sicut ille hō: ergo vos estis ita fortis sicut homo. vos estis fortior isto homine: ergo vos estis fortior homine. Uos estis fortissimus istorum hoīm: ergo vos estis fortissimus hominū. Sed qñ arguitur a superiore ad suū inferius cū aliqua istarū dictionū: tūc est consequentia bona/ vt vos estis ita fortis sicut homo: ergo vos estis ita fortis sicut ille hō. vt vos estis fortissimus hominū: ergo vos estis fortissimus istorū hominū. ¶ Alia regula est ista arguendo a superiori ad suum inferi⁹ sine negatione/ sine distributiōe/ vel aliqua dictione habēte vim negationis vel distributione nō valet ꝯña de forma: vt animal currit: ergo homo currit. licet aliqñ tenet de materia. vt animal ridet: ergo homo ridet.

Regla notāda

¶ Alia regula est ista. In omni ꝯña bona et formali qñ arguitur ab inferiori ad suum superi⁹ distributo cōsequente sequit añs distributū si cōsequens sit distribuibile: ⁊ añs similiter. vt homo currit ergo aīal currit. ideo sequitur omne aīal currit: ergo ois homo currit.

Obiectio.

¶ Sed cōtra istā regulā arguitur sic ista ꝯña est bona/ homo currit: ergo hō mouetur ⁊ tñ non sequitur ois hō mouetur: ergo ois hō currit/ ergo regula non valet.

Responsio.

¶ Huic dr̄ q̄ ꝯñ⁹ no tenet a parte predicati in affirmatiuis: tamen tenet in negatiuis: vt nullus homo mouetur: ergo nullus homo currit. Similiter arguendo a superiori ad suum inferius in terminis accidentalibus sine debito medio cum distributione affirmatiua ꝓpositā nō valet ꝯña de forma/ vt omne coloratū est: ergo omne album est. sed cum debito medio est consequentia bona. vt omne coloratum est: omne album est coloratum: ergo omne album est.

¶ Alia regula. ab actiua ad passiuā est ꝯña bona ⁊ ecōtra: vt Ego amo vos: ergo vos amamini a me. ⁊ vos amamini a me. ergo. ⁊c.

De exclusiuis.

SEquitur de dictionibus exclusiuis ꝛ sunt iste tantum/ ꝛ tantūmodo: solū/ solummodo/ precisse/ ꝛ dūtaxat. Et quelibet ꝓpositio i qua ponit̄ aliqua istaꝝ a parte subiecti debet exponi p [redacted] exponentes: siue sit affirmatiua siue negatiua/ quaꝝ ꝑma erit ei⁹ preiacens. Scd̄a erit vniuersalis de subiecto ꝛ qualitate oppositis/ subiecto ꝛ qualitati preiacēt̄s. Exēplū: vt tm̄ homo currit: sic exponitur: hō currit: ꝛ nihil non hō currit. Tm̄ homo non currit. sic exponitur homo nō currit: sed quodlibet nō homo currit: vl' quodlibet aliō ab hoīe currit. ¶ Prima regula est hec ab exclusiua ad suū ꝑiacens est ꝯn̄a bona: sed nō ecōtra: vt tm̄ homo currit: ergo hō currit. Et preiacēs exclusiue est illud qđ remanet dempta dictione exclusiua vt homo currit est preiacens istius homo currit. tantum

¶ Alia regula est illa. ab exclusiua affirmatiua ꝛ nō negatiua ad suum vniuersale in terminis trāpositis: in terminis rectis in singulari numero cum ꝟbo de p̄nti/ ꝛ non ampliatiuo: est ꝯn̄a bona: vt tm̄ hō currit ḡ omne currēs est homo: ꝛ ecōtra. omne est currens homo. ergo tm̄ homo currit. Uerba ampliatiua sunt ista. incipit/ desinit/ potest/ ꝛ apparet ꝛ oīa verba de p̄terito ꝛ futuro que possunt predicare de re existente ꝛ non existente. vt homo nō existēs potest esse rome. Similiter antichristus potest esse qui nondū est: sed in obliquis ꝛ in hypotheticis non valet ꝯn̄a. vt cuiuslibet hoīs asinus currit. ergo tm̄ currens est hoīs asinus: qꝛ antecedēs potest esse verū ꝛ consequens falsum posito ꝙ quilibet homo habeat duos asinos/ vnū currentem et alterū iacentē iam atetecedens est verum et consequens falsum. Nota de ꝟbis ampliatiuis.

¶ Alia regula est ista. Ab vna exponēte exclusiue ad exclusiuam non valet consequentia: vt homo currit ergo tantum homo currit.

¶ Alia regula est ista. ab exclusiua ad vnam eius exponentem est consequentia bona. vt tm̄ homo currit. ergo nichil aliud ab homine currit.

¶ Et notandum ꝙ oppositum exclusiue debet dari ꝑ negationem prepositā. n toti. vt tm̄ homo currit. oppositū huius est hoc. non tm̄ homo currit: qđ debet ꝓbari per duas causas veritatis que debent dari ꝑ vnā disiunctiuā factā ex oppositis partium exponentium exclusiue affirmatiue vt nō tm̄ homo currit. habet pro causis veritatis istas duas propositiones. Nichil quod est homo currit. vel aliquid non homo currit. Et oppositū exclusiue affirmatiue equiualet vni disiunctiue facte ex oppositis partium exponētium exclusiue affirmatiue: vt nō tm̄ hō currit. equiualet huic: nichil qđ est homo currit: vel aliquid non homo currit. ꝛ debet probari per illas.

¶ Item quando arguitur a ꝓpōne habente plures causas veritatis ad vnā illaꝝ non valet ꝯn̄a. vt hic nō tm̄ hō currit. ḡ aliqđ nō hō currit. Uel sic. nō tm̄ hō currit ḡ nihil qđ est homo currit. qꝛ antecedens pōt esse verū ꝛ ꝯn̄s falsum. posito ꝙ homo ꝛ asinus currāt. vel ponēdo ꝙ nichil currat. iam an̄s est verū scꝫ ꝙ nō tm̄ homo non currit: qꝛ habet vnā causam veritatis veram ꝛ ꝯn̄s est falsum: scꝫ nichil qđ est homo currit: qꝛ eius oppositū est verum: scꝫ aliquid qđ est homo currit.

¶ Alia regula est ista. quando arguitur ab vna cā veritatis ad propositionem habentem illam: tunc illa ꝯn̄a est bona. Ut nichil qđ est homo currit. ergo non tm̄ homo currit. Et qn̄ arguitur ab vtraqꝫ causa veritatis ad ꝓpōnē habentē illam. tūc ꝯn̄a illa est bona: et econtra. Ut nichil qđ est homo currit: vel aliquid non homo currit: ergo non tm̄ homo currit: et econtra non tm̄ homo currit. ergo nichil quod est homo currit. vel aliquid non homo currit.

¶ Alia regula est ista. quando arguitur ab inferiori

ad suũ superiꝰ a parte subiecti dictiõe exclusiua addita subiectis est ꝯña bona: vt tm̄ hõ currit. ergo tm̄ animal currit. Sed a parte ꝑdicati non valet ꝯña. vt tantũ homo currit: ergo tm̄ homo mouetur. Sed aliquãdo tenet gratia terminorum vt tm̄ vos differtis ab hoĩe ꝗ tm̄ vos differtis ab animali.

¶ Alia regula est ista. quando dictio exclusiua additur dictioni signãti nũerũ vltra nũerũ binariũ: tũc dupliciť hꝫ exponi. s. rõne pluralitatis / ⁊ rõne alietatis. Rõne pluralitatis sic exponitur: tm̄ quattuor hoĩes currũt. quattuor hoĩes currũt ⁊ nõ plures. ꝗ̄ quattuor hoĩes currũt. Rõne alietatis sic exponitur. quattuor hoĩes currunt ⁊ nulli alij hoĩes ꝗ̄ quattuor.

¶ Alia regula est ista. Ab exclusiua affirmatiua ad suam exceptiuã negatiuam est ꝯña bona: in cõmunibus terminis: nõ in terminis transcẽdentibus ꝯsequentia bona: et econtra vt tantum homo currit. ergo nichil preter hominem currit. ¶ Notandum ꝙ quattuor sunt ordines exclusiue. Primus est quãdo dictio exclusiua ꝑponitur subiecto vt tm̄ homo currit. Secũdus est. quando dictio exclusiua immediate sequitur subiectũ. vt homo tantum est currens. Tertius est quãdo dictio exclusiua postponitur principali verbo. vt homo est tm̄ currens. Quartus est quando ponitur inter partes predicati: vt tu es videns tm̄ hominem. ¶ Et notandũ ꝙ secundum aliã ⁊ aliã situationẽ dictionis exclusiue in propositione exclusiua propositio debet aliter ⁊ aliter exponi exemplum. Aliquãdo enim precedit totaliter in propositione. Ut tantum vides hominem. Et sic exponitur. Tu vides hominem et nichil nõ tu vides hominem. Aliquando immediate preponitur verbo. vt tu tantum vides hominem: sic exponitur. Tu vides hominem et nichil aliud facis ꝗ̄ vides hominem. Aliquando preponitur totaliter predicato: vt tu es tantũ vidẽs hominem. sic exponitur. Tu es videns hominẽ et non es aliud ꝗ̄ videns hominẽ. Aliquando ponitur iñter partes ꝑdicati: vt tu es vidẽs tm̄ hoĩem ⁊ tunc sic hꝫ exponi tu vides hominem: et nõ vides aliud ꝗ̄ hominem. Et eodem modo exponitur illa: hic tm̄ hoĩem vides. ¶ Item tu es similis solũ sorti. sic exponiť. tu es similis sorti: ⁊ non es similis alij ꝗ̄ sorti. ergo tu es similis solum sorti. ⁊c.

Sequitur de dictionibus exceptiuis. Et sunt iste. preter / preterꝗ̄ / et nisi / ⁊ his consimiles.

Et quelibet propositio in qua ponitur aliqua istarum a parte subiecti debet exponi ꝑ duas exponẽtes. sed primisꝗ̄ dicaĩ de eiꝰ expositionibꝰ. ¶ Nota ꝙ pars extra capta vocatur illud qꝺ imediate sequiť dictionẽ exceptiuã. Et preiacens est illud qꝺ remanet dempta dictione exceptiua cum parte extra capta vt in ista ꝓpositione. Oĩs homo ꝑter sortem currit. hic sortes est pars extra capta et hec ꝓpositio. oĩs homo currit est preiacens. ¶ Et notandũ. ꝙ si exceptiua sit affirmatiua: prima eiꝰ exponẽs erit negatiua: cuius subiectũ erit pars extra capta ⁊ predicatũ ⁊ copula erũt eadẽ q̄ erant exceptiue: scđa erit vniuersalis affirmatiua in qua ꝑmo sumiť signũ vniuersale affirmatiuũ cũ subiecto preiacẽtis. cũ ista dictione aliꝰ / a / ud / in eodẽ casu / gñe ⁊ nũero: cũ parte extra capta in ablatĩo casu. vt ista oĩs homo ꝑter sortem currit. sic exponitur sortes non currit / sed oĩs homo aliꝰ vel alia a sorte currit / ꝗ̄ oĩs homo preter sortem currit. Et si exceptiua sit negatiua. prima exponens erit affirmatiua ⁊ reliqua erit illa q̄ dabitur sicut priꝰ: preterꝗ̄ in loco signi vniuersalis affirmatiue: ponitur signum vniuersalis negatiue: vt nullus homo preter sortem currit. sic exponitur. sortes currit sed nullus alius vel alia a sorte currit. ergo. ⁊c. Et iste exponentes tenentur generaliter in exceptiuis ꝓprijs. ¶ Pro quo notandũ est. ꝙ nulla exceptiua dicitur propria nisi eius preiacens sit propositio vniuersalis affirmatiua vel negatiua a quã dicitur exceptiua constitui. Unde ista exceptiua non est propria. Ali=

nis homo preter sortem currit.

¶ Alia regula est ista. Omnis exceptiua propria re-
pugnat suo preiacenti: vt ille repugnant. omnis hō currit: et omnis homo pter
sortem currit. Nam dicuntur propositiones repugnare: q̄n nō possunt simul sta-
re in veritate: vel cū ex vna, sequitur oppositum alterius: sicut et in propositis.
¶ Et nota q̄ ad omnem exceptiuam propositionem quattuor requirūtur: scili
cet preiacens. exceptiue. subiectū preiacētis/pars extra capta et illud respectu
cuius sit exceptio.

¶ Alia regula. ab exceptiua ad eius exponētes tam
diuisim q̄ coniunctim est ɔ̄sa bona: et ecōtra cōiunctim. vt sequit̄ ōis hō pter sor
tē currit. ergo sortes nō currit. Et similiter ōis hō pter sortē currit. ergo ōis hō ali⁹
vel alia a sorte currit. Et sic [redacted] coniunctim. ōis hō pter sortē currit. ergo sor
tes nō currit. sed omnis homo alius vel alia a sorte currit. Et sequitur econtra
cōiunctim. Ut sortes non currit: sed ōis homo alius vel alia a sorte currit. ergo
ōis homo preter sortē currit. ¶ Nota differentia est inter istos tres terminos:
preter/preterq̄/et nisi. Nam preter et preterq̄ sumuntur indifferenter tam in
affirmatiuis q̄ negatiuis. et nisi solum in negatiuis.

¶ Alia regula est ista. Propositio in parte vera et in
parte falsa potest verificari p exceptionem partis false. vel partium falsar. Et
propositio in parte vera et in parte falsa habet aliquas propositiones singulares
veras: et aliquas falsas: vel aliam veram et aliam falsam. Unde posito q̄ sortes
sedeat. et omnis homo non sortes currat: tunc hec propositio omnis homo cur-
rit: e in parte vera et in parte falsa: et habet verificari p exceptionē partis fal-
se: sc̄z sortes currit: sic omnis homo preter sortem currit. Et si sortes et plato se-
deāt. Et ōis hō nō aliter istorū currit: tunc habet verificari per exceptionē par
tiū falsarū sic. Ōis homo preter alterū istorū currit. demōstrando sortem et pla
tonem. Unde semper si exceptio fiat pro pluribus habet dari per terminū par
titiuū vel cum disiunctione. vt patet in istis exceptiuis predictis.

¶ Alia regula est ista. Si exceptiua sit propria requi
ritur q̄ pars extra capta sit inferior ad subiectum preiacentis: vt omnis homo
preter sortem currit.

¶ Alia regula est ista. Si tot excipiuntur quot suppo
nuntur: tunc exceptiua est impropria: vt patet per eius diffinitionem. Quia ex
ceptio est extra captio partis a suo toto. Unde ista exceptiua est ipropria. Ōis
homo preter hominē currit. quia tot excipiuntur quot supponuntur.

¶ Contra ista est satis propria: nullus sol preter istū Obiectio
lucet. Et hic tot excipiuntur quot supponūt̄ ergo regula nulla. Dico q̄ regula
predicta est satis bona: et habet intelligi quando illud qđ supponitur et illud qđ Responsio
excipitur eodem modo excipitur quo supponitur. sed sic non est hic. q2 vnus ter
minus supponit discrete et alius cōfuse et distributiue.

¶ Alia regula est ista: In omni exceptiua vera et af
firmatiua predicatū dicitur de subiecto preiacētis et remouetur a parte extra
capta. Ut ōis homo pter sortem currit currens remouetur a sorte: et dicitur de
ly homine. Sed in exceptiua negatiua predicatum dicitur a parte extra capta
et remouetur a subiecto preiacentis: vt nullus homo preter sortem currit: cur
rere dicitur de parte extra capta: et remouetur a ly homine: quod est subiectum
precedentis.

¶ Alia regula est ista. oppositum exceptiue dz dari

per negationē prepositā toti: sicut oppositū exclusiue z habet duas causas veritatis. ¶ Et nota q̄ non est verius dari oppositū alicuius propositionis cathegorice q̄ preponere negationem toti. vel delere eam si preposita fuerit. zc.

De copulatiuis regule.

¶ Prima regula est ista. Si vna pars copulatiue sit falsa. tota copulatiua est falsa. z si vtraq; pars copulatiue est vera. tota copulatiua est vera.

¶ Alia regula est [redacted] arguendo a tota copulatiua ad alteram eius partem est cōsequentia bona et formalis [redacted]

¶ Alia regula est. A toto copulato ad alteram eius partem est cōsequentia bona. vt sortes z plato currūt: ergo plato currit. nisi cum verbis significantibus diuisionem: vt sortes z plato trahunt lapidem. ergo plato trahit lapidem. non valet consequentia.

¶ Alia regula est. A parte copulatiue ad totā copulatiuam non valet cōsequentia de forma. Sed quinq; modis tenet de materia. Primo modo qn̄ copulatiua fit ex parte inferiori z superiori: tunc arguendo a parte inferiori ad totā copulatiuā est cōsequentia bona: vt vos estis homo: ergo vos estis homo z vos estis animal. ¶ Secūdo modo quando copulatiua fit ex parte contingenti z ex parte necessaria: tunc arguēdo a parte cōtingenti ad totam copulatiuā est cōsequētia bona vt vos curritis: ergo vos curritis z deus est. ¶ Tertio modo quando copulatiua fit ex [redacted] possibili z ex propositione impossibili: tunc arguendo a parte copulatiue que est impossibilis ad totam copulatiuā est consequentia bona. vt vos estis asinus: ergo vos estis asinus z vos curritis. ¶ Quarto quando copulatiua fit ex partibus conuertibilibus. tunc arguendo a parte copulatiue ad totam copulatiuā est cōsequentia bona. vt vos estis homo. ergo vos estis homo z vos estis animal rationale. ¶ Quinto qn̄ copulatiua est facta ex duabus partibus quarū vna non pōt esse vera sine altera: tūc arguendo ab illa parte copulatiue q̄ nō pōt esse vera sine altera: ad totam copulatiuā est consequentia bona: vt vos sedetis ergo vos sedetis et vos estis homo.

¶ Alia regula. Ista dictio et quādoq; tenetur copulatiue z aliquando copulatim. Tenet copulatiue qn̄ copulat inter ppōnes: vt vos estis aīal: z vos estis substātia. Tenet copulatim qn̄ copulat inter terminū z ppositionē: vt tu es aīal z asinus. ¶ Itē qn̄ ille terminus z tenet copulatim tūc talis ppositio est distinguenda penes sensum compositū z sensum diuisum. Qn̄ est sensus cōpositus oportet q̄ maneat idem subiectū/ vt tu es [redacted] animal z [redacted] asinus: z hec est falsa. Quando sensus diuisus est: tunc oportet q̄ maneat idem predicatū: vt tu es animal z asinus [redacted] z hec est vera.

¶ Alia regula/ oppositum copulatiue est vna disiunctiua facta ex oppositis partium copulatiue illius/ vt homo currit z aīal currit. Oppositum eius est hoc/ nichil q̄d est homo currit/ vel nullum animal currit.

¶ Sequitur de disiunctiuis.

¶ Prima regula est hec. Si vna pars disiunctiue sit vera/ tota disiunctiua est vera/ z si ambe partes sint false/ illa disiūctiua est falsa. vt vos estis asinus vel vos estis capra. ¶ Alia regula est hec: arguēdo a parte disiunctiue ad totam disiunctiuā est cōsequentia bona: vt homo currit ergo homo currit/ vel asinus sedet. Alia regula est ista. a tota disiunctiua ad alteram eius partem non valet consequentia de forma. vt vos curritis vel vos sedetis/ ergo vos curritis. Sed quinq; modis tenet gratia terminorum.

arguendo a pte disiunct. ad totā disiunct. est consequentia bona. &

¶ Primo modo quãdo est aliqua disiunctiua facta ex parte inferiori/et ex parte superiori. tunc arguendo a tota disiunctiua ad partem superiorẽ est cõsequentia bona: vt vos estis homo vel vos estis aĩal: ergo vos estis aĩal. ¶ Scđo modo qñ disiunctiua fit ex pte cõtingenti et ex parte necessaria. tunc arguendo a tota disiunctiua ad partẽ necessariam ꝯsequẽtia bona. vt vos curritis. vel deus est ergo deus est. ¶ Tertio modo quando disiunctiua fit ex parte impossibili. et ex parte possibili. tunc arguendo a tota disiunctiua ad partem possibilem est consequentia bona: vt vos sedetis/vel vos estis asinus ergo vos sedetis. ¶ Quarto modo quando disiunctiua est facta ex terminis conuertibilibus: tunc est consequentia bona: vt vos estis risibilis/vel vos estis homo: ergo vos estis risibilis. ¶ Quinto mõ qñ disiunctiua fit ex duabus partibus: quarũ vna non potest esse vera nisi altera sit vera: tunc arguendo a tota disiunctiua ad illã partẽ sine qua altera non potest esse vera est consequentia bona vt vos estis mouens / vel vos estis currens: ergo vos estis mouens

¶ Alia regula est hec. arguendo a tota disiũctiua/ad alteram eius partem cum opposito vnius partis: ita ꝙ oppositum consequẽtis non sumitur in minore est ꝯña bona. vt vos estis homo: vel vos estis asinus. sed vos non estis homo: ergo vos estis asinus.

¶ Item ille terminus vel potest tenerĩ disiunctiue vel disiunctim tenetur disiunctiue qñ disiungit inter propositiones: vt vos estis homo: vel vos estis animal. et tenetur disiunctim quando ponitur inter propositionem et terminum. et tunc est distinguenda penes sensum compositum et sensum diuisum. Sensus compositus est quando subiectũ in prima ꝓpositiõe est subiectũ in [redacted] ꝓpositiõe. vt S. vel. P. currit. Sensus diuisus est quando predicatum in prima propositione est predicatũ in secunda ꝓpositiõe. vt. S. currit. vel. P. currit. ¶ Et sciendum est ꝙ contradictorium disiunctiue est vna copulatiua facta ex oppositis partium illius disiunctiue: vt vos curritis/vel vos mouemini. oppositũ eius est hoc. vos nõ curritis et vos mouemini.

De conditionalibus.

¶ Prima regula est hec. conditionalis dicitur bona qñ ꝯña formaliter intelligitur in ãte: vt ista est bona si vos curritis vos mouemini. ¶ Alia regula est illa. Oĩs conditionalis bona conuertitur cũ ꝯña que est bona et [redacted] necessaria: vt ista est bona et necessaria. Si hõ currit: aĩal currit: quia conuertitur cum hac ꝯña que est bona. s. homo currit ergo aĩal currit / et oĩs cõditionalis q̃ nõ valet ꝯuertitur cũ ꝯña q̃ nõ valet: et est ĩpossibilis. vt hec si deus est hõ est leo

¶ Alia regula est ista. ~~Omnis conditionalis bona conuertitur cum consequentia que est bona que cõuertitur~~ cũ ista ꝯña deus est. ergo hõ est leo que non valet et sine termino relatiuo immediate sequente hanc conditionem si. tantũ valet si cut consequentia facta ex antecedente et consequente eiusdem conditionalis: vt si vos curritis vos mouemini. tantum valet ista. vos curritis ergo vos mouemini. Sed si terminus relatiuus immediate sequatur si. tunc consequentia non valet tantum sicut consequentia facta ex antecedente et consequente. vt aliqua propositio est. et si illa sit vera. tu es asinus.

¶ Alia regula est ista. ad cognoscendũ quando consequens formaliter intelligitur in antecedente fiat vna consequentia ex antecedẽte et consequente cõditionalis/et si ꝯña facta sit bona et formalis: tunc in conditionali consequens erat intellellectum in antecedente.

¶ Alia regula est ista. oppositum conditionalis debet dari per negationẽ prepositã toti. Ut oppositum istius. Si sortes currit. P. currit: est hoc. non si sortes currit. P. currit que formaliter repugnant. Et tunc illud equiualet vni expletiue facte ex antecedente conditionalis et contradicto ꝯñtis

vt ista. Non si vos estis homo vos estis animal. equivalet huic vos estis homo licet vos non estis animal.

¶ Alia regula est ista. a tota conditionali cum suo antecedente ad consequens eiusdem est ꝯña bona / vt si ego sum homo ego sũ aial sed ego sum homo ergo ego sum animal.

¶ Alia regula est. a tota conditionali cũ opposito cõsequentis ad oppositum antecedentis est consequentia bona: vt si tu curris tu sedes. sed tu non sedes ergo tu non curris. Et nota ꝙ antecedẽs in cõditionali est illud qꝺ imediate sequitur hanc notã si. siue sit prius siue sit posterius: prius vt si homo currit: aial currit. posterius: vt animal mouetur si homo currit.

¶ Alia regula est ista. quedam est conditionalis bona ꝛ simpliciter. ꝛ quedã est conditionalis bona vt nunc. Cõditionalis bona vt nunc est cuius antecedens nõ potest iam esse verũ: vt si vos estis londonijs vos estis homo. Bona simpliciter est talis cuius antecedens non modo potest esse verum nisi consequens fuerit verum / vt si tu es homo tu es animal.

De regulis omissis.

¶ Prima regula est hec. subiectis et copulis existentibus eisdem ꝛ predicatis variatis secundum sub et supra / sine negatione sine distributione ꝛ sine aliqua dictione habente vim negationis vel distributionis est consequentia bona. Sub idem est qꝺ inferius. Supra idem est quod superius Unde ista consequentia est bona. Sortes fuit albus heri. ergo sortes fuit albus. quia iste terminus albus heri est inferius ad istum terminũ albus: per regulam omne se habens per modum appositionis. ꝛc.

¶ Alia regula. vbi in aliqua consequentia sunt plures premisse si ex opposito consequentis cum altera premissarum sequitur oppositum alterius premisse / tunc est consequentia bona. Ut omnis homo currit. tu es homo ergo tu curris. quia ex opposito consequentis cum minore sequitur oppositũ maioris. qꝛ sequitur tu non curris ꝛ tu es homo: ergo aliquid quod est homo non currit. Similiter ex oppoito consequentis cum maiore sequitur oppositum minoris: quia sequitur tu non curris: ꝛ omnis homo currit. ergo tu nõ es homo.

¶ Alia regula est. quãdo subiecta aliquarum propositionum sunt eadem vel conuertibilia. ꝛ copule sunt eedem. et predicata conuertuntur ꝛ propositiones sunt eiusdem qualitatis ꝛ quãtitatis / ꝛ termini precise pro eisdem supponunt. est consequentia bona. tanꝗ ab vno conuertibili ad reliquum vt ista consequentia est bona. Sortes est homo. ergo sortes est animal rationale ꝛ mortale. Sed ista consequentia non valet. Quilibet hõ est masculꝰ. ergo ois hõ est masculꝰ. qꝛ termini precise pro eisdẽ non supponunt. ¶ Nota ꝙ termini dr̃ cõuertibiles qui mutuo se inferunt respectu cuiuscunꝗ verbi.

¶ Alia regula est De qualibet re singulari in mundo dicitur alterũ cõtradictoriorũ incõplexorum ꝛ nulla de re dicuntur ambo quia nulla res est in mundo que simul est homo ꝛ non homo. Cõtradictoria complexa sunt propositiones contradicentes. vt quidam homo currit / et nullus homo currit. Et contradictoria incompleta sunt termini cõtradicentes: vt homo non homo. Unde de qualibet re in mundo dicitur vnum istorum incomplexorum / ꝛ de nulla re dicuntur ambo. scilicet homo ꝛ non homo. quia omnis res in mundo aut est homo aut non homo. Et de nulla re dicuntur ambo: quia nulla res est in mundo que simul est homo ꝛ non homo.

¶ Alia regula est ista. In omni consequentia bona et formali qñ arguit ab inferiori ad suũ superius. tunc ad aliterate antis sequit aliteras añtis: vt hõ currit/ergo aial currit. vñ nõ sequit aliud ab aiali currit. ergo aliud ab hoie currit. ¶ Sed ɔtra istã regulã arguit sic. Ista ɔña est bona. hõ est hõ: ergo hõ est aial: tñ nõ sequit econtra aliud ab hoie est aial: ergo aliud ab hoie est homo. ¶ Ad hoc dicendum est q̃ ille terminus aliud in antecedente debet immediate precedere terminum inferiorem ꝛ superiorem: sed sic non est in proposito. ideo non arguitur secundum regulam. Obiecto. Responsio.

¶ Alia regula est ista. Ad quãcunqz ꝓpõnem veraz sequit suũ dictũ fore verũ. Dictũ ꝓpõnis debet dari vel tendo nominatiuũ in accusatiuum ꝛ verbũ indicatiuum in verbum infinitiuum vel ꝓponendo istã coniunctionem q̃ toti. Unde sequitur deus est est verum: ergo deũ esse est verũ vel q̃ deus est. est verum.

¶ Alia regula est. In singularibus non refert ꝓponere vel postponere negationẽ ad dandũ contradictoriũ. Ut sortes currit. cõtradictoriũ eius est hoc. non sortes currit. vel sortes nõ currit.

¶ Alia regula est ista. Ab affirmatiua de ꝑdicato infinito ad negatiuam de predicato finito est ɔña bona. vt vos estis non asinus: ergo vos non estis asinus. ¶ Sz ista regula hz intelligi in terminis rectis cũ verbo de pñti non ampliatiuo cũ verbo substantiuo ꝛ non adiectiuo: vt sequit formaliter tu es nõ hõ: ergo tu nõ es hõ. Sed non tenet in verbis adiectiuis: vt tu amas nõ hoiem: ergo tu non amas hoiem. Exemplũ de preterito: vt tu fuisti nõ iustus: ergo tu non fuisti iustus. Q2 añs põt esse verũ et ɔña falsum/posito q̃ in aliquo tempore fuisti iust⁹ ꝛ in aliquo tpe nõ. tũc añs est verũ et ɔña falsum q̃ nõ fuisti iust⁹ q2 equiualet huic in nullo tẽpore ante hoc fuisti iustus. Nec cum verbo de futuro ꝓpter eãdẽ rationẽ. Exemplũ in terminis relatiuis. Ut non sequitur. Sortes est non pater: ergo sortes non est pater.

¶ Alia regula est ista. A negatiua de ꝑdicato finito ad affirmatiuam de ꝑdicato infinit° cũ cõstãtia subiecti est ɔña bona. Ut tu non es albus/ꝛ tu es: ergo tu es nõ albus. In plurali numero non valet/nec in obliquis vt in ista homo tu nõ es homo: ꝛ tu es: ergo in illa homo tu es non homo.

¶ Alia regula est ab affirmatiua de ꝑdicato priuato ad negatiuam de predicato finito est consequentia bona. Ut tu es iniustus: ergo tu non es iustus.

¶ Alia regula. Nomina et verba transposita idem significãt. Ut hõ est aial: ergo aial est hõ. ¶ Sed cõtra istã regulã arguit sic. Si illa sit vera. sequitur q̃ ista ɔña est bona. Ois hõ est aial: ergo oẽ aial est hõ: ꝛ tñ ɔña ẽ falsũ. ergo ꝛc. ¶ Huic dr̃ q̃ tñ⁹ dictio eandẽ rẽ significat i vna ꝓpõne sicut in alia non tñ ꝓpões eodẽ modo significãt quia in transmutatione terminorũ multum variantur significationes propositionum.

¶ Alia regula est a diuisis ad coniuncta raro tenet ɔña/vt tu es bon⁹/ꝛ tu es carpentarius/ergo tu es bonus carpentarius.

¶ Alia regula est ista. Omnis ꝓpõ vera de pterito non universalis de simplici subiecto ꝛ de simplici predicato/cuius veritas nõ dependet a futuro. est necessaria/vt tu fuisti.

¶ Alia regula est ista. Omnis ꝓpõ vera de pterito

relinquit vnam veram de presenti. Ut si hec sit vera: tu sedisti/aliquādo erit ve
rum dicere tu sedes. Eodem modo de futuro: vt si hec sit vera tu sedebis: aliquā
do erit verum dicere tu sedes.

¶ Alia regula. Quādo arguitur ad inferiori ad supe
rius a parte predicati cū hoc verbo incipit vel desinit preposito: non valet ɔña
sed aliqñ tenet gratia terminorū in substantialibus: vt sortes incipit esse homo:
ergo sortes incipit esse aīal. Sed nō sequit vos incipitis videre holem. ergo vos
incipitis videre animal: qr hoc predicatū incipiens videre animal est terminus
accidentalis: ꝛ similiter incipiens videre holem. Sed ab inferiori ad suū superi⁹
a parte subiecti cū hoc verbo incipit vel desinit postposito. est ɔña bona vt homo
incipit currere: ergo animal incipit currere.

¶ Alia regula est ista. In necessarijs non refert annū
ciare vniuersaliter. Ut homo est animal: ergo ois homo est animal. Et econtra.
omnis homo est animal: ergo homo est animal.

¶ De suppositionibus.

Quoniam ignorantes suppositiones termino
rum veritates ppositionum latent. Ideo cir
ca suppositiones plura oportet scire. Primo quid sit suppositio. Secūdo qui ter
mini supponunt: ꝛ q̄ non. Tertio vbi supponūt ꝛ vbi non. ¶ Et sciendū est q̄ nul
lus terminus extra orationē potest supponere sed solū in oratione: vt ille termi
nus homo extra orationem non supponit: sed solū in oratione: vt ille termi
~~no extra orationē non supponit sed solū in oratione: vt ille terminus ho~~
endum est q̄ nullus terminus supponit nisi subiectum ꝛ predicatum: signum vni
uersale non supponit: sed facit subiectum ꝛ predicatum supponere: ꝛ sic facit ista
dictio non: ꝛ alie negationes. ꝛ differt aliud non idem comparatiuus gradus su
perlatiuus et termini modales.

De tertio.

De secundo.

De primo.

¶ Et sciendū est. q̄ nulla pars extremi supponit: sed
toti extremo detur suppositio. Suppositio est quedam proprietas extremi ad
extremum secundum q̄ vnum extremum ordinatur ad aliud. Uel est significa
tio termini cathegorematici positi in oratione. Uel suppositio est virtus et pro
prietas in termino cathegorematico posito in oratione. ꝛ sunt termini cathego
rematici omnia noīa aliqd per se significantia: vt homo/lignū/lapis: ꝛ similia.
¶ Et extrema in propositione sunt subiectū ꝛ predicatum.

¶ Terminus syncategorematicus est ille qui per se
positus nichil significat: vt dictiones negatiue/signa vniuersalia/ꝛ aduerbia nu
meralia: vt semel/bis/ter/quater. ¶ Item arguendo ab inferiori ad suum supe
rius in partibus extremorꝫ non valet cōsequentia. ꝛ arguitur ab inferiori ad su
um superius in partib⁹ extremorū qñ vna pars antecedente est inferius ad ali
partē in ɔñte: ꝛ nō totū subiectū in añte est inferius ad totū subiectū in consequē
te: vt sortes albus currit: ergo. P. coloratus currit.

¶ Nota q̄ suppositio est duplex: scz propria et impro
pria. Suppositio impropria est qñ dictio sumit alia cōi vsu loquendi q̄ ex primaria
institutione: vt anglia pugnat/bibo cyphū. ¶ Suppositio propria est qñ termin⁹
supponit pro illa re in propositione q̄ significat extra propositionem: et dr tri
plex scz materialis/simplex personalis. ¶ Suppositio materialis est qñ dictio
supponit pro sola voce ꝛ nō pro suo significato: vt amo est verbū/ego est pnomē
¶ Suppositio simplex est qñ terminus cōis supponit p quadam natura communi
vel quodam conceptu in anima per quem comprehendimus rem extra animā
vt homo est species: animal est genus. ¶ Suppositio personalis est quando ter

minus supponit pro suo significato: vt homo est animal. ¶ Suppositio personalis dicitur dupliciter. scz discreta ⁊ communis. ¶ Discreta est quando terminus discret⁹ supponit per se: vel pronomen demonstratiuum: vt sortes currit vel iste currit. Et illa dicitur dupliciter: scilicet discreta simplex: et discreta composita. ¶ Suppositio discreta simplex est in termino discreto simplici: vt in hoc termino S. vt hic sortes currit/plato currit. ¶ Suppositio discreta composita est proprietas in termino discreto composito: vt hic sortes albus currit. ¶ Suppositio communis est quando terminus communis supponit. Et dicitur dupliciter: scilicet suppositio determinata ⁊ suppositio cōfusa. ¶ Suppositio determinata est quā do terminus communis supponit pro suis suppositis scilicet inferiorib⁹ ad quodlibet eorum contingit descendere disiunctiue: et non copulatiue/ vt quidam homo currit: ergo ille vel illa: vel ille vel illa/ et sic de singulis. ¶ Suppositio confusa dicitur dupliciter. scilicet confusa et distributiua: ⁊ confusa tantum. ¶ Confusa ⁊ distributiua est quando terminus communis supponit pro suis suppositis et ad quodlibet eorum contingit descendere copulatiue. vt omnis homo currit: ergo ille ⁊ illa ⁊ sic de singulis.

¶ Et sciendum q̄ terminus syncathegoreumaticus affirmatiuus siue signum vniuersale affirmatiuum facit terminū immediate sequentem stare confuse et distributiue et omnis terminus communis mediate sequens signū [redacted]: siue signum vniuersale affirmatiuū: stat confuse tm̄. ¶ Suppositio confusa tantum est qn̄ terminus supponit pro suis suppositis ⁊ non potest descendere ad ea nec copulatiue/ nec disiunctiue: et sic stat predicatum huius propositiōis omnis homo currit: ergo omnis homo est hoc currens: neq̄ hoc currens vel hoc: ⁊ sic de singulis.

¶ Suppositio diuiditur sic.

¶ Et sciendum q̄ syncathegoreumatica sunt dictiones numerum vel multitudinem significantes: vt signa vniuersalia: et aduerbia numeralia: vt semel/ bis/ ter/ quater. Unde in illa propositiōe bis comedi panē: iste termin⁹ panem stat confuse tm̄: q2 nō conuenit descendere ad sua singularia nec copulatiue nec disiunctiue: quia non sequitur bis comedi panē/ ergo bis comedi istum ⁊ illum ⁊ sic de singulis. Sed in ista ꝑpositione. bis panem comedi. ly panem stat confuse et distributiue: quia immediate sequitur signū syncathegoreumaticum ⁊ sic ꝑpositio est falsa. quia sequitur bis panem comedi. ergo bis istū panem comedi: ⁊ istum ⁊ sic de singulis.

¶ Alia regula est ista. Quando duo paria officialia cadunt sup vnū terminū cōmunē z quoꝝ vtrūq̄ habet vim cōfundendi terminū tūc ille terminus stabit cōfuse tm̄ vel determinate: vt vos differtis ab omni homine. ly hoīe stat cōfuse tm̄. ¶ Alia regula est ista: termin⁹ cōmunis vel discret⁹ supponens verbo de p̄nti nō ampliatiuo a ꝑte subiecti supponit solūmō ꝑ istis q̄ sunt: vt ille homo currit. sic supponit homo q̄ est curris. ¶ Itē termin⁹ cōis vel discretus supponēs verbo de p̄terito a parte subiecti si non distribuatur supponit disiunctiue pro illo q̄ est: vel pro illo q̄ fuit. vt homo fuit rome: sic supponit hō qui est fuit rome: vel hō qui fuit fuit rome: ⁊ si distribuatur supponit copulati

ue pro illo qd est: et pro illo quod fuit. vt ois homo fuit rome. sic supponit ois hō qui est fuit rome: et ois homo q̄ fuit fuit rome. ¶ Itē terminus cōis vel discretus supponens verbo de futuro a parte subiecti si nō distribuatur supponit disiunctiue pro illo qd est: vel pro illo qd erit. vt homo erit rome sic supponit hō q̄ est erit rome/ vel hō qui erit erit rome. et si distribuatur supponit copulatiue pro illo qd est et pro illo qd erit: vt ois homo erit rome: sic supponit ois homo qui est erit rome et omnis homo qui erit erit rome.

¶ Item terminus cōis supponens huic verbo potest a parte subiecti si nō distribuatur supponit disiunctiue: pro illo qd est vel pro illo qd potest esse: vt aliquis hō potest esse rome: sic supponit. aliquis homo q̄ est potest esse rome: vel aliqs hō q̄ potest esse potest esse rome. et si distribuatur supponit copulatiue; [redacted]. Et sic dicēdum est de istis verbis incipit et desinit. ¶ Et nōtādū q̄ verba ampliatiua sunt omnia verba de preterito et futuro: sed maxime ista verba incepit/ desinit/ potest/ et apparet. Et verbū ampliatiuum est illud quod ponitur in aliqua propositione vera et affirmatiua in qua predicatum predicatur de subiecto significante rem non existentem vel existem. Exemplū de termino significanterem nō existem. vt antixps potest pdicare. Exemplū de termino significante rez existem. vt hō potest currere. ¶ Terminꝰ cōis supponēs a parte subiecti si nō distribuatur supponit respectu verbi ampliati p illis q̄ sunt et p qbꝰ verbū ampliat disiunctiue: et si distribuatur: tunc supponit pro illis q̄ sunt et p quibus verbū ampliat copulatiue.

¶ Nota q̄ in omni vniuersali affirmatiua subiectum supponit confuse et distributiue. et predicatum confuse tātum. Ut omnis homo est animal. ¶ Item in omni vniuersali negatiua. tam subiectum q̄ predicatum supponunt confuse et distributiue. vt nullus homo currit: ergo nec ille. nec illa: et sic de singulis. ¶ Et nota etiam. q̄ sicut hec dictio et est copulatiua in affirmatiuis: ita hec dictio nec est copulatiua i negatiuis. ¶ Item in omni particulari affirmatiua tam subiectum q̄ predicatum supponit determinate: vt quidam homo est animal: ergo ille homo est animal vel ille et sic de singulis. ¶ Item in omni particulari negatiua subiectum supponit determinate: et predicatum cōfuse et distributiue. Unde sequitur quidam homo non est animal: ergo quidam homo non est hoc animal: nec hoc et sic de singulis. ¶ Item in indefinita tam affirmatiua q̄ negatiua subiecta et predicata supponūt sicut in particulari affirmatiua: et in particulari negatiua.

¶ Item in omni singulari affirmatiua si predicatū sit terminus discretus vel pnomen demonstratiuum tam subiectum q̄ predicatum supponūt discrete: sed si predicatum fuerit terminus communis/ tunc stat determinate. et subiectum discrete. vnde sequitur. wilhelmus est animal: ergo wylhelmus est hoc animal: vel hoc/ et sic de singulis. ¶ Item in omni singulari negatiua si predicatum sit terminus communis subiectum supponit discrete/ et predicatum confuse et distributiue: vt wylhelmus non est hō. sed si predicatū sit terminus discretus: tunc discrete supponit.

A subiec. con. d. s. pre. con. tantum stare debet.
E subiec. et pre. stant confu. distributiue.
O subiec. deter. pre con. stat distributiue.
I subiec. et pre. tibi stant determinate.
Sin sub supponit semper discrete. q. deter.
Pre. si commune. si non discre. teneatur.
Sin. ne commune. pre. confu. distributiue.
Si sit discretus discrete sempe habetur.

¶ A significat vniuersalem affirmatiuā. E vniuersalē negatiuā. I. particularē affirmatiuā. O particularē negatiuā. Sin. i. singularē affirmatiuā. Sin. ne. i. sin-

gularē negatiuā. Subiec. i. subiectū. Con. dis. i. confuse ⁊ distributiue. Pre. i. predicatū. de. i. determinate. con. i. confuse tm̄.

Sequitur de dictionibus que habent vim cōfundendi terminos / et tales sunt multe scȝ omnia signa vniuersalia: ⁊ ista dictio nō. ⁊ hoc verbū differt / aliud et nō idē: ⁊ hec dictio sicut: cōparatiui⁹ superlatiu⁹ dictiones exclusiue et exceptiue signa modalia incipit / desinit: ⁊ oēs dictiones habētes vim negationis.

Cōfundere terminū dr̄ dupliciter: scȝ mobilitanter et immobilitāter. Confundere terminū mobilitanter est facere terminū stare cōfuse et distributiue: sic q̄ cōuenit eū descēdere ad sua singularia copulatiue: ⁊ sic supponit subiectum hui⁹ propositionis ois homo currit: virtute istius signi omnis: quia sequitur omnis homo currit: ergo ille homo currit et ille et illa. et sic de singulis. Simili. differtis ad homine: ille est homo: ergo vos differtis ab isto hoie: q: a termino stante confuse et distributiue ad aliquod eius suppositum cū debito medio est ꝯña bona ⁊ confundere terminum immobilitāter est facere terminū stare cōfuse tantū sic q̄ nō cōuenit cum descēdere ad sua singularia nec copulatiue nec disiunctiue: ⁊ sic supponit predicatum istius propositionis. omnis homo est animal: ⁊ sic nō sequitur omnis homo est aial: ergo omnis homo est hoc animal: et hoc vel hoc vel hoc. ⁊ sic de singulis.

Et nota q̄ q̄n aliquis terminus supponit confuse ⁊ distributiue rōne alicui⁹ dictionis: dēpta dictione virtute cuius sic supponit: tūc stabit determinate. Et ē stare determinate q̄n termin⁹ sic supponit: ⁊ pōt descēdere ad sua supposita disiūctiue. vt homo currit: ergo ille vel illa: ⁊ sic de singulis.

Alia regula est ista. a termino stante immobiliter ad terminum stantē mobiliter non valet consequentia: vt vos differtis ab omni homine: ergo vos differtis ab homine.

Alia regula est ista. ab inferiori ad suum superius cū aliqua istarū dictionū immediate precedentiū terminū inferiorē et superiorē non valet consequētia: vt vos differtis ab illo hoie: ergo vos differtis ab homine. Sed a superiori ad suū inferius cū substātia subiecti ⁊ est ꝯña bona: vt vos differtis ab hoie: ille est homo: ergo vos differtis ab isto hoie.

Alia regula est ista. quicquid immobilitat mobilitatū mobilitat immobilitatum. i. q̄n aliq̄s termin⁹ per suā appositionē facit terminū stare determinate vel cōfuse tm̄: qui prius stetit confuse et distributiue. ⁊ tunc ille terminus per suam remotionem facit eū stare confuse et distributiue: vt in ista ppōne non ois homo currit iste terminus homo per suā suppositionē supponit determinate propter istū terminum non: ⁊ si remouetur iste terminus non: tunc supponit confuse ⁊ distributiue. et sic de consimilibus terminis.

De resolutionibus

Terminus in quē resoluitur propositio vt in subiectum et predicatum et de qua predicatur ex positio vel diuisio esse vel non esse.

Terminus est illud in qd̄ diuiditur propositio vt in subiectū et p̄dicatū siue propositio sit affirmatiua siue negatiua: ⁊ sic subiectū ⁊ predicatū dicūtur termini et copula. Nā predicatū dupliciter accipitur. Uno modo pro toto illo quod predicatur de subiecto: ⁊ sic verbū est predicatū vel pars predicati. Alio modo pro toto illo quod specificat copulam: ⁊ sic dicitur predicatum nominatiuus appones vt ait Boetius in primo topicoꝝ. cap. ii. Terminos aūt voco nomina ⁊ verba: ex quibus propositio annectitur.

Duplex est terminus.

ℭ Duplex est terminus. Mediatus & immediatus.

ℭ Terminus mediatus est ille terminus q̄ habet aliquod mediū per qđ pōt probari.s.terminū superiorē et inferiorē. Terminus immediatus est ille termin⁹ qui non habet aliqđ mediū per quod potest probari. Et hoc dupliciter. ℭ Primo modo dr terminus immediatus qr non habet mediū inferius per quod potest probari. ⁊ sic sunt oīa pronoīa demonstratiua in singulari nūero: et oēs termini discreti/ discrete tenti. ⁊ aduerbia numeralia. Item aliqñ terminus discretus potest improprie resolui: vt robertus sedet: hoc sedet et hoc est robertus: ergo robert⁹ sedet. Sed pronomen nō potest resolui neq̄ proprie neq̄ improprie: qr pronomē est simplicius nomine/eo q̄ significat substantiā merā ⁊ nō substantiā cū qualitate. Alio mō dr termin⁹ immediatus: qr non habet mediū superius per qđ potest probari. Et illo modo verba substātiua sunt termini immediati: qr nō habent mediū superius per quē possunt probari: vt sum/es/fui. Unde oīs propositio in qua oēs termini sunt immediati: dr propositio immediata q̄ debet probari per sensum vl' per intellectū. Ut ille homo est sortes: sic probatur: ego scio vel intelligo q' ille homo ē sortes: ergo ille homo est sortes.

Terminus mediat⁹ ē triplex.

ℭ Terminus mediatus est triplex. scz aliquis est resolubilis/aliquis exponibilis: & aliquis officialis.

ℭ Terminus resolubilis est omnis termin⁹ supponens determinate que sunt nomina appellatiua ⁊ nomina adiectiua i neutro genere substantiuata ⁊ oīs propositio cui⁹ primus terminus mediatus est terminus resolubilis dr propositio resolubilis: q̄ habet resolui per duas resoluētes: isto modo demitur termin⁹ resolubilis ⁊ in loco eius ponatur hoc pronomē demōstratiuū hoc omnibus aliis manētib⁹: salua congruitate ⁊ sic habetur prima resoluēs. In secūda resoluēte hoc pnomen demonstratiuū hoc erit subiectū synonomū cū priori subiecto .i. consimile in voce ⁊ significatione ⁊ predicatū erit terminus resolubilis: ⁊ copula erit hoc verbū sum es/fui. cū verbo proportionabili. Exemplū hō sedet: sic resoluitur. hoc sedet. et hoc est homo: ergo homo sedet. sic de similibus. Et additur in ista regula cū verbo proportionabili: qr si verbū sit ampliatiuū debet addere ipsum verbū cū disiūctione ad hoc verbū sum/es/fui. Et si verbū sit de preterito/dicēdū est in scđa resoluente est vel fuit: vt homo cucurrit: sic resoluitur hoc cucurrit ⁊ hoc est vel fuit homo: et si verbū sit de futuro: tūc dicendū est in secūda resoluēte est vel erit: vt asinus curret sic resoluitur. hoc curret: et hoc est vl' erit asinus. Sed si verbū pncipale sit hoc verbū potest vel aliquod verbū qđ ampliat in secunda resoluēte: ppriū ampliatiuū debet addi ad hoc verbū sum/es/fui. cū disiunctione: vt homo claud⁹ pōt ambulare: sic resoluitur. hoc potest ambulare: ⁊ hoc est vel potest esse hō claudus. hō mortuus potest celebrare missam: sic resoluitur. hoc potest celebrare missam ⁊ hoc est. vel potest homo mortuus. hora incipit esse sic resoluitur. hoc incipit esse: et hoc est vel incipit esse hora.

ℭ Obseruetur hec regula siue terminus resolubilis

ponatur a parte subiecti vel a parte predicati dūmō nullus termin⁹ alius distribuatur a termino resolubili: nā si termin⁹ distribuatur a termino resolubili: tunc additur signū vniuersale ad terminū distributiuū in secūda resoluēte a parte subiecti: ⁊ termin⁹ resolubilis erit predicatū: et hec est causa vt termin⁹ eodē mō supponat in scđa resoluēte sicut i resoluto vt differēs a currēte erit sortes: sic resoluit hoc erit. S. ⁊ hoc omī currente est vel erit differens. Similiter aliud ab eo pōt eē iste homo. sic resoluitur. hoc potest esse ille homo: ⁊ hoc ab omni eo est vel potest esse aliud.

De exponibilibus.

De exponibilibus.

TErminj exponibiles sunt isti. Oia signa vniuersalia/dictiones exclusiue et exceptiue: termini modales/vt possibile/impossibile/contingens/et necessarium. Differt aliud nondem/positiuus/comparatiuus/superlatiuus gradus. et aduerbia numeralia: vt semel/bis/ter/quater. Incipit/desinit: infinitum inquātum/ et immediate et multa alia de quibus per ordinem est dicendum.

Uniuersalis affirmatiua exponitur per duas exponētes. Prima exponens vniuersalis erit sua subalterna. Scđa erit vniuersalis negatiua de consimili subiecto et contradictorio predicato vel ei equiualente: vt ista ois hō currit: sic exponit: aliqd qđ est hō currit. et nichil est hō quin ille vel illa currit. vel sic: et nemo est nō currens. vel sic. nichil est hō qui vel que nō currit. In secunda exponente relatiuum debet poni immediate post terminum distributum in eodem casu genere et numero cum termino distributo/ et verbum relatiui debet negari. vt in exemplo priori. et obseruatur eadem regula in secunda exponente que data fuit in secunda resoluente de verbo ampliatiuo. scilicet qualiter debet ampliari. Regla notāda

Sed quia vniuersalis multipliciter variatur. Nā aliqua est vniuersalis in recto/aliqua i obliquo: alia de simplici subiecto / alia de simplici predicato: et alia de disiuncto subiecto: et alia de copulato subiecto. ideo ponit exemplū primo de vniuersali in recto: vt ois hō currit/ q̄ prius exposita est. Exemplū in obliquo et hoc dupliciter. vel quia rectus precedit obliquum quem regit vel econtra. Si rectus precedat obliquū quem regit: tunc vterq3 terminus distribuitur/ et vterq3 terminus erit subiectum in vniuersali negatiua/ vt hec quelibet singularis alicuius vniuersalis est vera: sic exponitur. aliqua singularis alicuius vniuersalis est vera: et nulla est singularis alicuius vniuersalis quin illa est vera. Et si obliquus non regitur a recto/ tunc rectus distribuitur: et obliquus non. Uel si obliquus precedit rectū vel obliquus distribuit et rect⁹ non / tunc terminus distributus ponitur a parte subiecti in scđa exponēte. et terminus non distributus vel supponens confuse tm̄ ponat a parte relatiui. Exemplū primi: vt ois hō hoiem diligit. sic exponit. hō hoīem diligit. et nichil est hō quin ille vel illa hoīem diligit. Exemplū secūdi. cuiuslibet hois asinus currit: sic exponitur alicuius hois asinus currit: et nichil est hō qn asinus currit. Exemplū de vniuersali de copulato subiecto: vt omnis homo et asinus currunt: sic exponitur. homo et asinus currunt: et nulla sunt homo et asinus que non currunt. Exemplum de disiuncto subiecto: vt omnis propositio vel eius contrarium est verum. sic exponitur. Aliqua propositio vel eius contrarium est verum. et nulla propositio vel eius contrarium quin illud est verū. Uniuersalis multiplicit variat.

Pro quo notandum est q̄ omnis propositio vniuersalis affirmatiua in qua subiectum est disiunctum ex duobus terminis est distinguenda penes hoc q̄ totum disiunctum distribuatur. vel prima pars disiuncti. Nam secundum distributionem diuersam illa propositio diuersimode habet exponi. quia relatiuum debet immediate sequi terminum distributum: vt prius dictum est. Exemplum: vt omnis homo vel asinus est asinus. Si totum disiunctum distribuatur sic habet exponi: homo vel asinus est asinus: et nichil est homo vel asinus quod non est asinus. ergo omnis homo vel asinus est asinus. et sic est falsa. Si vero prima pars disiuncti distribuatur sic exponitur. homo vel asinus est asin⁹ et nichil est homo quin ille vel asinus est asinus. et sic illa propositio est vera. et sic conformiter dicendum est de similibus. Exemplum quando relatiuum in vniuersali ponitur a parte subiecti: vt omne quod erit est: sic exponitur aliquod qđ erit est. et nichil est quod erit quin illud est.

¶ Omne qđ fuit est: sic exponitur. Aliquod quod fuit est. ⁊ nichil est qđ fuit quin illud est. ¶ Ois hō q̄ prius fuit est: sic exponit᷑. hō q̄ prius fuit est: ⁊ nichil est hō q̄ prius fuit quin ille est. Exemplū qn̄ relatiuū ponit᷑ a parte predicati. Ois propositio est vera cuius contrariū est falsum: sic exponit᷑. Aliqua propositio est vera cuius contrarium est falsum. ⁊ nulla est propositio q̄ nō est vera/cuius contrarium est falsum.

¶ Nota ꝙ quando relatiuum ponitur in vniuersali affirmatiua a parte subiecti/tunc relatiuū cū verbo erit distributū: vt ois hō qui est albus currit: vbi hoc totū homo qui est albus distribuitur.

¶ Et nota ꝙ vniuersalis affirmatiua in qua relatiuum ponitur a parte predicati equiualet vni copulatiue facte ex eisdem terminis: sic ꝙ antecedens relatiui distributum ponatur in loco relatiui. vt omnis homo est pater qui habet filium equiualet huic. omnis homo est pater. ⁊ omnis homo habet filium.

¶ Exemplum vbi hoc verbum potest est principale verbū: vt omne animal potest currere. sic exponitur: aliquod animal potest currere. ⁊ nullū est animal vel potest esse animal qđ non potest currere.

¶ Exemplum vbi hoc verbum incipit est principale verbū: vt ois hō incipit esse: aliqđ qđ est homo incipit esse et nichil est hō vel incipit esse hō qui vel q̄ non incipit esse. et similiter cū hoc verbo desinit.

¶ De exclusiuis.

Exclusiua exponitur per duas exponentes. Prima exponens erit preiacens exclusiue.

¶ Secunda erit vniuersalis de subiecto ⁊ qualitate oppositis subiecto. ⁊ qualitati preiacentis: vt tm̄ hō non currit: sic exponit᷑: hō non currit. sed quodlibet nō hō currit. Sed notandum est ꝙ in hac propositione tm̄ non omnis homo currit. iste terminus nō potest teneri infinite vl̄ negatiue. Si negatiue sic debet exponi: homo non currit. sed quodlibet non homo currit. Sed tenendo nō infinite sic debet exponi. ens nō omnis homo currit. ⁊ nichil non ens non ois hō currit. vel nichil quod est non omnis homo currit.

¶ Item ille terminus non tenet᷑ solum infinite quādo cadit sup predicatum propositionis: vt sortes est non homo. ⁊ ista dictio non solum negatiue tenet᷑ quando immediate precedit verbum principale ꝓpōnis. vel quando totam precedit propositionem. s. ⁊ subiectum ⁊ signum: vt hic nō ois homo currit. sed ista dictio nō posita inter signum et subiectum vel inter partes subiecti potest indifferenter sumi. scilicet vel negatiue vel infinite: vt hic tantum non omnis homo currit.

¶ De exceptiuis.

¶ Exceptiua exponitur per duas exponentes. In prima exponente pars extracapta erit subiectum cū predicato exceptiue ⁊ copula erit opposite qualitatis ad exceptiuam. vel si exceptiua sit affirmatiua. negetur eius predicatum de parte extracapta. ⁊ sic habetur eius prima exponens. Secūda exponens erit preiacens exceptiue cū opposito partis extracapte. p̄ qua habenda nichil aliud fiat nisi mutet᷑ dictio exceptiua in istū terminū non. ⁊ actm̄ in nominatiuū. Exemplū. Ois homo preter sortē currit: sic exponit᷑. sortes nō currit.

sed ois hõ non sortes currit. Exemplum negatiue. nichil preter sortẽ currit. sic exponitur. sortes currit: et nichil non sortes currit.

Differt aliud et nonidem: debent exponi per tres exponentes. quarũ due prime erũt affirmatiue implicantes extrema esse ⁊ tertia erit negatiua negãs scðm extremũ a primo. vt patet in exẽplo seq̃nti. subiectũ pmi exponentis erit terminꝰ synonymꝰ cũ subiecto ꝓpõnis exponende. Subiectũ scðe exponẽtis erit obliquꝰ imediate seq̃ns aliquã istarũ dictionũ differt aliud ⁊ nõidẽ mutatꝰ in rectũ ⁊ ille erũt ꝓpões affirmatiue: ⁊ in illis hoc verbum Sũ es fui. pdicat scðm adiacens. Tertia exponens erit negatiua de subiecto synonymo cũ subiecto pme exponẽtis ⁊ pdicatũ erit terminꝰ synonymꝰ cũ subiecto scðe exponẽtis. Ut ego differo ab hoie sic exponit ego sũ ⁊ ois hõ est. ⁊ ego nõ sũ hõ. Ego sũ aliud ab asino. sic exponit. Ego sũ ⁊ ois asinꝰ est. ⁊ ego nõ sum asinus Ego sũ nõidem leoni. sic exponitur. Ego sũ ⁊ ois leo est. ⁊ ego non sum leo.

De differt.

Notandum q̃ tria sunt adiacentia in propositione Scz subiectũ/pdicatũ/⁊ copula. Et hoc verbum Sũ pdicat scðm adiacens qñ ipsum est principale verbũ ⁊ non habet predicatum expresse positum vt homo est ⁊ idem verbum predicat [illegible] adiacens: quando habet predicatum expresse positum: vt homo currens.

Incipit exponitur duobus modis. Primo modo p positionem de pñti. i. p affirmationẽ pñtis tpis et per remotionẽ de pterito. hoc est p negationẽ pteriti tpis. Alio mõ p remotionẽ de pñti ⁊ p positionẽ de futuro ⁊ subiectũ in exponentibꝰ erit subiectũ ꝓpõnis exponẽde. ⁊ verbum erit verbũ indicatiui modi cuius infinitiuũ sequitur incipit. Exemplũ. Incipio scire ꝓpõnẽ de pñti p positionẽ sic exponit. Ego iam scio propositionem: sed imediate ante hoc instans quod est presens ego non sciui ꝓpositionẽ. Aliter exponitur eadem ꝓpõ p remotionẽ de pñti. ego iam [illegible] non scio ꝓpõnem: sed immediate post hoc instans quod est pñs ego sciam ꝓpositionem.

De incipit.

Incipit esse duas exponentes sibi claudit.
Preteritum remouens tempus ponendo q; presens.
Ast presens remouet tempus ponendo futurum.

Desinit exponitur duobus modis/scz per positionem de pñti. i. p affirmationẽ pñtis tpis. ⁊ remotionẽ de futuro. i. p negationẽ futuri. Uel p remotionẽ de pñti ⁊ positionẽ de pterito. Et quo ad subiectũ pdicatũ ⁊ copulã. obseruet eadẽ regula que data fuit de hoc verbo icipit: vt sortes desinit esse. sic exponit p positionẽ de pñti. Sortes iam est: sed imediate post hoc instans. quod est pñs. sortes non erit. Uel per remotionẽ de pñti isto modo. Sortes iam non est: sed imediate ante hoc instans. quod est presens sortes fuit. Similiter sortes desinit currere ⁊c̃.

De desinit.

Sequitur de ista dictione immediate.

Pro quo notandũ est q̃ ꝓpõ in qua ponit ille terminus imediate hȝ exponi p duas exponentes. pma erit illud qd remanet dẽpto illo termio imediate. Et scða debet dari si ꝓpõ sit de futuro ꝓponendo hoc totũ. nullũ est vel erit instãs. post hoc quin intret illud ⁊ hoc. ⁊ tunc seqtur totũ residuũ ꝓpõnis qd sequebat illuz terminuz hoc in ꝓpõe exponẽda. Et si ꝓpõ sit de preterito: tunc in scða exponente pmo sumetur hoc totũ. nulluz est vel fuit instans. ante hoc quin inter illud ⁊ hoc Unde illa ꝓpõ. Immediate post hoc sortes currit. sic exponitur sortes curret. et nullum est vel erit instãs. post hoc quin inter illud ⁊ hoc sortes curret. Et ista propõ immediate ante hoc. sortes cucurrit. sic exponit: ante hoc sortes cucurrit ⁊ nullum est vel fuit instans ante hoc quin inter illud et hoc sortes cucurrit: et sic de omnibus similibus.

Immediate.

Infinitum. ¶ Sequitur de illo termino infinitum.

¶ Pro quo notādū est q̄ ppō exponēda rōne illius termini infinitū: habet exponi per duas exponentes. Primo debet dari demendo illū terminū infinitū: et in loco eius ponendo illum terminū aliqualiter. Et in scda exponēte primo ponat hoc totū non est dare gradū: ⁊ tūc sequat ille terminus q̄ sequebat istū terminū infinitū: cū gtō casu: et tunc ponat ille terminus finitū: cū illo termino qui. et hoc verbū excedit: cū toto residuo ppōnis: qd̄ sequebat principale verbū ⁊ cū illo termino in ablt̄o casu q̄ sequebat illū terminū infinitū. Vn̄ ista ppō. Infinitū magnū est a. sic exponit aliqualiter magnū est a: ⁊ nō est dare gradū magnitudinis finitū: qui illū excedit a. in magnitudine. ¶ Et illa ppō. Infinitō paruū est hoc a sic exponit. aliqualiter paruū est hoc a. ⁊ nō est dare gradū paruitatis finitū quin illū excedit hoc a. in paruitate. ¶ Infinitū bonus est deus. sic exponit: aliqualiter bonus est deus: ⁊ non est dare gradū bonitatis finitū qui melior sit deus. ¶ Infinitū velox erit hoc a. sic exponit aliqualiter velox erit hoc a. ⁊ non est dare gradū velocitatis finitū quin illum excedit hoc a in velocitate. ¶ Infinitū cito erit hoc a. sic exponitur. aliqualiter cito erit hoc a. ⁊ non est dare gradū citotitatis finitum quin illum excedit hoc a in citotitate: ⁊ sic de alijs.

Necessarium. ¶ Necessarium sic exponitur. necessarium est deum esse: deus est et non potest esse quin deus sit. ergo. ⁊c̄.

Impossibile. ¶ Impossibile sic exponitur. Impossibile est hominē esse asinum: hominem esse asinum non est nec potest. ⁊c̄.

Cōtingēs possibile. ¶ Contingit sic exponitur. Contingit hoīem currere: homo currit et potest esse q̄ homo non currit. ergo. ⁊c̄. Et sic de illo termino possibile.

Positiu⁹ grad⁹ ¶ Omnis propositio de positiuo gradu exponitur p duas exponentes affirmatiuas in quibus mediū cōparandi affirmat de vtroq̄ cōparatorū: ⁊ tertia exponēs erit negatiua excludēs excessum inter scdm̄ cōparatū ⁊ primū. Et sortes est ita sapiens sicut plato. Sic exponit. Sortes est sapiens ⁊ plato est sapiens: ⁊ plato non est sapientior sorte. ꝗ. ¶ Vn̄ in oī cōparatione sunt tria. s. duo cōparata inter q̄ fit cōparatio: ⁊ mediū cōparādi. Mediū cōparādi est illud in quo fit cōparatio sicut in exēplo preall: sortes est ita sapiens sicut plato: et sortes ⁊ plato sunt comparata ⁊ sapiens est medium comparandi.

Cōparatiuus. ¶ Omnis propositio de comparatiuo gradu exponit per duas exponentes affirmatiuas sicut positiu⁹: ⁊ p tertiā negatiuā. excludēdo paritatē ⁊ eq̄litatē in medio cōparādi. vt ego sum sapiētior hoīe: sic exponit. ego sū sapiēs: ⁊ ois hō est sapiēs: ⁊ nemo est ita sapiēs sicut ego sum. ꝗ. ⁊c̄.

Superlatiuus ¶ Omnis propositio de superlatio gradu exponitur per duas exponentes affirmatiuas sicut positiu⁹: ⁊ per tertiā negatiuā de comparatiuo gradu cōparationis eiusdē: ⁊ per quartā affirmatiuam de cōparatiuo gradu cōparationis opposite. Ut sortes est sapientissimus hoīm: sic exponit sortes est sapiens: ⁊ oēs hoīes sunt sapientes: ⁊ nemo est sapientior sorte: sed aliq̄s insipientior sorte ꝗ: vel apponat in scda exponēte ille terminus gradatim ad demonstrandū diuersitatē in medio cōparandi sic. Sortes est sapiens: ⁊ oēs hoīes sunt gradatim sapiētes: ⁊ nemo est sapientior sorte: sed aliq̄s insipiētior sorte.

Primum. ¶ De istis terminis primum/maximū/et minimum/

Exemplum primi. Sortes est primus qui venit ad villam sic exponitur. Sortes est aliqualiter pridem qui venit ad villam: et nullus prior sorte venit ad villam. sed aliquis posterior sorte venit ad villam.

Maximum. ¶ Hoc est maximum quod sortes potest portare / sic

exponitur. Hoc sortes potest portare: ⁊ nullum maius illo sortes potest portare sed aliquid min⁹ illo sortes potest portare.

¶ Hoc est minimum quod plato potest videre. sic exponitur. Hoc plato potest videre. ⁊ nullū minus hoc plato potest videre: sed aliquid maius illo. vel aliquid equale plato potest videre. Minimum.

¶ Sed si verbum relatiui in propōne exponenda rōe illorū terminorū sit negatiuū tūc debet exponi p exponentes ɔtrarie qualitatis Ut illa. Sortes est primus qui non venit ad villam. sic exponitur. Sortes est aliqualiter pridem qui non venit ad villam. sed quilibet prior sorte venit ad villam ⁊ nullus posterior sorte venit ad villam.

¶ B est minimum quod sortes non potest videre. sic exponitur. B. sortes non potest videre nec aliquid [redacted] B. sed quodlibet [redacted] B. sortes potest videre.

¶ A est maximum quod sortes non potest portare. A. sortes non potest portare. nec aliquid tantum nec maius A. quodlibet minus A. sortes potest portare.

¶ Relatiuum debet exponi per et/ ⁊ per illud. Relatiuū.
Quod sic intelligit. Ois ppō affir. in qua ponit relatiuū a parte pdicati relatiuū ad terminū stantē discrete vel determinate a parte subiecti. dʒ exponi p copulatiuā vbi in loco relatiui ponit hec cōiunctio et. ⁊ hoc pnomē ille illa illud. qḋ dʒ poni in eodē casu/ genere/ ⁊ numero/ sicut positū erat relatiuum. Exemplū. sortes currit qui est albus sic exponitur: sortes currit ⁊ ille est albus.

¶ Tribus modis impedit relatiuum a sua probatione. ¶ Primo modo qñ relatiuū refert ad terminū stātē cōfuse ⁊ distributiue. Ut sortes differt ab aiali qḋ est asin⁹ qr illa propō debet exponi ratione istius verbi differt. ¶ Secundo modo qñ relatiuū refertur ad terminum stantem confuse tantū. Ut hic omnis homo est animal quod est rationale que debet exponi ratione signi vniuersalis ⁊ non ratione relatiui. ¶ Tertio quando relatiuum ponitur in propositione negatiua. vt hic. aliquis homo nō est asinus q̄ est asinus. que debet probari per suum oppositum.

¶ Item aliqui termini sunt exponibiles secundum suas descriptiones: vt hoc verbū apparet/ ⁊ hoc verbū significat. Unde apparere. id est sentire vel intelligere. Ut hoc apparet michi: sic exponitur. Hoc sentitur vel intelligitur a me. Unde apparere. i. sentire vel intelligere. ¶ Et duplex est apparentia. scilicet sensualis et intellectualis. Apparere.

¶ Significare est aliquid vel aliqua virtute cognostiue reprehensare vel manifestare. Uñ iste termin⁹ hō sigt hoiem. sic dʒ exponi. ille termin⁹ hō repñtat vl' manifestat virtuti cognotiue hoiem. Uñ ois cognitio rei fit per suā intentionē vel speciē. ¶ Uñ intentio rei est similitudo rei. ⁊ illud idē vocat species rei. vt si ego cognoscā sortē per sensum vel per intellectū nunc habeo verā similitudinem. scʒ in sensu ⁊ intellectu. ⁊c̄. Significare.

Sequitur de resolubilibus aduerbiorum.

¶ Item notandum q̄ q̄uis regula prius posita/ data sit de terminis resolubilib⁹ vel exponibilib⁹ noibus ⁊ verbis: aliqua tñ aduerbia pñt resolui ⁊ aliqua exponi. Resolui vt ista aliquando: ante/ post/ alicubi. Exemplum primi. aliquando sortes erit epūs. sic exponitur. tunc sortes erit epūs. et

tunc est vel erit aliquando. Ante hesternuz diem sortes cucurrit: sic exponit̃. tunc sortes cucurrit/ ⁊ tunc est vel fuit ante hesternũ diem. Post crastinũ diem sortes erit eps/ tunc sortes erit eps. ⁊ tunc est vel erit post crastinũ diem. ¶ Exemplũ de aduerbijs que debent exponi sic. Semper sortes erit aliquando sortes erit et nullum est vel erit aliquando quin sortes [illegible] erit. Ubiq3 deus est. Alicubi deus est: ⁊ non est dare alicubi vbi deus non est.

¶ Item omnis propositio negatiua debet probari p̃ suum contradictorium vt si ponatur propõ negatiua recurratur ad suũ cõtradictorium. ⁊ si eius contradictoriũ sit falsum: tunc illa propositio est vera ⁊ econtra vt hec est vera/ null⁹ homo est asinus: quia hec est falsa. aliquis homo est asinus. ¶ Item particularis negatiua potest resolui quando subiectum supponit p̃ re existente. vt ista. aliquis homo non currit: sic resoluitur. homo non currit ⁊ hoc ẽ aliquis homo. Alio modo particularis negatiua potest probari per suam subalternã: vt illa aliquis homo qui est asinus non est asinus. Probatur sic. nullus homo qui est asinus est asinus. ¶ Similiter vniuersalis negatiua potest probari inductiue per sua singularia: vt nullus homo currit. vt nec ille homo nec ille. et sic de singulis. sed prima probatio vniuersalis negatiue ẽ per suum contradictoriũ est optima probatio.

Termini facientes sensum cõpositum.

Terminus officialis est omnis terminus faciens sensum cõpositum ⁊ solum talis propõ in sensu opposito est officialis. Pro quo notandũ est q̃ termini facientes sensum cõpositũ sunt oĩa signa modalia: vt possibile/ ĩpossibile/ cõtingens/ ⁊ necessarium. ⁊ omnia verba significantia actũ mentis sicut illa. scire/ nolle/ velle/ imaginare/ percipere/ credere/ hesitare/ dubitare. ⁊ similia q̃ faciunt sensum cõpositũ vt scio deũ esse. possibile est hoiem esse aial. Sed qñ aliquis istorũ totaliter precedit dictũ propõnis. tũc illa propõ est officialis/ q̃ facit sensum cõpositũ. vt possibile est hoiem currere. Sed qñ aliquis istorũ intermediat dictũ p̃põnis. s. inter accusatiuum ⁊ modum infinitum. tunc facit sensum diuisum vt hominem possibile est esse aial. Sz qñ aliquis istoꝝ terminoꝝ finaliter sequit̃ totũ dictũ p̃positionis: tunc illa potest indifferenter sumi. scilicet in sensu composito vel in sensu diuiso: vt hic hominẽ currere est possibile. Omnis enim propositio in sensu composito est officialis: vt illa necessarium est deum esse. sic officiatur/ talis propositio est necessaria. de⁹ est p̃pter eius p̃mariũ significatũ deũ esse. possibile est hoiem [illegible] rome. Sic officiat̃. hec propõ est possibilis hõ est rome p̃pter eius primariũ significatum hominem esse rome. Ego scio deum esse. sic officiatur. hec propõ est scita a me deus est propter eius primarium significatũ deum esse.

Dictũ p̃põnis

¶ Dictũ p̃positionis debet dari/ vertendo noĩatiuũ in actũ/ ⁊ verbũ indicatiuũ in verbũ infinitũ. Uel preponendo hanc cõiunctionẽ q̃/ toti. Ut deus est. dictũ eius est hoc. deum esse vel q̃ deus est. ¶ Sed propõ in sensu diuiso est resolubilis. si primus termin⁹ sit resolubilis. vel exponibilis. Si primus terminus sit exponibilis. exemplum primi. hominẽ possibile est currere sic resoluitur. hoc possibile est currere. ⁊ hoc est homo. Exemplum secũdi. omnẽ hominẽ possibile est currere. sic exponitur. aliquẽ hoiem possibile est currere. ⁊ nihil est homo quem vel quam possibile non est currere. Unde propõ in sensu diuiso debet probari: scđm primum terminum mediatũ in illa propõne. ¶ Item si ambe resoluentes propõnis resoluende sunt vere primarie significãdo tunc illa propõ est vera. aliter non. Similiter propõ exponibilis est vera si omnes eius exponentes sint vere. ⁊ aliter non. Et si vna exponens sit falsa. tunc illa propositio exponibilis est falsa. ⁊ sic de resolubili ⁊ officiali.

Regula notãda

¶ Alia regula est quando proponitur aliqua propõ et volueris scire an illa sit vera vel falsa. videas si illa propõ sit resolubilis/ expo

nibilis vel officialis. Qd̄ scire potes p̄ primū terminū mediatū illa ꝓpōne deīn de exponatur/ si sit exponibilis. ⁊ si oēs exponentes sint vere. tunc ista propositio est vera: Et sic generaliter scitur veritas vel falsitas cuiuscunq̄ propōnis. Uel resoluitur si sit resolubilis. ⁊ si eius resoluentes sunt vere. tunc propō dicitur vera. Uel si sit officialis officiatur si illius officiantes sint vere tūc illa propō est vera: ⁊ si non sint vere. tunc illa est falsa. Et propō est vera quando significat primarie sicut est. ⁊ est falsa qñ significat primarie sicut non est.

¶ Primarium significatū propositionis est illud qd̄

propositio significat precise ex communi institutione terminorum. ⁊ apprehenditur principaliter per totam propositionem ⁊ per nullam eius partem. Ut deū esse. est significatum istius. deus est.

Primarium significatum.

¶ Significatum secundarium propōnis est triplex.

¶ Uno modo qñ imponitur ꝓpositioni ex noua impōne: vt ista. deus est significaret hoīem esse asinū. ⁊ hoc secundarie. Secundo modo qñ propō significat secundarie quicquid sua singularis significat primarie. ⁊ sic omnis vniuersalis significat sua singularia: vt illa omnis homo est animal. Tertio. propō significat secundarie quicquid sua pars significat primarie. vt illa homo est asinus significat secundarie hominem esse.

Secundariū significatū ē triplex.

¶ Ulterius nota differentiam/ inter propositionem

resolubilem/ exponibilē/ ⁊ officialē: q̄ est hec. Propositio exponibilis conuertitur cum vna copulatiua facta ex omnibus suis exponentibus sic q̄ est bonum argumentum arguendo a propōne exponibili ad omnes eius exponentes et ecōtra. Uel bene sequitur. Deus est. ⁊ non potest esse quin deus sit: ergo necessarium est deum esse. ⁊ econtra necessarium est deū esse: ergo deus est. et non potest esse quin deus sit. ¶ Sed propō resolubilis non conuertitur cum suis resoluentibus/ nec officialis cum suis officialibus. Licet bene sequitur. hoc currit/ et hoc est homo: ergo homo currit. Sed econtra non valet argumentum: quia nō sequitur homo currit: ergo hoc currit. ⁊ hoc est homo q2 antecedens potest esse verū ⁊ ꝯñs falsū ¶ Similiter ab officiantibus ad officiatū est ꝯña bona. sed non econtra. Ut sequitur. hec propō est necessaria. deus est/ propter eius primarium significatū deum esse: ergo necessarium est deum esse. sed non econtra. vt necessarium deum esse: ergo hec propositio est necessaria. deus est/ propter eius primariū significatum quia antecedens potest esse verum et consequens falsum: quia si nulla propositio foret. adhuc deus esset.

Dignū notatu.

¶ Insuper nota q̄ qñ est aliquod dictum propōnis

in sensu composito qd̄ potest descēdere de duabus propōnibus diuersis tunc illa est distinguenda penes hoc q̄ illud dictum potest descendere de vna illarū propōnum vel ab alia. Et hoc generaliter accidit qñ in propōne sunt duo modi infinitiui. primus infinitus potest mutari in modum indicatiuum stante scd̄o. vel econtra secundus infinitiuus potest mutari in indicatiuum stāte primo. vt i hoc exemplo. Possibile est vos scire necessarium esse non necessariū. ista pōt officiari mutādo primū infinitiuū stāte scd̄o: vt sic: talis ꝓpō est possibilis. vos scitis necessarium esse non necessariū. propter eius primariū significatū: vos scire necessariū esse non necessarium. ⁊ sic propositio est falsa.

¶ Alia modo pōt officiari mutando scd̄m infinitiuū

stante primo. hoc modo. hec ꝓpō est possibilis. Uos scire necessarium est non necessarium propter eius primariū significatū. vos scire necessarium esse non necessariū: ⁊ sic est ꝓpō vera. q2 eius officiantes sunt vere. Et ita faciendū est in omni propōne in sensu cōposito vbi in dicto sunt duo modi infinitiui.

¶ Similiter distinctio accidit si in dicto propositiōis

sit vnus infinitiuus et duo acti: qr vel prim⁹ actus pōt mutari in ntm stante scdo Vel scds actus potest mutari in ntm stante primo: vt hic. Possibile est canem comedere panem sic officiatur. si primus actus mutetur in ntm stante scdo: illa propositio est possibilis. canis comedit panem: propter eius primarium significatum canem comedere panem. ꝛ sic est vera. Alio modo officiatur predicta propositio: mutando scdm actm stante primo. ꝛ sic hec ꝓpositio est impossibilis. quia sic officiatur hec propositio possibilis. canem comedit panis. propter eius primariū significatum canem comedere panem.

Similiter. Possibile est vos scire A.

Sit a. ista ꝓpō deus est mutando primū actm in ntm sic est vera. ꝛ sic officiatur hec ꝓpō est possibilis. vos scitis a. ꝓpter eius pmariū significatū. vos scire a. ꝛc. mutando scdm actm stante primo. ista propositio est falsa sic officiando: hec propositio est possibilis. Vos scit a. propter eius primarium significatū vos scire a ergo. ꝛc. capiendo illum terminum vos in actō casu. ꝛ illum terminum seu litteram a/in nominatiuo casu. ꝛc.

Insuper notandum est. ꝙ illa trimembris diuisio termini mediati in terminum resolubilem/exponibilem/et officialem. non est ex opposito assignata/sed membra coincidūt: qr diuisio datur ex opposito: quando nichil qd continetur sub vno membro continetur sub reliquo: vt diuisio propositionis in cathegoricam/et hypotheticā: qr nulla cathegorica ē hypothetica: nec ecōtra. Diuisio non datur ex opposito qn aliquid qd continetur sub vno membro continetur sub reliquo. sicut est in diuisione termini mediati. Nam idē est terminus resolubilis/exponibilis/ꝛ officialis in eadem ꝓpositione. ꝛ sic idem termin⁹ continetur sub quolibet membro diuisionis: vt patet de isto termino necessariū vt in illa propositione. necessarium est deum esse. que resoluitur hoc est deuꝫ esse et hoc est necessarium. Illa etiam potest exponi sic. deus est et non potest esse quin deus sit. Item potest officiari. hec propositio est necessaria. deus est. ꝓpter eius primarium significatum deum esse. Similiter de illa. possibile est hominē currere. ꝛ sic de similibus.

Item cauendum est probando propositiones ꝙ nō sit saltus vltra terminos mediatos/sic ꝙ secundus terminus mediatus non probetur ante primū sed primus terminus mediatus in propōne debet pmo ꝓbari. Vñ non valet argumētū. Ois homo incipit esse. ergo ois homo iam est. et immediate ante hoc instans: qd est pñs. ois homo nō fuit: vel ecōtra ois homo iam est ꝛc. ergo omnis homo incipit esse. quia ille est saltus probando istum terminum incipit ante illud signum omnis. Sed sic debet hec propositio probari. homo incipit esse. ꝛ nichil est homo vel incipit esse homo quin ille vel illa incipit esse ergo omnis homo incipit esse.

Item nota ꝙ ab ista regula a primo termino probabili mediato debet fieri propositionis ꝓbatio. Excipiuntur hypothetice propositiones: vt animal currit si homo currit. Scdo ꝓpositiones in sensu cōposito: vt animal esse hoīem est necessarium. Tertio exceptiue. vt ois homo preter sortem currit. Quarto in plurali numero: vt duo iohannes habent duo capita. Quinto exclusiue vt homo tantum currit. Sexto relatiue. vt quando relatiuum ponitur a parte predicati ꝛ refertur ad terminum stantē discrete vel determinate a parte subiecti. vt homo currit qui est albus. ꝛc. Versus.

Hypo. relaqꝫ. medal. excep. exclu. quoqꝫ plural.

Sequitur de obligationibus tractatus.

De obligationibus.

De obligationibus.

Obligatio est quedam ars mediante qua quis opponens potest ligare respōdentē vt ad placitū suū rñdeat affirmatiue vel negatiue ad propositionē sibi positā vel depositam. ¶ Et notādum ꝙ due sunt species obligationis .s. positio ꝛ depositio. Positio est quedā spēs obligationis mediāte qua ꝗs obligat⁹ tenet rñdere affirmatiue ad ꝓpositionē sibi positā vel ad se admissā. ¶ Positio dr̄ duobus modis .s. simplex et cōposita. Positio simplex est illa q̄ cadit sup ꝓpōnē cathegoricā: vt pono vobis. vos curritis. Positio cōposita est illa q̄ cadit sup ꝓpōnē hypotheticā. vt pono vobis vos curritis: ꝛ vos estis rome. Et i ista specie solū possibile est admittendum/ ꝛ impossibile est reiiciendum atqꝫ negandum. Reg'a notāda

¶ Prima regula est hec. Omne vobis positum et a vobis admissum sub forma positi propositum situm a vobis fore tale quale fuit vobis positum vbi positum non repugnat positioni durāte tempore eiusdem obligationis est a vobis concedendum: vt pono vobis istum casum. hoc est risibile. admittat. tūc ꝓpono vobis [redacted] ꝯcedat illud: qꝛ ꝗñcūqꝫ ista vel alia ꝯsimilis ꝓponit durante tp̄e eiusdē obligationis est vobis ꝯcedenda.

¶ Secunda regula est hec. Omne formaliter sequens ex posito est cōcedendū: vt pono vobis istū casū. vos estis hō. admittat: ꝛ qñ ꝓponit ꝯcedat idē. Deīn ꝓponat. vos estis aīal. ꝯcedat: qꝛ sequit formalit ex posito vt sequit. vos estis hō. ꝑ vos estis aīal. ¶ Tertia regula est hec. Oē repugnās posito est negandū: vt pono istū c̄asū. aliqs hō est risibilis. admittat ꝛ cōcedat idē: tunc ꝓponit nullus hō est risibilis. neget. qꝛ est repugnans posito.

¶ Quarta regula est hec. Omne formaliter sequens ex posito vel ꝯcesso vel ꝯcessis/ est a vobis cōcedendū: vt pono casū. Ois hō est rome. admittat: ꝛ qñ proponit concedatur idem. tunc ꝓponitur. vos estis homo cōcedatur: quia est verum ꝛ impertinens. Deinde propono vos estis rome concedatur: qꝛ sequitur formaliter cū cōcesso. ois homo est rome/ vos estis homo ergo vos estis rome. Uel si ponatur vos curritis. admittat ꝛ concedat idē tunc proponatur. vos mouemini concedatur: quia sequitur ex posito formaliter sic. vos curritis. ergo vos mouemini.

¶ Alia regula est illa. Omne formaliter sequēs ex posito cum opposito bene negati cū vel oppositis bene negatorū durante tēpore eiusdem obligationis est a vobis concedendum. vt pono istum casum. Omnis homo currit. admittatur et concedatur idem: tunc proponatur. vos curritis negetur: qꝛ falsum est ꝛ impertinens: tunc proponatur. vos non estis homo. cōcedetur: qꝛ ex posito cū opposito bene negati: quia sequitur. Ois homo currit: vos nō curritis: ergo vos non estis homo.

¶ Alia regula est illa semper ad impertinens respondendum est secundū suā qualitatem: hoc est si sit verū ꝛ impertinens est concedendum/ si sit falsum ꝛ impertinens est negandū. ꝛ si sit dubiū ꝛ impertinens est dubitandū. ¶ Et sciendum ꝙ impertinēs est illud quod nō sequitur ex casu neqꝫ repugnat casui. vt pono istū casum. Omnis homo currit admittat ꝛ concedatur. tūc proponitur. Uos estis homo. ꝯcedet qꝛ est verū ꝛ imptinens ꝙ sit verū ptꝫ. ꝛ quod sit impertinens ꝓbatur. nō sequit neqꝫ repugnat. ꝙ nō sequit ꝓbat qꝛ hoc argumentū non valet. Ois hō currit: ergo vos estis hō. neqꝫ repugnat: qꝛ possunt simul stare ꝙ ois hō currit: ꝛ ꝙ vos estis homo. ¶ Et pertinens est illud qđ sequitur ex casu vel repugnat casui.

¶ Alia regula est ista. Propter possibile positum nō Reg'a notāda

est impossibile ꝯcedendū: neq₃ necessariū negandū. ¶ Alia regula est ista. duo cō tradictoria intra se contradicentia/ nunq₃ sunt simul concedenda: neq₃ neganda intra idē tempus obligationis. vt si a/ sit contradictoriū b/ ⁊ ecōuerso. ⁊ vnū a/ sit omne a. et vnum b/ sit omne b. tunc a ⁊ b/ nunq₃ sunt simul concedenda neq₃ ne= ganda. ¶ Item differētia est inter positum et positionem. Positio est illud quod componitur ex vbo designāte actū ponendi cū toto residuo: vt pono vobis vos curritis: hoc totū pono vobis. vos curritis est positio. Et positum est illud quod remanet dempto verbo significante actum ponendi. vt pono vobis vos curritis solum hoc. vos curritis est positum. Duplex est positio vt in precedētibus patet scilicet simplex ⁊ composita.

¶ Sed iam videndum est qualiter faciendum est ex parte opponentis ⁊ ex parte rñdentis. Opus opponētis est arte ponere ⁊ proponere propositiones quousq₃ videat rñdentē male rñdere vel ad aliquod inconueniens deduci. ¶ Opus respondentis est sustinere posita ⁊ proposita ac prudens sapraeterq₃ circumspicere ne videat deduci ad aliqd icōueniēs: hoc est si positū sit possibile admittat. ⁊ si impossibile negetur. Primū sophisma. ¶ Pono vobis istū casum: vos nō estis positū est possibile. qr pōt eē sicut illd sigt. ideo admittat. deinde ꝓponitur idē si negetur. ꝯtra. oē vobis positū ⁊ a vobis admissū. ⁊c. est ꝯcedēdū sed vos negastis illud: ḡ male rñdetis. Huic dr admittēdo positū ⁊ qn̄ ꝓponatur negetur. ⁊ qn̄ arguitur sic. vos negatis vobis positū. ⁊c. ḡ male respondetis. Dico q₃ illa regula habet intelligi vbi positū repugnat positioni. Pro quo nota q₃ ex omni positiōe sequit tertia esse. s. illū esse q ponit. qr sequitur ego pono ergo ego sum. scdo illū esse cui ponitur casus qr seqtur ego pono vobis casuz ergo vos estis. tertio positū esse: qr seqtur ego pono vobis casum. ergo casus vel aliqd po= sitū est. ⁊ ꝓpterea qn̄ positū est illū nō esse qui ponit vel illū nō esse cui ponitur: vl illud non esse qd ponitur. tunc positū repugnat positioni.

¶ Secundum sophisma. Pono vobis istū casum omnis hō est rome. admittatur ⁊ ꝯcedetur. idē tūc ꝓponatur. vos estis rome. negetur. qr est falsum ⁊ impertinens. si ꝯcedatur. ꝯtra est falsum ⁊ impertinens. ḡ negandū. q₃ sit falsum ptz. ⁊ q₃ sit impertinēs ꝓbatur. nō seqtur neq₃ repugnat. ergo. ⁊c. nō seqtur. oīs hō est rome. vos estis rome. neq₃ repugnat. qr pñt simul stare. deiñ ꝓpo=

Responsio. nitur. vos estis hō. negetur qr eius oppositū est sequēs ex posito cū opposito bene negati. Nā seqtur. oīs hō est rome. vos non estis rome: ergo vos non estis homo Huic dicitur admittēdo positū. ⁊ qn̄ ꝓponitur. vos estis rome. negetur. qr est fal= sum ⁊ impertinens. ⁊ qn̄ ꝓponitur. vos estis homo. negetur. qr eius oppositum sequitur ex posito cum opposito bene negati.

¶ Aliud sophisma. Pono vobis istum casum. nulla ꝓpō est vobis posita. admitto casū nego eundē. Propono. aliq ꝓpō est vobis posita. negetur: qr repugnat posito. ꝯtra. hec est vobis posita: ⁊ hec est aliq ꝓpō. ergo aliqua ꝓpō est vobis posita. Huic dicat admittendo positū: ⁊ qn̄ ꝓponit negetur. ⁊ qn̄ viterius arguitur concedatur ꝯña. ⁊ negetur añs pro vtraq₃ eius parte.

¶ Aliud sophisma. pono vobis istum casum. omnis homo currit admittat ⁊ ꝯcedat idē tūc ꝓpono. hec est falsa. oīs homo currit. si negetur. ꝯtra. Vos negatis verū ⁊ impertinens. ergo. ⁊c. Añs sic q₃ sit verū ptz: qr rei veritas est q₃ aliqd qd est hō non currit. ⁊ q₃ sit impertinens ꝓbat qr non sequit

Responsio. oīs hō currit. ergo hec ē falsa. oīs hō currit. neq₃ repugnat qr pñt simul stare oīs hō currit. ⁊ hec est falsa. oīs hō currit. tūc sic. hec est falsa. oīs hō currit. ergo non oīs homo currit. Si cōcedat. tūc illa est vera nō oīs hō currit. ḡ precise ⁊ p̄mo nie ⁊ adeqte sigt q₃ nō oīs hō currit. ergo nō oīs hō currit illa ꝯña est bona: ⁊ añs est verū. ⁊ ꝯña est a te ꝯcedēdū: ⁊ ꝯña est oppositū positi. ḡ oppositū positi est ꝯcedendū: ⁊ ꝯña est verū: ergo duo ꝯtraria sunt simul vera. Huic dicat admittendo positū. ⁊ qn̄ ꝓponat hec est falsa. oīs hō currit. concedat. ⁊ qn̄ arguit sic, hec est

verã: nõ ols homo currit. que precise et primarie sigt q ols hõ currit: ergo nõ omnis hõ currit. cõcedatur ꝯña: ⁊ negetur añs pro minori.

¶ Aliud sophisma ponatur q homo est asinus. negetur positũ: qꝛ est impossibile: ideo ponatur hoc mõ. hõ est asin⁹ est vobis positum. admittatur: qꝛ est possibilis ⁊ cõcedatur idẽ. deinde ꝓponatur homo est asin⁹ est a vobis ꝯcedẽdum. Si negetur. Contra: formaliter sequitur ex posito: ergo concedendũ: qꝛ sequitur. hõ est asinus est vobis positũ: ergo homo est asin⁹ est a vobis cõcedendũ. Si concedatur. Cõtra. Casus est impossibilis ⁊ propter possibile positum nõ est impossibile ꝯcedẽdũ: ergo nõ est concedendũ. Huic dicatur admittẽdo positũ: ⁊ qñ proponatur homo est asin⁹ est a vobis ꝯcedendũ: negetur. ⁊ tũc negetur argumentũ scꝫ homo est asinus est vobis positũ: ergo hõ est asin⁹ ẽ a vobis cõcedendũ: qꝛ nõ debite arguitur: sed sic debet argui. hõ est asin⁹ vel vobis positum. ergo hõ est asin⁹ est vobis positũ est a vobis concedendũ. Responsio.

¶ Aliud sophisma. Pono vobis istũ casuꝫ. Vos estis rome. admittatur ⁊ cõcedatur idẽ. Deiñ proponatur. vos estis rome in hoc instãti. Si cõcedet᷑. ꝯtra. est falsum ⁊ impertinẽs: ergo negandũ. q sit falsum ptꝫ: ⁊ q impertinẽs ꝓbatur: qꝛ nõ sequitur neqꝫ repugnat. nõ seqtur vos estis rome: ergo vos estis rome in hoc instanti: qꝛ posito q in fine istiꝰ hore vos sitis rome. ⁊ q in hoc instãti vos nõ sitis rome: tñ añs est verũ et ꝯñs falsum. q vos estis rome in hoc instanti. qꝛ hoc instãs nõ est. Si negetur. ꝯtra. vos negatis formaliter sequẽs per posito ergo male respõdetis añs sic. Nã seqtur formaliter vos estis rome: ergo vos estis rome in hoc instanti. Huic dicatur admittendo positum: ⁊ quando proponatur. vos estis rome in hoc instanti. negetur: quia est falsum et impertinens: et quando arguitur sic. Omne quod est rome est rome in hoc instanti vos estis rome: ergo vos estis rome in hoc instãti. concedetur ꝯña: ⁊ negetur maior qꝛ hoc instãs non est: qꝛ repugnat posito. ¶ Aliud sophisma. Pono vobis illud. ois homo est rome. admittatur ⁊ concedatur. Tunc quero. vbi estis vos modo? Respondeatur in loco vbi nõ repugnat me esse. tunc ꝓpono vos estis rome: cõcedatur: qꝛ sequitur ex posito cũ concesso: qꝛ sequitur. ois hõ est rome: ⁊ vos estis in loco vbi non repugnat vos esse ergo vos estis rome. Responsio.

¶ Aliud sophisma. Pono istũ casum q aliquis istorũ currit: demõstrando per ly istorũ vos ⁊ me. admittatur. ⁊ sic concedatur idẽ. tunc propono: aliqs istorũ nõ currit. concedatur: qꝛ est verũ et impertinẽs. deiñ ꝓponatur: vn⁹ istorũ currit. concedetur. deinde proponatur: alter istorũ currit. concedatur vt apparet: qꝛ est positum. Deinde proponatur: vterqꝫ istorꝫ currit. si concedetur. cõtra. Vos cõceditis ei⁹ oppositũ: sed duo opposita nunqꝫ simul sunt concedenda: ergo male respõdetis. Si negetur. ꝯtra. sequitur formaliter ex posito cũ concessis: ergo concedendũ: qꝛ sequitur. vnus istorũ currit: ⁊ alter istorũ currit: ergo vterqꝫ istorum currit. ¶ Huic dicatur admittendo positũ. ⁊ qñ proponitur q aliqs istorũ nõ currit. cõcedatur: qꝛ est verũ ⁊ impertinẽs. ⁊ qñ ꝓponitur: vn⁹ istorũ currit: concedatur: ⁊ qñ ꝓponatur q alter istorũ currit. negetur ꝓ ista cã: qꝛ ponitur sub alia forma qꝫ fuit prius posita: vel negetur argumentũ: cũ sic arguitur: vn⁹ illorꝫ currit ⁊ alter illorũ currit: ergo vterqꝫ istorꝫ currit. ¶ Aliud sophisma. Pono vobis istam aliqua res non est hoc est possibile vt apparet. Si admittatur ꝓponatur idẽ. ꝯcedatur. deiñ ꝓponatur: ois res est. Si negetur. cõtra. ipossibile positũ nõ est necessariũ negãdũ: sed hec est necessaria: ois res est: ergo negãdo illã male rñdetis. Si negetur q est necessariũ, ꝓbatur sic. aliqua res est: ergo ois res est ꝓbo ꝯñam: qꝛ si aliqua res est: ergo tñ vna est vel plures res sunt. ⁊ si tñ vna res est: ergo ois res est. ⁊ si plures res sunt: ergo ois res est. ergo a primo ad vltimũ: aliqua res est: ergo ois res est: illa ꝯña est bona: ⁊ añs est necessariũ. ergo et ꝯñs. Huic dicatur negando positum: quia est impossibile. Responsio. ¶ Et nota regulam q quelibet particularis et indefinita in qua ponitur hoc verbum Sum/es/fui. ¶ Et predicat secundum adiacens. et in

qua subiectũ est terminus trãscẽdẽs equipollet suo vniuersali subalterno ꝛ arguendo ab vna ad aliam ẽ ꝯña bona: vt aliqua res est: ergo om̃is res est. aliqua res non est: ergo nulla res est. Et isti sunt termini trãscẽdentes: ens vnũ / res et aliqd Quod modis fallit hec regula: a particulari ad suũ vniuersale. vbi hoc verbũ est predicat secundũ adiacẽs quatuor modis. sꝫ in terminis ampliatiuis. vt alicuiꝰ quantitatis vos fuistis: ergo cuiuslibet quãtitatis vos fuistis. In obliquis. vt in aliquo loco vos fuistis: ergo in om̃i loco vos fuistꝭ. In aduerbiis loci. vt alicubi vos fuistis: ergo vbiqꝫ vos fuistis. ꝛ in predicatione indirecta. vt aliqđ aial estis: ergo omne aial estis.

Termini transcendentes.

¶ Aliud sophisma. Pono vobis istam. Vos differtis a chimera. Si admittatur proponatur idẽ: si cõcedatur tũc ꝓpono vobis. Chimera est. Si negetur. cõtra formaliter sequitur. vos differtis a chimera: ergo inť vos et chimerã est aliqua differentia. Tũc sic inter vos et chimerã est aliqua differentia: ergo chimera est. ergo a primo ad vltimũ vos differtis a chimera: ergo chimera est. ¶ Huic dicatur. negetur positum: qꝛ ex eo sequitur ꝙ chimera est. quod est impossibile.

Responsio.

¶ Unde notandũ est ꝙ quando aliqua differẽtia vel alietas ponitur inter duo extrema. videndũ est vtrũ illa duo extrema possint simul eẽ in rerũ natura vel nõ. Si pñt tũc bene potest admitti. vt vos differtis ab antixpo que bene potest admitti. qꝛ vos et añxps potestis simul esse in rerũ natura. Sed ista vos differtis a chimera. nõ potest admitti: qꝛ vos ꝛ chimera nõ potestis simul esse in rerũ natura. Et nota ꝙ quelibet talis propõ est impossibilis. Vos differtꝭ a non ente. ꝛ vos differtis a chimera. ꝛc.

Sequitur de exclusiuis.

¶ Primum sophisma est istud. Pono casum. tantuꝫ homo est leo. est vobis positũ: ꝛ maneat hec vobis posita ꝛ nulla alia admittatur ꝛ cõcedatur idẽ. Tũc ꝓponatur hõ est leo. est vobis positũ. Si concedatur: contra est repugnãs posito ergo negandũ. Si negetur. cõtra formaliter sequitur ex posito. Tm̃ homo est leo est vobis positũ: ergo homo est leo. est vobis positum. ista cõsequentia est bona. et añs est verũ. et ꝯñs sequitur ex añte: qꝛ hic arguitur ab exclusiua ad suũ preiacens: ergo ꝯsequẽs est ꝯcedendũ. Huic dicatur admittendo positũ: qꝛ hoc totũ. tm̃ homo est leo est subiectũ in illa propositione: tantũ homo ẽ leo est vobis positũ. Et qñ proponitur homo est leo est vobis positũ: negetur. ꝛ negetur qđ sequitur. qꝛ repugnat posito: qꝛ nõ arguitur ab exclusiua ad suũ preiacens quia ille terminus tantum non tenetur exclusiue sed materialiter: quia est pars subiecti.

Solutio

¶ Aliud sophisma. Pono ꝙ sortes credat vnã propositionẽ esse verã ꝛ p. eadẽ ꝛ nemo credit ꝓponem eẽ verã nisi alter istoꝝ. Admittatur et concedatur idẽ. ꝓpono tantũ alter istorũ credit propõnẽ esse verã. Si negetur. cõtra: alter istorũ credit propõnẽ esse verã: ꝛ nihil nõ alter credit propõnẽ esse verã: ergo tantum alter istorũ credit propositionẽ esse verã. p₃ consequẽtia ab exponentibus ad expositũ. Si cõcedatur. cõtra. aliqd aliud ꝙ̃ alter istorũ credit propositione esse: qꝛ vterqꝫ istorũ credit proponem esse verã: ꝛ vterqꝫ istorũ est aliquid aliud ꝙ̃ alť istorũ. ergo nõ tm̃ alter istoꝝ credit ꝓpõnẽ esse verã. ¶ Huic dicatur admittendo positũ. Et qñ ꝓponitur: tm̃ alter istoꝝ credit ꝓpõnẽ esse verã: cõcedatur. ꝛ qñ arguitur ꝯtra sic. vterqꝫ istoꝝ credit propõnẽ esse verã: ꝛ vterqꝫ istorum est aliqd aliud ꝙ̃ alter istorũ: ergo nõ tm̃ alter istorũ. ꝛc. cõcedatur ꝯña et negatur añs ꝓ minore: ꝛ causa est. qꝛ vterqꝫ istoꝝ est alter istorũ. ideo stant bene simul: tm̃ alter istorũ credit ꝓpone esse verã: ꝛ vterqꝫ istoꝝ credit propõnẽ esse verã vt p₃ per eius exponẽtes. sicut alter istorũ est alter istorũ. ꝛ neuter istoꝝ est qđ ẽ alter istorũ: ergo vterqꝫ istorũ est alter istorũ. ꝛc.

¶ Sequitur de copulatiuis.

¶ Et nota ꝙ licet vtraqꝫ pars copulatiue sic concedē da per se: nō tñ sequitur ꝙ copulatiua sit cōcedēda anteqꝫ ꝑponātur ambe partes: vt pono istā. vos estis rome: admittatur tunc propono eandē ꝯcedatur: q: est positum ⁊ admissum: et istā. vos sedetis in casu ꝙ sedeatis est concedēda q: verū est ⁊ impertinēs: tñ copulatiua facta ex illis ante ꝯcessionē vtriusqꝫ partis est neganda tanqꝫ falsum ⁊ impertinēs: ⁊ ideo si primo et immediate post casum ꝑponatur vos estis rome ⁊ vos sedetis: negetur tanqꝫ falsum et impertinēs: ⁊ qñ proponitis vos sedetis negetur quia repugnat posito cū opposito bene negati. Ideo videndum est quando proponitur copulatiua vtrū vtraqꝫ pars sit possibile vel nō vel si aliqua pars repugnat alteri vel non/vel sint cōpossibiles vel non. vñ si possūt eē cōpossibiles admittatur si nō negetur vt ille possunt esse cōpossibiles vos estis hō et vos sedetis sed ille nō. vos estis homo ⁊ vos nō estis hō: vtraqꝫ pars est possibilis: et tñ partes ille nō sunt cōpossibiles: ⁊ iō negetur. ¶ Et nota ꝙ ois copulatiua ex qua sequitur oppositū positi est negāda: vt pono vobis vos curritis. ⁊ nulla copulatiua est vobis posita. ⁊ maneat hec vobis posita: ⁊ nulla alia si admittatur. deinde proponatur. nulla copulatiua est vobis posita. Si negetur ꝯtra sequitur formaliter. nulla copulatiua est vobis posita: ⁊ vos curritis: ergo nulla copulatiua ē vobis posita. Huic dicatur admittēdo positū: et qñ ꝑponitur negetur. q: positum repugnat positioni.

¶ Aliud sophisma pono vobis. Aliquis homo est rome: ⁊ nullus homo alius vel alia vobis est rome. admittatur: si ꝑponatur ꝯcedatur: tūc ꝑpono vos estis rome. Si cōcedatur. Cōtra. illa est falsa. ⁊ nō sequitur ex posito ergo est negāda. Qz nō sequitur aliqs hō est rome: ⁊ null' hō ali' vel alia a vobis est rome: ergo vos estis rome: q: in casu posito ꝙ vos nō sitis: añs est verū ⁊ ꝯsequēs falsum: q: prima pars antecedētis est vera: ⁊ ꝙ scḋa sit vera probatur: videlicet null' hō alius vel alia a vobis est rome: q: si aliqs ali' a vobis est rome: ergo aliqs alius a vobis est: ꝯtra ergo vos estis. sed hec repugnat casui. ergo ⁊c. Si negetur ꝙ vos estis rome. ꝯtra. sequitur aliqs hō est rome: ⁊ null' ali' a vobis est rome: ergo vos estis rome. ¶ Huic dr̄ admittēdo positū: ⁊ qñ ꝑponitur vos estis rome negetur. q: est falsum et imptinēs. ⁊ negetur ista ꝯña. aliqs hō est rome ⁊ nullus hō ali' vel alia a vobis est rome: ergo vos estis rome q totū añs est verū ⁊ ꝯña falsum in casu posito ꝙ vos nō sitis. Responsio.

¶ Sequitur de disiunctiuis.

¶ Et notandū ꝙ qñ ponitur aliqua disiūctiua videndum est vtrū vna pars illius sit possibilis vel nō si sit possibilis bene potest admitti: ⁊ si vtraqꝫ pars sit impossibilis tunc nō potest admitti.

¶ Alia regula est ista qñ ponitur aliq̄ disiunctiua: cui' vtraqꝫ pars est vera: qñcūqꝫ ⁊ vbicūqꝫ ꝑponitur: prima pars est concedēda. vt pono illū casum. Uos estis homo/vel vos sedetis.

¶ Alia regula est ista. quādo ponitur aliqua disiūctiua cuius vna pars est vera ⁊ altera dubia: qñcunqꝫ proponitur pars dubia ē dubitāda: ⁊ pars vera est ꝯcedēda. Sic qñcunqꝫ ponitur aliqua disiūctiua cui' vna pars est falsa: et altera dubia: tunc pars dubia est dubitanda: et pars falsa est negāda. Et si iterū proponatur pars dubia est concedenda. q: sequitur ex posito cū opposito bene negati. et pono istam: rex sedet et vos estis rome. Admittatur. deinde proponitur rex sedet: dubitatur: quia est dubia et impertinēs. Deinde proponitur rex sedet. concedatur quia sequitur ex posito cum opposito bene negati: quia sequitur: vos estis rome: vel rex sedet. sed non est ita ꝙ vos estis rome: ergo rex sedet.

¶ Alia regula est illa/ quando ponitur aliqua disiunctiua cuius vtraq; pars est falsa: ꝛ contingens quecunq; pars pmo pponitur est neganda q: est falsa ꝛ impertinens: ꝛ alia est ɔcedēda: q: sequitur ex posito: vt si ponatur vos curritis: vel vos non mouemini. admittatur: deinde si pponitur vos curritis. negetur q: ē falsū ꝛ impertinens: ꝛ tūc si pponitur vos nō mouemini: ɔcedetur q: sequitur vos curritis: vel vos nō mouemini: ꝫ vos nō curritis ergo vos non mouemini. ¶ Aliud sophisma. Pono vobis istā: vos curritis vel vos mouemini: admittatur. deinde pponitur vos curritis. negetur. deinde pponitur. vos mouemini: cōcedetur: deinde pponitur vos mouemini localiter. Si ɔcedatur contra. Uos cōcedītis falsū ꝛ impertinēs: ergo male respondetis. Si negetur cōtra. Uos negatis formaliter sequēs ex posito: ergo male respōdetis: q: sequitur vos mouemini ergo vos mouemini localiter. Huic dicitur. admittatur. ꝛ qñ pponitur vos curritis negetur: q: est falsum ꝛ impertinens. ꝛ qñ pponitur. vos mouemini cōcedatur: q: est sequens ex posito: ꝛ qñ pponitur. vos mouemini localiter. negetur. q: nō sequitur: vos mouemini: ergo vos mouemini localiter.

¶ Alia regula est ista. quandoq; ponitur aliqua disiūctiua: cuius vna pars est inferior: ꝛ altera superior: tunc superior est concedēda: ꝛ ad aliam partem respondendum est secundum suam qualitatem: vt pono istum casum. sortes est homo: vel sortes est animal. admittatur. deinde pponatur. sortes est animal. concedatur: q: est superior. tunc pponitur sortes est homo concedatur: quia est verum et impertinens.

¶ Nota q quando ponitur aliqua disiunctiua cuius vna pars est sequēs ad aliā illa pars que est sequēs est cōcedēda: vt si ponitur talis disiūctiua q antixp̄s est albus/ vel antixp̄s est coloratus. ista antixp̄s est coloratus est concedenda. q: est sequens ex posito. q: sequitur antixp̄s est albus/ vel antixp̄s est coloratus. ergo antixp̄s est coloratus. Et si proponatur antichristus est albus dubitetur. q: est dubium et impertinens. Et qñ pponit antichristus est coloratus. concedatur quia sequitur ex posito.

¶ Sequitur de conuertibilibus.

Reg'a notāda ¶ Notandū q quidam termini vel propositiones cōuertuntur simpliciter/ ꝛ quidem vt nunc cōuertuntur vt nunc: qñ conuertuntur ex bona impositione: vt ille terminus hō et asinus cōuertuntur vt nūc. si ly asinus
Obiectio imponatur ad sīgādū risibile. Simpliciter quando conuertuntur ex primaria significatione: vt homo ꝛ risibilis: ꝛ est ɔña bona ab vno ad reliquū et ecōtra. vt hō currit. ergo risibile currit. Sed cōtra. posito q isti duo termini cōuertūtur hō et asi-
Responsio. nus. tūc facio vobis hoc argumentū: vos estis hō. ergo vos estis asinus. Si negetur ɔña. pbatur ab vno ɔuertibili ad reliquū. ergo bona. dicēdū q hec regula hꝫ
Notandum. intelligi in his terminis que ɔuertuntur simpliciter ꝛ non vt nunc siue per accidens qd idem est. ¶ Et notandū est q ad hoc q termini vel ppositiones conuertuntur simpliciter requiritur q tantum valet vna quantum ꝛ reliqua: ꝛ econtra ꝛ q termini eodē modo imponāt in vna sicut in alia. Ut pono q ille ppositiones cōuertuntur. vos estis hō/ ꝛ vos estis asinus. Si admittatur proponatur. idē si concedatur tunc pponatur: hec est vera vos estis hō. cōcedatur: q: est verū ꝛ impertinens: tunc pponatur hec est vera vos estis asinus. Si negetur: contra sequitur ex posito cū cōcesso. ergo cōcedēdū q: sequitur ille due propositiones conuertuntur Sed hec est vera vos estis homo ergo hec est vera vos estis asinus. Si primo ponatur vos estis asinus. negetur. quia hec est falsa ꝛ ipertinens. Deinde si proponatur hec est vera. vos estis homo negetur. quia est repugnans qui sequitur ille due propositiones conuertuntur. vos estis homo ꝛ vos estis asinus: sed hec non
Responsio. est vera vos estis asinus. ergo hec non est vera. vos estis homo. et sic de similibus Huic dicitur admittendo positum. Et quando proponitur hec est vera. vos estis

homo concedatur. ⁊ qn̄ proponitur hec est vera: vos estis asinus negetur et qn̄ arguitur sic. iste due propositiones vos estis homo ergo hec est vera: vos estis asinꝰ negetur consequentia. Et nota ꝙ propter nouam propositionem non est responsio varianda.

Dignū notatu

N Unc determinandū est qualiter respondēduz est quando propositiones ponuntur esse similes vel dissimiles: ⁊ sm̄ istū modū loquēdi propositiones sunt similes qn̄ simul sūt vere vel simul false. Et sunt dissimiles quando vna est vera et alia falsa. Notādū est ꝙ qn̄ ponuntur alique propositiones esse similes primarie sign̄do q̄ non possūt esse similes: nisi solum ī veritate primarie significādo admittēdus est casus: ⁊ tūc vtraqȝ pars debet concedi qn̄ proponitur: vt pono vobis istas esse similes primarie significando deus est et vos curritꝭ. admittatur ⁊ concedatur vtraqȝ pars qn̄ proponitur. Et qn̄ ponitur ꝙ alique propositiones sunt silēs que non possunt eē similes nisi solum in falsitate. admittendus est casus: et negetur vtraqȝ pars quando proponitur. vt pono vobis istū casum ꝙ iste propositiōes sunt similes. vos estꝭ homo: et vos estis asinus. admittēdus est casus. et negetur vtraqȝ pars qn̄ proponitur. ¶ Sed quando ponūtur propositiones esse similes primarie significando q̄ p̄nt esse similes in veritate et falsitate admittēdꝰ est casus. Et tūc ad primū respondendū est secundū suā qualitatē. Et ad aliam sicut ad primā. Ut pono ꝙ ille due propositiones sunt similes: omnis homo currit: et hō est rome. Si primo ponatur oīs homo currit negetur: q2 est falsum et impertinēs. Et respondendū est ad aliaz sicut ad primā. Sed si primo ponatur ista. homo est rome concedatur: q2 est verū impertinēs. Et respondendū est ad aliam sicut ad istā ¶ Et qn̄ ponuntur aliq̄ propositiones esse silēs que nō possūt esse similes in veritate nec in falsitate: negādus est casus. vt pono ꝙ ille due propositiones sint similes. deus est: et homo est asinꝰ negetur casus q2 est impossibilis.

¶ Pono ꝙ ille due propositiones sint similes primarie significando. Vobis concluditur: ⁊ vos nescitis vobis cōcludi. admittatur ⁊ concēditur illud. Tūc ppono. vobis cōcluditur. Si negetur tūc ppono. vos nescitꝭ vobis concludi. Si cōcedatur. Contra iste due propositiones sunt similes vobis concluditur: ⁊ vos nescitis vobis cōcludi: sed hec est falsa ⁊ negata. vobis cōcluditur: ergo est falsa ⁊ negāda: vos nescitis vobis cōcludi sed vos cōcluditꝭ illā ḡ male respōdetis. Sed negetur. vos nescitis vobis cōcludi. pponatur eiꝰ oppositū vos scitis vobis cōcludi. Si ꝯcedatur. Tūc sic. vos scitis vobis ꝯcludi. ⁊ nihil scit nisi verū ergo vobis ꝯcluditur: qđ fuit negatū a vobis in principio. ergo. ⁊c.

¶ Huic dicitur admittendo positū/ et quando proponitur vobis concluditur: cōcedat̄ q2 est vera q2 sequitur ex posito ꝙ sit vera. pbo q2 ille due ppōnes sunt similes. vobis concluditur ⁊ vos nescitis vobis concludi: ergo ille sunt simul vere vel false: sed non possūt esse simul false: ergo sunt simul vere q2 non possunt simul esse false: probo q2 si possunt simul eē false tūc hec esset falsa vos nescitis vobis cōcludi: ergo suū oppositū est verū vos scitꝭ vobis ꝯcludi: tūc arguitur sic. hec est vera. vos scitis vobis ꝯcludi ⁊ nihil scitur nisi verū: ergo hec est vera vobis concluditur: et prius dictum est ꝙ sit falsa. ergo eadē ppositio est vera ⁊ falsa. Ideo patet ꝙ ille propōnes nō p̄nt esse similes nisi in veritate ideo vtraqȝ pars est concedenda.

¶ Pro quo nota ꝙ qn̄ ponuntur alique propositiōes esse similes quarū vna est affirmatiua ⁊ alia negatiua. Si ex posito negatiue formaliter sequitur affirmatiua tunc non p̄nt esse similes: nisi in veritate vt in exemplo p̄dicto. Et si ex affirmatiua formaliter seqtur oppositū negatiue: tūc nō p̄nt esse similes nisi in falsitate: vt patet in isto exemplo. vos curritꝭ; et vos nō mouemini.

Et nota q̄ quandocunq; ponuntur alique propositiones esse similes admittend⁹ est casus. si nō ponitur ille terminus primarie significādo: q2 quecūq; ppositiones possunt esse vere significando secundarie.

Aliud sophisma. Pono vobis q̄ ille due propositiones. De⁹ est: ⁊ homo est aial sunt dissimiles primarie significādo. Si admittatur ponatur idē. Si concedetur tūc ppono de⁹ est: si cōcedat tūc ppono hō est animal. Si concedatur cōtra. iste due propōnes sunt dissimiles primarie significādo. ergo si vna est ɔcedēda reliqua erit negāda: sed vos conceditis vtrāq;: ergo male respōdetis. Si negetur hō est aial. cōtra. ppter possibile positū nō est necessariū negandū/sed vos negatis necessariū: ergo male respondetis.

Responsio. Huic dicatur negando positum: q2 est impossibile.

Sophisma. Pono istas duas propōnes esse dissimiles homo est asinus. ⁊ quelibet propō est siīs illi/demōstrando per ly istā propositionē homo est asin⁹. Si admittat ppōnatur idē. tūc pponatur hō est asin⁹: negetur. tūc pponatur q̄libet ppō est siīs illi: negetur. Cōtra ille due ppōes sūt dissimiles sed ista est negata hō est asin⁹: ergo altera illarū est ɔcedēda. sed vos negatis vtrāq;: ergo male respōdetis: si cōcedatur q̄ quelibet propositio est similis illi. ista est propositio ergo illa est similis illi: et sic eadem est similis et dissimilis/⁊ vera et falsa.

Responsio. Huic dicatur negando positū: q2 est impossibile.

Sophisma. pono q̄ ille propositiones sunt dissimiles. Ois hō currit. ⁊ quelibet istarū est vera: demōstrādo per ly istarū oia singularia illi⁹ vniuersalis si admittatur: ⁊ sic ppono. Ois hō currit: negetur: q2 est falsū ⁊ impertinens. tunc propono quelibet istarū est vera demōstrādo per ly istarū sicut prius. si negetur cōtra est ɔcedēda probatur: q2 sequitur. ille propōes sunt dissimiles: sed hec est falsa ois hō currit: ergo hec est vera. quelibet istarū est vera: sed vos negatis illā: ergo male respōdetis. si cōcedatur q̄ quelibet istarū est vera: ergo illa vniuersalis est vera. ⁊ per consequens hec ppō est falsa. s. quelibet istarum est vera. Huic dr̄ admittēdo casum ⁊ quā pponitur ois homo currit: negetur. q2 est falsum et impertinens: ⁊ concedatur ista. s. q̄libet istarū est vera. ⁊ cū arguitur sic quelibet istarū est vera: ergo ista vniuersalis est vera: negetur ɔña: q2 añs potest esse verū in casu posito ⁊ ɔñs falsum vt si ponatur q̄ oēs singulares illius vniuersalis significent secundarie q̄ deus est vel q̄ hō sedet. tūc añs est verū. s. q̄ quelibet istarū est vera demōstrando oēs singulares vnius vniuersalis. ⁊ ɔñs est falsum. s. q̄ omnis homo currit. q2 suū contradictoriū est verū. s. aliquid qd̄ est hō. nō nō currit. vel ponatur iste casus q̄ nō currūt plures hoīes q̄ sortes et plato. ⁊ q̄ illa vniuersalis nō habeat plura singularia: tūc añs est verū q̄ quelibet illarū est vera demōstrando omēs singulares illius vniuersalis. ɔñs est falsum. s. ois homo currit/ q2 aliquis non currit per casum. Igitur ad hoc argumentū [illegible] [illegible] sic arguere. quelibet illarū est vera demōstrando oēs singulares illius vniuersalis [illegible] le singulares significant precise ⁊ primarie: ⁊ ille sunt omnes singulares quas illa vniuersalis apta nata est habere: ergo illa vniuersalis est vera. Et tūc [illegible] concedatur ɔña: ⁊ negetur añs [illegible] [illegible] vniuersalis [illegible] habere tot singulares [illegible] apta nata est habere [illegible] cuilibet suppo. [illegible] in subiecto vni⁹ vniuersalis correspondet vna propō singularis. Et hec de positione.

De positio est quedā species obligationis mediante qua aliquis obligatus tenetur [illegible] [illegible] [illegible] propositionem [illegible] [illegible] [illegible] illa propositio [illegible] admittenda in depositione [illegible] [illegible] est admittenda in positione. Et sunt

Regula notāda. regule ponende quilibet respondēs [illegible] [illegible] [illegible] ad aliquid inconueniens.

¶ Prima regula est ista. Omne michi depositum et a me admissum sub forma depositi propositū scitum a me fore tale quale fuit michi depositum infra idem tempus obligationis est a me negandum: vt depono istum. vos sedetis. admittatur deinde proponatur negetur: quia omne michi depositum ꝛ a me admissum. ꝛc est a me negandum.

¶ Alia regula est ista. omne repugnans aut formaliter cōtradicens deposito infra idē tempus obligationis est cōcedendū: vt depono casū. rex sedet. admittat̄ ꝓpō eundē neget̄ tunc propō nullus rex sedet ꝯcedo qꝛ omne formaliter contradicens deposito est concedendum.

¶ Alia regula est ista. Omne antecedens ad depositū cū concesso vel cū concessis cū opposito bene negati vel cū oppositis bene negatorū est negandū: vt depono istū. Aliquis homo nō currit. admittat̄. ꝓponat̄ idē neget̄: tunc propono. vos estis aliquis homo. concedat̄. qꝛ est verū ꝛ impertinens. deinde propono vos non curritis neget̄ qꝛ ista cū cōcesso pōt esse añs ad depositū sic arguendo. vos non curritis: ꝛ vos estis aliquis homo: ergo aliqs homo non currit/ quod est depositū.

¶ Alia regula est ista. Omnis propō cuius contradictorium antecedit ad depositum cum concesso vel concessis cū opposito bene negati: vel oppositis bñ negatorū est ꝯcedenda. vt depono vobis istā. Aliqs hō non currit. admittat̄. ꝓponat̄ idē. neget̄. deīde ꝓpono. vos estis aliqs hō. ꝯcedatur. tūc ꝓpono. vos curritis. ꝯcedet̄: qꝛ oppositū eiꝰ cū ꝯcesso añcedit ad depositū sic arguendo. vos nō curritis: ꝛ vos estis aliqs hō: ğ aliqs hō nō currit. ¶ Et notādū qꝛ illud est impertinens in deposito qḋ nec est depositū nec ꝯtradictoriū depositi. nec añs ad depositū. nec cuius contradictoriū est ad depositum. Regla notāda

¶ Sophisma. Depono vobis istaꝫ. Aliquis homo nō est rome. admittat̄. qꝛ eius oppositū est admittendū in positione. deinde ꝓpono vos estis aliqs hō ꝯcedat̄/ qꝛ est verū ꝛ imptinens. propono/ vos estis rome. concedatur: qꝛ eius oppositū cū ꝯcesso antecedit ad depositū. deinde propono. quilibet hō ē rome. si negetur ꝯtra vos negetꝭ sequēs ex ꝯcessis ğ male rñdetꝭ/ qꝛ vos estis rome. si neget̄ contra vos negetis seques ex concessis ergo male rñdetis/ qꝛ sequit̄. quilibet hō est rome. vos estis aliqs hō/ ergo vos estis rome. huic dicat̄ admittendo depositū ꝛ qñ proponit̄ neget̄. ꝛ si in pmo loco proponit̄. vos estis aliquis hō/ cōcedat̄: qꝛ est verū ꝛ imptinens. ꝛ si tunc proponat̄. vos estis rome cōcedatur: qꝛ eius oppositū cū cōcesso antecedit ad depositū. Sed si pmo ꝓponatur. vos estis rome. neget̄. qꝛ est falsum ꝛ ipertinens. et si proponat̄: vos estis aliquis homo. negetur: qꝛ illud cum opposito bene negati est añs ad depositum sic arguendo. vos estis aliquis homo: ꝛ vos non estis rome: ergo aliquis homo non est rome.

¶ Sophisma. Depono vobis istam. Alique propositiones non sunt similes. admittat̄. deinde ꝓponat̄ idē. neget̄. tūc propono oēs propōnes sunt similes: hoc est contradictoriū depositi. ergo concedendū: deinde ꝓponit̄ alique propōnes sunt vere: hoc est verū ꝛ imptinens: ergo concedendū deinde proponat̄. aliq̄ propōnes sunt false. si cōcedat̄. cōtra. illa cū cōcesso antecedit ad depositū. ergo est neganda. qꝛ seq̄t̄. aliq̄ propōnes sunt vere. et aliq̄ sūt false. ergo non oēs propōnes sunt similes. ¶ huic dicat̄ admittendo depositū ꝛ qñ proponit̄. oēs propōnes sunt similes. concedat̄. ꝛ qñ proponat̄. aliq̄ propōnes sūt vere. concedat̄. ꝛ qñ proponat̄. aliq̄ propōnes sunt false. negetur. quia ista cū cōcesso potest esse añs ad depositū. Si in pmo proponatur. alique propōnes sunt false concedatur. ꝛ sic tunc proponatur. aliq̄ propōnes sunt vere. negetur. quia est antecedens ad depositum cum concesso. Responsio

¶ **Sophisma. Depono vobis istã. Antichristus non** est albus. vel antichristus est coloratus. Si admittat. tũc ppono/ antixp̃s nõ est albus: negetur qr põt esse añs ad depositũ. qr qñcunqꝫ aliqua disiũctiua est deposita si aliqua eius pars pponitur diuisim/ illa pars est neganda: qr vtraqꝫ cathegorica est: añs ad depositum: deinde propono. antixp̃s est coloratus. negetur: qr est añs ad depositũ. tunc propono. antixp̃s est colorat⁹. si negetur. ꝯtra sequitur ex cõcesso: ergo est cõcedendũ. añs sic pbatur. hec est concessa. antichrist⁹ est albus: ꝛ hec cõsequẽtia est bona. antixp̃s est alb⁹: ergo antixp̃s est colorat⁹. arguitur ab inferiori ad suũ superi⁹. ergo ꝛc. Si cõcedatur: cõtra vos ꝯcedetis añs ad depositũ ergo male rñdetis. ꝛ sic idẽ cõcedetis. ꝛ negatis infra idem tempus obiectionis ergo male rñdetis: qr sequitur formaliter. antixp̃s est alb⁹/ vel antixp̃s est coloratus. sed antixp̃s non est albus: ergo antixp̃s nõ est colorat⁹. ꝯña patet: qr a tota disiunctiua ad alteram eius partẽ ita q oppositũ cõsequentis sumitur in minore. est cõsequentia bona. Huic dicatur negando depositũ: qa ei⁹ oppositũ est vna copulatiua impossibilis que non potest admitti in positione: ergo illa non est admittenda in depositione. Et contradictoriũ illius est vna copulatiua facta ex oppositis illarum partium. scilicet omnis antichrist⁹ est albus. ꝛ nullus antixp̃s est coloratus quod est impossibile.

¶ **Aliud sophisma. Depono vobis istam. Rex sedet** ꝛ aliqs hõ sedet. ꝛ quelꝫ istarũ est vobis deposita. demonstrãdo p ly istarũ istas tres propõnes. tũc pponatur quelibet istarũ est vobis deposita. Si ꝯcedatur. cõtra. vos cõcedetis depositũ: ergo male rñdetis. Si negetur. ꝯtra. ille tres ppões sunt vobis deposite. ergo quelibet istarũ est vobis deposita. ptꝫ ꝯña ꝛ añs est verũ: ergo ꝛ cõsequẽs. Huic dicatur admittendo depositũ ꝛ distinguẽdo de ista ꝑpõe quelꝫ istarũ est michi deposita vtrũ sumatur in sensu collectiuo vl' in sensu diuiso Sensus collectiu⁹ est q omẽs iste propõnes siml' sũpte sint vnũ depositũ. sensus diuisus est quelꝫ illarꝫ ppõnũ diuisim sumpta sit deposita. Si deponatur in sensu collectiuo: tunc qñ pponitur aliqua illarũ propõnũ. s. vel ista. rex sedet. vel aliqs hõ sedet: vel quelibet istarũ est vobis deposita. rñdendũ est ad quãlibet istarũ sicut extra casum: qr nulla illarũ est deposita: sed aggregatũ ex illis omnibus. Sꝫ si deponatur in sensu diuiso admittatur casus ꝛ negetur ista. rex sedet: qñ pponatur Similiter negetur ista. aliqs hõ sedet: ꝛ negetur q q̃libet istarũ est vobis deposita: qr diuisum deponitur quelibet istarũ est vobis deposita primarie. ideo quelibet istarum est neganda. Et qñ arguitur sic. vos cõcedetis depositũ: ergo vos male respõdetis: negetur ꝯsequẽtia. ꝛ dicatur q hec regula habet intelligi qñ ex casu non sequitur hoc fore positum.

¶ **Aliud sophisma. Depono vobis istum. Aliquis ho**mo currit. vel nullus hõ q est sortes currit. Si admittatur/ tũc ppono. aliqs hõ qui est sortes currit. hoc est oppositũ depositi: ergo cõcedendũ. tũc arguitur sic. Aliquis hõ qui est sortes currit: ergo aliqs hõ currit ꝯña est añs ad depositũ: ergo negandũ. Huic dicatur negando depositũ. oppositũ depositi est impossibile ꝛ nõ admittendũ in positione. Notandũ est q nichil est admittendũ in depositione nisi impossibile ꝛ contingens ad vtrũlibet.

¶ De obiectionibus consequentiarum.

Consequentiarũ obiectiões quidã sunt mouende ꝛ soluende. Unde primo supponitur hec regula arguendo ab inferiori ad suũ superius cum negatione preposita non valet cõsequẽtia: sed ꝯtra illã regulã arguitur sic. si illa regl'a esset vera eadẽ ꝯña esset bona/ ꝛ non bona: pbatur/ ꝛ assigno istam consequentiam. Nullus homo risibilis

est: ergo nullus homo est. hec est bona: q: ex opposito cōsequentis sequitur oppositū anceedentis. Et ꝙ nō valet/ probatur: q: arguitur ab inferiori ad suū superi⁹ cū negatione ꝑposita: ergo non valet. Añs sic probatur: q: omē se hñs ꝑ modum appositionis vel additiōis respectu alteri⁹ inferius est eo cui apponitur: sed subiectū añcedētis se hꝫ ꝑ modū appositionis respectu subiecti ꝯsequētis: ꝫ subiectū añcedētis ē īferi⁹ ad subiectū cōsequentis. ⁊ ꝑ ꝯsequēs hic arguitur ab inferiori ad suū superi⁹ cū negatione ꝑposita: ꝫ regula pri⁹ supposita nō valet/ q: hec ē bona.

Item arguitur ab inferiori ad suum superius cū negatione ꝑposita. non nullus hō currit: ergo non nullū aīal currit: ⁊ tñ illa consequētia est bona: ergo regula supposito nō valet. Et ꝙ illa ꝯña sit bona ꝓbatur: q: equiualet isti cōsequētie: aliqs hō currit: ergo aliqd aīal currit: q̄ est bona: vt ptꝫ. Huic dicatur ꝙ illud allegatū nō est regula: sed illa est regula arguēdo ab inferiori ad suū superius vna negatione ꝑposita/ nō valet cōsequentia de forma. Et cōsequentia dr valere de forma qñ tenet in vno exēplo ⁊ in omni sibi simili: sed si aliqua sit bona: ⁊ nō oīs sibi silis est bona tunc illa nō valet de forma. Unñ q̄uis ista cōsequentia sit bona. null⁹ hō est: ꝫ nullū aīal est: tñ nō valet de forma: q: ꝯña sibi similis non valet. nullus homo currit: ergo nullū aīal currit. ⁊ tūc ad argumētū. nullus hō risibilis currit: ergo nullus hō currit. cōcedatur cōsequentia/ ⁊ negetur ꝙ hic arguitur secundū regulā ab inferiori ad suuꝫ superius. Et cū dicitur. omne se habens ꝑ modū appositiōis vel additionis respectu. ⁊c. Dicatur ꝙ ideꝫ allegatum non est regula. Sed ista est regula. omne se habens per modum appositionis inferius est eo cui apponitur: vbi illud appositum non est terminus conuertibilis/ nec terminus distrahens/ nec terminus diminuens/ nec termin⁹ ampliatiuus: sed in proposito illud appositū est terminus conuertibilis: ⁊ sic patet pro prima particula. Et pro secunda particula negetur ꝙ hic arguitur ab inferiori ad suum superius. ille est homo mortuus: ergo ille est homo. q: ille terminus mortuus est termin⁹ distrahens. Et vocatur terminus distrahens qui positus a parte predicati impedit subiectū supponere ꝑ re existente. Pro tertia particula negetur ꝙ hic arguitur ab inferiori ad suū superius: ille ethiops est albus secundū dentes: ergo ille ethiops est albus. Pro quarta particula ista consequentia non valet. filius tuus est contingens hō: ergo filius tuus est homo/ nec illa: ille est apparens asinus: ergo ille est asinus. nam hic terminus appositus est termin⁹ ampliatiuus. Et dicitur terminus ampliatiu⁹ qui potest predicare indifferenter de re existente/ siue de re non existente.

Item supponitur hec regula. Arguendo ab exclusiua ad suum vniuersale in terminis rectis: in terminis transpositis cum verbo de presenti non ampliatiuo: ⁊ in singulari numero/ est consequentia bona. Sed contra. si illa regula esset vera: eadem cōsequētia esset bona ⁊ non bona. ⁊ assigno vobis istud argumētū. Tm̄ duodecim sunt apostoli dei: ergo oēs apostoli dei sunt duodecim: ꝙ hec sit bona patet ꝑ regulā. Et ꝙ nō valet patet simpliciter: q: totū añs est verum: vt patet probando illud pluraliter. ⁊ cōsequēs est falsū vt ptꝫ per eius exponētes. nam secunda exponens est falsa. Huic dicatur ꝙ non arguitur secundū regulam: q: regula non tenet nisi in singulari numero. sed hic arguitur in nūero plurali: ⁊ ideo negetur ꝯña: ⁊ distinguatur tā de añte q̄ꝫ de ꝯñte simpliciter. nā añs potest probari rōne pluralitatis/ ⁊ ratione alietatis. Si probatur rōne alietatis est verum sic probando. Duodecim sunt apostoli dei ⁊ non plures q̄ꝫ duodecim sunt apostoli dei: ergo tantuꝫ duodecim sunt apostoli dei. Si ꝓbatur rōne pluralitatis. añs est falsum sic ꝓbando. duodecī sūt apl̄i dei: ⁊ nulli alij q̄ꝫ duodecim sunt apl̄i dei: ergo. ⁊c. nam secunda exponens est falsa. consequens similiter est distinguendū. eo ꝙ ly oēs in consequente pōt teneri diuisiue vel collectiue. Si diuisiue ꝯña est falsuꝫ ⁊ hꝫ exponi sicut dictū est. Si collectiue itelligitur. ꝯña est verū ⁊ hꝫ resolui sic. isti sunt duodecim: ⁊ illi sunt oēs apostoli dei/ demonstrando oēs simul. ⁊ tñ valent ille due resoluentes quantū iste due propositiōes: aliq̄ sūt

apostoli dei: et nichil est de numero apostolorum dei: qn illud includitur in hoc aggregato. Et tunc probando añs ratione pluralitatis: ac tenendo ly oēs in cōsequente diuisiue nō valet ꝯña. Sed si añs probatur ratiōe pluralitatis et ly oēs tenetur collectiue ꝯña est bona. quia cōsequens est ita verū sicut et añs. Similiter si añs probatur ratione alietatis qualitercunque ly omnis tenetur. consequentia est bona: quia sic añs est impossibile. Et sic patet responsio.

¶ Item arguendo a superiori ad suū inferius cū negatione preposita est ꝯña bona. Sed cōtra. Illa ꝯña nō valet. Tantū aial currit: ergo tm̄ homo currit. et hic arguitur fm̄ regulā. ergo regula nō valet. Maior probatur sic: cū ly tm̄ est dictio habens vim negationis. Huic dr̄ q ꝯña non valet. nec arguitur fm̄ regulam cū negatione preposita: quia ly tm̄ non est mera negatio: sed dictio habens in se vim negationis. de quibus non intelligitur regula. sed cū mera negatione: et tunc patet q regula est sana.

¶ Item regula est q in omni exclusiua affirmatiua predicatū stat cōfuse et distributiue si sit terminus cois. Sed ꝯtra. tūc valet ista ꝯña tm̄ sortes videt aial / asinus est aial: ergo tm̄ sortes videt asinū. Et q sit bona probatur: quia arguitur a termino stante confuse et distributiue ad aliquod eius suppositū cū debito medio. ergo &c. Et q nō valet probatur: et pono istū casū q sortes videat equū et nichil aliud. et nichil in mundo videat animal nisi sortes. iam añs est verū et ꝯña falsum: vt patet per exponentes. Huic dicatur q regula est bona. et negatur ꝯña. nec arguitur a termino stante confuse et distributiue: nec debitū mediū hīc datur. sed sic habet dari. tantū sortes videt aial. hoc est videns aial. ergo tm̄ sortes est hoc videns animal quocunque demonstrato. quia debitū mediū debet dari. vt hoc pronomen hoc sit subiectū / et hoc verbū est erit copula: et terminus distributus erit predicatum quod est ly videns aial: cū sit predicatū in exclusiua.

¶ In omni exclusiua affirmatiua subiectum stat cōfuse tm̄ si sit terminus cōis. Sz cōtra sequitur hic tm̄ hō currit: et illi sūt hoīes: ergo ille currit vel ille vel illa: et sic de singulis. ergo ly hō quod id est subiectū stat determinate et nō cōfuse: quia cōtingit eū descēdere ad sua singularia disiūctiue. Huic dicatur q regula est bona. et cōcedatur ꝯña facta. Ubi nota q dictio nō dr̄ supponere determinate propter hoc q cōtingit eū descēdere ad sua singularia disiunctiue. sed quia contingit eū descēdere et ascendere similiter. quod nō est verū in proposito: quia nō sequitur ille hō currit: vel ille: et illi sunt hoīes: ergo tm̄ homo currit.

¶ Preterea regula est. q omnis exceptiua propria repugnat suo preiacenti. Sz cōtra. quia ex illo sequitur q duo repugnātia pn̄t simul esse falsa. nullū aial preter equuz est hō. et nullū aial est hō ista sunt simul falsa: et ista repugnant vt patet per regulā. Huic dicatur cōcedendo regulam. et similiter cōcedendo q ista duo repugnantia pn̄t simul esse falsa. Ut illa duo vos statis et vos sedetis. sed duo repugnantia non pn̄t simul esse vera. ¶ Sed contra vltimā particulā ista sunt simul vera. Vos differtis ab omni homine preterquam a vobis. et vos differtis ab omni hoīe: et illa duo repugnāt. vt patet per regulā. ergo duo repugnātia pn̄t simul esse vera. Huic dicatur q illa nō repugnant. nec est ipsa exceptiua propria nisi cuius subiectum preiacentis stat confuse et distributiue: sed subiectum eius assignati stat discrete. ergo &c.

¶ Item ab exceptiua negatiua ad suam exclusiuam affirmatiuā semper est ꝯña bona et econtra. Sed cōtra. tūc valet ista ꝯña. nullus hō preter sortē currit. ergo tm̄ sortes currit. Sed q illa ꝯña non valet probatur. et pono q sortes currat. ita q nullus hō alius vel alia a sorte currit. cū hoc q asinus currat. sic añs est verū et ꝯña falsum. Huic dicatur concedendo regulam negando consequentiam et dicendo q illa non est exclusiua illius exceptiue: sed ista tātū sortes est homo masculus currens.

¶ Item supponatur pro regula ꝙ si antecedẽs potest
esse verum sine ꝯñte. illa ꝯña nõ valet. Sʒ ꝯtra: qꝛ tũc ista ꝯña nõ valet hõ currit
ergo animal currit. Probaꝛ ⁊ volo ꝙ illa ꝑpositio hõ currit: qꝺ est añs ꝑmaneat
per totã horã: ⁊ ꝙ ꝯñs corrũpatur ante finẽ huius hore. sic añs est verũ sine ꝯñte
huic dicatur ꝙ illud suppositũ non est regula: sed illa est regula: cũ illud qꝺ pma
rie ⁊ adequate significat añs potest esse sine illo qꝺ primarie et adequate signifi=
catur per ꝯñs: non valet ꝯña. Et dicitur adequatũ significatũ cũ cuilibet termi=
no in propõne correspondet aliquid in significato.

¶ Preterea supponiꝛ. ꝙ arguendo ab actiua ad passi=
uam est ꝯña bona. Sʒ cõtra. tũc nõ valet ista ꝯña oĩs hõ videt hoĩem ergo hõ videꝛ
ab hoĩe. Sed ꝙ nõ valet ꝓbatur. ⁊ pono istũ casũ ꝙ sint plures hoĩes. ⁊ oĩs hõ vi
deat seipm solũ. sic añs est verũ ⁊ ꝯñs falsum: vt ptʒ ꝑ exponẽtes. Huic dicaꝛ ad=
mittẽdo regulã dicẽdo ꝙ nõ est sua passiua: sed illa. ab oĩ hoĩe videꝛ hõ qꝛ termi
ni hñt eodẽ mõ supponere in actiua sicut in passiua. Sed in argumẽto ly hoĩe in
añte ratione verbi stat cõfuse tm̃: sed in ꝯñte determinate. ¶ Vñ passiua istius ꝓ
mitto tibi denariũ. ẽ ista. a me ꝓmittitur tibi denarius. et similiter passiua isti⁹.
oĩs hõ videt hoĩem. est hec. ab omni homine videtur homo.

¶ Item supponitur hec regula. Arguendo a tota co=
pulatiua ad alterã eius partẽ est ꝯña bona. Sʒ ꝯtra. tũc valet ista ꝯña: vos differ
tis ab hoĩe ⁊ ab asino. ergo vos differtis ab hoĩe. sed ista ꝯña nõ valet: qꝛ añs est ve=
rũ ⁊ ꝯñs falsũ. Huic dꝛ cõcedendo regulã ⁊ negaꝛ ꝯña. ⁊ distinguaꝛ de añte. vtrũ
ly ⁊ teneꝛ copulatiue vł copulatim. Si tenetur copulatiue añs est impossibile: ⁊
tunc est ꝯña bona. Si tenetur copulati: tunc ꝯña nõ valet. nã añs est verũ vt ptʒ
per exponentes sic vos estis et homo ⁊ asinus sunt ⁊ vos nõ estis hõ ⁊ asinus er=
go. ⁊c̃. Nã hec nõ est regula. a toto copulato ad alterã eius partem sed a tota co
pulatiua ad alteram eius partem.

¶ Item arguendo a parte disiunctiua ad totã disiun
ctiuã est ꝯña bona. Sʒ ista ꝯña nõ valet: vos differtis ab asino: ergo vos differtis
ab hoĩe vel ab asino. Sed ꝙ nõ valet ꝓbaꝛ: qꝛ añs est verũ ⁊ ꝯñs falsum. Huic di
caꝛ admittendo regulã. ⁊ negaꝛ ꝯña facta ⁊ distinguatur de ꝯñte. Eo ꝙ ly vel te
netur disiũctiue vel disiunctim. Si tenetur disiũctiue ꝯñs est ita verũ sicut et añs
illo mõ. Vos differtis ab hoĩe. vel vos differtis ab asino ⁊ sic ꝯñs habet ꝓbari per
partes: ⁊ non ratione huius verbi differt. Si tenetur disiũctim. ꝯña nõ valet. sed
añs est verũ ⁊ ꝯñs falsum vt patet ꝑ exponentes: et sic habet ꝓbari ratione pmi
termini probabilis. sed hec regula non tenet generaliter a parte disiuncti ad to
tum disiunctũ. Nã aliqñ tenet sic argumentũ. vos estis hõ. ergo vos estis hõ vel
asinus. ⁊ aliqñ nõ tenet vt hic. vos non estis asin⁹. ergo vos nõ estis hõ vel asin⁹. Nota
Nota ꝙ arguendo a parte disiuncti ad totũ disiunctũ vbi distributio vel negatio
precedit non valet consequentia.

¶ Ab vniuersali ad suam singularem sine debito me
dio non valet ꝯña. Sʒ contra. hec est bona. oĩs sol lucet. ergo ille sol lucet et tñ hic ar
guiꝛ ꝯ̃m regulã. ergo regula nõ valet. Huic dicatur ꝙ illud allegatũ nõ est regula
sed hec est regula arguendo ab vniuersali affirmatiua ad suã singularẽ affirma
tiuam sine debito medio. non valet consequentia de forma. Unde põt concedi ꝙ
ꝑdicta ꝯña non valet de forma: ꝗuis bene valet de materia.

¶ Item omnis propositio vera et affirmatiua cõuer
titur cum seipsa dictione exclusiua addita totali predicato. Sed contra tunc ista
ꝯña valet. hõ est asinus sigt sicut est: ergo hõ est asinus significat precise sicut est.
Et ꝙ ista ꝯña non valet patet. qꝛ añs est verũ ⁊ ꝯñs falsum. ꝙ añs sit verũ proba
tur ista. homo est asinus significat sicut est. nã ista sigt hoĩem esse et sic est: ergo sꝫ

gnificat sicut est. sic añs est verũ. Et ꝙ ꝯña sit falsum: ptz ꝑ eius exponẽtes sic. hõ est asinus. sigt sicut est. ⁊ nõ aliter ꝙ̃ est: qδ est falsum. Huic dicat admittendo regulã. ⁊ negetur ꝯña facta: nec arguitur fm regulã. sed sic argueretur: hõ est asinꝰ significat sicut est: ḡ hõ est asinꝰ. est p̄cise significãs sicut est. Aliter põt huic rñdere. cõcedẽdo ꝯñam. nõ tñ ꝓpter regulã: qꝛ nõ arguitur fm illã: sed qꝛ isti tres t̃mi sicut est: p̄cise sicut est / ⁊ nõ aliter ꝙ̃ est: cõuertũtur / ⁊ cõcedendo ꝙ ista ꝓpõ. hõ est asinꝰ significat p̄cise sicut est ⁊ nõ aliter ꝙ̃ sicut est: sed nõ adequate ⁊ cõcedat ꝙ hec ꝓpo significat p̄cise sicut est. ⁊ hoc sic ꝓbatur. hec significat sicut est et non aliter ꝙ̃ sicut est. ⁊ ipsa ꝓbans sic probatur. qꝛ significat hoiem esse et sic est / ⁊ nõ aliter ꝙ̃ est: ḡ. ⁊c̃. Unde hec duo possunt concedi sicut non repugnantes. hec significat sicut est. et hec significat aliter ꝙ̃ est: vt ille cõceduntur. vos amatis hoiem. ⁊ vos amatis non hominem.

¶ Similiter illa regula. Arguendo ad inferiori ad suum superiꝰ sine negatiõe / sine distributiõe: ⁊ sine aliq̃ dictiõe hñte vim negatiõis vl distributionis ꝑposita est ꝯña bona. sed cõtra ex hoc seqtur ꝙ necessariũ est impossibile. sic aial esse hoiem est necessariũ. ⁊ aial esse hoiem est ipossibile. ergo necessariũ est ipossibile: qꝛ aial esse hoiem est necessariũ. ptz ꝑ eius officiãtes: qꝛ asinum esse hoiem est ipossibile: ergo aial esse hoiem est impossibile. ptz ꝯña: arguit ab inferiori ad suũ superiꝰ sine negatione sine distributiõe. ⁊c̃. añs ptz de se. Huic dicatur admittẽdo r̃lam: ⁊ negetur argumẽtũ. ⁊ distiguatur de añte tã ꝑ maiori ꝙ̃ ꝑ minori. vtrũ tenetur i sensu cõposito vl' in sensu diuiso. si vtraq; tenetur in sensu cõposito. sic minor est falsum et ipossibile. vt ptz ꝑ eiꝰ officiãtes si vtraq; tenetur in sensu diuiso. sic maior est falsa: vt patet per resoluentes ⁊ maior tenetur in sensu composito / et minor in sensu diuiso. non valet ꝯña. sed añs est verũ ⁊ ꝯñs falsũ. ⁊ cũ arguitur sic: asinũ esse hoiem est ipossibile: ergo aial esse hoiem est ipossibile. negatur ꝯña: ⁊ distinguatur vtrũ ꝯñs tenetur i sensu cõposito: vl' i sensu diuiso. Si tenetur in sensu diuiso. cõcedatur ꝯña qꝛ tũc arguitur fm r̃lam. Si tũc arguitur sic ⁊ ꝯña tenetur in sensu cõposito non valet ꝯña: nec arguitur fm r̃lam. qꝛ arguitur cũ ipedimẽto. s. cũ negatiõe ꝑposita quo ad debitũ intellectũ. vñ concedatur ista in sensu cõposito. aial esse hoiem est necessariũ ⁊ cõcedatur ꝙ aial esse hoiem est impossibile in sensu diuiso.

¶ Item regula est. In omni cõsequentia bona et formaliter q̄cq̃d sequitur ad ꝯñs sequitur ad añs. Sed cõtra. hec ꝯñs est bona. quadripedale est: ḡ bipedale est. sed hic aliq̃d seqtur ad ꝯñs: qδ nõ seqtur ad añs: ergo regula non valet. Minor sic ad ꝯñs seqtur ista propõ. pedale est maxima eius medietas. qꝛ seqtur. bipedale est: ergo pedale est maxima eiꝰ medietas. sed illa ꝓpõ nõ seqtur ad añs. Nã illa cõsequẽtia nõ valet quadripedale est: ergo pedale est maxima eius medietas. Huic dicatur cõcedendo regulã ⁊ cõsequẽtiã factã ⁊ negetur ꝙ aliq̃d sequitur ad cõseqũes qδ nõ sequitur ad añs. Et dꝛ ꝙ hec propõ pedale est maxima eius medietas. seqtur eodẽ modo ad añs quo sequitur ad cõsequens. nam sequitur ad consequens secundũ ꝙ ly eius refertur ad ly bipedale ⁊ sic sequitur ad añs: qꝛ hec consequentia est bona quadripedale est: ergo pedale est maxima eius medietas. i. bipedalis.

¶ Item contra istã regulam. in omni consequentia bona ⁊ formali q̄cq̃d ad añs añcedit et consequens. Nã illa consequentia est bona. pater est: ergo suus filius est. ⁊ tñ aliq̃d antecedit ad añs. quod non antecedit cõsequens. qꝛ illa propõ. filius est. antecedit ad añs: ⁊ nõ ad cõseqũes. nã seqtur filius est: ergo pater est. sed non sequitur filius est: ergo suus filius est. Huic dicatur, concedendo regulam et cõsequentiã factã ⁊ dicitur ꝙ illa propõ filius est antecedit ad cõsequens ipso modo quo illa: pater est antecedit ad consequens. nã illa añcedit ad cõseqũes secundũ ꝙ ly suꝰ refert ad ly pr̃. etiã sic filiꝰ est añcedẽs ad cõsequens. Nã seqtur. filius est: ḡ suus filiꝰ est. i. patris filius.

¶ Alia regula. A negatiua de predicato finito ad affirmatiuā de predicato infinito cū cōstātia subiecti est ɔn̄a bona. Sed cōtra. illa ɔn̄a nō valet. Aliqua propō nō est vera cui⁹ ɔtrariū est falsum: ⁊ aliqua propō est ergo aliqua propō est nō vera cui⁹ ɔtrariū est falsum. nā an̄s est verū pro maiori: q: eius oppositū est falsum: ⁊ ɔn̄s est falsum vt ptz. g̊ rl'a nō valet: vel nō arguitur per regulā. Huic dicatur q̄ idē allegatū nō est rl'a: sed illa ē regula. A negatiua de p̄dicato finito ad affirmatiuā de predicato infinito cū debitꝭ circūstātiis: vt si predicatū nō sit termin⁹ multū cōpositus ⁊ specialiter ex termino relatiuo est ɔn̄a bona: sed sic nō est propō. Sic̄ ista ɔn̄a non valet. Aliq̄s hō nō est pater qui genuit filium: ⁊ aliq̄s homo est nō pater q̄ genuit filium. an̄s est verum et consequens falsum.

¶ Similiter supponitur hec regula: q̄ qn̄ negatio postponitur signo ⁊ subiecto tūc facit illā propōnē eq̄pollere illi qđ an̄ aduentum illi⁹ negatiōis fuit ei⁹ ɔtrariū. Sꝫ ɔtra illā arguitur. ex illa seq̄retur q̄ nullū aīal ē probatur sic. nullū aīal aīal est: ergo nullū aīal est. An̄s p̄batur: oē aīal aīal nō est: ergo nullū aīal aīal est. ptz ɔn̄a: q: hic arguitur ab eq̄pollēte ad suū equipollens. Huic dicatur q̄ negatio postposita signo ⁊ subiecto si im̄mediate postponatur termino distributo: tūc facit illā propositionē equipollere illi propōni q̄ an̄ aduētum illi⁹ negatiōis fuit ei⁹ ɔtrariū: ⁊ tūc negetur q̄ nullū aīal est: ⁊ etiā q̄ nullū aīal animal est: ⁊ tūc negetur ɔn̄a cū arguit̄. oē aīal aīal nō est: g̊ nullū aīal aīal est: q: non arguitur ab equipollēte ad suū equipollēs: q: negatio nō postponitur immediate termino distributo. sed sic argueretur: oē aīal nō aīal est: ergo. ⁊c. sed tūc an̄s ē falsum. Cꝫ ɔtra istā correctionē rl'e p̄bādo q̄ asin⁹ est ille hō. sic tm̄ aīal est ille hō: ergo nihil nō aīal est ille hō. ptz ɔn̄s. q: arguitur ab exponēte ad scđam ei⁹ exponētē ⁊ vltra. nihil nō aīal est ill' hō: ergo nihil nō idē aīali est ille hō. ⁊ vltra: nihil nō idē aīali est ille hō: g̊ oē idē aīali est ille hō. ɔn̄a ptz p regulā p̄ri⁹ positā. ⁊ vltra: oē idē aīali est ille hō: asin⁹ est idē aīali: g̊ asin⁹ est ille hō. qđ fuit intentū. Huic dicatur cōcedēdo primā ɔn̄am: ⁊ scđam: ⁊ negādo tertiā. ⁊ dr̄ q̄ nō arguitur ab eq̄pollēte ad suū eq̄pollēs cū negatione postposita signo ⁊ subiecto: sed solū interponitur signo ⁊ subiecto ⁊ est pars subiecti: ⁊ iō nō facit equipollentiā: sed sic arguitur. nihil idem aīali non est idē hō: ergo oē idē aīali est ille homo. sꝫ tā an̄s est falsum sicut ⁊ ɔn̄s: ⁊ ɔn̄a est bona. ¶ Itē propō de contingēti ad vtrūlibet habet ɔuerti per oppositas qualitates. Sed cōtra. tūc valet illa ɔn̄a. contingit nullū motū eē hoiem: g̊ contingit oēm motū esse hoiem: q: hic arguitur a cōuertēte ad suā cōuersam. sꝫ illa ɔn̄a nō valet: nā an̄s est verū vt ptz per ei⁹ officiantes ⁊ ɔn̄s est falsum. Huic dicat̄ concedēdo regulā: ⁊ tm̄ non est rl'a q̄ ois propō contingēs ad vtrūlibet habet conuerti per oppositas qualitates: q: tunc esset illa bona. Tu curris: g̊ tu non curris. Un̄ in p̄posito sic argueretur. contingit nullum motū esse hoiem: ergo contingit aliquē motum esse hoiem. ⁊ sic est ɔsequētia bona: ⁊ ad particularē dr̄ q̄ sufficit vniuersalem negatiuam conuerti in particularem affirmatiuam et non semper in vniuersalem affirmatiuam.

¶ Item a conuertente ad suam conuersam est consequentia bona. sed contra tūc valet illa ɔn̄a. Omne a erit verū: ergo quoddam verum erit A. sed ista consequentia non valet. probatur. ⁊ pono q̄ a sit illa propositio deus est. que iam est vera: ⁊ post hoc erit vera: ita q̄ illa nunq̄ post hoc erit A. iam antecedēs est verū: ⁊ patet per exponētes ⁊ ɔsequēs est falsum: vt patet p resoluētes. ¶ Huic dicatur ɔcedēdo regulā. Et negādo ɔsequētiā factam q: nec arguitur a conuertēte ad suam conuersam. sed sic habet argui. Omē verū erit a: ergo quoddam futurum verū est vel erit A. quod est verum.

¶ Item regula est: q̄ vniuersalis negatiua habet

conuerti simpliciter. Sed ꝯtra tūc valet illa ꝯña. nullꝰ hō est mulier: ergo nulla mulier est homo: ȝ añs est verū ⁊ ꝯñs falsum. Ꝺ̃uic dicatur ꝯcedēdo regulā. ⁊ negando consequentiā factā: q̃r nō arguitur debite: sed sic debet argui. nullꝰ hō est mulier: ergo nulla mulier est homo masculus. ℂ Itē illa ꝯña nō valet: nullꝰ sortes fuit albus: ergo nullū albū fuit sortes. improbatur in casu q̄ sortes per aliqđ tēpꝰ preteritū fuit niger cum hoc q̄ iam sit albus / sic añs est verū ⁊ ꝯñs falsum: vt patet p eorū opposita. ⁊ ibi cum dicitur q̄ arguitur p regulā vt apparet. Dicitur tñ q̄ ꝯña nō valet nec debite arguitur. sed sic debet argui. Nullus sortes fuit albꝰ: ergo nullum preteritum albū est vel fuit sortes ⁊ iam ꝯñs est verū in casu posito sicut ⁊ antecedens.

ℂ Nota q̄ arguendo a conuertente ad suā conuersaȝ est ꝯña bona i ꝯuersione p accñs / sed nō ecōtra nisi aliq̃n forte gr̃a terminorū ⁊ materie. Vñ illa ꝯña est bona: oīs homo est albꝰ: ergo aliqđ albū est homo: sed ecōtra nō valet. sic arguendo quoddā albū est homo. ergo oīs homo est albꝰ. nā improbatur in casu q̄ sor. sit albꝰ / ⁊ nullꝰ hō aliꝰ a sorte sit albꝰ: ꝫ. ⁊c̄. Ȝ dr̄ q̄ sufficit vniuersalē ꝯuerti in particularē affirmatiuā ⁊ nō sȝ particularē affir. in vniuersalem.

ℂ Similiter arguendo ab inferiori ad suū superius sine aliquo impedimēto est ꝯña bona. Sed ꝯtra: tūc valet ista ꝯña differēs ab homine est: ergo differens ab illo hoīe est demōstrando vos. q̄r arguitur ſm regulaȝ nā subiectū in añte est inferiꝰ ad subiectū i ꝯsequēte. q̄r q̄cq̄d ē dr̄ñs ab hoīe ē dr̄ñs ab illo hoīe: sed nō ecōtra: ⁊ tñ ista ꝯña nō valet vt pȝ: posito q̄ ille hō demōstratꝰ in añcedente nō sit. Ꝺ̃uic dicatur q̄ idē suppositū nō est regula generalis: sed fallit vbi terminꝰ habēs vim negationis est pars termini inferioris ⁊ superioris: sed sic est in proposito. nā ly differens ab hoīe est inferius ad ly differēs ab illo hoīe p regulam. Q̃ñ terminꝰ inferior et superior cōponuntur cū illo termino differēs vel aliud: tūc ꝯpositū ex termino inferiori et differens vel aliud est superiꝰ ad cōpositum ex termino superiori ⁊ differēs vel aliud ex qua regula patet q̄ differens ab homine est inferior ad ly differens ab illo hoīe. Et tūc dr̄ q̄ arguendo ab inferiori ad suum superius vbi terminus habēs vim negationis nō est pars termini inferioris ⁊ superioris deductis aliis impedimētis est ꝯña bona.

Nota

ℂ Similiter regula est a superiori ad suū inferiꝰ cuȝ negatione preposita aliq̃n nō tenet ꝯña: q̄r impeditur q̃ñ dictio h̃ñs in se vim negationis est pars termini inferioris ⁊ superioris. Vñ dr̄ q̄ vtraq̄ regula est generalis cū debito medio: vt sic arguendo differēs ab hoīe est. omē differēs ab hoīe est differens ab isto hoīe: ergo differens ab illo hoīe est. Debitū mediū aūt voco propōnem vniuersalē in qua terminꝰ superior affirmatur de inferiori. In scđo argumento sic arguetur. nullꝰ differens ab hoīe est. ⁊ oē differēs ab hoīe est differens ab illo homine: ergo nullū differēs ab illo homine est.

Nō de debito medio

ℂ Similiter a superiori ad suū inferius cū negatione vel distributione ꝓposit. ⁊ est ꝯña bona cū debito medio sumēdo debitū mediū vt prius. Exemplū oīs hō currit: oē albū est hō: ergo oē albū currit: sed sine debito medio nō valet ꝯña: vt hic non valet. Oīs hō currit: ergo oīs sortes currit. Aliꝰ potest dici q̄ primū suppositū non est regula. sed ista. Arguendo ab inferiori ad suū superius per se sine aliquo impedimēto est ꝯña bona: ȝ in ꝓposito arguitur ab inferiori ad suū superiꝰ p accñs: ⁊ sic nō valet ꝯña sine debito medio. vñ inferius p accidens dr̄ illud qđ stat eē cum hoc q̄ suū superiꝰ nō sit vt posito q̄ sortes ⁊ P. sint albi tūc albū dr̄ illo mō superiꝰ ad sortē ⁊ P. Ȝ inferius p se est tale q̄ nō stat eē nisi suū superius sit. ⁊ sic homo dr̄ inferius ad animal.

ℂ Finiunt regule consequentiarum.

¶ De mō dandi cōtradictoria / aliqua dāt notabilia.

¶ Primo notanduz est ꝙ qñ est aliqñ propō vniuersa lis hñs aliquā particularē sibi cōtradicētē. requiritur ꝙ termini in eis supponūt cōtradictorio modo. hoc est ꝙ ille terminus ꝗ stat in vniuersali cōfuse ꝛ distributi ue in particulari stabit cōfuse tm̄ vel determinate. Et ille terminus ꝗ in vniuersa li stat cōfuse tm̄ in particulari stat cōfuse ꝛ distributiue. sicut hic. Ois hō est aīal ꝛ aliqd qd est hō nō est aīal. ꝛc̄. Ex quo pꝫ ꝙ ille due nō stant cōtradictorie. Ois hō hō est. ꝛ aliqd qd est hō hō non est. qꝛ secundꝰ terminꝰ homo in vtraqꝫ ꝓpōne stat immobiliter. id est non cōfuse distributiue.

¶ Item notandū est scdo / ꝙ qñ est aliqua propositio vniuersalis affirmatiua in qua sunt duo termini cōes ante pricipale verbū si pri mus distribuat ꝛ scds nō. tunc in eius opposito negatio dꝫ poni inter illos duos terminos vel signū vniuersale negatiuū: vt oppositū illius. ois hō hō est. est hoc aliquid quod est homo non homo est. ¶ Sed si sint duo termini communes an te pncipale verbum. quorū vterqꝫ distribuat p signū vl'e affirmatiuū. tunc in eius opposito debet negatio poni post illos duos terminos. vn̄ oppositū istius. Ois hō ois hō est: ꝛ hoc aliquid quod est homo homo non est.

¶ Tertio notandum est / ꝙ si sint duo termini cōes ante principale verbū quoꝝ vterqꝫ distribuat p signū vniuersale negatiuū. tūc in eiꝰ opposito signū vniuersale dꝫ poni inter illos duos terminos: vt oppositū istiꝰ Nullus homo nullus homo est. est hoc. aliquis homo nullus homo est.

¶ Item nota ꝙ si sit aliqua propositio non vniuersa lis cuius subiectū est disiunctum ex duobus terminis. tunc eius oppositū debet dari per negationē prepositā toti. vt oppositū istius. Sortes vl' Plato currit. est hoc. Non Sortes vel Plato currit. ꝛ sic de aliis.

¶ Sequūtur regule modales. ¶ De equipollentia

Ad cognoscendum earū equipollentias / quedam dantur regule. Quarum prima est hec

¶ Negatio pcedēs modū necessitatis mutat modū illū in modū possibilitatis. et dictū in contradictoriū. sic est enī equipollentia. Uerbi grā. Non necesse est oēm hoiem currere. eqpollet huic. possibile est aliquē hoiem non currere.

¶ Secunda regula est hec. Negatio precedens modum possibilitatis mutat modum possibilitatis in modū necessitatis ꝛ dictuz in contradictoriū. Uerbi gratia. Nō possibile est omnem hoiem currere. equipollet huic. Necesse est aliquē hoiem currere.

¶ Tertia regula est hec. Negatio precedens modum impossibilitatis mutat modū impossibilitatis in modū possibilitatis. ꝛ dictuz cū eodē dicto. Uerbi gratia. Non impossibile est omnē hoiem currere. eqpollet huic Possibile est omnem hominem currere.

¶ Quarta regula est. Negatio subsequens modum necessitatis mutat modum necessitatis in modū possibilitatis. remanente eodē dicto. verbi gratia. Necesse est non oēm hoiem currere. equipollet huic. [redacted]possibile est omnem hoiem currere.

¶ Quinta regula est hec. Negatio sequens modum

possibilitatis non mutat modū sȝ dictū in cōtradictoriū: verbi grā. Possibile est non oēm hoiem currere. equipollet huic. Possibile est aliquē hoiem non currere

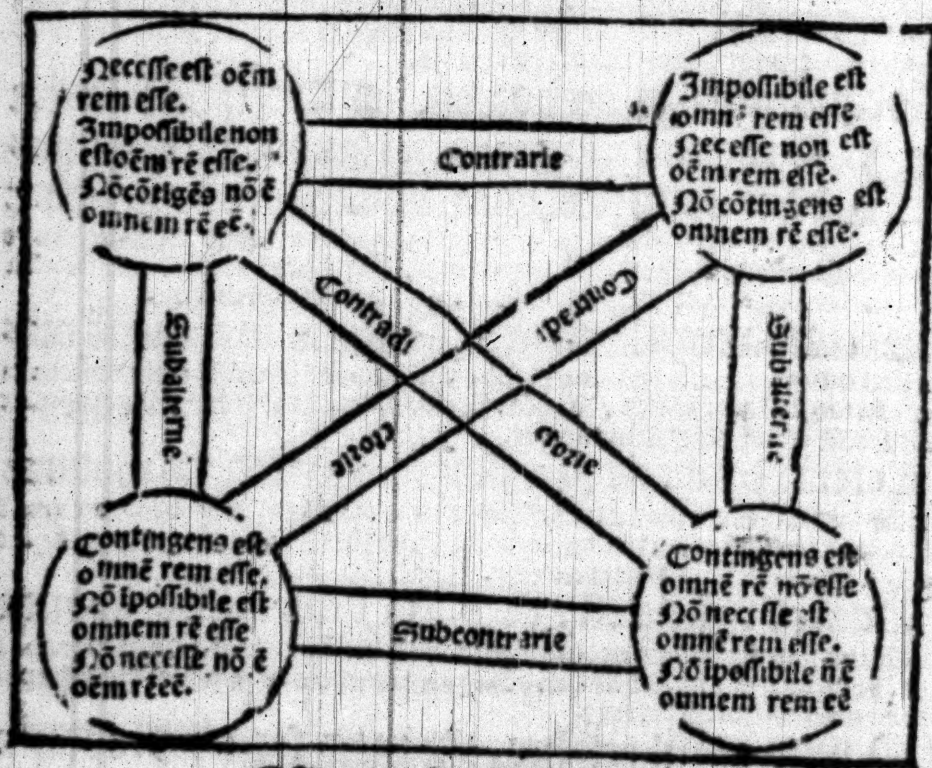
¶ Sexta regula est. negatio sequens moduȝ impossibilitatis ⁊ preposito dicto mutat modum īpossibilitatis ī modū necessitatis. manente codē dicto cū negatione vel sine negatione: vt īpossibile est nō omnem hominē currere. eq̄pollet huic. necesse est non omnem hoiem currere.

¶ Septima regula. negatio sequens/taȝ dictum/q̄ modū necessitatis mutat illū ī modū impossibilitatis: ⁊ dictū ī dictū subalternū vt necesse est omnem hoiem nō currere. eq̄polet huic. īpossibile est aliquē hoiem currere. ⁊ similiter huic. Necesse est nullū hoiem currere.

¶ Octaua regula. negatio sequens modū et dictum possibilitatis non mutat modū. sed dictū in contrariū. vt possibile est omnem hominem non currere. Equipollet huic. [redacted] est nullū hoiem currere.

¶ Nona regula est. negatio sequens modum ⁊ dictū impossibilitatis mutat moduȝ impossibilitatis in modum necessitatis ⁊ dictum in dictum subalternum. vt impossibile est omnem hoiem non currere. equipollet huic. Necesse est aliquem hominem currere.

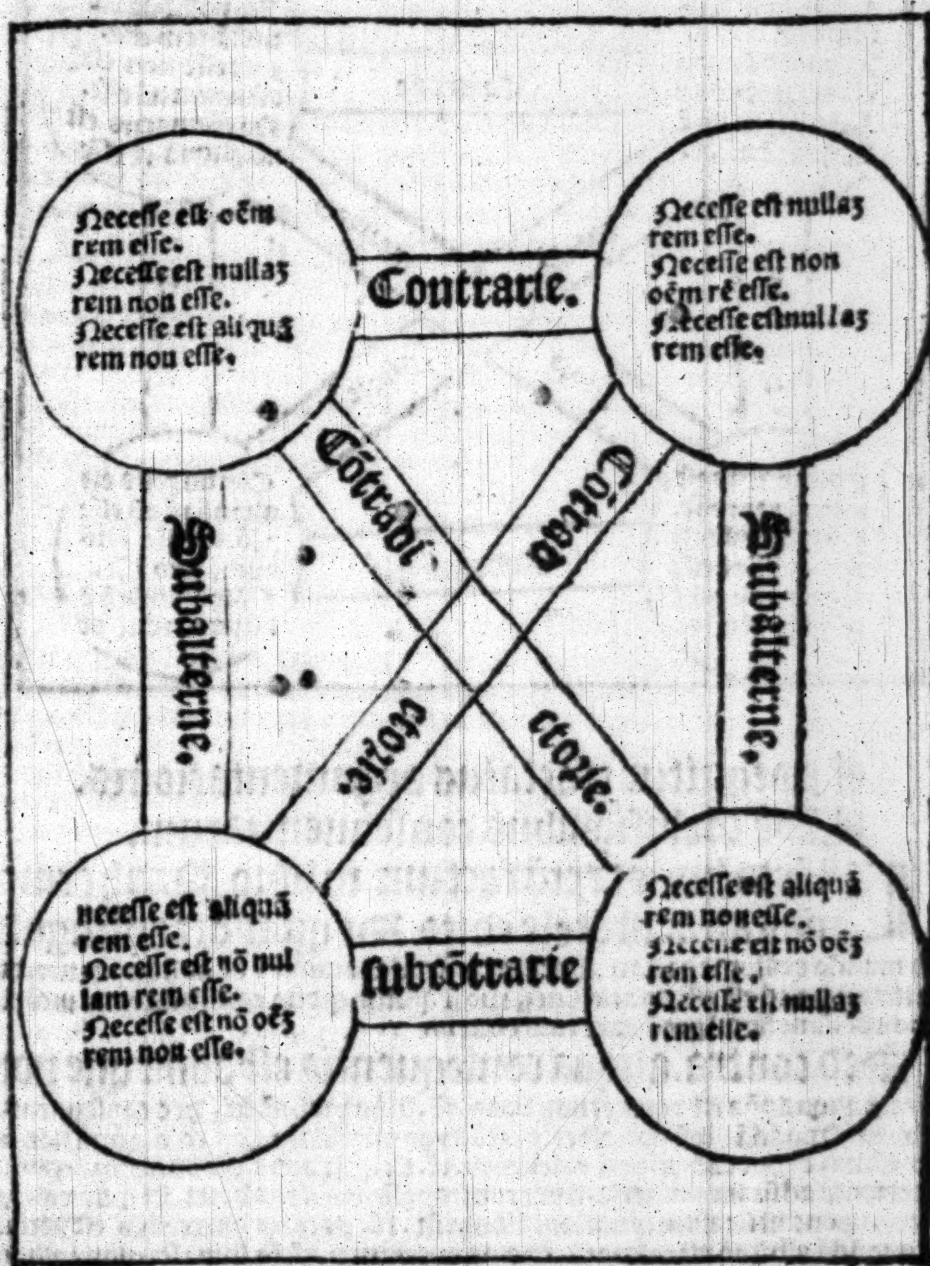
¶ Nota q̄ figura modalium ponitur in tractatu qui dicitur. Juxta hūc textū scđm equipollentias. et hoc in vndecimo argumento ⁊ hic similiter patet.

¶ Figura modi possibilitatis.

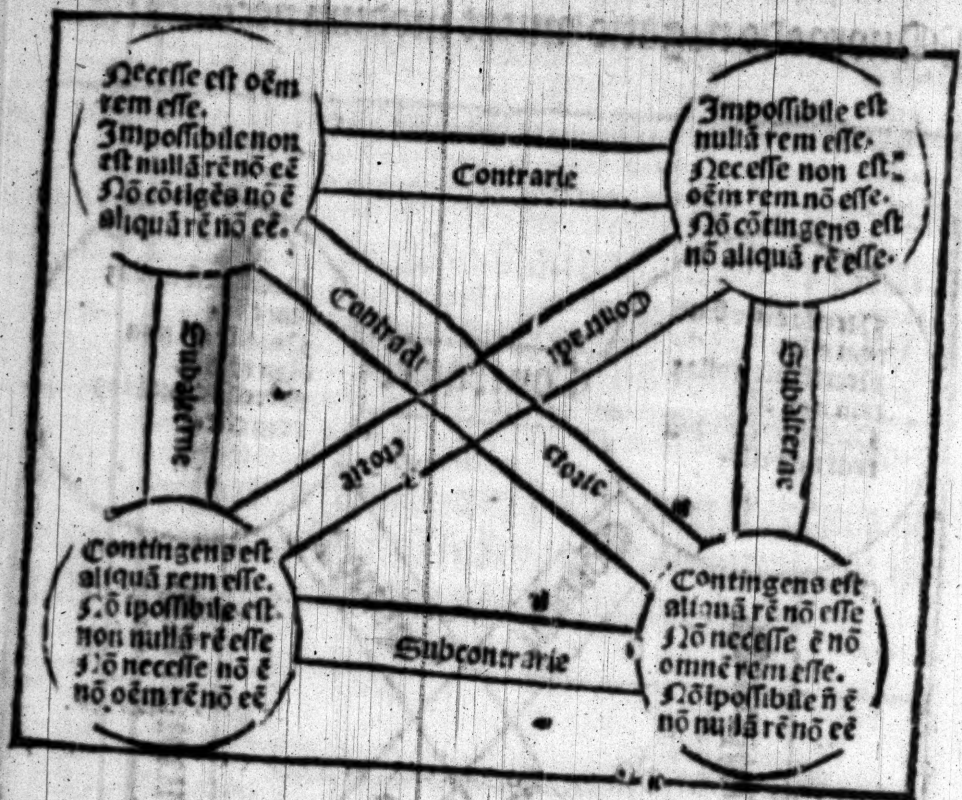
¶ Figura secunda modalium/in qua similiter plenꝰ patebit negatio precedens et sequens.

¶ Quomodo negatio mutat modum necessitatis.

¶ Figura modi necessitatis.

ℭ Tertia figura de modalibus demonstrās quomodo negatio mutat modum possibilitatis.

ℭ Sequitur tractatus argumentationis.

ℭ De cōclusionibus consequentiarum.

Iuxta hunc textū factum in libro Perihermenias ab aristotele edito. De qualibet re singulari in mundo existente dicitur alterum contradictorium: ⁊ de nulla re eorum dicuntur ambo. id est affirmatio ⁊ negatio sequitur. ꝙ duo contradictoria incōplexa non possunt simul predicare cum eodem.

ℭ Sed contra. aliqua consequentia est bona que non valet. ergo aliqua ꝯña est bona et non bona. ⁊c̄. Añs probat̄ sic. Hec consequentia est bona. Quoddā albū non est coloratū. ergo quoddam non coloratum non est non album. et hec eadem non valet ergo. ⁊c̄. Et ꝙ sit bona probatur: qꝛ arguit̄ a cōuertente ad suam conuersam per contrapositionē: ergo bona. Et ꝙ nō valet probatur. ⁊ pono istū casum ꝙ nullum album sit. tūc patet ꝙ antecedēs est verum scꝫ quoddā albū nō est coloratū. qꝛ eius oppositum est falsum: scꝫ omne album est coloratum. Et ꝙ ꝯñs sit falsum arguit̄ sic. qꝛ eius oppositū est verū ⁊ necessariū. ergo ꝯñs est impossibile. Antecedens probatur sic. hoc est necessarium omne non coloratum est non album. vt patet per exponentes.

¶ Ad istud respondetur q̃ conuersio propositionum particulariũ negatiuaʒ p cõtrapositionẽ nõ est generaliter tenẽda in ɔñaʒ: qꝛ nũ q̃ valet ɔña in particularib' negatiuis arguendo a cõuertente ad suã cõuersã p cõtrapositionẽ nisi qñ añs est impossibile vel ɔñs necessarium. Unde nõ sequit quidã hõ nõ est currẽs: ergo quoddã nõ currens nõ est nõ hõ masculus. posito q̃ nullus hõ masculus sit. iuxta argumentũ primo factũ. Sequit tñ hõ nõ est aial: ergo quoddã nõ aial nõ est nõ hõ. tñ nõ sequit gr̃a cõuersionis: sed qꝛ añs est impossibile. ꝛ sic de alijs. ¶ Dicendũ tñ in vniuersalibus affirmatiuis cõuersio per contrapositionẽ teneri credit gñaliter argumentũ. preterq̃ in terminis trãscendentib' cuiusmodi sunt tales termini. scʒ ens/ vnũ res/ ꝛ aliqd. Ut sequtur bene. omne albũ est coloratũ: ergo oẽ nõ coloratũ est nõ albũ: tñ nõ sequit. oẽ ens est omne ens: ergo oẽ nõ ens est nõ ens. ꝓpter causam predictã: ꝛ sic ptʒ isto modo qd gñaliter est dicendum. Uñ videas decimũ argumentũ ꝛ inuenies plenι' qd sit dicedũ de talibus argumentis: ꝛ quomodo sit respondendũ ad illa.

¶ Secundo sic. hec est bona ꝛ hec est non bona. ergo ꝛc̃. Demõstrando istã. Exclusũ est exclusũ: ꝛ nihil aliud q̃ exclusũ est exclusũ: ergo tm̃ exclusum est exclusuʒ. ɔña ptʒ ab exponẽtib' ad expositũ. ꝛ siĩr ɔñs est necessariũ. sicut sua vniuersalis scʒ oẽ exclusuʒ est exclusuʒ. Et q̃ non valet ꝓbatur: qꝛ in omi exclusiua vera ꝛ affirmatiua ꝑdicatũ vere dr̃ de subiecto: ꝛ remouet de opposito subiecti. sed in ista exclusiua predicatum dicitur tam de subiecto q̃ de opposito subiecti. ergo exclusiua falsa. Antecedens probatur ꝑ minorẽ: qꝛ oppositũ subiecti est exclusum. ergo hoc ꝑdicatũ exclusũ dicit de opposito subiecti: ꝛ istud est predicatũ exclusiue: ergo ꝑdicatũ exclusiue dicitur de opposito subiecti: ergo ꝛc̃. Antecedens probatur sic. qꝛ iste terminus non exclusum est exclusum a predicatione istius predicati exclusum. ꝛ iste terminus non exclusum est oppositũ subiecti: ergo oppositũ subiecti est exclusum.

¶ Ad istud dicatur q̃ argumentum est bonum. et negetur q̃ predicatum istius exclusiue vere dicitur de opposito subiecti. ꝛ quando arguitur sic: oppositum subiecti est exclusum: ergo iste terminus exclusum dicit de opposito subiecti: negetur argumentũ: nã dicto oppositũ subiecti est iste terminus non exclusum: qꝛ non dr̃ iste terminus exclusum de illo termino nõ exclusum nec per ɔñs de opposito subiecti cũ solũ ille terminꝰ nõ exclusũ sit oppositũ subiecti vel sibi synonymꝰ. sed in ista ꝓpõne data dr̃ ille terminus exclusũ de illo termino oppositũ subiecti: ꝛ non de opposito subiecti/ cuʒ sic dico. ille terminus non exclusum est exclusum: non dicitur ille terminus exclusũ de illo termino nõ exclusum: sed de isto termino. ille terminus non exclusum: quod dicitur subiectum.

¶ Et conformiter contingit arguere ꝛ respõdere de tali exclusiua. Tãtum ens est ens. ille terminus nõ ens (qui est oppositum eiusdem) est ens q̃uis sit falsum q̃ non ens est ens sic falsum est: q̃ non exclusum est exclusum. ꝛc̃. ¶ Et si arguit sic. q̃ oppositũ subiecti est exclusum: ꝛ non exclusum est oppositum subiecti: ergo non exclusum est exclusum. ¶ Ad hoc dicatur q̃ si subiectum minoris scilicet non exclusum q̃ est oppositum subiecti sumatur materialiter non valet argumentũ: cum in consequente nec sumitur significatiue. ꝛ per consequens hic mutatur suppositio. Si tamen subiectum minoris sumitur significatiue: tunc minor est falsa et eius contrarium est verum. videlicet exclusum est oppositum subiecti. Similiter per suam conuersionem: nec est inconueniens concedere q̃ exclusum est oppositum subiecti in suppositione personali vel significatiua. tamen non exclusum est oppositum subiecti in suppositione materiali: ita q̃ ille sit sensus/ videlicet ille terminus non exclusum est oppositum subiecti. tales enĩ termini secunde impositionis sunt nomina nominum que limitant suppositionẽ materialem: cuiusmodi sunt tales. nomen verbum/ dictio/ subiectum/ et predicatum et oppositum subiecti. ¶ Et si queratur quid excludatur per dictam exclusiuam aut quid includitur. sicut cõmuniter solet queri. ponendo q̃ nichil excludatur nisi q̃ excluditur

per dictionē exclusiuā: scʒ tm̄ exclusū est exclusū. certū est φ casus posit⁹ est īpossibilis. Itam tm̄ ad conclusionē dr̄ φ excluditur o̅is talis p̄dicatio. Non exclusum est exclusum. Sicut quelibet talis includitur: exclusum est exclusuʒ. Unde ꝓpter hoc dicitur dictio exclusiua: q̄r excludit in exclusiua vera et affirmatiua predicationē predicati de opposito sui subiecti. Sic em̄ dicto tm̄ homo currit/excluditur hec predicatio/qd̄ non est hō currit: sicut in hoc. tm̄ hō non currit: excluditur hec predicatio quod est homo currit.

Tertio ad eandem conclusionem arguitur sic.

Ista consequentia est bona. Sortes curret et nihil aliud a sorte curret: ergo tātum sortes curret. ⁊ eadem non valet: ergo. ⁊c̄. Et φ sit bona ꝓbatur: q̄r arguitur ab exponentibus ad expositum: ergo. ⁊c̄. Et φ non valet probatur. ⁊ pono φ sortes cras curret: ita φ nihil φ est qd̄ tempore sortis curret: et post corruptionē sortis generantur noui homines: ita φ illi currant in temporibus suis. tūc patet φ prima pars antecedentis est vera. Et φ secunda pars antecedentis sit vera probatur. quia eius oppositum est falsum: videlicet aliquid aliud a sorte curret. vel si aliquid aliud a sorte curret/sit plato. Tunc quero an plato erit in tempore sortis an non. Si erit in tempore sortis tunc sequitur ex casu φ nunq̄ȝ curret. ⁊ per consequens non erit verum aliud a sorte curret. Et si plato non erit in tempore sortis: ergo nunq̄ȝ erit aliud a sorte: quia ad omnem alietatem requiritur existentia extremorū: ⁊ per consequens non pro illo verificatur φ aliud a sorte curret: ⁊ per consequens secunda pars antecedentis est vera. ⁊ φ consequens sit falsum probatur: quia quod non est nec qd̄ erit sortes curret. ergo falsuʒ est φ tm̄ sortes curret. Item sequitur tm̄ sortes curret: ergo omne cursurum est vel erit sortes. cōsequentia patet ab exclusiua ad suā vniuersale in terminis. ⁊c̄. est ꝯn̄a bona: sed consequens est falsum: ergo et antecedens.

Ad istud dicatur. φ argumentum primum non va

let: nec arguitur ab exponentibus ad expositum: quia generaliter quelibet exclusiua debet exponi per negationem isto modo. tantum sortes curret: ergo sortes curret. et nihil non sortes curret. Uel in secunda exponente si verbum sit ampliatiuum: sic debet exponi. vel quod non est vel erit sortes curret. Sed φ secunda exponens sit falsa patet in casu dato.

Conformiter non sequitur. hoc instans erit instāʒ

et nihil aliud ab hoc instāti erit istāʒ: ergo tm̄ hoc istās erit istāʒ denotādo vnū istās futurū. Sed scḋa exponēs erit. vel qd̄ nō est hoc istās. vel erit hoc istās. vel non qd̄ non est hoc instans. vel erit hoc instans qd̄ falsum est sicut exclusiua.

Et conformiter sequitur de talibus.

Tm̄ A desinit esse propō vera Et pono φ A/nā sit propō vera et nūq̄ȝ añ hoc fuit vera: nec vnq̄ȝ post hoc erit vera. ⁊ φ/B/ā nō sit vera. sed imedīate ante hoc fuit vera in casu posito. seq̄tur dictā propōnē forte falsam. cū tm̄ sit verum nihil aliud ab A/desinit esse ꝓpositio vera. ⁊ sic de alijs.

Nota expositionem talium propositionum. Alii ta

men exponunt tales propositiones sic. sortes curret. et nihil aliud q̄ȝ quod est vel quod erit sortes curret. φ sit falsum. de multis enim erit verū φ quilibet istorum in casu prius posito est vel erit aliud q̄ȝ est vel erit sortes: quorum nullum est verū φ ille est vel erit aliud a sorte. ⁊ sic de multis alijs. Sed tertio respondent alij dicētes φ p̄ma ꝯn̄a est q̄libet talis ꝯn̄a est bona: et dicunt φ ista in casu posito est vera. tm̄ sortes curret. ⁊ negāt istā ꝯn̄am ad qd̄ nō est nec erit S. curret. ergo nō tm̄ S. curret. quia equipollens opposito exclusiue est hec. sortes nō curret vel aliquid aliud a sorte curret: quarū vtraq̄ȝ est falsa in casu dato ⁊ negant cōformiter istā ꝯn̄am. tm̄ sortes curret: ergo oē cursurū est vel erit sortes. sed hec est sua vniuersalis. om̄e qd̄ curret cū sorte in tempore sortis per quod sortes erit est vel erit.

sortes. et tunc est vera sicut sua exclusiua. ¶ Eligat respondens quam respōsionē velit suscipere ⁊ sustinere.

¶ Quarto ad eandem arguitur sic. Hec consequētia

est bona nichil aliud ab homine currit: ergo tm̄ homo currit. hec eadem non valet: ergo. ⁊c. ꝙ sit bona ꝓbatur: qꝛ sequitur nichil aliud ab hoīe currit: ego nullum currens est aliud ab hoīe. ꝯña patet a cōuertente ad suā cōuersam in cōuersione simplici et sequitur nullum currens est aliquid ab hoīe: ergo nullū currens est nō homo. ꝯña patet: qꝛ ex oppesito consequentis sequitur oppositū antecedentis: qꝛ seqtur aliqd currens est non hō: ergo aliqd currens est aliud ab hoīe. ⁊ vltra: nullū currens est non hō: ergo nullū currēs nō est hō. ꝯña patet ab affirmatiua de ꝑdicato infinito ad negatiuā de predicato finito est ꝯña bona. Tunc vltra nullum currens non est hō: ergo omne currens est hō. cōsequētia patet ab equipollente ad suū equipollens: ergo. ⁊c. Et vltra omne currens est homo: ergo tantū hō currit. ꝯña patet ab vniuersali ad suā exclusiuā. ⁊ sic a primo ad vltimū nichil aliud ab homine currit: ergo tm̄ homo currit. ¶ Ideo pro ista consequentia dicitur ꝙ non valet. ⁊ pono ꝙ nichil currat. tunc antecedens est verum ⁊ consequens falsū. Ad idem dicatur negando consequentiam et concedantur omnes consequentie intermedie vsqꝫ ad istam. nullum currens est non homo: ergo nullum currens nō est homo. et negetur illa: quia non arguitur secundam regulā. scꝫ ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiuam de predicato finito. sed in proposito non arguitur sic. ⁊ ideo ꝯña non valet: sed arguit a negatiua de predicato infinito ad affirmatiuam de predicate finito: ergo. ⁊c.

¶ Quinto ad eandem arguitur sic. Hec consequentia

est bona. Aliquid videns illum hoīem non est asinus. ⁊ ille est aliquis homo: ergo aliquid videns aliquē hoīem non est asinus: ⁊ hec eadem non valet: ergo. ⁊c. ꝙ sit bona ꝓbatur: qꝛ arguitur ab inferiori ad suū superiꝰ cū negatione postposita et cum debito medio: ergo bona. Et ꝙ non valet ꝓbatur. ⁊ pono ꝙ ille homo demōstratus in añte nō videatur ab aliquo q̄ grā argumenti sit p. ⁊ ꝙ sortes videat ab asino ⁊ a nullo alio ⁊ ꝙ nichil videat hoīem nisi asinus. iam patet ꝙ añs est verum videlicet aliquid videns istū hoīem nō esse asinꝰ: demonstrando vt prius: qꝛ nichil videns istum hoīem est asinus: qꝛ nichil videt istum hoīem per casum. ⁊ minor patet ex casu ⁊ consequens est falsum: qꝛ eius oppositum sequitur ex casu: videlicet omne videns hoīem esse asinus. et per consequens non valet. ¶ Ad istud dicitur negando primum argumētum: quia non arguitur cum debito medio. sed sic debet argui. aliquid videns istum hoīem nō est asinus. ⁊ ille est aliquis homo visus ab aliquo: ergo. ⁊c.

¶ Et conformiter talis est fallacia per singulos casus

vt in genitiuo non sequitur. aliquis asinus illius viri non currit. et iste est aliquis vir: ergo aliquis asinus alicuius viri non currit: quia posito ꝙ ille homo monstratus in antecedente non habeat asinum ⁊ ꝙ omnis asinus currat. ideo oportet addere in minore ꝙ ille est aliquis habens asinum. ¶ In datiuo non sequitur aliqs seruus seruiens huic homini non est bonus: et ille est aliquis homo: ergo aliquis seruus seruiens alicui homini non est bonus. posito ꝙ quilibet seruus seruiēs alicui homini sit bonus. ⁊ ꝙ huic demonstrato antecedente non seruit aliquis seruꝰ. ¶ In accusatiuo non sequitur aliquis seruus odiens istum dñm non oditur a te et ille est aliquis dñs: ergo aliqs seruus odiens aliquē dñm non odit a te. Posito ꝙ quilibet seruus odiens aliquē hominē odiat a te. et ꝙ illū hoīem non odiat aliquis seruus. ¶ In ablatio nō sequitur. aliqs hō vtens hoc instrumēto nō est prudens. ⁊ hoc est instrumētū: ergo aliqs vtens aliquo instrumēto nō est prudēs. posito ꝙ hoc istrumētū demōstratū in añte nō sit vsitatū ⁊ ꝙ eis vtēs istrumēto sit prudēs. iā añs est verū ⁊ ꝯñs falsū: iō illud erit mediū ad hoc ꝙ valet ꝯña: ⁊ hoc est instrumētū vsitatū ab hoīe. et ideo addēdo sūt talia media sic. aliqs asinꝰ istiꝰ viri nō currit. ⁊ ille est aliqs vir hñs asinū: ergo. ⁊c. Aliqs seruꝰ seruiens huic dño non

est bonus: et iste est dñs cui aliquis seruus seruit. ideo. etc. Et ex isto satis patet quod nõ sequitur si particulares cõuertãtur sũt ppões cõuertibiles: quod vniuersales que eis correspõdent ꝯuertãtur: vt si ista cõuertuntur: alicꝫ asinus istius viri currit: et alicuius viri asinus currit. et tñ ista differũt. cuiuslibet viri asinus currit: et quilibet asinus viri currit. In negatiuis tñ ppter negationis violentiã nõ refert. vt idem est dicere. nullus asinus viri currit. et nullus viri asinus currit.

¶ Sexto arguitur sic. Illa cõsequentia est bona. Precise sicut est signat aliq ppõ: ergo ois ppõ est vera. et hec eadẽ non valet: ergo. etc. quod sit. nã pbat: ex opposito ꝯñtis sequitur oppositũ ãñtis: ergo. etc. quia sequitur aliq ppõ nõ est vera: ergo pcise sicut nõ est significat aliq ppõ: vel nõ sicut est signat aliq ppõ. quod est oppositũ ãñtis cũ oppositũ exclusiue dz dari p vnã disiunctiuã factam ex oppositis partiũ exponentiũ. Et quod nõ valet pbatur. et pono quod multe sint propõnes vere: et multe false. tũc ptz quod ꝯñs est falsum. et ãñs verũ probo: quia pcise sicut est significat ista ppõ deus est. et illa est aliqua ppõ: ergo. etc. Item sic. ois propõ significat sic est cũ ois propõ significat qualitercũcꝫ sequitur ad illã. vt suppono: quia ista hõ est asinus significat hoiem esse et per ꝯñs significat sicut est. et sic de qualibet alia propositione falsa: ergo precise sicut est significat aliqua propositio: ꝯña patet ab vniuersali ad suam exclusiuam.

Primo arguit sic A.
Scdo arguit B.

¶ Ad istud dicatur principale argumentũ est bonum.

Rñsio ad A.

et negetur primũ argumẽtũ in oppositũ. quia arguitur ab inferiori ad suũ superius a parte pdicati cũ dictione hñte vi negatiõis ideo ꝯña nõ valet. et sili negetur scdm argumẽtum. nec est ista sua vniuersalis. videlꝫ ois propõ qualitercũcꝫ. etc. sꝫ hec qualitercũcꝫ significat aliq propõ. sic est. quod est falsa: quia ex ista sequitur pcise sicut est significat aliq ppõ quod est falsum. et tñ ista vniuersalis. ois ppõ significat sicut est cõuertitur cũ ista exclusiua. pcise significãs sicut est aliqua ppositio. et cõformiter sequitur. pcise sicut est significat ois propositio: ergo ois propõ est vera. posito quod omnis propositio ratione sue partis significat qualitercunqꝫ eius pars significat sed hoc negato non valet argumentum.

Rñsio ad B.

¶ Similiter posito quod iste due propositiones sint omnes ppões hõ est. et hõ est asinus: tũc ptz quod pcise sicut est significat ois ppõ: et nõ aliter quam est signat ois ppõ: maior ptz: quia hoiem esse signat ois ppõ. et sic est sicut signat: ergo. etc. minor etiã ptz cũ eius oppositũ sit falsũ. videlicet sicut nõ est signat ois ppõ: quia tũc sicut nõ est signat ista ppõ: hõ est. quod est ꝯtra pmã viã. Ista eni. hõ est. signat scdarie cesarem esse corruptũ sicut ista. deus est rõne sui verbi cõe significabile signat esse: nõ tñ ex hoc sũt vere necꝫ false solũ ppter pmã: et nõ ppter scdam significationẽ verificantur et falsificantur ppões. tñ respondens eligat viã plus sibi placentem.

¶ Nota quod iste terminus sicut aliquando stat sub habitudine acti casus. et sic idẽ est dicendũ. A significat sicut est. i. ens vel veritatem seu significatũ quod vel quod eē: et illo modo famose itelligitur. Alio mõ stat sub habitudine ablatiui casus. et sic est idẽ dicere. a significat sicut est. A significat mõ quo ē et isto mõ põt cõcedi quod ois ppõ significat pcise sicut est. quia significat pcise sicut eo mõ quo est: sicut dicẽs: quod ego sedeo sicut vos sedetis. i. eo modo quo vos sedetis ego sedeo. Et aliqñ notat idẽtitatẽ in mõ significãdi: vt hoc A significat sicut hoc B. significat. i. idẽ dicere quod significat ideꝫ significatũ quod B significat. Et aliqñ dicit similitudinẽ in mõ significãdi. vt hoc A significat sicut B significat. i. simili modo quo B significat. Vñ in talibus A significat sicut est. creditur quod hoc verbũ est stat impersonaliter. cõtra quod grãmatici dicunt quod non tenet impersonaliter. nisi qñ tenet pro ptinet vel interest vt patet multotiens.

¶ Septimo arguitur sic. Hec consequentia est bona Omne quod curret incipit incepit vel incipiet currere. sortes albus curret. ergo sortes albus incipit incepit incipiet currere. et hec eadẽ nõ valet: ergo. etc. quod sit bo

na probatur. est syllogismus in darij: ergo. &c. Et quod non valet probatur: et pono quod sortes iam currit: et ante hoc currebat. et post hoc curret: et quod iam non sit albus. nec unquam prius fuit albus. sed post hoc erit albus: et pono quod postquam cessauerit a cursu nunquam currat nec incipiet currere tunc patet quod maior est vera per eius exponentes et minor probatur. quia hoc curret demonstrando sortem. et hoc est vel erit sortes albus: ergo &c. patet consequentia a resoluentibus ad resolutum: et quod consequens sit falsum probatur: quia sortes albus nunquam incipiet currere: nec qui fuit sortes albus incipit currere. cum non sit albus: nec ante hoc fuit albus. sed post hoc erit albus. per casum et per istud non incipit nec incipiet currere. quia per casum: cum semel cessauerit a cursu nunquam curret: ergo consequentia non valet.

¶ Ad istud dicitur negando consequentiam. nec est syllogismus. sed est paralogismus. mutatur enim quid in quale per hoc adiectiuum albus quod significat qualitatem de qua non fit mentio in maiori. sed sequitur ex illis premissis. quod aliquid quod est sortes albus vel erit sortes albus incipit incepit vel incipiet currere. Et conformiter non valet hoc argumentum. quicquid currit curret. omnis homo currit: ergo omnis homo curret. Posito quod omnis homo existens currat: ita quod post hoc aliquis homo generetur qui nunquam curret hic mutatur enim suppositio in minore et in consequente siue in conclusione: tamen in minore subiectum supponit pro presentibus ad bonum intellectum et in conclusione indifferenter pro presentibus et futuris. bene tamen sequitur ex premissis quod omnis homo qui est curret. et non valet argumentum. Et conformiter quicquid fui heri hodie sum curres fui heri: ergo curres hodie sum. posito quod iam sedeam.

¶ Aliter tamen potest responderi concedendo primam consequentiam. nec tunc in casu posito antecedens est verum et consequens falsum immo consequens est verum et tunc tenetur pro vnica cathegorica: et debet verificari coniunctim modo vnius cathegorice de disiuncto predicato. vt sic hoc incipit incepit vel incipiet currere: hoc est vel incipit incepit vel incipiet esse sortes albus: ergo &c. tenendo primam viam sumitur consequens pro vna disiunctiua facta ex tribus cathegoricis: quibus equipollent: sic consequens est falsum

¶ Octauo arguitur sic. Hec consequentia est bona. Uos creditis precise quod aliquis homo decipitur: ergo aliquis homo decipitur. et hec eadem non valet: ergo. &c. quod sit bona probatur. oppositum consequentis repugnat antecedenti. nam ista duo formaliter repugnant. vos creditis precise quod aliquis homo decipitur. et tamen nullus homo decipitur: quia sequitur vos creditis precise quod aliquis homo decipitur. et quod nullus homo decipitur: ergo vos creditis precise sicut non est. et per consequens vos decipimini: ergo vos creditis precise sicut non est: ergo aliquis homo decipitur. et per consequens prima consequentia est bona: quod est oppositum alterius partis. Et quod non valet probatur: et pono quod vos credatis precise quod aliquis homo decipitur: ita quod nullus homo alius a vobis decipiatur. tunc antecedens est verum per casum. et consequens falsum cum eius oppositum sit verum probatur sic. nec vos decipimini. nec aliquis alius a vobis decipitur: et vos estis aliquis homo: ergo nullus homo decipitur. Maior probatur sic. vos creditis precise sicut est: ergo vos non decipimini. Antecedens probatur sic. vos creditis quod aliquis homo decipitur. et sic est quod aliquis homo decipitur: ergo &c.

¶ Ad istud dicatur concedendo consequentiam. et pro improbatione admittatur casus. et negetur quod vos non decipimini. et concedatur quod aliquis homo decipitur. Et quando arguitur sic. Uos creditis precise quod aliquis decipitur. et sic est: ergo vos creditis precise sicut est. et per consequens vos non decipimini: negetur consequentia. sicut non sequitur vos creditis quod aliquis homo decipitur. et sic est quod aliquis homo decipitur: ergo vos creditis precise sicut est: quia posito quod tantum sortes currit. et quod vos credetis precise platonem currere. Sed est intelligendum quod ad hoc quod argumentum valeret oportet addere istud medium. et sic est quod iste idem homo decipitur quem vos creditis decipi quod non est verum. ¶ Aliter tamen solet respondere magis secure negando casum: quod ego credo precise quod aliquis homo decipitur: quia non stat me credere aliquem hominem decipi nisi credam ipsum aliter credere quam est. et sic cessat efficacia argumenti. nunquam tamen fiat consequentia bona et formalis generaliter vel specialiter. ideo non est magna cura.

¶ Nono arguitur sic. Hec cõsequētia est bona. A iam non est verum. sed immediate ante hoc A fuit verū: ergo A desinit esse verū: et hec eadē nō valet: ergo. ꝛc. ¶ Qđ sit bona ꝓbatur: q2 arguitur ab exponētibꝰ ad expositū: ergo. ꝛc. Et q nō valet ꝓbatur. Et capio horā elapsam cuiꝰ hoc instās sit vltimū instans demonstrando instans qđ est p̄sens. Et diuido istā horam in partes proportionabiles minores ꝓportione dupla versus hoc instans qđ est p̄sens ita q p̄ma eius medietas sit prima pars proportionalis et prima medietas secūde medietatis sit secunda eiꝰ pars proportionalis. ꝛ prima medietas tertie medietatis sit tertia eius pars proportionalis. Et sic de alijs partibus vsq3 ad infinitū. ꝛ volo q A in qualibet parte impari: vt in p̄ma, tertia, q̄nta, sit verum. ꝛ in qualibet parte pari. vt in scđa, quarta, sextā sit falsum. cum hoc q a sit ista propō pars impar est s̄m cõputationē et q instans qđ est p̄sens sit vltimū instans illius hore in qua nūc A nō sit verū. tūc patet in isto casu añs est verū ꝛ ꝯñs falsum. Et ꝓbo q ꝯñs est falsum: q2 A iam non est verū nec immediate ante hoc fuit verū: ꝛ immediate post hoc non fuit verū: ergo A nō desinit esse verū. consequentia patet: quia si A desinit esse verum: tunc vel nunc est verum: et immediate post hoc non erit verum. vel nunc non est verum sed immediate ante hoc fuit verum quorū ambo sunt falsa. probatur q immediate ante hoc fuit falsum: ergo immediate ante hoc non fuit verum. et vltra: ergo falsum est q immediate ante hoc fuit verū. minoꝝ argumenti vltimi arguitur sic. immediate ante hoc fuit pars par. ꝛ q̄ncunq3 fuit aliqua pars par. A fuit falsum: ergo. ꝛc. Maiorē probo: q2 immediate ante hoc fuit aliqua pars par. et nullū fuit instās ante hoc quin inter illud ꝛ hoc fuit pars par: ergo. ꝛc. Minorē probo. quocunq3 instante demonstrato inter illđ instans ꝛ instans presens fuit tp̄s mediū qđ tp̄s cõtinebit tā partes pares q̄3 impares: ergo. ꝛc. ¶ Item sic. si A immediate ante hoc fuit verum. ꝛ A immediate ante hoc fuit falsum: ergo duo contradictoria sunt simul falsa: q2 ista A est verū ꝛ nullū a est verū: ergo per ꝯñs sunt simul vera. Et q añs prime ꝯñe est verum ꝓbo: q2 eius prima pars ponitur in casu: et scđam partem probo. et q̄ncūq3 fuit ps ipar fuit verū. ꝛ imediate añ hoc fuit ps ipar. ꝛc. ¶ Ad istud đr cõcedendo ꝯñam ꝛ ꝯñs in casu posito ꝛ q̄n arguit̄ sic. si a desinit esse verū seqt̄ur q nūc est verū: ꝛ immediate post hoc nō erit verū. vel nunc nō est verū: ꝛ immediate ante hoc fuit verū. cõcedatur ꝯña. ꝛ ꝯñs ꝓ scđa parte. Et q̄n obijcitur sic. immediate ante hoc A fuit falsum: ergo falsum est q immediate ante hoc A fuit verum. negetur ꝯña: sicut non sequitur q hec sit falsa. aliquis homo loquitur ꝓpter hoc q aliquis homo non loquitur. nec sunt contradictoria immediate ante hoc a non fuit verum ꝛ immediate ante hoc a fuit verum: sed hoc est eius contrarium non immediate ante hoc a fuit verum. vbi negatio preponitur quod cõtradicit huic immediate ante hoc a fuit verū. ꝛ ideo cõcedatur q imediate ante hoc A fuit verū. ꝛ imediate ante hoc A nō fuit verū. negetur tñ q nō immediate ante hoc A fuit falsum. Et pro hoc respondetur ad scđm argumentū. q̄n arguitur sic. imediate ante hoc fuit verū. ꝛ imediate ante hoc a fuit falsum: ergo simul est verū ꝛ falsū negādo ꝯñam sed concedatur q duo contradictoria fuerint vera. sed non fuerint simul vera loquendo de simultate instantanea. Nam scđm aliquos duplex est simultas. sc3 instantanea: et temporanea. Temporanea est ad quā sufficit existentia pro eodem tempore s̄m diuisas partes. ꝛ isto modo cõcedo q duo contradictoria sunt simul vera. vel imediate ante hoc fuerint falsa simul. Simultas instātanea est ad quā requiruntur coexistentia pro eodē instāti. ꝛ isto mō loquendi de simultate negetur q duo contradictoria sunt simul falsa. Et sic p3 solutio.

¶ Duodecimo arguitur sic. Hec consequētia est bona Contingit vos currere: ergo contingit vos non currere: q2 ꝓpō de cõtingenti ad vtrumlibet habet conuerti per oppositas qualitates. et arguendo a conuertente ad suā cõuersam est ꝯña bona. ꝛ q nō valet ꝓbat̄ sic. ꝛ pono q vos sitis. tūc p3 q añs est verū. ꝛ ꝯñs falsum. et q añs sit verū ꝓbatur: q2 eius oppositum est falsum. sc3 necesse est vos currere. Item impossibile est vos currere: ergo contingit

vos non currere. pꝫ ɔ̄ña a subalternāte ad suā subalternatā: ⁊ añs est verū in ca=
su ꝙ vos non sitis cū a pura priuatione ad habitū impossibilis est regressio. ⁊ ɔ̄ñs
est falsum: q2 eiꝰ oppositū est verū scꝫ impossibile est vos currere: ergo. ⁊c̄. ¶ Pro
isto dicatur distinguēdo de illo termino ɔtingit: q2 aliqñ inuenitur cōuertibilis cū
illo termino possibile: ⁊ aliqñ cū hoc verbo est supplens vicē per circūlocutionē hu
ius verbi potest: ⁊ est idem dicere contingēs est: et possibile est: ⁊ cōtingit esse: ⁊ po
test esse. Et isto mō omne qđ est possibile est contingēs. vt contingit ꝙ deus est. i. im
possibile ꝙ deus est. ⁊ isto modo propō de contingenti subalternatur propositioni
de necessario cū eodē dicto vel synonymo. vt necesse est deum esse: et cōtingit deū
esse subalternatur. ⁊ illa contingit deum esse: ⁊ impossibile est deū esse ɔtradicunt.
Et sic. contingit deū esse: et contingit deum nō esse subcōtrariantur: et ista contin=
git deū non esse: subalternatur huic impossibibile est deū esse. et quo ad equipollē=
tias. De prepositione et postpositiōe negationis in istis modalibus dicendū est si
cut in propositionibus de inesse. vt patebit in proximo argumēto: ⁊ isto modo di=
ci solet. Contingens nō valens ad oppositum: q2 nec talis propō de contingēti isto
modo debet cōuerti per oppositas qualitates. Et quo ad conuersiones taliū pro=
positionum sic stantium in figura debent eedem regule obseruari: que obseruan=
tur in propositionibus de inesse: vt contingit nullum hominē esse animal: ergo cō=
tingit nullum animal esse hominem masculum: et sic etiam fit conuersio per acci=
dens. Conuersio per contrapositionem tenet in aliquibus: sed non vniuersaliter
nec est vera credo suppositio approbata a philosopho. In primo eni priorum reci
tat Aristoteles conuersionē vniuersalis negatiue ⁊ particularis affirmatiue sim=
pliciter conuertuntur: ⁊ vniuersalis affirmatiue per accidēs. Sed certe ibidem di
cit ꝙ particularis negatiua non conuertitur: ⁊ propter hoc ꝙ alii volūt tenere cō=
uersionem per contrapositionē [illegible] non habeatur a philosopho. Dicit eni ꝙ vni
uersalis affirmatiua et particularis affirmatiua debent cōuerti per contraposi=
tionem preterꝙ̄ in terminis transcendētibus: ⁊ hoc generaliter. vt bene sequitur
omnis homo est animal: ergo omne non aīal est non hō: homo est aīal: ergo quod=
dam nō aīal est nō hō. Nō tñ sequitur omnis res est ens: ergo oē non ens est nō res
Sed particularis negatiua nullo mō debet cōuerti saltem generaliter: ⁊ ꝓpt hoc
dicūt quidā ꝙ debet dici. Cati ꝑ cōtra: ⁊ nō Cato. verūtñ cū conuersio per contra=
positionē nō sit generalis: nec auctoritate fundata oportet istam extollere: immo
melius est per correctionem illiꝰ opinionis. dic Cati per cōtra: aliter corrigēdo sic
dicere. sic fit conuersio rara vel aliter generalius dicere. Sic fit conuersio nulla: ꝙ̄
uis enim cōtingit dare tales propōes conuertibiles: nō tñ conuertūtur ꝓpter ali=
quam cōuersionē. Et ista est leuior via inter alias. Responsio. Ergo dicit ꝙ propō
de necessario vel impossibili et de ɔtingēti debēt ɔuerti sicut cathegorica ratione
sui dicti: vt patet per Aristotelē pmo priorū. circa principiū. vt necesse est deum eē
sic debet cōuerti: g necesse est ens deum esse. Impossibile est hoīem esse currēs: er=
go impossibile est currēs esse hoīem: ⁊ sic de aliis. Et sic cathegorica que est dictuꝫ
in ꝓpoē modali non pōt conuerti. vt cōtingit de particulari negatiua: tūc nec ipsa
ꝓpō modalis cuiꝰ est dictū. Et sic propō de necessario: de cōtingenti ⁊ impossibili ē
illa que participat talem terminū necessariū contingens vel impossibile. Sꝫ vo=
co talē propōnem necessariam/contingentem: vel impossibilē illam cuius signifi=
catū primariū est necesse/ɔtingēs/vel impossibile esse.

¶ Sed alio modo sumitur contingēs pro re que po=
test esse ⁊ nō esse indifferenter. Et talis est duplex: cōtingēs naturalis. et contigēs
ad vtrūlibet. Contingēs natū est determinate verū vel falsum. Cōtingēs ad vtrū
libet est illud quod est indeterminate verū: vel indeterminate falsum. Et voco illō
determinate verum pro aliquo instanti: et non potest esse quin sit vel fuit verū pro
eodem instanti: vt ista sunt determinate vera. Ego sum/ego fui. Sol oritur cras.
¶ Determinate falsum est illud quod est falsum pro aliquo instanti: et non potest
quin sit vel fuit falsum pro eodem instanti. vt ista. Ego non sum: ego nō fui. Et ista
dicuntur contingentia nata: quia altera pars est semper determinata a natura.

Nota de c[on]versione p[er] contrapositione[m]

¶ Indeterminate verũ est illud qd est verũ ꝑ aliquo instãti: ⁊ potest eẽ q̄ nõ sit verũ nec fuit verũ ꝑ eodẽ instãti: vt ego curram põt esse vera: ⁊ põt eẽ q̄ ista nec est: nec erit vera: ergo curram. ⁊c. ¶ Indeterminate falsum est illud qd est falsum ꝑ aliq̃ instãti. ⁊ põt eẽ q̄ nec est nec fuit falsum ꝑ eodẽ instãti: vt ista. Ego nõ scribã: ego nõ ero ep̃s: q2 si fuerit falsa erit indeterminate falsa: ⁊ talia dñr ꝯtingẽtia ad vtrũlibet: q2 vtraq3 pars est indeterminate a natura. hoc verbũ contingit corr̃ndens cõtingẽti isto mõ dicto ꝯuertitur vel eq̃pollet huic verbo potest. vt idẽ est ad istũ sensum contingit me currere. ⁊ põt esse q̄ ego curro. vel ego non curro.

¶ Propositio ergo de contingenti primo modo dicta nõ habet ꝯuerti per oppositas qualitates. vñ fm primũ sensum non sequitur: contingit me non currere: ergo contingit me currere.

¶ Sed propositio de contingenti secũdo modo dicta habet ꝯuerti ꝑ oppositas q̃litates: ⁊ fm istũ sensum seq̄tur: ꝯtingit me nõ scribere ḡ cotingit me scribere: ⁊ tũc foret tã añs q̄ ꝯñs falsum in casu posito: nec sequitur fm istũ sensum. impossibile est me scribere: ḡ contingit me nõ scribere: q2 sic nõ subalternantur.

¶ Nota q̄ conuersio per oppositas qualitates est quã ad propõem conuersam seq̄tur aliqua propositio cũ mõ synonymo ⁊ dicto opposito. vt ꝯtingit ad vtrũlibet me scribere: ḡ cotingit ad vtrũlibet me nõ scribere.

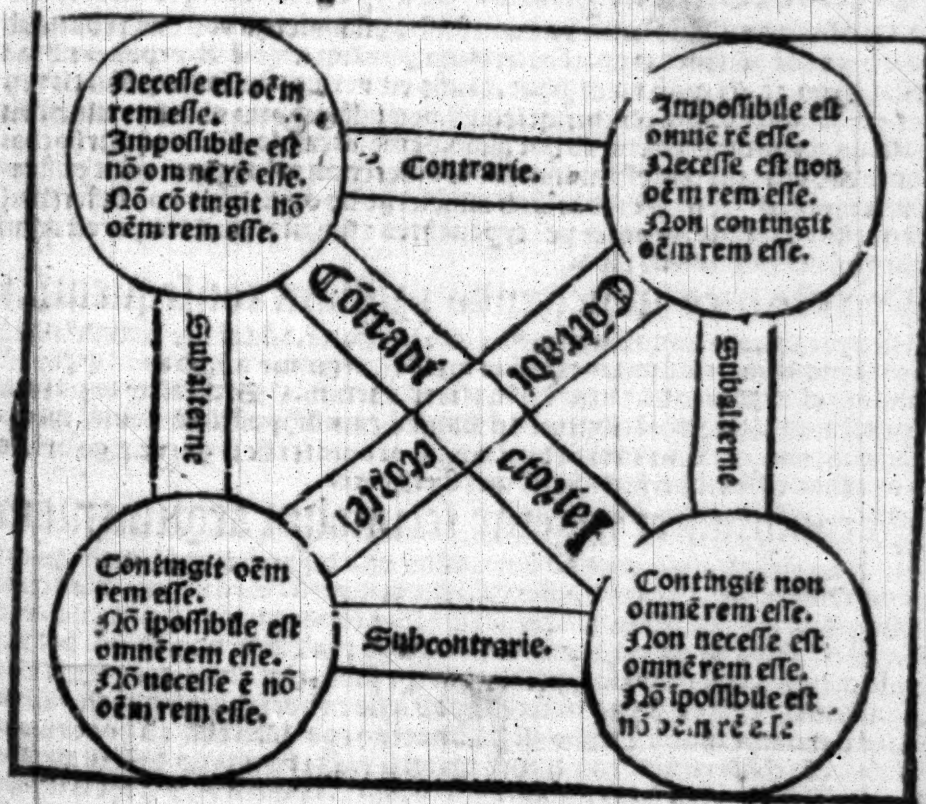
¶ Undecimo sic arguitur. Hec consequẽtia est bona. Impossibile nõ est vos eẽ asinũ: ḡ necesse est vos eẽ asinũ. q̄ sit bona ꝓbatur: q2 arguitur ab eq̃pollẽte ad suũ equipollẽs. ⁊ q̄ nõ valet ꝓbatur. añs est verũ ⁊ ꝯñs falsum. q̄ ꝯñs sit falsum p3: ⁊ q̄ añs sit verũ probatur: q2 hoc nõ est vos eẽ asinũ: denotãdo vos eẽ caprã: ⁊ hoc est impossibile: ḡ impossibile nõ est vos eẽ asinũ. patet ꝯñs ab inferiori ad suũ superi⁹ cũ negatiõe postposita ⁊ cũ debito medio: ergo. ⁊c. ¶ Et ꝯformiter iprobatur ista ꝯñs. Impossibile est nõ vos eẽ asinũ: ḡ necesse ẽ vos esse asinũ: q2 hoc est nõ vos eẽ asinũ: denotãdo vos eẽ caprã: ⁊ hoc est impossibile: ḡ impossibile est nõ vos eẽ asinũ. ꝯñs patet: ⁊ maior ꝓbatur sic. hoc nõ est vos eẽ asinũ: denotãdo homo est capra ⁊ hoc est: ḡ hoc est nõ vos esse asinũ. Patet hec ꝯñs: quia arguitur a negatiua de predicato finito ad affirmatiuã de predicato infinito cum constantia subiecti: ergo est bona.

¶ Pro isto dicatur q̄ in vtraq3 ꝯña potest ille terminus impossibile sumi dupliciter. Uno modo in nominatiuo casu: ⁊ resoluitur ratione illi⁹ ꝓpõnis in qua ponitur iste termin⁹: nõ eẽ asinũ: demõstrando aliquã ꝓpõnem impossibile: ergo. ⁊c. Secũdo circũlocutione vel aduerbialiter. sc3 rõne illius propõnis in qua officiatur. vt impossibile est vos esse asinũ: sic officiatur. talis propositio est impossibilis. Uos estis asin⁹: propter ei⁹ primariũ significatũ. vos eẽ asinũ: ergo. ⁊c. Et sic ponitur iste termin⁹ impossibile ꝑ illo termino nõ pot eẽ. Et iste est sensus. Impossibile est vos esse asinũ. i. nõ potest eẽ q̄ vos estis asin⁹. ¶ Si ergo primo mõ accipiatur vtraq3 ꝯña põt ꝓbabiliter negari tam prima q̄ scda. vt impossibile nõ est vos esse asinũ: ergo necesse est vos esse asinũ. Nec arguitur ab equipollẽte ad suũ equipollẽs. sed hoc est suũ equipollẽs. Impossibile est vos nõ eẽ asinum. ¶ Si secũdo mõ sumatur tunc vtraq3 ꝯña est bona: q2 añs vtriusq3 est impossibile: alitm̃ si sit congruum: et sic distinctio est valde bona. Et videtur certe melius dicere q̄ vtraq3 consequentia est neganda: ita q̄ ly impossibile teneatur nominaliter: nec potest teneri pro eo quod non pot esse: quia antecedens dictarum consequentiarum non debet officiari ratione incõgruitatis in officiantibus: vt satis patet.

De conclusionibus consequentiarum.

¶ Notandum est ꝙ si dicto: hoc est vos nõ esse asinũ. potest esse suppositio simplex pro tali veritate. non vos esse asinum. et nunc ille ẽ sensus. non vos esse asinum. est hoc. et sic foret propositio falsa denotando quod cuiuscunque non est ista veritas. Uel potest esse suppositio personalis ꝓ quocũqʒ qñ nõ est vos esse asinum. et sic foret ista propositio vera. quocunqʒ existente demonstrato nec contradicit ista in sensibus equipollentie. nullũ impossibile est me esse asinum et impossibile est me esse asinum. Unde in equipollentijs debet negatio vniuersaliter preponi dicto propositionis: vt necesse est omnem rem esse ⁊ ipossibile est omnẽ rem esse. Ista eni non equipollent. Impossibile est aial non esse hominem. ⁊ necesse est animal esse hoiem: cũ prima sit falsa ⁊ secunda vera. sed equipollens primo est hoc necesse est omne aial esse hoiem. quod est falsum. Et sic de alijs est dicendũ cõformiter. ¶ Nota ꝙ qñ tale determinabile ablatiui casus (in illo instanti: vel in ista hora) venit ante hoc verbum incipit: tunc illud tale determinabile debet exprimi in prima exponente et non in secunda. Sed quando immediate sequitur: tunc debet exprimi in vtraqʒ eius exponente. ⁊ sic ista propositio est aliquo modo vera: ⁊ aliquo modo falsa.

¶ Hec est quarta figura modalium de qua fuit mentio.

¶ Duodecimo arguitur sic. Ista consequentia est bona. Sortes non excipitur. sed ois hõ alius vel alia a sorte excipit. ergo ois hõ preter sortẽ excipit. qz arguit ab exponentibus ad expositũ. Et q̃ nõ valet pbat: et pono q̃ sortes nõ excipit ab actu currendi: ita q̃ ois ho alius vel alia a sorte excipit ab actu currendi. Jã isto casu posito añs est verũ ⁊ ɔñs falsũ. qz ex ɔñte sequunt duo contradictoria. ergo ɔñs est falsũ. Añs sic: ex ɔñte sequit q̃ sortes excipit / et sortes non excipit: q̃ scđa pars seqtur patet: qz est altera eius exponens. Et q̃ pᵐa pars sequitur probatur: qz in omni exceptiua propria pars extra capta excipitur sed ista exceptiua est ppria: ⁊ sortes est pars extra capta; ergo sortes excipitur. Exceptio est extra captio partis a suo toto.

¶ Pro illo dicatur concedendo consequentiam: ⁊ negãdo añs. Et qñ ponit. sortes nõ excipit: sed ois hõ alius vł alia a sorte excipitur neget casus eo: q̃ si ois hõ alius vel alia a sorte excipit. ille sortes excipit. cũ tũc oi hoi alij a sorte conueniret aliqua denoiatio qualis nõ cõpeteret sorti. ⁊ per ɔñs sortes excipit ab illa. Si tñ significet particularis denoiatio: a qua sortes nõ excipit: sed ois hõ alius vł alia a sorte excipit ab illa denoiatiõe: sicut superius ponitur. Et in isto casu posito non sequit añs esse verũ. non seqtur sortes nõ excipit ab isto actu. ergo sortes nõ excipit. Uñ tñ inuenit in illa exceptiua: q̃ sortes excipit ab exceptiõe illius actꝰ. ⁊ nõ a tali actu. ⁊ sic p3 solutio. ¶ Sed notandũ est q̃ exceptiua nõ d3 gñalit exponi q̃ istũ terminũ aliud. vt dictũ est prius. sed cũ isto termino nõ. vt oẽ aial preter chymerã est. d3 sic exponi. chymera non est. sed oẽ aial non chymera est. Et sicut est de illa. sic est de sĩilibus.

¶ Tertiodecimo arguitur sic. Hec consequentia est
Argumẽtũ A. bona. Uos fuistis ⁊ asinus fuit. ⁊ vos non fuistis asinus: ergo vos differebatis ab asino. ⁊ hec eadẽ nõ valet: ergo. ⁊c. q̃ sit bona pbat: qz arguit ab exponentibus ad expositũ. ergo. ⁊c. Et q̃ nõ valet pbat. qz añs est verũ ⁊ ɔñs falsũ. q̃ añs est verũ patet. ⁊ q̃ ɔñs est falsum: pbatur. qz sequit. vos differebatis ab asino. ille est vel fuit asinus: ergo vos differebatis ab hoc asino. demonstrando asinum q̃ corrũpebatur
Argumẽtũ B. ante esse vrm. tũc ɔñs est falsum: cũ ois differentia vel alietas reqrit existentiã extremorũ. ¶ Jtẽ si differebatis ab asino: ergo ab omni asino vos differebatis consequens est falsum. vt patet per exponentes ⁊ singulares. Et sic potest argui de ista. vos differebatis ab albo.

¶ Pro isto dicatur negando primam consequentiã
Sed sic d3 argui. ego fui ⁊ asinus fuit mecũ. ⁊c. ergo. ⁊c. addat iste terminꝰ mecũ ad denotandũ simultatẽ instantaneã in tpe: ⁊ qñ arguitur ad pbandũ q̃ ɔñs est falsum. neget argumentũ. ⁊ neget ɔñs vlteriꝰ tactum. ¶ Si dicat. q̃ arguitur a
Responsio ad argumentũ A termino stante cõfuse ⁊ distributiue ad aliquod eius suppositũ cũ debito medio ⁊c. neget: qz non arguitur cum debito medio. qz oportet sic arguere. Ego differebam ab asino. ⁊ ille est vel fuit asinus mecũ. ergo. ⁊c.

¶ Et conformiter negetur secundum argumentum
Responsio ad argumentũ B sc3 ego differebã ab asino. ergo ab omni asino ego differebã. sed bene sequitur Ab omni asino q̃ fuit mecũ ego differebã: ⁊ hoc est verũ. Sed in terminis accidentalibus maior est difficultas inueniendi media ⁊ exponentes vt non sequit. ego differebã ab albo. hoc est vel fuit albũ mecũ: ergo ego differebam ab hoc demonstrando meipsũ: qz si per casum possibilẽ in tpe p̃terito ego fui niger vt heri ⁊ hodie albus. tũc hec est vera: ego differeba3 ab albo: ⁊ hec similiter hoc est vel fuit albũ. sed demonstrando me sic ɔñs est falsum: ergo ego differebã ab hoc demonstrãdo me. Et cõ siłr cũ verbo de futuro tpe: qz si vnq̃ erit ita ego differo ab albo tũc ego differã ab albo. Jdeo si aliq̃n ego ero niger. ⁊ postea albus: tũc erit verũ q̃ ego differã ab albo: ⁊ tñ ergo ero albꝰ. ⁊ vltra nõ sequit q̃ ego differã a meipso sicut nõ sequit. ego non ero sedens. hoc erit sedẽs. ergo ego nõ ero hoc. Sed opor

tet addere in minore ꝙ hoc erit sedēs nō hoc: demōstrando me. Ut hoc erat sedēs in instāti in quo ego ero non sedens.

¶ Et conformiter non sequitur ego differam ab albo hoc erit albū mecū: ergo ego differam ab hoc. Sȝ oportet addere i minore ꝙ hoc erit albū in hoc instāti: in q̄ ego nō ero alb⁹: ⁊ sic sequitur cōclusio: ⁊ ista dȝ sic exponi. ego ero: et hoc erit album mecū: q̄n ego ero nō alb⁹: g̃ ego differo ab albo.

¶ Quartodecimo ad idē arguitur sic. Differens ab albo erit sortes: hoc est vel erit album: ergo differēs ab hoc erit sortes. hec ꝯn̄a est bona: ⁊ hec eadē nō valet: g̃. ⁊c̄. ꝙ sit bona probatur: q̄ȝ arguitur a termino stante confuse ⁊ distributiue ad aliqd̄ eius suppositū: ergo. ⁊c̄. demōstrando p ly hoc p̄nte vnū albū: qd̄ erit post corruptionē sortis. Et ꝙ nō valet ꝓbatur: q̄ȝ an̄s est verū ⁊ ꝯn̄s falsum. ꝙ ꝯn̄s sit falsum ptȝ: ⁊ ꝙ an̄s sit verū probatur: q̄ȝ hoc erit sortes ⁊ hoc est vel erit differēs ab albo: g̃. ⁊c̄. ¶ Itē sortes differt ab albo: g̃ differens ab albo erit sortes. posito ꝙ sortes iam sit niger. ⁊ ꝙ per annū post hoc erit alb⁹. iam patet ꝙ an̄s est verū ⁊ consequens falsum vt prius dictū est.

Primum argumentū ꝓ improbatione argumēti pncipalis Scd̄ȝ argumentum C.

¶ Et forte respōdetur negādo primā ꝯn̄am. pro improbatione pncipalis argumēti factā. dicēdo ꝙ isti sunt ei⁹ resoluētes. hoc erit sortes: ⁊ hoc est differens ab illo qd̄ est vel erit albū: vel erit differēs ab hoc qd̄ est vel qd̄ erit albū: g differēs ab albo erit sortes. Sȝ ꝓbatur ꝙ iste resoluētes nō valēt in casu. An̄s est verū: ⁊ ꝯn̄s falsum ⁊ impossibile: g̃ ꝯn̄a nō valet. an̄s ꝓbatur: et pono ꝙ sortes sit niger: ⁊ erit niger p totā vitā suā. tā i isto casu an̄s est verū. p maiori: ⁊ minor est vna disiūctiua cui⁹ altera pars est vera: ergo. ⁊c̄. ꝓbatur sic: nā hec erit vera. hoc erit sortes: ⁊ hoc est differens ab illo qd̄ est vel qd̄ erit albū: q̄ȝ hoc est ⁊ illud qd̄ est vel qd̄ erit albū est: ⁊ hoc nō est illud qd̄ est vel qd̄ erit albū: g̃ hoc est differēs ab illo qd̄ est vel erit album.

Responsio ad argumentū D.

¶ Ad idem dicitur. Distinguendo de antecedente prime ꝯn̄e. si eni ly differens sit participiū p̄ntis tp̄is: ⁊ non nomē. tūc nō valet argumentū cū illud sit differentie differens ab albo erit sortes. ⁊ illud qd̄ differt ab illo erit sortes: q̄ȝ tūc li albo suppōit respectu pticipii de p̄nti: ⁊ nō respectu v̄bi de futuro. Sed scd̄o mō potest ly differens per amissionē tēporis eē nomē distribuēs ly album in ꝯparatiōe ad verbū de futuro: ⁊ sic est argumentū bonū: ⁊ an̄s est impossibile tūc idē est dicere differens ab albo erit sortes ⁊ aliud ab albo erit sortes: ⁊ debet isto mō resolui. hoc erit sortes: ⁊ hoc est differēs ab illo qd̄ est vel qd̄ erit albū: g̃. ⁊c̄. vel breui⁹ sic. hoc erit sortes: ⁊ hoc ab oīni albo est vel erit differēs: g̃. ⁊c̄. isto modo est ꝯn̄a bona: ⁊ an̄s est impossibile. cā aūt quare dȝ sic resolui est hec: q̄ȝ in ista ꝓpōne differēs ab albo erit sortes: distribuitur ly albo copulatiue ꝓ tali qd̄ ē ⁊ qd̄ erit albū. Iuxta istā regulā. Termin⁹ cōis distribut⁹ supponēs v̄bo de futuro supponit copulatiue ꝓ his q̄ sunt ⁊ q̄ erūt: ideo si sensus illius ꝓpōis exprimatur p suas resoluētes opȝ capere istū terminū albo distributū tā ꝓ oīb⁹ q̄ sunt q̄ȝ ꝓ oibus q̄ erunt. Et vlteri⁹ ad ꝓbationē an̄tis prime ꝯn̄e. negetur vtraq̄ȝ ꝯn̄a pncipalis tā ista. hoc erit sortes ⁊ hoc est differēs ab albo vel erit differēs ab albo. ⁊c̄. et ista ꝯn̄a. sortes differt ab albo: g̃ differens ab albo erit sortes. ⁊ si arguit̃ ꝓbādo p̄mā ꝯn̄am q̄ȝ hic arguitur a resoluētib⁹ ad resolutū. dico ꝙ nō sicut ibidē dicit r̄n̄sio posita ꝙ de eisdē resoluētib⁹ q̄s respōsio ponit ibidē: ⁊ q̄n ponitur in casu ꝙ sortes sit niger p totā vitā suā. admittatur casus ⁊ negetur ꝙ omnes resoluētes sunt vere. ⁊ q̄n arguitur sic: prima est vera: ⁊ secūda est vna disiūctiua cui⁹ vna pars est vera. negetur. Et dicatur ꝙ vtraq̄ȝ pars est falsa: ⁊ ad probationē p̄me partis. negetur ꝯn̄a sed sic debet resolui: hoc est ⁊ oē illud qd̄ est vel qd̄ erit album est: ⁊ hoc est illud qd̄ est vel qd̄ erit albū: ergo hoc est differens ab illo qd̄ est vel qd̄ erit albū: ⁊ tunc secūda resoluens est falsa.

Differens pōt sumi dupliciter.

De conclusionibus consequentiarum. Et formaliter resoluẽde sunt tales.

Aliquid a vero põt esse verũ. aliud ab epõ potest esse iste homo. Ex qua consideratione ptz veritas taliũ propõnũ: tm̃ laicus est ille homo: tm̃ cleric⁹ fuit ille homo. tm̃ episcopus potest esse ille homo: tantũ impossibile est verum. et sic de multis aliis.

¶ Quintodecimo ad idem sic. Idem erit primum instans esse S. qd erit primũ instans eẽ P. ergo in eodẽ instanti in quo S. incipit eẽ P. incipit esse. ista est ꝯña bona: ꝛ hec eadem nõ valet: ergo. ꝛc̃. ꝙ sit bona probat: qꝛ si illud erit primũ instans esse sortis quod erit primũ instans esse P. tũc idẽ erit primũ instans in quo sortes incipiet esse. Et idẽ erit primũ instans quo plato incipiet esse: ergo in eodẽ instanti in quo sortes incipit esse P. incipit esse. ¶ Et ꝙ non valet probatur: ꝛ pono casum ꝙ sortes erit per vnũ diẽ añ platonẽ. ꝛ sit b/ primum instans: in quo sortes erit: tũc manifeste ptz falsitas ꝯsequẽtis per casum pri⁹ positum. Et ꝓbo ꝙ añs est verũ: qꝛ B. erit aliqualiter primũ instans esse sortis: qd est primũ instans eẽ platonis: vt expresse manifestatur intuenti per ea que prius posita sunt: ergo idẽ erit primũ instans esse S. qd erit primũ instans esse platonis. añcedẽs ꝓbo sic. B/ erit primũ instãs esse sortis: qd erit primũ instans eẽ platonis. et nullũ instans pri⁹ b/ erit instãs eẽ sortis: qd erit primũ instãs eẽ platonis: ḡ b/ erit primũ instãs. ꝛc. ptz ꝯña ab exponentibus ad expositum.

¶ Ad istud respondetur cõcedendo primã ꝯsequẽtiã.

Et admittatur casus. tũc ad argumentũ B erit primũ instans esse S. qd erit primũ instãs eẽ platonis: ḡ. ꝛc̃. Distinguatur añs: eo ꝙ ly qd refertur ad ly B. ꝛ tũc añs ẽ falsum: ꝛ ꝯña est bona. Uel ad ly instãs ita ꝙ sit ps pdicati: ꝛ tũc nõ valet ꝯsequẽtia ꝓpter diuersam relationẽ: qꝛ in ꝯñte necessario refertur ad ly idẽ. ¶ Et notandũ ꝙ hec est natura hui⁹ dictionis: io qꝛ semper vbicũqꝫ ponitur requirit aliqd relatiuum ad ꝗ̃m relatũ. hec eñi equiualet copulatiue: videlꝫ illud idẽ erit primum instans esse sortis: qd erit primũ instans esse platonis. Et sic patet solutio ad illud et ad multa alia similia.

¶ Sextodecimo arguitur. Hec est consequẽtia bona.

In T. instanti futuro sortes non curret: ꝛ nullum erit instans post T. instans quin añ illud sortes curret: ḡ T. instãti sortes incipiet currere. hec est bona: ꝛ hec eadeꝫ nõ valet: ḡ. ꝛc̃. ꝙ sit bona ꝓbatur: qꝛ sequitur post T. instãs sortes curret: ꝛ nullum erit instãs post T. instãs q̃n ante illud sortes curret: ḡ immediate post T. instans sortes curret. Tunc vltra. post te instãs sortes curret. ꝛ in T. instãti sortes nõ curret: ḡ in T. instãti sortes incipiet currere. ¶ Et ꝙ nõ valet ꝓbatur: ꝛ pono ꝙ per annũ ante T. instãs sortes currit: ꝛ post T. instãs per annũ sortes curret. ꝛ no in T. instanti. nec imediate post T. instãs curret. In casu posito ptz tã maior ꝙ̃ minor. ꝓbo ꝙ ante T. instans sortes curret ergo añ quodlꝫ instans post T. instans sortes curret. ꝛ p⁹ꝯña nullũ erit instans post T. instans quin ante illud sortes curret: et sic patet veritas añtis. ꝛ ꝯña ex casu patet esse falsum.

¶ Pro isto dicatur negando consequentiam.

Et silr ad probationẽ ꝯñe negetur ꝯña. vñ propõ de immediate dꝫ sic exponi. Post te instans sortes curret: ꝛ nullũ erit instãs post T. instãs quin inter illud ꝛ T instãs T. curret: ergo immediate post T. instãs sortes curret. ¶ Et cosimiter nõ valet ista ꝯña. In hoc instãti sortes non curret: ꝛ imediate post hoc sortes curret: ergo i hoc instãti sortes incipiet currere demonstrãdo per ly hoc in minori aliquod instãs futurum immediate post instans in quo sortes curret. Et sic ptz ꝙ non valet consequentia.

¶ Unde propositio de incipit sic debet exponi.

Sortes iam non currit sed immediate post hoc instans quod est presens S. curret: ergo S. incipit currere. Uel sic. sortes currit, et immediate ante hoc instans quod est pns S. non currebat: ergo sortes incipit currere.

¶ Septimodecimo sic arguitur / hec est bona De necessitate homo est aial: ergo de necessitate ille hō est aial ⁊ ille ⁊ illa. ⁊ sic de singulis. pbatio ꝯñe arguit a termino stāte ꝯfuse ⁊ distributiue ad eius supposita copulatiue: ergo bona. Et ꝙ sic pbatur. ille terminus de necessitate / hꝫ vim confundendi terminū cōem sup quē cadit: ergo cū nō impediat: ita facit in ꝓposito. Añs pbat ꝑ maiorē ille termin⁹ de necessitate hꝫ terminū mobilitādi: ⁊ quicquid mobilitat mobilitatū / mobilitat imobilitatū ergo. ⁊c. Maior ptꝫ qꝛ sic dico. De necessitate ois hō est aial. ly hō stat immobilitāter. virtute istius termini modalis de necessitate: qꝛ non sequit̃ de necessitate ois hō est aial: ergo de necessitate: qꝛ nō sequit̃ de necessitate ois hō est aial: ergo de necessitate ille hō est aial: ergo. ⁊c. Añs est verū: vt ptꝫ ꝑ exponētes sint officiātes: qꝛ ois hō est aial. ⁊ nō potest esse quin ois hō est aial: ergo. ⁊c. ⁊ ꝯñs est falsū: ergo. ⁊c. Et ꝙ principalis ꝯña non valet pbatur: qꝛ antecedens est verū ⁊ consequens falsum.

¶ Ad istud dicatur negando consequentiam.

Et negetur ꝙ iste termin⁹ de necessitate mobilitat: sicut nec alij termini determināti aliquē complexū: quia tales sunt oēs termini modales: tales eni imobilitāt non mobilitāt. ideo nō est verū. quicquid imobilitat imobilitatū mobilitat mobilitatū sicut nec vniuersaliter quilibet termin⁹ q̄ pōt mobilitare potest imobilitare verbū eni substantiuū pdicans scdm adiacens: mobilitat huiꝰ subiectū et hꝰ terminū cōem ⁊ non pōt imobilitare aliud: vt patet. sic dicendo albū est: ly albū stat cōiter mobilitāter: sicut hic omne albū est. idcꝫ in talib⁹ particularis ꝓpo affirmatiua ꝯuertitur generaliter cū ꝑpo vniuersali. istud eni est verū ꝙ sic termin⁹ cōmunis in rōne positus ꝑpter appositionē alicui⁹ dictionis stet mobilitanter: qui prius stetit imobilitanter ꝯtingit post ammonitionē eiusdē relinquere terminū stantē cōfuse tm̄ sicut prius vel imobilitanter: ⁊ tūc dicit hmōi termin⁹ imobilitare: sicut Aristoteles dicit gubernatorē nauis esse causam periclitationis nauis in casu quo periclitatur nauis in eius absentia propter defectum gubernationis.

¶ Octauodecimo sic. Hec est bona cōsequentia.

¶ Tu desinis scire aliquam ꝓpōnem: ergo tu desinis scire istā propōnē ⁊ istam ⁊ sic de singulis. Probat ꝯña. a termino stante confuse ⁊ distributiue ⁊ mobilitāter ad eius supposita: ergo. ⁊c. Añs pbatur non ꝑpter aliud cōfundit aliquis terminus aliū. nisi qꝛ includit negationē in altera eius exponente: sed eque bene importat ille termin⁹ desinit negationē in ei⁹ exponentib⁹: sicut hec dictio differt: ergo eque confundit sicut hoc verbū differt in eius exponente. ⁊ per ꝯñs sequit̃ tu desinis scire istā ⁊ istā. ⁊c. Et ꝙ non valet pbatur: ⁊ pono ꝙ sint multe ꝓpōes quas non sciuisti. ⁊ ꝙ iā scias aliquā et ꝙ immediate post hoc non scias aliquā. sic patet antecedens fore verū. ⁊ ꝯñs falsum: ⁊ per ꝯñs argumētū non valet.

¶ Ad istud respondetur negādo consequentiā principalē: ⁊ negetur ꝙ iste terminus desinit mobilitat terminū sed imobilitat. Pro quo est notandū ꝙ aliqui sunt termini exponibiles; quoꝝ act⁹ cadit pncipaliter sup terminū assignatū: ⁊ nō pncipaliter sup cōplexū. cuiusmodi sunt signa vniuersalia: ⁊ hoc verbū differt: q̄ termini non requirunt gñaliter in suis exponentib⁹ verbū ampliatiuū necꝫ verbū alterius tpis q̄ꝫ est verbū expositū: vt ptꝫ de eisdē / ⁊ tales termini gñalit̃ mobilitāt. Alij sūt termini quoꝝ act⁹ pncipaliter cadit sup cōplexū ⁊ nō sup terminū solū q̄ requirūt in suis exponentibus verbū āpliatiuū vel aliter verbū preteriti tpis vl' futuri. cuiusmodi sūt tales termini necessariū. ⁊ de necessitate incipit / desinit / ⁊ hmōi. ⁊ tales cōiter immobilitant: ⁊ non mobilitant

¶ Ideo duplex est diuersitas / quare differt confuns

dit mobilitāter ⁊ desinit non. Primo q actus hui⁹ verbi differt/cadit principaliter sup vnum terminū: ⁊ sic nō cadit actus huius verbi desinit. Scdō q hoc verbum differt nō includit in se diuersas differētias tempoꝝ. sicut hoc verbum desinit. actus tñ dictionis exclusiue cadit super totū predicatū principalr: ⁊ raro super subiectū. ⁊ econtra de vniuersali affirmatiua. Item ille termin⁹ immediate sm aliquos est signum vniuersale includens in se suum distributum: vt bene sequitur. immediate post hoc instans ero/hoc erit instans post hoc: ergo immediate post hoc ero. ⁊ sic de singulis.

¶ Nonodecimo sic arguitur. hec cōsequentia est bona. Aliquātulum sortes est. ⁊ tm plato est: ergo tm plato est. Arguit a tota copulatiua ad alterā eius partē. Et q nō valet pbat: ⁊ pono istū casuz q sortes sit pedalis qtitatis precise/⁊ plato similr. iam añs est verū ⁊ ɔñs falsuz. Primo q añs sit verū ptz sic. pedale S. ē ⁊ tm P. est. qr pedale P. est oē pedale aliquātū est: ergo aliquātū sortes est/⁊ tm plato est. ¶ Itē quantū est sortes tantū est plato/qr per casum sortes ⁊ plato sunt equales: ergo aliquantū sortes est/⁊ tm plato est. Et q ɔñs sit falsum patet: cum illud consequens est congruum/oportet vt sit exclusiua ⁊ falsa. quoniam aliquod aliud q plato est.

¶ Ad istud dicatur negando consequentiā/quia consequens non potest sumi nisi exclusiue. et sic est falsa. vel demonstratiue. et sic est impertinēs antecedenti: vel tertio modo relatiue: ⁊ tunc foret per se consequēs imperfectum/quia tunc habet quantam pro intellectu relatiue.

¶ Notādū q aliqua est copulatiua vera in partibus independentib⁹: ⁊ de talibus intelligitur regula. scz a tota copulatiua ad alterā eius partem est consequentia bona. Aliqua est copulatiua de partib⁹ dependētiu in significationē. ⁊ de talibus non intelligitur regula. ⁊c. ¶ Et sic patet responsio. sicut hic aliquantum sortes est. ⁊c. vt supra.

¶ Uicesimo sic arguit. hec ɔñ3 est bona. Tm substātia nō est accñs: ergo tm aliqd nō est accñs. q sit bona pbat: qr arguit ab inferiori ad suum superi⁹ cū dictione exclusiua addita subiectis. ergo ⁊c. non pōt dici q negatio postposita impedit mediū arguendi/sequitur eni formaliter. tm hō non currit: ergo tm aīal non currit. Itē añs est possibile: ergo ɔña bona. cuz scda eius exponēs est falsa ⁊ ipossibilis/qr necessariuz ē q aliqd qd nō est suba nō est accñs qd est eius oppositū. ⁊ illud pbat sic. hec est ɔña bona: chymera nō est suba: ⁊ chymera non est accñs: ergo aliqd qd nō est suba non est accñs: ⁊ totū añs est necessariū: ergo ⁊ ɔñs: ⁊ p ɔñs ɔña prīa est bona. Et q prima ɔña nō valet pbatur sic. qr añs est verū ⁊ ɔñs falsuz: ergo ⁊c. q añs sit verū arguitur sic/sequitur substātia nō est accñs. sed oē aliud a substātia est accñs: ergo tm substātia nō est accñs ab exponentib⁹ ad expositū. totum añs est verū. ergo ⁊ ɔñs. Et q ɔñs prime ɔñe sit falsum ptz: qr altera eius exponens est falsa. ergo ⁊c. videlicet illa. omne aliud ab aliquo est accidens: cum nichil sit aliud ab aliquo.

¶ Pro isto respondent aliqui/ponentes veritates de preterito et de futuro cōcedendo ɔñam: quia añs est impossibile. cum aliquid sit eius quod neq est substantia neq accidens vt talis veritas. non me esse asinum siue antichristū fore. ¶ Sed aliter respondent aliqui negantes hmōi veritates: qui non ponunt aliquod ens quod non est substantia et accidens negando cōsequentiā dicentes q qūis valeat in aliis cōsimilibus. tamen de forma non valet de terminis transcēdentibus: ⁊ ratio est/quia terminus transcendens pp̄ter sui cōitatem non potest excludi. sicut non sequit. tm iste homo nō differt ab illo hoīe: ergo tm ens non differt ab illo hoīe: notū est enim per eius exponentes q ɔña nō valet. nec est incōueniens q ex tali negatione sequitur affirmatiua cum ipsa non sit mera negatio sed negatio preiacens. ⁊ sic de aliis.

¶ Uicesimo primo sic. Ois hō est aial: ergo omnis hō est asinus. hec est bona. & hec eadē non valet: ergo. &c. q̄ nō valet p3. Et q̄ sit bona pbatur: q2 sequitur nullus hō est aial: ergo nullus hō est asinus. et per ꝯñs nullus hō est aial. in ista ppōne remouetur vniuersaliter aial ab hoie: & quicq̄d et q̄liter remouetur i ista ppōne. nullus hō est aial. cōtrarie affirmatur de ista/ quilibet hō est aial: ergo in illa ois hō est aial affirmatur quilibet asin⁹ de hoie & per ꝯñs sequitur. ois hō est aial: ergo ois hō est asinus. ¶ pro isto dicatur negando ꝯñam. & negetur q̄ quicq̄d et q̄litercūq̄ negatur in ista null⁹ hō est aial: & affirmatur in ista ois hō est aial. In negatiua eni ppter vehementiā negatiōis distribuitur tā subiectū q̄ pdicatū. vbi in affirmatiua solum distribuitur subiectū. Concedatur tñ q̄ quicq̄d affirmatur pmo de subiecto in vna propositione idē vel sibi synonymum remouetur de subiecto in altera propōne. sed nō qualitercunq̄/ & ratio est q̄ vniuersaliter distributiue remouetur predicatum in negatiua & confuse tantū & non distributiue/ affirmatur in affirmatiua.

¶ Uicesimosecundo sic. Tu credis precise q̄ homo ē asinus: ergo tu deciperis. hec est bona et hec eadem non valet. q̄ sit bona probatur: quia sequitur. tu credis precise q̄ hō est asin⁹: ergo precise tu credis sicut nō est et vltra: ergo tu deciperis. p3 ꝯña iuxta cōem vsum loquendi de isto termino decipi. Et q̄ nō valet pbatur i casu. Tu credis pcise q̄ homo est asin⁹. qñ non deciperis: ergo nō deciperis. Añs probo & pono q̄ tu credis istā: homo est asin⁹ qñ non deciperis. tunc sequitur cum ista precise significat q̄ hō est asinus qñ non deciperis sequitur q̄ tu credis precise q̄ homo est asinus quando non deciperis. ¶ Ad istud respondent aliqui negādo primā ꝯñam factā p improbatione principalis ꝯñe. nō eni iuxta eos sequitur. tu credis precise q̄ homo est asinus qñ nō deciperis: ergo tu non deciperis: q2 añs nō est temporalis sed cathegorice de tpali predicato cū actus huius verbi credo cadat sup totā compositionē: potest tñ esse vna temporalis & in casu q̄ sit/ tūc est falsa & impossibilis: & sic in diuersis ppōnis sensibus equiuocis pōt eadē ppō esse vera & falsa facta variatione in mō signdi. ¶ Sed aliter respōdent cōcedendo principalē ꝯñam et ad quā factam pro eius improbatione cōcedūt illā ꝯñam/ et negant añs: vlterius negant casum & dicunt q̄ non est possibile credere precise aliqualiter qualiter non est cū eo ipo: q2 credo aliter q̄ habeo euidentiā ad credendū sic quod credo. sed quo ad illos oportet demere hanc dictionē precise. Et arguitur tūc conformiter sicut primo & stabit argumentū nō eo minus. Et conformiter respōdetur ad tales. Tu scies A fore verum anteq̄ A erit verū. pōt tñ act⁹ huius verbi scio cadere sup totū cōplexū et sic est ppositio cathegorica de tēporali predicato falsa: q2 significat q̄ tu scies talem veritatē A fore verum anteq̄ A erit verum. hec eni propō A erit verum anteq̄ A erit verum ē falsa: vt patet euidenter. Secundo potest actus huius verbi scio cadere super primam propositionem solū: & sic est propō possibilis posito q̄ hodie sciam verum et scias q̄ erit verum.

¶ Uicesimotercio sic. Si tu es asinus tu es asinus et tu es asinus: ergo tu es asinus. hec est bona & hec nō valet: ergo. &c. q̄ sit bona pbatur: q2 arguitur a tota conditionali cum suo antecedente ad consequēs eiusdē: ergo. &c. Et q̄ non valet/ probatur. añs est verū & ꝯñs falsum: ergo añs pbat sic. Añs est vna cōditionalis necessaria/ & p ꝯñs ipm est necessariū: p3 ergo añs esse verū/ cū formaliter sequitur. tu es asin⁹: g̃ tu es asin⁹/ & tu es asin⁹: & tunc ex oi ꝯña bona pōt fieri conditionalis bona. sequitur eni q̄ cōditionalis bona cōuertitur cū ꝯña que est bona: et cum añs sit huiusmodi conditionalis sequitur q̄ añs principalis consequentie sit verum/ cuius consequens sine aliqua pbatione patet esse falsum. ergo consequentia non valet.

¶ Ad istam consequentiam respondeo diuersimode: Uidetur michi probabilis ac leuius sustinendū pro iuuenib⁹ dubitare cōsequētiā

q̄ꝫ pponitur et hoc q̄ rn̄dens nescit verū sumat añs copulatiue vl' conditionalit, ꝑ per ꝯñs nescit an sit bona vel non bona. Certificet ergo opponēs vnū sensū: et respondens tunc ad cū respondeat. Si añs sumat copulatiue ꝯstat añs fore verū ꝛ argumentū bonū: ꝛ añs impossibile. Unde ad hoc inueniendū adiungit cōtēr iste terminus sed. si totū añs sit conditionalis non valet argumentum. Et cōformiter dicitur ad hoc argumentum. Tu es asinus vel tu non es asinus. ꝛ tu es asinus: ergo tu es asinus. dubitanda est ꝯña. si enim añs sit copulatiua vera. patet argumentum esse bonū. Si disiunctiua patet argumentū non valere. Aliis autem placet concedere tales ꝯñas. eo q̄ hn̄t vnū sensum p̄mariū verū. et dicūt per cōcessionē q̄ limitat añs ad sensum cōpositū. vn̄ dicunt q̄ ꝯstat aliquē talē esse verā in sensu tn̄ alio sensu copulatiue. hec tn̄ est ibi falsa. Et si ponitur s'm diuersos significat diuersimode. admittit tunc illam esse veram vni et alteri falsam. Uel aliter dicunt ipsam nō esse propōnē. sed dicunt q̄ est plures ppōnes. Uel tertio dicunt. q̄ est ita sicut falsa: q̄ sicut non est illa primarie significat. nec sequitur q̄ ista sit vera. ꝯtrius significat primarie sicut est. hoc est q̄ precise sicut est significat: ꝛ q̄ non signt primarie sicut non est. Multe sunt ergo altercationes in hypotheticis mixtis. vt hic. quicquid esses si asinus esses illud non esses. sed asin⁹ esses si asin⁹ esses: ergo asinus nunc esses: non valet ꝯña: cum añs sit verū, ꝛ ꝯñs falsum. Si enim esses asinus esses quodlibet quod iam es. sicut patet cū ex impossibili sequitur quodlibet vel sequi potest. Immo solum hoc esses si asinus esses. et tamen aliud ad hoc esses si asinus esses. cum ex impossibili sequitur quodlibet ꝑ pars cōtradictionis: ista tamen quicquid esses si asinus esses idem nō es. quod equivalet huic. potest esse q̄d es asinus cū hoc q̄ non sit quicquid nunc esses est falsam. Si aliquis pōt eē propositio hypothetica cathegorica de conditionato extremo sit impossibile aliqd q̄ eēs si asin⁹ eēs nisi es ꝛ nichil es q̄ nō eēs si eēs asin⁹ qcqd. ꝛc. et tūc minor est vera: q̄ cui⁹ oppositū est falsū. vz aliqd es qd nō eēs si asin⁹ esses. quicqd eni dr q̄ nūc eēs idem eēs si asin⁹ esses. ꝛ ideo falsum est q̄ idē nō esses si asin⁹ eēs. verū tn̄ vniuersalis assignata sic sūpta de ꝯditionato extremo est contingens cū illa sit falsa me non existente ꝯtrius tam cōditionalis in eisdē terminis sit necessaria cuius contrarium debet dari per negationē prepositam toti sic. Sed minus. oportet tūc equivalet istud contrarium huic. non sum aliquid quod essem si essem asin⁹. que me existente est falsa. me non existente est verum. cum sit contingens. et sic conformiter de multis aliis. Certum enim est q̄ prioritas vel posterioritas non necessario causat homines. Ad quod contra voluntatem suam tales propositiones copulatiue vl' disiunctiue. et sic patet responsio.

¶ Uicesimoquarto sic. Hec consequētia est bona. Uos scitis hoc esse: ergo hoc scitis esse. Et hec eadem non valet: ergo. ꝛc. q̄ sit bona probatur: q̄ arguitur a sensu composito ad sensum diuisum. vbi hoc pronomen hoc est simplex subiectum sine aliquo determinabili: ergo consequentia bona. ꝛ q̄ nō valet probatur. et pono q̄ per ly hoc demonstretur animal a remotis quod credas esse lapidem in illo casu. Antecedens est verum cum talis propositio sit scita a te hoc ē hoc: sive hec res sit hec res: que precise significat hoc esse hoc: ergo tu scis hoc esse hoc. Et q̄ ꝯñs sit falsum probatur: quia nichil scitis esse hoc: ergo nō hoc scitis esse hoc. Añs probatur sic. nichil quod est hoc scitis esse hoc. sicut patet ex casu. nec aliquid quod nō est hoc scitis esse hoc: ergo nichil scitis esse hoc. ꝯña patet. ꝛ maior probatur sic: q̄ nullum animal scis esse hoc. ꝛ solū animal credis esse hoc: ergo nil qd est hoc scis esse hoc. Antecedens sic nullū animal credis esse hoc quia per casum credis hoc esse lapidem et cum casu nichil scis nisi aliqualiter sic qualiter credas. sequitur q̄ nullum animal scis hoc esse. ¶ Item q̄ idem qd credis esse hoc scis esse hoc: quia lapidem credis esse hoc. et nullus lapis est hoc: ꝛ sic idem q̄ non credis esse hoc scis esse hoc: tamen ad omne scire requiritur credere: ergo. ꝛc. Scire est credere sine hesitare contraria.

¶ Finis argumentationum.

Sequitur de reduplicationibus.

Pro faciliori iuuenum informatione ostendo vitam probabilem de reduplicatiuis ꝛ eorum conditionibus de multis pauca colligendo restat pertractandum.

¶ Primo videndum est. quot et que exponentes requiruntur ad propositionem reduplicatiuam. ¶ Secundo qualiter est contradictio accipienda in reduplicatiuis. ¶ Tertio qualiter termini in eadē supponūt. ¶ Circa primam est notandum ꝙ in propositione reduplicatiua ponitur ille terminus inq̄ntum. vel ei equiualens. cuiusmodi sunt isti termini inq̄ntum: secūdum/ ꝙ/ put/ ego ipse/ et hm̄oi. Non tamen omnis propositio est reduplicatiua in qua ponitur ille terminus inq̄ntum: vel ei equiualens.

¶ Ad cuius euidentiam est intelligendum ꝙ hec dictio inq̄tū vel ei equiualens pōt teneri dupliciter. s. specificatiue vel reduplicatiue. Qn̄ tenet specificatiue: tunc determinat illū terminū cui additur ad certam modū vel ratione vel ad certā speciē alicuius entis accipiendū. Ut cū dr̄: corpus (in q̄ntum mobile) est subiectum libri phisicoꝝ. Motus est actus entis in potētia (fm̄ qd̄ est in potētia) Et isto mō dicunt grāmatici ꝙ l ra (inq̄tū l ra) nō est syllaba ꝛ syllaba inq̄tū syllaba: nō est dictio. ꝛ sic l ra sub q̄ rōne est l ra nō est syllaba sub eadē rōne. ¶ Itē in istis vero propōnibus ille terminus inq̄tū tenet specificatiue: qꝛ determinat vel specificat illud cui additur ad specialem modum accipiendi vel considerandi. Qn̄ enī ille terminꝰ inq̄tū tenet reduplicatiue vl sibi aliqua equiualens. tūc potest illa ꝓpositio in qua ponitur dupliciter reduplicari. Uno mō gr̄a concomitantie. Alio modo gr̄a cause. Si tn̄ habeat reduplicari gr̄a cōcomitantie. i. ꝯhe si reduplicatio et ṗcipale verbū affirmentur sufficit ad veritatem reduplicatiue ꝙ ṗncipale predicatum insit termino reduplicato vel subiecto principali: ꝛ hoc vniuersaliter sumpto. Scđo ꝙ inter illud sup qd̄ cadit reduplicatio ꝛ predicatum principale sit concomitātia affirmata de subiecto ṗcipali conditionaliter sumpto. ꝛ ꝯn̄a sit necessaria: ꝛ tūc ille due exponentes sufficiūt ad veritatē. Ut hō inq̄tum homo est risibilis. reduplicatur sic gr̄a cōcomitantie. Omnis homo est risibilis. et si homo est homo. homo est risibilis. Ista regula est vera: eo ꝙ principale predicatum affirmatur de subiecto principali vniuersaliter sumpto. ꝛ ipsa de necessario concomitātur se: vt patet. ¶ Sꝫ si reduplicatio gr̄a cause. tūc predictas exponētes requirit tertia ypothetica causalis: scꝫ ista qꝛ homo est homo. homo est risibilis.

¶ Nota ꝙ causa dicit quatuor modis. scilicet causa materialis/ causa formalis/ cā efficiens/ ꝛ cā finalis. Et sic sunt quatuor gn̄a causaꝝ: ita q̄druplicitr̄ sumit causalis. Aliq̄ a cā materiali: vt hō (inq̄tū cōponit ex q̄tuor elemētis ꝯtrariis) est corruptibilis. Ista est vera in q̄tū sit reduplicatio gr̄a cause materialis: qꝛ hō gr̄a materie est corruptibilis. Et hec est vera. hō inq̄tū hō est rōnalis fm̄ ꝙ sit reduplicatio gr̄a cause formalis: qꝛ ala itellectiua ē cā formalis ꝓpter quā hō est rōnalis. Et hec est vera. Ignis inq̄tum calidus est calefactiuus siue calefactiuus fm̄ ꝙ sit reduplicatio gratia cause efficientis quia calor est causa effectiua calefactionis. ꝛ sic de aliis.

¶ Ulterius est notandum ꝙ propositio reduplicatiua non est vera gratia concomitantie: nisi qn̄ terminꝰ reduplicatiꝰ ꝛ predicatū necessario concomitantur se: vel qn̄ predicatū sit superius ad terminū reduplicatū: vt supposito ꝙ ols hō currit. ꝛ solū hō currit. hec est falsa in ol sensu. hō inq̄tū hō est currens: qꝛ homo est currens nō necessario concomitātur se. [illegible] nec est currens superius ad hominem.

¶ Ex istis possunt solui huiusmodi sophismata. Ali
qua(inquantum conueniunt) differunt. vel ecōtra. qr tales propōnes sunt distingue
de eo q iste terminus inquantum potest teneri reduplicatiue: vel specificatiue. si
specificatiue false sunt. cū tunc significāt q sub eadem ratiōe qua oīa ꝯueniūt
differunt: qđ est falsum: et ita de similitudibus. Si tenet reduplicatiue: adhuc di-
stinguende sunt. eo q potest fieri reduplicatio grā cōcomitantie vel gratia cause
Primo modo sunt vere. qr conuenientia et differentia necessario se ꝯcomitāt et cō
uertunt: qr omnia que cōueniūt differūt. similiter ecōtra. omnia que differūt cō
ueniūt. Nā differentia sup diuersitatē addit conuenientiā. et diuersitas est supe
rior ad differētiā. nam sequit. ista differūt. ergo sunt diuersa. sed nō ecōtra. cum
decē sint pdicamēta diuersa. et tn̄ nō differūt. Differentia enim (sm philosophū)
sunt que in aliquo cōuenientia/sm se diuersitates habent. Sed ita stricte non lo
quitur sophista de differentia. Nota q illa concomitant se quorū vnum sequitur
ad alterū et econtra. cuiusmodi sunt omnes termini cōuertibiles. vt hō est risibi
le. Et illi termini quorū vnū sequit ad alterū. et non ecōtra vt hō et aīal comitant
se. sed non ꝯcomitant. et oēs huiōi termini q non cōuertunt. nec alter ad alterum
sequitur. nec ꝯcomitant nec comitant. vt hō/asinus/lapis et hmōi.

¶ Istis visis videndū est quot et q̄ reduplicātes re-
quirūt ad ppositionē reduplicatiuā. qn̄ reduplicatio affirmat et pncipale verbū
negetur. vel qn̄ principale verbum affirmatur. et reduplicatio negetur. vel vtrūq
negetur. vel qn̄ idem super quod cadit reduplicatio negetur. Tot enim diuersi-
tates contingit reperire in reduplicatiuis. etc.

¶ Unde notādum est q qn̄ reduplicatio affirmatur.
Et etiam illud affirmat super quod cadit reduplicatio. et principale verbū neget
tunc ad talem reduplicatiuam sm q reduplicatur gratia cōcomitantie sufficit
q predicatum remouet vniuersaliter ab illo super qđ cadit reduplicatio. Et scđo
q sit quedā conditionalis in qua sequitur formaliter negatio predicati [illegible]
[illegible] Exemplum.

¶ Sortes inquantū homo non est asinus. sic redupli
catur. nihil quod est homo est asinus. et si sortes est homo/sortes non est asinus.
Tunc patet q talis reduplicatiua siue sortes sit siue non sit est vera. cum redupli
catiua negatiua non implicat partem reduplicatiuā esse. Si tamen in tali redu
plicatiua fiat reduplicatio gratia cause. tunc requirit causalis preter predictas
duas exponentes in qua denotatur q predicatio termini reduplicati de subiecto
est causa essendi negatiōis pdicati. tūc predicta ppō est vera (sorte existēte) et tūc
ipsum esse est cā q ipse non est asinus. sed illo non existente est falsa: qr tūc ipm esse
non est causa alicuius. et sic ista propositio est contingens. Qn̄ vero reduplicatio
negatur/et principale verbum affirmatur. tunc ad veritatem talis propositionis
sufficit q oppositum alicuius exponentis reduplicatiue sit verū. qr regula gene-
ralis est. q quando multe propositiones exponūt vnam propositionē: ita q cuar
rent totum intellectum illius. tunc oppositum cuiuslibet opponentis est causa ve
ritatis contradictoriū propositionis exponende. vt patet in exclusiuis et excepti-
uis. Unde ad veritatem istius. sortes non inquantum homo est asinus. sufficit q
oppositum alicuius exponentis affirmatiue sit verū. vt illa aliquis homo nō est
asinus. Uel sic. Non quia sortes est homo ipse est asinus. Uel sic. Non si sortes est
homo ipse est asinus.

¶ Si vero illud super quod cadit reduplicatio nege
tur: et reduplicatio affirmatur. et principale verbum si reduplicatio fiat gratia cō
comitantie requiritur vna vniuersalis in qua predicatum attribuitur illi vniuer
saliter super quod cadit reduplicatio eodem modo quo reduplicatio cadit sup
illud. et vna conditionalis in qua est concomitantia inter subiectum sumptum

cum parte reduplicatiua et predicatū pncipale. vt ista: sortes inq̄ntū non asin⁹ ē hō reduplicatur gratia cōcomitantie nullus asinus est hō: et si sortes non sit asin⁹ ipse est homo. Gratia cause exponitur cum causali sic: qr sortes nō est asinus ipe est homo cū aliis dictis. Et ex istis patet qualiter exponenda sit reduplicatiua in q̄ tam illud super qd cadit reduplicatio negetur: q etiam pncipale verbū. vt ista: substantia (inq̄ntū nō est accidēs) non est res per se exns: q̄ sic exponitur. Primo mō. Nullū accidēs est res p se exns et si substātia nō est accidēs nō est res p se exns. Et secūdo modo gratia cause. addēdo causalem: qr substantia nō est accidens q̄ nō est per se existens.

Ulterius est notandū: q contradictio est danda in

reduplicatiuis per negationē ppositā toti termino reduplicatiuo: vel toti propositioni. Et sic ista habet duas causas veritatis ex contradictoriis exponētiū istius reduplicatiue. Unde ista non sunt cōtradictoria. Asin⁹ (inquantū aial) est hō. et asinus inquātū aial nō est hō: qr illud formaliter affirmatur in vtraqz ppōne: sed non asin⁹ inquātū aial est hō fm qd reduplicatio principaliter negetur et verbū principale ex consequente.

De suppositionibus reduplicatiuorum.

Circa suppositiones terminorum in reduplicatiuis est sciendum q subiectum in reduplicatiua eodem modo supponit sicut in suo piacente. Illud aūt super qd cadit reduplicatio supponit confuse et distributiue cū sit termin⁹ communis acceptus sine signo: qr contingit descendere sub eo ad quodlibet eius per se inferi⁹: siue sit reduplicatio gr̄a cōcomitātie vel gratia cause. Quicq̄d eni necessario concomitatur superius: necessario concomitatur inferius cuiuscūqz superius est causa eiusdē est quodlibet inferius causa in eodē gn̄e cause aliquo modo. Et rō est: qr bene sequitur: et homo inquātū hō est sensibilis: ergo ois hō est sensibilis. Et hec est intētio phi. posteriorū. li. priorū qui dicit. Si bonū inquātū bonū est iusticia: ergo oē bonum est iusticia. Unde dr cōmuniter q nota in reduplicatiuis reduplicatiue accepta ponit vniuersaliter quod sic est intelligendū q reduplicatio facit predicatum vniuersaliter predicari de termino reduplicato modo quo reduplicatio cadit super ipsum. Si affirmatur: tūc affirmatiue. Si negetur: tūc negatiue. Tūc patet quomodo subiectū et pars reduplicata in ppōne reduplicatiua supponūt. Sed predicatū in reduplicatiua supponit confuse tantū.

Hic nota regulam de reduplicatiuis q in reduplicatiuis affirmatiuis.

Arguendo per se a parte inferiori ad suū superi⁹ a parte predicati est ɔ̄ña bona. vn̄ sequitur Sortes inquātū risibilis est aial: g̃ sortes inquātū risibilis est corp⁹. Sz arguendo a superiori ad suū inferius a parte pdicati nō valet ɔ̄ña. Un̄ nō sequitur: Sortes inquātū substātia animata sensibilis est aial: g̃ sortes inquātū substātia animata sensibilis est homo. Jō patet q predicatū in reduplicatiua affirmatiua supponit confuse tantū. Qr non contingit descendere ab eo nec copulatiue nec disiunctiue ad sua singularia vel inferiora.

Hec de reduplicatiuis sufficiunt.

Sequitur tractatus de insolubilibus

De diuisionibus propositionum.

De diuisionibus propositionum.

Quatuor sunt diuisiones propositionū: quarū
prima est hec. Aliqua ꝓpositio significat prin
cipaliter sicut est. Aliqua significat principaliter alit̄ q̄ȝ est: ⁊ aliqua sig̃t nec princi
paliter sicut est: nec principaliter aliter q̄ȝ est.

¶ Propō sig̃ns ṗncipaliter sicut est: est propō ꝑ quā ꝑse ⁊ adequate sig̃tur sicut
est: ⁊ illa sic sig̃ndo nō est pertinēs mediū ad inferendū seipsam sig̃re aliter q̄ȝ est: vt
hec propō deus est. vel vos sedetis si ita sit.

¶ Propō sig̃ns alit̄ q̄ȝ est: est ꝓpō impossibilis: vel propō adequate sig̃ns sicut non
est: vt homo est asinus: vel vos sedetis si ita non sit.

¶ Propō significās nec ṗncipaliter sicut est: nec ṗncipalit̄ aliter q̄ȝ est et propō sig
nificans aliqualiter esse et illa sic sig̃ndo est pertinēs mediū ad inferendū seipsam
nō significare ṗncipaliter sicut est: nec principaliter aliter q̄ȝ est: vt hec propositio
hec nō sig̃t sicut ista eadem demōstrata q̄ principaliter sig̃t q̄ ista nō sig̃t sicut est.
nec aliter q̄ȝ est: ⁊ hec similiter. oīs propō sig̃t alit̄ q̄ȝ est: que principaliter significat
q̄ oīs propō sig̃t aliter q̄ȝ est: et sic de singulis.

Pro isto est sciendū q̄ propositio pertinēs mediū ad
inferendū seipsam nō principaliter significare sicut est: nec aliter q̄ȝ est: est illa ex
qua per se sumpta vel cū totaliter esse et sicut est ex parte rei sequitur vł aptū natū ēē
qui illā nō ṗncipaliter significare sicut est: nec ṗncipalit̄ aliter q̄ȝ est. Exemplū hec
propō significat alit̄ q̄ȝ est. ⁊ hec propō ṗncipalit̄ sic significat: scȝ q̄ illa sig̃t alit̄ q̄ȝ ṗ
eadem demōstrata: tūc sequit̄ hec propositio sig̃t aliter q̄ȝ est: ⁊ hec propō princi
paliter sic sig̃t: ergo hec propō nō ṗncipaliter significat sicut est: ⁊ ita ex ista eadeȝ
cū totaliter sic esse sicut est. sequitur q̄ illa eadē nō sig̃t ṗncipaliter sicut est: nec prin
cipaliter aliter q̄ȝ est: ⁊ ideo ista non significat sicut est: nec aliter q̄ȝ est: ⁊ sicut ē de
ista: sic est de oībus aliis consimilibus.

¶ Secūda diuisio est hec: Propositionū aliqua falsi
ficat seipsam aliq̄ non. Propō falsificās seipsam est duplex quedā mediate: et que
dam immediate ¶ Propō falsificās seipsam mediate est propō significās principa
liter sicut est: vel alit̄ q̄ȝ est: q̄ falsificat propōnē aliā a se falsificante se. Exemplū sit
A/ propō sig̃ns principalit̄ q̄ B/ est falsum. ⁊ sit B/ propō significās ṗncipalit̄ q̄ A/
est falsum. ⁊ sit tm̄ vnū A/ ⁊ vnū B: hoc posito nō potest poni vtrūqȝ illoꝝ fore ve
ra: sed alterū fore falsum. ⁊ nō pōt assignare quare A est magis falsum q̄ȝ B/ nec econ
tra: ergo isto casu posito sequitur vtrūqȝ istorū fore falsum. et sic ex A/ sequitur B.
fore falsum. ⁊ ex B/ sequitur A/ fore falsum. ⁊ a falsificat B/ immediate: et seipsam
mediate. ⁊ B/ falsificat A/ immediate: ⁊ seipsam mediate.

¶ Propositio falsificans seipsam immediate est pro
positio sig̃ns ṗncipaliter sicut est: vel aliter q̄ȝ est q̄ pertinēs mediū ad inferedum
seipsam fore falsam: ⁊ illa est duplex. ¶ Quedā est ꝑtinēs sufficiens: ⁊ quedā est per
tinēs insufficiēs. ¶ Pertinēs sufficiēs est propō sig̃ns ṗncipalit̄ sicut est: vel alit̄ q̄ȝ
est: ex qua sic sig̃ndo immediate sequitur vel aptū natū est sequi ipsam fore falsam.
Exemplū. significet hec propō hoc est falsum significādo ṗncipalit̄ q̄ hoc est falsuȝ
illa eadē demōstrata. tūc sequitur immediate hoc est falsum: ergo hoc est falsum: et
sic est ꝑtinēs sufficiens ad inferendū seipsam fore falsam.

¶ Pertinens vero insufficiens est duplex. quedaȝ est
ꝑtinēs mediū ad inferendū seipsam fore falsam solū: ⁊ quedā pertinēs ad inferen
dum seipsam fore falsam: ⁊ aliā ṗꝛ. ¶ Pertinēs sufficiēs ṗmo mō est propō signifi
cans ṗncipaliter sicut est: ex qua sic significādo cū totaliter sic esse sicut est ex par
te rei sequitur vel apta nata est seq̄ ipsam solū fore falsā. ⁊ ex illa sequitur sic ēē si
cut nō sig̃t. Exemplū: posito q̄ sit vnus solus sortes. ⁊ q̄ ille dicat solū istā ꝓpōnē S.

dicit falsū: ꝛ ꝙ illa ex impōne pncipaliter sigt ꝙ sortes dicit falsū. tūc seq̄tur S. vel est falsū / ꝛ solū dicit istā: ergo illa est falsa: ꝛ qḋ est falsū ptꝫ ꝑ casum: et non potest poni isto casu posito quin significat principaliter sicut est.

¶ Sed pertinens insufficiens secūdo modo est pertinens mediū ad īferendū seipsam fore falsā: ꝛ aliā sil'r. Exemplū ponat' ista propō Ois ꝑpō est falsa: ꝛ ꝙ sigt pncipal'r ꝙ omis propō est falsa: ꝛ ꝙ sint multe ꝑpōnes vere ꝛ multe false: et tūc ex ista cū totaliter sic eē sicut est: sequit' vel aptū natū ē seq̄ ipsā fore falsā: ꝛ aliā sil'r ab ista: et ideo est ꝑtinēs insufficiēs ad īferendū seipsā fore falsā: ꝛ aliā sil'r ab ipa. Assumptū probat' sic. ois ꝑpō est falsa ipsamet est ꝑpō / ergo ipsamet est falsa: ꝛ sic sequit' ipsamet fore falsam: ꝛ sil'r sequit'. ois ꝑpō est falsa alia ab illa est ꝑpō: ergo alia ab illa est falsa: ꝛ sic sequit' aliā ab ista fore falsā. ¶ Propō nō falsificās se est ꝑpō hñs ꝯditiones ꝯtrarias ꝯditionib' ꝑpōnū falsificātiū se: sicut sunt vniuersaliter oēs ꝑpōnes vere et false sicut est de talib' hō est asin' pncipalit' sigñdo ꝙ hō est asin' ꝛ vniuersalit' de q̄cūq ꝑpōne impossibili ꝛ necessaria. Cōtra istas diuisiōes posteri' obijcit', ideo hic pertranseo.

¶ Tertia diuisio est hec. Omne insolubile ꝓuenit ex proprietate vocis vel ex actu nr̄o vel ex mixtione actus nr̄i cum ꝓprietate vocis. Proprietates vocū sunt ille. esse verū / esse falsum / esse necessariū / eē impossibile. Actus nostri sunt duplices scꝫ interiores ꝛ exteriores. Exēplū primi. scire / cognoscere / intelligere / ꝛ similia. Exēplum secundi. vt scribere / audire / legere / et similia. Insolubile proueniens ex mixtione actus nostri cum proprietate vocis est: vt posito ꝙ sortes dicit falsum.

¶ Quarta diuisio est hec. Aliqua ꝑpō significat conplexe naturaliter: ꝛ aliq̄ ꝯplexe artificialit' ꝛ actualit'. ¶ Propō signs ꝯplexe naturaliter vt ꝑpō in aīa si aliq̄ fuerit ibidē. ¶ Propō signs artificialiter ꝛ actualiter est duplex q̄dā sigt artificialiter vel casualiter ipōne vel ipōnibus / ꝛ quedam nec ex impōne nec ex impōnibus. ¶ Propō signs artificialiter ex impōne est vt si hec ꝑpō deus est iponeret' ab vno ad significandū hoīem esse asinū principaliter ꝛ vtroq modo simul significat ꝑpō. ¶ Propō significās artificialiter vel actualiter nec ex impōne nec ex impōnibus est: ꝛ si talis propō de' est imponit' ad significandū ꝙ deus est principalit': ꝛ aliq̄s cōcipit ꝑ illā aliter q̄ fuit imposita ad significandū: sicut hō est asin'. tunc illa propō artificialiter vl' actualiter significat ꝛ nec ex impositione nec ex ipsis impositionibus.

Modo sequuntur quatuor diffinitiones siue descriptiōes quarum prima est hec. Propositio est oratio indicatiua / congrua ꝛ pfecta naturaliter: vt ex impōne vel impōnibus significatiua qua vel quibus vltimo fuit iposita ad significandum complexe hoc patet discurrendo per singulas propositiones. Secunda est hec / propō vera est propō nō falsificans se pncipaliter sicut est significatiua naturaliter et ex impositione vel bus. qua vel quibus fuit vltimo imposita ad significanduꝫ. ¶ Tertia est hec. propō falsa est propō falsificans se vel non falsificans se principaliter sicut est vel principaliter aliter q̄ est significatiua naturaliter vt ex ipōne vel bus significatiua qua vel quibus vltimo fuit imposita ad significandum. ¶ Quarta ꝛ vltima est hec. Omne insolubile est propō significās pncipaliter sicut est vel principaliter aliter q̄ est que est pertinens medium ad inferendum seipsam fore falsam vel verā. ꝛ sic de ceteris.

Consequenter sequuntur octo suppositiones. quarum prima est hec. Ois ꝑpō pertinēs me-

dium ad inferendū fore falsam est propō falsificās se. hoc ptz ex intentione phi. iiij.
methaphisice vbi dicit quasdā orōnes seipsas destruere. Et planuz est q ibi aiā
non intendit p orōnē destruentē se nisi orōnē pertinente ad inferendū seipsam fore
falsam: qd significatur p illū terminū falsificās se et melius sonat in lingua lati-
na nominare talē orōnem falsificātē se q destruentē se quia nulla est oratio destru
ctiua suppositis in lingua nostra: nec alterius a se. tamen lingua greca melius so-
nat nominare tam orōnē destruentem se q falsificantem se. et ideo translato-
ribus et pleriis est. vtitur tali termino destruens se vbi nos vtimur tali termino falsificans. eo q ve

Secūda suppō est hec. Omnis propō falsificans se est

falsa/ probatur sic. quelibet ppō falsificat si illa significat sicut est vel aliter q est: si aliter q est
ergo est falsa. sicut ptz per diffinitionē tertiā: si significat sicut est. cum ex illa q totaliter
sic esse sicut est ex parte rei sequitur q illa est falsa/ ita est q illa est falsa.

Tertia suppō est hec. Propō verificās se est perti-

nens mediū ad inferendū seipsam fore verā. hoc patet per pbationē prime sup-
positionis. Nam sicut propositio pertinens mediū ad inferendū seipsam fore fal
sam dicitur propō falsificans se. sic propō pertinens mediū ad inferendū seipsam
fore veram dicitur propositio verificans se.

Quarta suppō est hec. Non ois propō verificans

se est vera. hoc probatur sic et pono q multe sunt propōnes vere: et multe false. et q
ista ppositio ois propō est vera significat principaliter q ois propō est vera. tūc
notum est q ista ppositio est falsa per tertiā descriptionē: q significat principa-
liter aliter q est/ et q ipsa verificat se probatur. nam ipsa est pertinens medium ad
inferendū seipsam fore veram. quia sequitur/ omnis ppositio est vera. ipsamet est
propositio. ergo ipsamet est vera.

Quinta suppositio est hec. q nulla ppositio est sue

partes. hoc patet per Aristo. vij. methaphi. versus finem. vbi declarat q ista syl
laba non est iste littere b et a/ eo q iste littere possunt esse q̄uis ista syllaba nō sit.
ideo ista syllaba non est iste littere: nec ille sunt illa syllaba. et cōsimili ratione p
batur q propositio non est sue partes.

Sexta suppositio est hec. q nulla ppositio vera est

propositio falsa: nec econtra hoc patet de se.

Septima suppositio est hec. qualitercūq concipi-

ens concipit per propositionē illa sic significat ve ptz per descriptionē istius ver-
bi significare. Nam significare nichil aliud est q mentis conceptum represēta
re. sed qualitercūq concipiens concipit per propositionē sic in cōceptu suo repre
sentat. ergo sic sibi significat.

Octaua et vltima suppositio est hec. q propositio-

nes in scripto vel in voce pp̄ter taliter esse qualiter ex impōne vel impōnibus si-
gnificāt non sunt vere vel false. Nam si ppositio in voce vel in scripto foret vera
vel falsa pp̄ter hoc qd aliquis cōcipit sic esse vel aliter esse per illam: tunc purus
latinus sciret plures ppositiones grecales q purus grecus. Probatur sic et capio
purus latin9 qui per omne scriptū qd videat. et per omnē prolatū quod audit so
lum cōcipit q deus est. capiatur et perfectus grecus qui concipit taliter esse p propo-
sitiones qualiter ex impositione et impōnibus significant. et pono q illo latinus au
diat et videat omnes ppositiones grecales quas audit et videt iste grecus: tunc
iste latinus scit omnes propōnes istas fore veras: eo q per omnes istas cōcipit si
cut est/ sed iste grecus non: eo q per aliquas concipit sicut est et per aliquas ali-
ter q est. Et ideo pauciores scit.

significatio
... significare
nichil aliud
q mentis
conceptum re-
presentare

¶ Conclusiones suppositionum.

Ex istis suppositionibus/sequuntur tres cõclusiones/quarum prima est hec. Aliqua ꝓpositio que significat pricipaliter sicut est:est falsa. Probatur sic. Aliqua propõ significans principaliter sicut est falsificat se/et omnis propositio falsificans se est falsa:ergo aliqua propõ significans principaliter sicut est/est falsa. Maior patet per dicta in secunda diuisione:et minor patet per secundã suppositionem ex quibus sequitur conclusio probanda.

¶ Secũda cõclusio est hec. In aliqua ꝯña bona ⁊ formali ex vero seqtur falsũ. ꝓbatur sic. in aliqua ꝯña bona ⁊ formali ex vero seqtur propõ falsificans se.⁊ q̃libet talis propõ est falsa/per suppõnem scdam:ergo ⁊c. Añs sic.ista ꝯña est bona ⁊ formalis.ꝯñs istius ꝯñe est falsum:ergo istius ꝯñe est falsũ.⁊ añs illius ꝯñe est verũ/⁊ ꝯñs falsũ ⁊ q̄ sit ita ꝓbatur:et pono q̄ illa ꝯña sit ⁊ nulla alia:⁊ q̄ añs illius ꝯñe significat principaliter q̄ consequens est falsum eadem semper demonstrata.⁊ q̄ ꝯñs illius ꝯñe significat principaliter q̄ ꝯñs est falsum. Isto posito probatur q̄ cõsequens falsificat se/quod sic patet. Nam ꝯñs est pertinens medium ad inferendum seipm̃ fore falsam:ergo falsificat se.ꝯña ptꝫ ꝑ primã suppositionẽ. Antecedens probatur sic.ex cõsequente cũ totaliter sic esse sicut est omnino:sequitur consequens fore falsũ:ergo falsificat se ꝯña ptꝫ ꝑ primã suppositionem:ergo ꝯñs est pertinẽs mediũ ad inferendũ seipm̃ fore falsum.cõsequentia patet per dicta in secunda diuisione:⁊ añs ꝓbatur:q: sequitur ꝯñs est falsum et totum hoc est ꝯñs:ergo totũ hoc est falsum:⁊ q̄ añs sit verũ probatur. significat principaliter sicut est et non falsificat se:ergo antecedens est verũ. Maior ⁊ minor patent intuentibus.

¶ Tertia conclusio est ista. Duo contradictoria intra se contradicentia sunt simul falsa/ꝓbatur sic.aliq̃ sunt duo cõtradictoria quorũ vnũ sigt aliter q̄ꝫ ẽ ⁊ aliud ꝑncipaliter sicut est falsificãs se:ergo est cõclusio vera ꝯña ptꝫ ꝑ suppõnẽ scdaꝫ ⁊ tertiã diffinitionẽ. Assumptũ ꝓbatur sic.ista sũt hm̃ōi: hoc est falsũ.⁊ hoc nõ est falsũ.et volo q̄ per vtrũq; hoc demonstret primũ istarũ et ista hoc est falsum sigt ꝑncipaliter q̄ hoc est falsum et hoc non est falsum significat ꝑncipaliter q̄ hoc non est falsum:tũc primũ istorũ est falsũ eo q̄ falsificat se ⁊ scdm̃ est falsum:eo q̄ significat principaliter aliter q̄ꝫ est.

¶ Contra istas conclusiones multipliciter arguitur ⁊ primo sic. Una istarũ ponit ꝓpõnem neq; esse verã vel falsam qđ est contra ꝑhm in predicamentis vbi dicit. Uidetur autem omnis affirmatio esse vera vel falsa ⁊ si hoc sit verũ de affirmatiuis erit verũ de negatiuis ex qua auctoritate seqtur q̄ ois propõ est vera vel falsa. Itẽ i ꝑdicto libro dicit alibi. In eo q̄ res est vel nõ est quã propõ significat dicitur propõ vera vel falsa.sed quecunq; propõ demonstretur vl̄ est ita ex parte rei sicut illa significat.vl̄ non est ita ex parte rei sicut illa significat:ergo q̄cũq; ꝓpõ demõstretur illa est vera vel falsa. ¶ Ad primũ dicendũ est q̄ ꝑhus cũ dicit.videtur autẽ.⁊c̃.intẽdit ponere differentiam inter ꝓpõnes ⁊ incõplexa.ex q̄bus incõplexis cõponũtur ꝓpões. Differentiã ergo sua est hec Omne verũ vel falsũ est propõ affirmatiua vl̄ negatiua:sed nullũ incõplexũ est verũ vel falsum:ergo.⁊c̃.et sic saluatur auctoritas. ¶ Ad secundũ dicendũ est q̄ ille textus sic intelligitur quando est ita ex parte rei sicut ꝓpositio significat ⁊ nõ falsificat se ex vera:⁊ in eo q̄ aliter est ex parte rei q̄ꝫ propositio principaliter significat est falsa.

¶ Pro quo notandũ est q̄ omis propõ significans sicut est vel aliter q̄ꝫ est pricipaliter si sit de pñti/de preterito vel futuro necessario vel de futuro cõtingẽti cui⁹ ṽitas est depẽdens a pñti ⁊ nulla alia est ṽa vel falsa

¶ Ex quo sequitur. q multe sunt propōnes: que neqʒ sūt vere: vel false: cuiusmodi sunt ille. hec propositio significat aliter q̄ est. ista eadē demonstrata: ⁊ sic pncipaliter significante: ⁊ tales sunt sicut tu moueberis cras. tu morieris cras. ⁊ similiter omnes propōnes de futuro contingenti. quarum veritates non dependent a presenti non sunt vere neqʒ false. vt ego curram cras.

¶ Contra istam partem arguitur sic. Ista positio ponit aliquā propōnē fore falsam: q̄ sigt principalit sicut est: ergo eadē rōne habet ponere aliquā ppōnē esse verā q̄ sigt pncipalit aliter q̄ est: sʒ hoc negat: g̃ male. ¶ Item ista positio asserit omnem propōnem falsificantem se fore falsā: ergo cō simili ratione habet asserere omnem propositionem verificantem se esse veram. quod tamen ista positio negat: ergo male.

¶ Ad primum argumentū dicendum est q̄ 9ña non valet. Añs est verū p tanto q̄ si ex aliqbus ppōnib⁹ quarū quelibet sigt pncipaliter sicut est. seqtur aliq̄ propō illa sigbit pncipaliter sicut est: sʒ lʒ ex aliqb⁹ ppositionibus quaꝝ vna sigbit pncipaliter aliter q̄ est. ⁊ oēs alie ppōnes significent sicut est seqtur aliqua propō nō seqt q̄ illa propō sigt sicut est: cuʒ qlibet ppō sigt q̄ ppō falsificans se est falsa. seqtur q̄ ex aliqb⁹ ppōnibus quarū qlibet sigt sicut est. sequitur q̄ illa conclusio sequēs ex illa sigt sicut est. sʒ sic nō pōt pduci de ppōne verificāte se. Nā si capitur ppō verificās se ⁊ argueret sic. illa sigt sicut est: g̃ illa est vera. dato q̄ illa 9cederetur sibi tūc argueretur ex alia parte. illa sigt pncipaliter aliter q̄ est: g̃ illa est vera. ista 9ña est mere īpossibilis. nā tūc nō seqtur q̄ illa sit vera. sʒ seqtur q̄ illa sit vera. ex ipsamet significāte aliter q̄ est. et sic de aliis p cise significantib⁹ sicut est: qr aliqua istaꝝ significat principaliter aliter q̄ est ex hoc sequitur: vt patet q̄ hec est consequentia bona: hec propositio falsificat se: ergo hec est falsa. Sed nō sequitur hec ppositio verificat se: ergo hec est vera: et sic soluitur tam prima obiectio q̄ secunda.

¶ Contra secundā conclusionem obijcitur sic. Ista cōclusio est cōtra Aristotelē in libro prioꝝ. vbi vtitur talib⁹ regulis 9ñs est falsū: g̃ ⁊ añs. Añs est verū: ergo ⁊ 9ñs: g̃ nō pōt poni q̄ aliquā sit 9ña bona et formalis. vbi añs est veꝝ ⁊ 9ñs falsum. cui⁹ oppositū ponit scd̄a cōclusio. Ad solutionē isti⁹ dicendū est qd̄ itētio philosophi p pma regula ē hec. Si 9ña non sigt sicut est. nec añs: nec 9ñs est ptinens mediū ad inferendū seipsam nō significare principaliter sicut est: tunc añs nō significat sicut est. ¶ Secunda regula sic itelligitur. si añs significat sicut est. et nec añs nec 9ñs est ptinens medium ad inferendum seipsam non significare sicut est. tunc consequens significat sicut est.

¶ Contra vltimā conclusionem arguitur sic. In primo posteriorum: ⁊ in multis alijs locis videtur q̄ Aristoteles non innuit. q̄ duo contradictoria sunt simul vera ⁊ simul falsa. ⁊ t ista positio ponit sic ibidem: ergo ista positio est falsa. ¶ Pro solutione dicendum est. q̄ ista conclusio est vera sicut ibi declaratur. sed intellectus Aristotelis est iste. q̄ nulla contradictoria infra se contradicentia quorum vnum significat principaliter sicut est: ⁊ quorū alterum significat principaliter aliter q̄ est. sunt simul vera vel falsa. ⁊ hoc ptinue loqtur Aristo. dicit illud fore verum quod significat sicut est: ⁊ illud fore falsum quod significat aliter q̄ est. nisi i materia isolubilica vbi intendit per falsa nō solum tale quod significat principaliter aliter q̄ est. sed etiā tale qd̄ est destruens se et falsificans se sicut patet per cōm. iiij. metha. vbi dicit textus sic. Accidit autem omnibus orationibus destruere seipsas: sicut est de tali oratione. omnia sunt falsa vbi intendit. Aristo. q̄ talis oratio que est pertinens medium ad inferendum seipsā fore falsam destruit se. id est falsificat se. Et quelibet talis est falsa: sicut dictū est prius.

¶ De insolubilibus.

HIs igitur intellectis iuxta sententiā Aristotelis qualiter restat īsolubilia simplicia soluere et inter illa. Primo de insolubilibus ex ꝓprietate vocis generatis: ⁊ inter insolubilia simplicia faciliora principia michi sumā. Sit ergo hec ꝓpō in scripto falsū est: ⁊ non sit alia ꝓter ipsam ⁊ sigt principalr qđ falsum est. Deinde ꝓponit̄ falsuz est. si negeť vel dubitať: cōtra. ꝓpō vera est vel propō falsa est: sed nulla propō vera est. ergo ꝓpositio falsa est. ⁊ vltra. ergo falsū est. Maior est manifesta: ⁊ minor patet ex casu. ꝓbať sic. oppositū minoris repugnat casui: ergo illud sequit̄ ex casu. ꝯña sic. nā si oppositū minoris non repugnat casui ⁊ illud est possibile: ponať cuz casu. s. ꝙ aliqua ꝓpō vera sit: tūc arguit̄ sic. Aliqua propō vera est: ⁊ nulla est propositio nisi ista/ falsū est. ergo illa est vera. ergo significat principalr sicut est. ꝯña ptz per diffinitionē secūdam sed ꝑ casū ista pncipaliter sigt ꝙ falsum est: ergo ita est ꝙ falsum est ⁊ nulla est propō in ista: ergo ista est falsa. ⁊ sic sequit̄ idem fore verū ⁊ falsū qđ est īpossibile. Si cōcedať ꝙ falsuz est: tunc arguit̄ sic. falsū est. et hec est oīs propō eadē demōstrata falsū est: ergo ista est falsa: ⁊ vltra. ergo illa significat pncipaliter aliter ꝙ est: ⁊ ista principalr sigt ꝙ falsū est. ergo non est ita ꝙ falsum est cuius oppositū vos cōcedistis. ¶ Item vos cōcedistis falsū sciētē A. vobis fore falsū ⁊ nō sequēs ex casu in quo tēpore fuit falsū. ⁊ ꝑ vos hoc fuit falsū. ergo male respōdetis. ¶ Itē falsum est ⁊ illa pncipaliter significat qđ falsū est. ergo ita est sicut illa significat. ⁊ vltra. ergo hec est vera.

¶ Huic forte rñdet negādo casuz tanꝗ impossibilē et oēs cōsimiles ꝓpōnes. ¶ Cōtra si tm̄ ista foret ꝓpō: ⁊ nulla alia. adhuc esset possibile ꝙ aliqs videret istā/ et silr si multe ꝓpōnes forēt cū ista ⁊ ꝙ ista pncipalr significaret ꝙ falsū est ex īpōne: ⁊ ponať ꝙ sortes sit vn⁹ hō q̄ ꝑ totā vitā suā fuit īstruct⁹ ad ꝯcipiendū ꝑ quālꝫ ꝓpōnē quā videret ꝙ falsuz est. hoc posito ponať ꝙ sortes videat istā in scripto ⁊ cōcipiat ꝑ istā ꝙ falsū est sicut fuerat instruct⁹. et ꝙ sortes videat istā ꝓpōnē cōtinue quousqꝫ corrūpant̄ oēs alie ab illa: ita ꝙ nulla alia sit nisi ista. hoc posito sortes cōcipit ꝑ illā qđ falsū est: ergo sic ibi significat ꝙ falsū est. ꝯña ptz ꝑ septimā suppōnē: ⁊ nulli aliꝫ a sorte aliter sigt: ergo ista solū sibi sigt ꝙ falsū est ⁊ sic imponit vltimo ad significandū/ ⁊ tm̄ ista est. ergo tot⁹ casus est possibilis. ¶ Itē cū hoc ꝙ tm̄ ista sit oīs propō pōt pncipaliter significare min⁹ ex impōne vel maius. ergo ex impōne pōt pncipaliter sic significare. ¶ Itē talis propō de⁹ est: pōt pncipaliter significare ꝙ deus est cū hoc ꝙ illa sit ⁊ nulla alia. et talis propō hō est asinus: potest principaliter significare ꝙ hō est asinus. cū hoc ꝙ tm̄ ista propō sit ⁊ nulla alia. et non potest assignare causam quare vna istarū potest sic significare cū hoc ꝙ tm̄ ista foret/ quin eadem ratiōe vel cōsimili potest ista ꝓpō falsum principaliter significare ꝙ falsum est. dato ꝙ tm̄ ista foret propō: ergo si iste casus est possibilis de ista deus est: eadem ratiōe est iste casus possibilis. de ista falsum est sustinere.

¶ Sed hic fingitur vna causa. Dicitur enim ꝙ licet talis propō deus est foret ⁊ nulla alia: ⁊ ꝙ illa significat principaliter ꝙ deus est: ex ista non sequit̄ aliqđ impossibile. sed si tm̄ ista foret propō falsum est. ⁊ ꝙ principaliter significaret qđ falsum est sequerent̄ impossibilia plura. Sed vt patebit posterius ista causa est nisi fatuorū qui nesciunt aliter respondere ad insolubilia nisi possibile foret impossibile.

¶ Admittendus est igitur casus et qñ ꝓponitur falsum est/ concedať. ⁊ concedať ꝙ ista est falsa/ et negeť ꝯña: ergo ista sigt aliter ꝙ est. sed oportet addere in añte ꝙ non falsificat se: sed hoc est falsum. Nam sequit̄ falsum est: ⁊ nulla est ꝓpositio nisi ista. s. falsum est: ergo hec est falsa. ⁊ sic est pertinens medium ad inferendum seipsam fore falsam. et vltra: ergo est falsa. vt patet per secundam suppositionem.

¶ Ad secundum argumentum negetur cōsequentia: tia: ꝛ añs sił'r. nam ꝯña non valet: eo ꝙ bene respondendo in aliquo casu possibili posito esse concedendum falsum scitū fore falsum et impossibile scitū est impossibile: vt si poneretur ꝙ ista ꝓpositio. deus est. ꝛ quelibet talis significaret pricipaliter ꝙ homo est asinus: ꝛ hoc bñ sciatis. Ad huc ista foret concedenda deus est. et tamen ista est falsa ꝛ impossibilis. ꝛ añs similiter est negandum. Nam quod falsum est seqtur ex casu. Nam cuz casu non potest stare ꝙ illa sit vera: ꝛ ex casu sequitur ꝙ illa est propositio de presenti significans principaliter sicut est vel aliter ꝙ̄ est. ergo sequitur ex casu ꝙ illa sit falsa.

¶ Ad tertium argumentuz concedatur prima consequētia. ꝙ falsuz est. et ꝙ ista significat principaliter qḋ falsum est. et negetur alia ꝯña qñ cōcludetur: ergo est vera: eo ꝙ aliqua propō falsa significat principaliter sicut est. vt patet per primam conclusionē. vt de propositione falsificante sibi: et sic est in proposito. sicut prius est declaratum.

Contra istum modum soluendi insolubilia arguitur sic. Aristoteles. ij. elenchorum capitulo de solutione paralogismoꝝ ſm qḋ ad simpliciter. Soluit insolubilia per fallatiā ſm qḋ ad simpliciter. sed ista solutio non sic facit: ꝙ peccat cōtra solutionē Aristo. ergo nō valet. ¶ Dico ꝙ si fiat talis ꝯña. hec propō sigt principaliter sicut est: ergo hec est vera. Ibi est fallatia ſm qḋ ad simpliciter: eo ꝙ ꝯñs significat duo/ et añs vnum. nā ad hoc ꝙ aliqua propō sit vera requiritur ꝙ illa significat pricipaliter sicut est. ꝛ similiter ꝙ illa non falsificat se. Sed añs illius ꝯñe solū ponit vnā partem sui significati/ ꝛ non suum totum significatum. ideo a tali añte ad tale ꝯñs ē fallatia ſm quid ad simpliciter: vt si argueretur sic. Ille homo est albus ſm dentes: ergo ille homo est albus. Et ꝙ ille sit intellectus aristo. ptz p eū ibidē vbi soluit paralogismū fundatum super talem casum. ¶ Ponendo ꝙ aliquis iuret seipsum esse periuratū: tunc textus est talis (Nam qui iurat seipsum esse periuratuꝫ bene iurat. S. est periuratus) ergo non iurat verū. nō iurat verū et iurat: ergo iurat falsum. iurat falsum. ꝛ solū iurat istam: ergo illa est falsa. (Iurans hoc solum dum autem periurat seipsum esse periuratū non bene iurat). Ex quo textu plane patet ꝙ illa propō quā talis iurat est falsa. nam si foret vera. et solum iuret istaꝫ per ꝯñs non foret periuratus. Et per hoc ꝙ dicit in textu (bene iurat) in eo ꝙ iurat propositionem significantem sicut est. sed propter hoc ꝙ ponit in fine textus vnā negationē non vult intelligere in textu ꝙ iurat verum. ita ꝙ ibi est fallatia ſm quid ad simpliciter. Iste iurat propositionē sicut est principaliter significātē. ergo iurat verum.

¶ Item patet per textum paulopost sequentem qui talis est. Nichil autē ꝓhibet eundē simul esse mendacē: ꝛ dicere ꝓpōnem signteꝫ sicut est (qḋ autē est verū) Ubi intendit soluere paralogismū fundatū super talem casum. ponendo ꝙ sortes dicat istā. sortes est mendax. Ex quo textu patet ꝙ non est incōueniens eundē esse mendacē. et dicere ꝓpōnē significantē sicut est. ex quo patet ꝙ non sequitur. dico ꝓpōnē significantē sicut est: ergo dico verū. sed est fallatia scd̄m quid ad simpliciter. vt prius dictum est.

¶ Aliud sophisma. ꝛ casus. Ponatur ꝙ ista ꝓpō. Nullum verum est: sit oīs propō ꝛ ꝙ nulla alia ab ista sit: ꝛ ꝙ illa sigt principaliter ꝙ nullū verū est. Tunc ꝓpono nullū verū est. Si negetur vel dubitetur. contra. nulla ꝓpō que nō est. ista est vera. ꝛ ista nō est vera: ergo nullū verū est. maior ptz ex casu. ꝛ minor est sequens ex casu. qḋ ꝓbat sic. oppositū minoris repugnat casui: ergo. ꝛ c̄. Añs ꝓbatur sic. et si illa non repugnat casui. cum sit possibilis ponatur cum casu. ꝙ ita est sicut illa principaliter significat. Et tūc sic arguitur. hoc est ve

rum. nullum verum est: ergo ita est sicut illa ꝑncipaliter significat. ꝯña patet per diffinitionem secundam. ⁊ illa principaliter significat ꝙ nullum verum est: ergo ita est ꝙ nullū verum est. ⁊ sic sequitur ꝙ illa non est vera. Si concedatur ꝙ nullum verum est. tunc sic. nullum verum est: ⁊ ita principaliter significat ꝙ nullum verum est: ergo ita est sicut illa significat: ergo illa est vera. et vltra. ergo aliquid verum est quod est oppositum concessi.

¶ **Solutio. concedendo ꝙ nullum verum est: et ꝙ illa** principal'r sic sigt: ⁊ neganda est ꝯña que concludit: ergo illa est vera. q̄r falsificat se. eo ꝙ est ꝑtinens mediū ad inferēdū seipsam fore falsam. nā sequit̄. Nullū verū est: ⁊ illa propō sigt sicut est vel aliter ꝙ̄ est. ergo illa est falsa.

¶ **Aliud sophisma. Casus ponatur ꝙ A ⁊ B sint oēs** ꝓpōnes quarꝫ A. sit illa: deus est. et B. sit ista: omne verū est A. et ꝙ significaret principaliter sicut termini pretendūt. tunc proponat̄: omne verū est A. si neget̄ vel dubitetur. Contra. A est vera: ⁊ nulla est ꝓpositio vera alia ab A. ergo omne verū est A. Maior ꝑtꝫ ex casu: et minor est sequens ex casu. qḋ ꝓbatur sic. oppositū minoris est ꝓpositio possibilis: ⁊ si poneretur cum casu sequit̄ oppositū casus: ergo minor sequit̄ ex casu. Assumptū probat̄ sic. vel ponatur oppositū minoris cū casu ⁊ arguitur sic. Alia est propō vera ab A. ⁊ nulla est propō alia ab A. nisi B. ergo B. est vera. ⁊ B. principaliter significat ꝙ oē verū est A. ḡ ita est. sꝫ nullum B. est A. ergo nulluꝫ B. est verū. et ꝑ ꝯñs nulla propō alia ab A. est vera. qḋ est oppositū cōcessi. Si cōcedatur ꝙ omne verum est A. ⁊ tunc sic. omne verū est A. B. non A. ergo B. non est verum. ꝯña ꝑtꝫ ⁊ minor est cōcedenda: et maior est posita: ergo ꝯña est cōcedenda. tūc sic. B. non est verū: et B. est propō de presenti signs principaliter sicut est: vel aliter ꝙ̄ est. ergo B. est falsum. ⁊ vltra. ergo nō est ita sicut illa significat. ⁊ illa significat ꝙ omne verū est. ergo non est ita ꝙ oīe verum est. cuius oppositū est concessum.

¶ **Solutio. concedendo ꝙ omne verum est a. et cōcedendū** ꝙ B. est falsum. et negetur ꝯña que concludit. ergo B. significat aliter ꝙ̄ est. quia oportet addere ꝙ non falsificat se. quod est falsum.

¶ **Aliud sophisma. Casus ponatur ꝙ ille tres propositiōes** sint oēs. Deus est: que est vera. homo est animal: que est vera. et quelibet ꝓpositio vniuersalis est dissimilis istis: demōstrando ꝑ ly istis istas duas ꝓpositiōes primas: ⁊ ꝙ signt principaliter sicut termini cōiter pretendūt. deinde ꝓponatur quelibet propō vniuersalis est dissimilis istis. Si neget̄ vel dubitet̄: cōtra. ista est dissimilis istis: et ista est quelibet propō vniuersalis. ergo quelibet propō vniuersalis est dissimilis istis. Minor ꝑtꝫ de se: ⁊ maiorē ꝓbo sic. Nā ista est falsa demonstrata eadē vniuersali: ⁊ iste sunt vere demonstrando duas primas. ergo ista est dissimilis istis. ꝯña ꝑtꝫ ex cōi modo loquēdi. Añs probat̄ sic. illa falsificat se: ergo est falsa. ꝯña ꝑtꝫ per suppositionē scḋam. ⁊ añs ꝓbatur: non sequitur. ista est dissimilis istis: ⁊ iste sunt vere. ergo ista est falsa. Si cōcedatur. tunc sic. quelibet ꝓpositio vniuersalis est dissimilis istis. ista principaliter sic significat: ergo principaliter significat sicut est. ⁊ vltra. ergo est vera: ergo est similis istis. ⁊ vltra: ergo non est dissimilis istis. et ista est quelibet propō vniuersalis. ergo nulla propō vniuersalis est dissimilis istis. cuius oppositum concedatur.

¶ **Solutio. Concedendum est ꝙ quelibet propositio** vniuersalis. ⁊c̄. Et cōcedatur ꝙ illa sigt principaliter sicut est. ⁊ negetur illa ꝯña. q̄ concludit. ergo illa est vera: eo ꝙ falsificat se. vt patet.

¶ **De copulatiuis sit hoc sophisma. Pono tibi istam** copulatiuā Deus est: et ista copulatiua est falsa principaliter signe ꝙ deus est. ⁊ ꝙ ista copulatiua est falsa. ⁊ ꝙ prima pars sigt ꝙ de⁹ est: ⁊ scḋa ꝙ ista copulatiua

sit falsa: ⁊ demōstrando per ly ista eandē copulatiuā. deinde ꝓponatur ista copulatiua est falsa. Si cōcedatur: tūc sic dec⁹ est: ⁊ ista copulatiua est falsa: ergo ista copulatiua est falsa. ⁊ vltra: ergo ista copulatiua sig̃t aliter ꝙ̄ est. ⁊ vltra: ergo nō est ita ꝙ decꝰ est: ⁊ ista copulatiua est falsa. Si negetur vl' dubitetur. ꝯtra. ista copulatiua falsificat se: ergo est falsa. Añs probatur sic. decꝰ est: ⁊ ista copulatiua est falsa: ergo ista copulatiua est falsa.

¶ Solutio concedatur ꝙ ista copulatiua est falsa et negetur ꝯña: ergo sig̃t aliter ꝙ̄ est sicut prius in eo ꝙ falsificat se.

¶ De disiunctiuis sit hoc sophisma. Pono ꝙ homo ē asinus: vel nulla disiunctiua est vera sit hec. oīs disiunctiua principaliter significās sic. ⁊ prima pars sig̃t ꝙ homo est asinus: ⁊ secūda ꝙ nulla disiūctiua sit vera: et ꝙ nō sit disiunctiua alia ab hac.

¶ Tunc dicendū est ꝙ ista disiunctiua est falsa: eo ꝙ falsificat se: tñ debet cōcedi qñ ꝓponatur eo ꝙ sig̃t sicut est. ⁊ negāda est ista ꝯña: ergo ista est vera sicut prius.

¶ De exclusiuis sit hoc sophisma. Pono ꝙ A/ sit ista ꝓpō decꝰ est: q̄ sit vera. ⁊ b/ ista exclusiua. tm̄ a est verū: ⁊ nō sit alia ab altera istarū ⁊ sig̃t ꝑncipaliter sicut termini ꝓtendūt. Isto posito ꝯcedendū est ꝙ tm̄ a/ est verū: eo ꝙ ita est sicut illa ꝑncipaliter sig̃t ⁊ ꝙ illa est falsa: eo ꝙ falsificat se.

¶ De exceptiuis sit hoc sophisma. pono ꝙ A/ sit ista exceptiua. nulla propō ꝑter A/ est falsa: ⁊ ꝙ nō sit ꝓpō alia ab a. ⁊ sit tm̄ vnū a: ⁊ significat ꝙ nulla ꝓpō preter a/ est falsa: isto posito ꝯcedendū est ꝙ nulla propō preter a/ est falsa. ⁊ ꝙ a est falsa: eo ꝙ falsificat se sicut prius. ¶ hec de insolutionibꝰ ex proprietate vocis generatis sufficiūt.

Modo soluēda sunt insolubilia ex actibus nr̄is nascētia. Pro quibus est sciendum.

¶ Actus nr̄i sunt duplices q̄ꝛtū spectat ad ꝓpositū. Quidā sunt ex quibus sine proprietate vocis sunt nata insolubilia peruenire: ⁊ quedā sunt ex quibus sine ꝓprietate vocis nunq̄ nata sunt insolubilia ꝓuenire. Actus primi sunt sicut iurare/ mētiri/ decipi. ⁊ his silia. Actus secundi sunt sicut videre/ audire/ dicere. ⁊ his similia. De quibus in particula proxima dr̄.

¶ Quo ad primos actꝰ sit hoc sophisma. Sortes decipitur. Et ponatur ꝙ sit tm̄ vnꝰ S. qui credit istā propōnē sortes decipitur: ⁊ nullam aliā. ⁊ sig̃t ꝑncipaliter ꝙ sortes decipitur ⁊ decipiatur solū talis qui credit falsum. Deinde ꝓponatur sortes decipitur. Si negetur vel dubitetur. ꝯtra. oppositū illius repugnat casui: ergo illa sequit̃ ex casu. Añs ꝓbatur sic. a li nō repugnat stat oppositū minoris cū casu ꝙ sortes nō decipitur. Tūc sic. sortes nō decipitur ⁊ omīs talis decipitur q̄ credit falsum: ergo sortes nō credit falsum. Et vltra: sortes nō credit falsum ⁊ credit propōnē sig̃ntē sicut est vel aliter ꝙ̄ est: ergo credit verū: ⁊ solū credit istā: sortes decipitur: ergo ista est vera: sortes decipitur: ⁊ ista principaliter sig̃t ꝙ sortes decipitur: ergo sortes decipitur: qd̄ est oppositum illius propōnis positi i casu. Si cōcedatur ista: sortes decipitur: tūc sic sortes decipitur/ et oīs talis credit falsum: ergo sortes credit falsum: ⁊ solū credit istam. Sortes decipitur: ergo illa ē falsa. sortes decipitur. Et vltra: ergo illa sig̃t aliter ꝙ̄ est: ⁊ solum significat qd̄ sortes decipitur: ergo non est ita quod sortes decipitur. cuius oppositum est concessum.

¶ Solutio concedendū est ꝙ sortes decipitur. Et ꝯce

dendū est ꝙ ista est falsa et neganda est ista ꝯña: ergo sigt aliter ꝙ̄ est. Sed opor tet addere ꝙ non falsificat se. Nā seqtur. Sortes decipitur: ergo credit falsum: et solum credit istam. Sortes decipitur: ergo ista est falsa: ergo. ⁊c.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ sortes credit istā ꝓpositionē P. decipitur. ⁊ P. istā. sortes nō decipit. ⁊ ꝙ nō credāt alias ꝓpōnes: ⁊ ab istis et ꝙ ille propōnes significant sic principaliter. et sit tantum vnus sortes. et vnus plato. isto posito concedendū est ꝙ S. nō decipit. ⁊ ꝙ plato decipit. ⁊ ꝙ illa sit vera. plato decipitur. et ꝙ illa sit falsa. sortes non decipitur: eo ꝙ falsificat se nam sequitur. Sortes non decipitur: ergo non credit falsum. ⁊ credit propositionē significantē sicut est vl' aliter ꝙ̄ est: ergo credit verū ⁊ solū credit istā. plato decipitur et vltra: ergo ita est sicut illa principaliter sigt. sed illa solum per casum significat ꝙ P. decipitur: ergo ista est ꝙ P. decipitur ⁊ vltra: ergo P. credit falsum: ⁊ solum credit istam. sortes non decipitur: ergo illa est falsa. sortes non decipitur. ⁊ sic falsificat se. ⁊ ista propositio dicta a sorte significat principaliter sicut est. et non falsificat se. ideo illa est vera.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ sortes dicat istam propositionē S. mentitur ⁊ ꝙ illa pncipalit' sigt ꝙ S. mētitur. ⁊ sit tm̄ vnus S. ⁊ ꝙ omne mētiēs dt falsū. Deīn ꝓponatur S. mētit. ⁊ si neget: vl' dubitet. Cōtra. sortes dt falsū: g̃ S. mētitur. Añs ptz ex casu. nō seqtur S. dicit istā. S. mētit. ⁊ ista pncipaliter sigt ꝙ S. mētitur. nr̄ vn⁹ est S. ergo solū dicit falsum. ⁊ solū dicit istā sortes mētitur: ergo ista est falsa ⁊ habet ꝯtrariū: ergo eius cōtrariū est verum scꝫ ꝙ sortes nō mētitur. Si ꝯcedatur ꝙ S. mentitur: g̃ dicit falsū ⁊ solū dicit istā: ergo ista est falsa. S. mentitur. ⁊ habet oppositū: ergo eius oppositū est verū. tunc sic. eius oppositū est verū: g̃ significat sicut est: ergo ita est sicut illa sigt. sed sigt ꝙ S. non mētitur: g̃ sic est ꝙ S. nō mētitur. qd̄ ē oppositū ꝯcessi. ¶ Solutio ꝯcedat ꝙ sortes mētitur. ⁊ est falsū: ⁊ ꝙ hꝫ cōtradictoriū. ⁊ negetur ꝯña. q̄ cōcludit: ergo illud est verū: eo ꝙ eius oppositū sigt pncipaliter aliter ꝙ̄ est: ⁊ sic duo contradictoria sunt simul falsa. vt patet per tertiā conclusionem.

¶ Simile est. si ꝓponatur. ꝙ sortes iuret solum ꝙ ipse est periurat⁹. et sit tm̄ vn⁹ sortes: ⁊ ꝙ ista sigt pncipaliter ꝙ ipse est ꝑiuratus. isto posito cōcedendū est. ꝙ S. est ꝑiurat⁹. ⁊ ꝙ illa est falsa eo ꝙ falsificat se.

Ulterius restat soluere īsolubilia que ex mixtione actus nostri cū ꝓprietate vocis nascūtur. ¶ Insolubile sic sumptū est triplex. Quedā sunt in qb⁹ ponūtur signa significantia ex impositione ꝓprietate vocis sī actus ex qbus fit insolubile. ¶ Aliud est in q̄ ponūtur signa ex impositione significantia ꝓprietatem vocis ⁊ priuationeꝫ act⁹ in quo fit insolubile. ¶ Tertiū est in quo nec ponitur aliqd signū signs ex impositione ꝓprietatē vocis: nec actuꝫ vel priuationem actus in quo fit insolubile. Exemplū primi. vt sortes dicit falsum. Et his similia. Exemplū secundi: vt ista ꝓpositio non scitur a te. ista propō nō creditur a te. Exemplū tertij. S. dicit falsuꝫ. S. mentitur. S. est alb⁹. S. est niger. aliquib⁹ casib⁹ positis ⁊ his similia. De istis positis in ordine dicetur ⁊ primo de primis.

¶ Sit hoc sophisma. Sortes dicit falsum. posito isto casu. ꝙ sit tm̄ vnus S. ⁊ ꝙ ille dicit istā ꝓpōnē S. dt falsum ⁊ nullā aliā. et ꝙ illa significat principaliter. ꝙ S. dicit falsum. Deīn ꝓponat. S. dicit falsū. si neget vel dubitet. ꝯtra. oppositū illi⁹ repugnat casui: g̃ illud seqtur ex causa. Añs sic. ex contradictorio illius: ⁊ ex casu seqtur oppositū scd̄e partis. et casus est ꝑ se possibilis g̃ ꝯtradictoriū illi⁹ repugnat casui. añs sic ponat ei⁹ ꝯtradictoriū cuꝫ casu vꝫ. S. non dicit falsum. ⁊ dicit propositionem significantē sicut est vel aliter ꝙ̄ est: ergo dicit verum. ⁊ solū dicit istam. S. dicit falsum: ergo ista est vera: et vltra: ergo ita est sicut illa principaliter significant. sed illa principaliter significat ꝙ sortes dicit

falsum: ergo ita est q sortes dicit falsum. et vltra: ergo sortes dicit falsum: qd est oppositū secūde partis casus. Si cōcedatur q sortes dicit falsum. et solū dicit istam ergo ista est falsa. et habet oppositū ergo hoc est verū. videlicet sortes non dicit falsum ergo sortes non dicit falsum. qd est oppositū primi concessi.

¶ Solutio concedatur q sortes dicit falsum et q illa est falsa: et q illa hz cōtradictoriū: sz negetur ɔña: qz eius oppositū est verū: qz eius cōtradictoriū sigt aliter q̄ est: et q ɔña non valet ptz p tertiā conclusionem.

¶ Aliud sophisma. Simile est si ponatur q sint tantū duo sortes. et vterqz illorū simul dicat cū altero istā. S. dicit falsum vel cōsimilem. et q nō dicat aliā ppōnē: nec aliqs alias: et q vtraqz illaꝝ sigt p̄cise et pmarie q. S. dicit falsū. Deinde ꝑponat. S. dt falsū. si negek vel dubitetur. ɔtra. eius oppositū repugnat casui q̄ illo seqtur ex casu. Añs sic. et ponat cōtradictoriū illius cū casu tūc argnk sic. S. nō dt falsū. et dt ppōnē signtē sicut est vel aliter q̄ ē. q̄ dt veꝝ. et ois. S. est alter istoꝝ ergo alter istoꝝ dicit veꝝ. et q̄ rōne alter istoꝝ dt verū eadē rōne vterqz istoꝝ dicit verū: et vterqz istoꝝ solū dt propōnez significantē q sortes dicit falsum: ergo ita est q sortes dicit falsum: qd est oppositum vnius partis casus.

¶ Si cōcedatur q sortes dicit falsū. tūc sic sortes dicit falsum. et vtraqz istarum dictionum sic principaliter significat: ergo vtraqz istarū significat sicut est. neutra istarū falsificat se: ergo vtraqz istarū est vera.

¶ Solutio concedendum est q sortes dicit falsum et ɔcedatur q vtraqz istaꝝ sigt sicut est pncipalit: et dicendū est q vtraqz istaꝝ falsificat se. et hoc p'mo nō sortes dicit falsum. et ois sortes est alter istorū. non est maior causa q̄re vnus dicit falsum. quin consimili causa alius dicit falsum: ergo vterqz dt falsum. et illa duo solum dicūt istas duas ppōnes: sortes dicit falsum: et sortes dicit falsum: ergo iste due sunt simul false. et sic vtraqz istarū falsificat se.

¶ Simile est. si ponatur q sortes dicit istam propositionem. P. dicit falsū. et. P. istā sortes nō dicit falsū. et q nō dicāt aliquas alias: et q iste due propōnes sic sigt principaliter: et q sit tantū vnus sortes et vnus. P. isto posito cōcedatur q sortes non dicit falsum. et q ista est falsa sortes non dicit falsū: eo q falsificat se: et significat sicut est. et q. P. dicit falsum. et q ista sit vera: qz principaliter significat sicut est. et nō falsificat se.

¶ Simile est. si ponatur q sit tantum vnus sortes et q dicit solū talē ppōnē. P. dicit falsum. et sic sit vnus. P. q dicat istā propōnem. sortes dicit falsum. et illa pncipaliter sic significat hoc posito concedendum est. q sortes dicit falsum. et plato similiter. et vtraqz istarū dictarū est falsa: eo q vtraqz illarum falsificat se. et hoc mediate. Nam dictū a sorte falsificat dictū a platone. et dictū a platone falsificat dictū a sorte. et sic vtraqz illarum falsificat se immediate: vt patet in secunda diffinitione.

Solutis insolubilibus primi membri istius diuisionis. Jam restat soluere insolubilia secundi membri eiusdem diuisionis. ¶ Sit igitur hoc sophisma. a propō nescitur. et ponatur q. A. sit ista propositio. A nescitur: et q vnū a sit omne a. et q ista ppositio principaliter significat q a nescitur. Deinde proponatur a nescitur. si negetur vel dubitetur. contra. cum casu non stat q a propō scitur: et a est vna propositio. et casus est admittendus ergo concedendū est q a nescitur. primum añs probatur: quia ex ista propōne a scitur. cum casu sequitur oppositum istius. A scitur: ergo ista a scitur. non stat cū casu. Assumptū pbatur. A scitur: ergo scitur esse sicut illa significat et vltra: ergo ita est sicut illa significat. sed per casum. a principaliter significat q a nescitur: ergo a nescitur. et sic ex ista a scitur cum casu sequitur suum oppositum

¶ Si concedatur q a nescitur. tunc sic a nescitur: ergo ita est q a nescitur. Et in

similiter consideras ⁊ nō dubitas de ista propōne q̄ a nescitur: ergo tu nescis q̄ a nescitur: ⁊ sic tu scis q̄ a nescitur. ⁊ tu scis q̄ a principaliter sic sigt: ergo tu scis a: ⁊ vltra: ergo a scitur a te: qđ est oppositū istius a nescitur. ¶ Solutio. admisso casu ⁊ cōcesso cōcedatur q̄ a nescitur. ⁊ cōcedendū est q̄ tu scis q̄ a nescitur. ⁊ cōcedatur q̄ tu scis a sic principaliter sigre. ⁊ negetur ꝯña: ergo tu scis a. quia oportet addere in añte q̄ a nō est pertinēs mediū ad inferendū seipam fore nescitā: ⁊ si illud sit additum est negandū. Nā sequitur immediate nescitur: g̃ a nescitur.

¶ Simile est: si ponatur q̄ tantū ista propositio sit: ois propō. ois propō nescitur ⁊ q̄ ista principaliter sigt q̄ ois propō nescitur: ⁊ q̄ hec nō sciatis. hoc posito concedendū est q̄ ois propō nescitur ⁊ q̄ scitur sic esse sicut illa sigt: ⁊ q̄ scitur illā sic sigre. ⁊ negetur ꝯña: g̃ illa scitur: q̄r ista est pertinēs mediū ad inferēdū seipam fore nescitā sicut prius: ⁊ ideo est nescita. Assumptū patet: nā sequitur: ois propō nescitur: ipsamet est propō: ergo ipsamet nescitur ⁊ vltra: g̃ ipsa est nescita.

¶ Simile est. si ponatur q̄ hec propō hoc non creditur sigt principaliter q̄ hoc nō creditur. ⁊ demōstretur per ly hoc eadē propō. hoc posito cōcedatur q̄ hec nō creditur. ⁊ cōcedatur q̄ tu credis ita esse sicut illa sigt ⁊ q̄ credis illā sic sigre. ⁊ negetur ꝯña: g̃ illa est credita: q̄r est ptinēs mediū ad inferendū seipam fore non creditā. ⁊ quelibet talis nō est credita.

¶ Pro quo est sciendū q̄ quelibet propositio ptinens mediū ad inferendū seipam fore falsam est falsa. ⁊ quelibet propō ptinēs mediū ad inferendū seipam fore nescitam vel nō creditā est nescita vl' nō credita. ⁊ sic nō est q̄ ptinēs mediū ad inferendū seipam fore verā est vera: nec ois propō ptinēs mediū ad inferendū seipam fore scitam vel creditā est scita vel credita.

Solutis insolubilibus secundi membri diuisionis:

Sequuntur solueda insolubilia tertii mēbri diuisionis. sit g̃ hoc sophisma: sortes est eger. ⁊ pono istū casum q̄ ois homo eger dicit falsum ⁊ ois homo sanus dicit verū: ⁊ q̄ ista principaliter sigt q̄ sortes est eger. sinegetur: vel dubitetur. Contra. eius oppositū repugnat casui: ergo isto casu admisso ista est concedenda. Assumptū pbatur: ex opposito illius cū casu sequitur ista propō. sortes est eger: ergo oppositū istius repugnat casui. Añs probatur sic: sortes nō est eger ⁊ est ergo est sanus: ⁊ omnis homo sanus dicit verū: ergo ita est sicut illa principaliter sigt: sed per casum illa sigt q̄ sortes est eger: ergo sortes est eger: qđ est oppositum illius sortes nō est eger. si cōcedatur q̄ sortes est eger: tūc sic sortes est eger. ⁊ sortes ē homo: ergo sortes dicit falsum. ⁊ solum dicit istā sortes est eger: ergo hec est falsa: sortes est eger. ⁊ ista habet oppositū: ergo eius oppositū est verū: ⁊ q̄ sortes non est eger. ⁊ vltra: ergo ista sigt principaliter sicut est: sed ista principaliter sigt q̄ sortes nō est eger: ergo ita est q̄ sortes nō est eger: quod est oppositum concessi.

¶ Solutio. concedendū est q̄ sortes dicit falsum: et concedendum est q̄ ista sit falsa. sortes est eger: q̄r falsificat se: ⁊ concedendum est q̄ habet oppositum: et neganda est consequentia: ergo eius oppositum est verum: sicut patet per tertiam conclusionem.

¶ Simile est. si ponatur q̄ omnis homo albus videat falsum: ⁊ nullus alius: ⁊ q̄ sortes videat istā solū. sortes est albus: ⁊ q̄ ista principaliter sigt q̄ sortes est albus: ⁊ q̄ sit tantū vnus sortes hoc posito concedendū est q̄ sortes est albus: ⁊ q̄ est falsa: q̄r falsificat se: q̄r sequitur sortes est albus: ⁊ omnis homo albus videt falsum: ergo sortes videt falsum. ⁊ solum videt istā. sortes ē albus: g̃ ista est falsa. sortes est albus: ⁊ sic falsificat se: ⁊ oppositū est falsum. sortes non est albus: q̄r sigt aliter q̄ est.

¶ Simile est si ponatur q̄ omne currens audiat falsum et solum tale. et q̄ S. audiat istam: sortes est currens: et nullam aliam: et q̄ ista principaliter sic significat: et q̄ sit tantum vnus sortes hoc posito concedendum est q̄ sortes est currens et q̄ ista est falsa sicut in principali sophismate.

SEd quia ista positio principaliter consistit circa hoc q̄ aliqua propositio falsificat se. ideo contra hoc alique obiectiones sunt dicende: et vt veritas magis elucescat aliis obiectionibus respondebitur in fine. Ex positione data sequitur contradictio: ergo illa est impossibilis. Antecedens probatur sic. illa positio ponit q̄ non omnis propositio falsa falsificat se: sed tamen ex illa sequitur q̄ omnis propositio falsa falsificat se: ergo. etc. antecedens probatur sic: quia si foret aliqua propositio falsa que non falsificat se: sit gratia exempli homo est asinus principaliter significando q̄ homo est asinus et q̄ ista falsificat se probatur: nam sequitur homo est asinus: et nunquam homo est asinus quin hec non est falsa: homo est asinus: ergo hec est falsa homo est asinus: et sic ex ipsa et vna alia sequitur illam fore falsam: homo est asinus. et ex nulla alia nisi illa homo est asinus sequitur illud: ergo ista est pertinens medium ad inferendum seipsam fore falsam: ergo falsificat se.

¶ Secundo sic. Aliqua est propositio vera que falsificat se: ergo a fortiori omnis propositio falsa est falsificans se. Antecedens probatur sic et ponitur q̄ ista propositio homo est asinus principaliter significat q̄ nullus homo est asinus: tunc notum est q̄ ista est vera: et q̄ ista falsificat se probatur. nam sequitur homo est asinus et ista principaliter significat q̄ nullus homo est asinus: ergo hec est falsa homo est asinus: et sic est impertinens medium ad inferendum seipsam fore falsam: ex quo sequitur q̄ ista falsificat se.

¶ Tertio sic. Si hec propositio principaliter significans q̄ hec est propositio demonstrando per ly hec istam eandem propositionem. s. hec hec propositio isto casu posito. tunc sic: hec est vera hec est propositio: et tamen ista falsificat se: et hoc probatur. nam sequitur hec est propositio: et hec non est vera: ergo hec est falsa: igitur illa falsificat se.

¶ Quarto: aliqua propositio falsificans se non falsificat se: ergo posito impossibilis. probatur sic et ponatur q̄ tamen ista propositio sit: et nullum verum est: tunc secundum istam opinionem ista falsificat se. et q̄ ista non falsificat se probatur: nam si falsificaret se tunc sic esset arguendum: nullum verum est et ista propositio est: ergo ista non est vera: tunc sic ista non est vera et est propositio principaliter significans sicut est vel aliter quam est: ergo hec est falsa. sed non sequitur q̄ falsificat se: eo q̄ non est pertinens medium ad inferendum seipsam fore falsam. Nam ex premissis capitis in antecedente sine illa sequitur q̄ ista sit falsa: ergo sumendo istam cum istis premissis superfluit: et per consequens illa non est pertinens medium. etc. Antecedens probatur sic. nam sequitur sine ista: hec non est vera et principaliter significat sicut est vel aliter quam est: ergo est falsa: ex qua sequitur q̄ ista propositio non falsificat se isto modo nec aliquo alio: ergo nullo modo falsificat se cuius oppositum ponit ista positio.

¶ Quinto sic. Aliqua est propositio neque vera neque falsa que falsificat se: ergo non omnis propositio que falsificat se est falsa cuius oppositum ponit ista positio. Antecedens sic. hec est huiusmodi demonstrando istam. hec significat aliter quam est. demonstrando per ly hec eandem: et pono q̄ significat principaliter aliter quam est: hoc posito probatur q̄ est neque vera neque falsa: eo q̄ est pertinens medium ad inferendum seipsam significare principaliter sicut est vel aliter quam est: et per consequens non significat sicut est principaliter nec aliter quam est: consequentia patet superius et q̄ ista falsificat se probatur. nam sequitur immediate: hec propositio significat aliter quam est: ergo hec est falsa. Multe alie obiectiones possunt fieri sine redu... quas causa breuitatis omitto.

¶ Iam ad obiectiones dicendum primo ad primam negando antecedens: et negetur q̄ ista: homo est asinus falsificat se: et quando arguitur sic.

homo est asinus ⁊ nunꝗ homo est asinus: qn̄ hec nõ est falsa: hõ est asinus. ꝗ ista est falsa hõ est asinus. negeꝛ ꝯña et añs silr. ꝯña non valet eo ꝙ maior est vna tẽporalis ꝯuertibilis cũ ista copulatiua nunꝗ hõ est asinus. ⁊ hec non est falsa. Sꝫ manifestũ est ꝙ hec ꝯña nõ valet hõ est asinus ⁊ nunꝗ hõ est asin⁹: qn̄ hec nõ est falsa homo est asinus: ergo hec est falsa. sed oportet addere ꝙ ista propõ significat sicut est vel aliter ꝙ̄ est. et si illa particula addaꝛ: cõclusio sequiꝛ. siue illa particula hõ est asin⁹ in primo capta ⁊ añs est falsũ eo ꝙ est vna temporalis cõuertibilis cũ vna copulatiua facta sicut prius declaratũ est. ¶ Nam hec est falsa/ hec non est falsa demonstrando per ly hec. homo est asinus.

¶ Ad secundũ dicitur negãdo assumptũ: et ad ꝯñam factam hõ est asin⁹: ⁊ hec ṗncipaliter sigt̄ ꝙ null⁹ hõ est asinus. ergo ista est falsa: concedaꝛ ꝯñs. ⁊ tñ dicaꝛ ꝙ ꝯña non valet de forma eo ꝙ sine aliquo casu possibili posito non foret cõcedenda. ⁊ ꝑ ꝯñs quocũꝗ casu posito non est cõcedenda. et ꝙ ꝯña nõ valet manifeste ptꝫ sumaꝛ ꝓpositio cõuertibilis cũ ista hõ est asin⁹: et ponaꝛ in loco isti⁹ nullus hõ est asin⁹: sic sig̃ndo notũ est ꝙ hoc argumentũ non valet: nullus hõ est asinus. ergo hec est falsa. sed magis sequiꝛ eius oppositũ scꝫ ꝙ ista est vera: et ista ꝯña cõuertit cum priori. ergo prior non valet.

¶ Ad tertium argumentum negetur assumptum: et dicaꝛ ꝙ illa non falsificat scꝫ hec est propõ: et qn̄ arguitur sic. hec est propõ/ ⁊ hec est vera. ergo est falsa: negatur ꝯña. ⁊ dato ꝙ foret bonũ argumẽtũ nõ ꝓcederet qꝛ minor est falsa scꝫ ista non est vera. ¶ Pro quo sciendũ est ꝙ propõ falsificat se dupliciter sicut prius diciꝛ in scḋa diuisione: mediate et immediate. Mediate qn̄ falsificat aliã a se falsificantẽ se. Immediate qn̄ aliqua propõ sigt̄ sicut est vel aliter ꝙ̄ est et ex ipsa sola sequiꝛ illã fore falsã: vel ex illa cũ totaliter sic esse sicut est sequitur illã fore falsam: et sic non est in ꝓposito. nam ista minor significat aliter ꝙ̄ est: eo ꝙ significat ꝙ a/ non est vera.

¶ Ad quartũ negetur assumptum: et admittatur casus. et nunc dico ꝙ ista falsificat se: sed non isto modo sicut prius ibi arguitur: sed sic. nullũ verum est: ⁊ hec propõ significat ṗncipaliter sicut est vel aliter ꝙ̄ est ista demonstrata/ nullũ verũ est. ergo ista est falsa. ⁊ notum est ꝙ ex minore in se non sequitur illa: ⁊ significat sicut est. et ideo ista propõ falsificat se.

¶ Ad quintum negetur assumptum: et quando dicitur hec significat aliter ꝙ̄ est demonstrando eandem concedeꝛ. cõcedatur ꝙ est neqꝫ vera neqꝫ falsa: ⁊ negetur ꝙ falsificat se. ⁊ negeꝛ ꝙ ex ista imediate seqtur ꝙ est falsa: et negetur ꝙ ista falsificat se/ qꝛ oportet addere ꝙ ista significat sicut est vel aliter ꝙ̄ est principaliter: sed sic non. ergo. ⁊c̄.

Modo restat soluere quedã que videnꝛ esse insolubilia et tamen non sunt: cuiusmodi sunt isti. A est scitũ a te: ista significat aliter ꝙ̄ est: ista non significat sicut est. ⁊ his similia. Sit ergo hoc sophisma/ est scitũ a te. ⁊ ponitur iste casus ꝙ a/ sit altera illarũ deus est: que est vera. ⁊ A nescitur a te: que principaliter significat ꝙ bene scias: et sit tñ vnum A/ ⁊ lateat vos que istarũ sit A. Deinde ꝓponitur A est scitum a vobis. Si cõcedatur vel dubiteꝛ. Contra. nullo casu posito ista foret neganda: ⁊ adhuc ista nõ est prinẽs mediũ ad inferẽdũ seipam fore scitã: ergo adhuc est neganda. minor ptꝫ ex eo ꝙ nõ seqtur. A est altera istoꝝ: ergo A scitur. Si negetur ꝙ A sciꝛ. Contra. A est ista ꝓpõ de⁹ est: q̄ est scita. ergo A sciꝛ. ꝯña est bona/ ⁊ añs est tibi dubiũ: ergo ꝯñs nõ est a te negãdũ. ¶ Itẽ negata ista/ A est scitũ: ꝓponatur ista A nesciꝛ a te: qua cõcessa arguitur sic. ista est ꝙ A nescitur a te: ⁊ de ista firme cõsideras ⁊ scis qualr ista propõ sigt̄/ ⁊ non dubitas ꝙ A nescitur: ergo scis ꝙ A propõ nescitur a te: ꝗ scis ꝙ A nescitur. tũc sic. A nescitur a te ⁊ tu scis istã sicut

gnificare. ⁊ ista non est ꝑtinẽs mediũ ad inferendũ seipam fore nescitã: ergo scis istã. qua ɔcessa: tũc ꝓponatur vtraqꝫ istaꝝ scit. Si negetˀ vel dubitetur. Contra. Deꝰ est scitur a te: ⁊ illa ꝓpõ a nescitˀ scitur a te: ⁊ tñ ille due demõstrantˀ ꝑ ly ista rũ: ꝗ vtraqꝫ istaꝝ scitur a te. si cõcedatur: tũc sic. vtraqꝫ istaꝝ scitur a te: A est alia istaꝝ: ergo A scitur a te. ⁊ vltra. ergo A est scitũ qđ fuit prius negatum.

¶ Solutio. Admisso casu negãdum est ꝙ A est scitũ: ⁊ tunc ad primã ɔñam cõcedatur prĩa ɔña. scꝫ ꝙ A est ista Deus est. q̃ est scita: ergo A est scita. ⁊ scđa ɔña est dubitãda scꝫ ista ɔña est bona. totũ añs est dubiũ: ꝗ ɔñs non est a te negandũ: eo ꝙ lꝫ añs sit tibi dubiũ / tñ ɔñs est a te negandũ. et ꝑ ɔñs ɔñs nõ est a te concedendũ nec dubitandum.

¶ Ad scđm negetˀ ꝙ A est scitũ: et cõcedatur ꝙ A nescitˀ. cõcedatur totum subsequẽs donec veniatˀ ad vltimũ discursum factũ negãdo añs scꝫ copulatiuã factã ex ꝑtinente falsa ⁊ impertinẽti vera. sꝫ tñ post cõcessũ prime partis ponatur ꝑma pars siue secũda: tunc post impositionẽ illius cõcedendum est ꝙ A est scitum tanꝗ̃ sequens ex posito: ⁊ tñ negãdum est ꝙ A est ista A nescitur a te: quia est falsa et impertinens.

¶ Aliud sophisma sit hoc. Ista ꝓpõ significat aliter ꝗ̃ est ⁊ ponitˀ ꝑncipalr̃ sic sigñt ⁊ ꝑ ly ista demõstretˀ ista eadẽ. Deinde ꝓponatur ista sigñt ꝑncipaliter sicut est vel aliter ꝗ̃ est. Si cõcedatˀ vel dubitetur. Cõtra. et istã cũ casu priori sequitur oppositũ positi: ꝗ ista est negãda. Assumptũ ꝓbatur sic. qꝛ sequitˀ ista propõ sigñt aliter ꝗ̃ est: ergo non est ita sicut illa sigñt sed solũ significat ꝙ illa significat aliter ꝗ̃ est: ergo non est ita ꝙ illa sigñt aliter ꝗ̃ est. et vltra: ergo illa propõ non sigñt aliter ꝗ̃ est qđ est oppositũ cõcessi. Si negetur. Contra. et ꝓponatur suũ oppositũ ꝙ ista non sigñt aliter ꝗ̃ est. qua cõcessa arguitur sic. ista non sigñt aliter ꝗ̃ est: ⁊ illa significat cõplexe. ergo ista significat sicut est. et vltra: ergo ita est sicut illa significat: sed solum sigñt ꝙ significat aliter ꝗ̃ est: ergo ita est sicut illa significat aliter ꝗ̃ est. quod est negatum.

¶ Solutio. Admisso casu negetur ista propõ proposita ⁊ negetˀ ɔña ista. ista significat aliter ꝗ̃ est: et ista significat cõplexe: ergo ista significat sicut est. sed oportet addere ꝙ ista nõ est ꝑtinens ad inferendũ seipsam non significare sicut est qđ est negandũ. Nã sequitur imediate ista significat aliter ꝗ̃ est: ergo non significat sicut est. Sed cõtra istam solutionẽ arguitur sic. data illa solutione: sequitur illa cõclusio ꝙ aliqua sunt cõtradictoria sibi inuicẽ cõtradicẽtia. quoꝝ vnum significat sicut est ⁊ aliud nõ significat sicut est principaliter: nec aliter ꝗ̃ est principaliter. Probatˀ sic. nam ista propõ significat aliter ꝗ̃ est demõstrando per ly ista contradictoriũ illius scꝫ illa non significat aliter ꝗ̃ est: ⁊ ita est ꝙ non significat aliter ꝗ̃ est. ⁊ illa negatur non est pertinens mediũ ad inferendum seipsam non significare sicut est principalr̃: ergo significat sicut est. et tamẽ affirmatiua contradicens huic non significat aliter ꝗ̃ est: eo ꝙ ista est pertinens ad inferendũ seipsam non significare sicut est et sic sequitur conclusio. Dicendum est concedendo cõclusionem sine aliquo casu: et generaliter vbi altera pars contradictionis est pertinẽs medium ad inferendũ seipsam non significare sicut est qualiter est in proposito.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ tantum ista ꝓpositio sit. Ista significat aliter ꝗ̃ est: ⁊ ꝙ illa principaliter sic sigñt illo casu posito negãdum est ꝙ omis propõ sigñt aliter ꝗ̃ est: ⁊ dicendũ est ꝙ illa principaliter non significat aliter ꝗ̃ est nec sicut est: vel in priori sophismate manifestabatˀ eo ꝙ illa est ꝑtinẽs mediũ ad inferendũ seipam nõ ꝑncipaliter sigñre sicut est. ¶ Similiter si ponatˀ ꝙ ista sit oĩs propõ. ista non significat sicut est: ⁊ demõstretˀ ꝑ ly illa eadẽ: et ꝙ ista principalr̃ sic significat. Deinde ꝓponatˀ ista non significat sicut est. Si negetur vel dubitetur. Cõtra. oppositũ illius non põt stare cum casu. Nam si ponatur sũ

casu arguitur sic. ista significat sicut est: ergo ista est sicut illa significat. et solum si gnificat ꝙ ista non significat sicut est: ergo illa non significat sicut est. et sic sequū tur duo contradictoria. Si concedatur ꝙ ista non significat sicut est. tunc propo natur: ita est ꝙ illa non significat sicut est. quia concessa arguitur sic: ita est ꝙ ista non significat sicut est. et ista principaliter sic significat: ergo ita est sicut illa prin cipaliter significat et vltra: ergo significat sicut est, quod est oppositum concessi.

¶ Solutio. Concedatur ꝙ illa nō significat sicut est ⁊ ꝙ illa principaliter sic significat, ⁊ negetur ↄ̄ña: ergo ita est sicut illa principaliter significat. sed oportet addere: ꝙ illa non est pertinēs mediū ad inferendū seipsā non significare sicut est, quod est negandum: nam sequitur immediate ista non significat sicut est: ergo non significat sicut est.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ illa propositio sit omnis propō. Non est ita sicut ista propō principaliter significat: et ꝙ sic principaliter si gnificat ꝙ non est ita sicut illa propō principaliter significat. et per ly ista demon stretur hec eadem. Isto posito concedendum est ꝙ non est ita sicut illa propō pri cipaliter significat. Et dicendum est ꝙ illa non significat sicut est. nec aliter ꝙ̄ est.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ tantum ista propō sit. Fal sum est: ⁊ ꝙ ista principalr̄ significat ꝙ falsū est, et quelꝫ propō q̄ significat sicut est sit vera. et q̄libet significās aliter ꝙ̄ est sit falsa. deinde ꝓponatur: falsum est. Si cōcedatur vl' dubitetur. ↄ̄tra. falsū est. ⁊ oīs ꝓpō est ista, ⁊ falsū est: ergo ista est fal sa: tūc sic. ista est falsa: ergo significat aliter ꝙ̄ est. Et vltra: ergo nō est ita sicut illa significat pricipaliter: ⁊ solū significat qꝺ falsū est: ergo non est ita qꝺ falsū est. Et vltra: ergo nullū falsū est. ⁊ sic ex ista cū casu seqtur suū oppositū. Si negetur qꝺ fal sum est: ↄ̄tra ista ꝓpō est: ⁊ non est vera. ⁊ significat sicut est. vel aliter ꝙ̄ est: ergo est falsa. ⁊ vltra: ergo falsum est.

¶ Responsio. admittatur casus et negetur ꝙ falsum est. Et tñ ↄcedatur ꝙ ista propō est. ⁊ illa non est vera. et negetur ꝙ illa significat sicut est vel aliter ꝙ̄ est: eo ꝙ est pertinens ad inferendum seipsam non significa re sicut est. Nam sequitur: falsum est, et oīs propō est ista: ergo ista est falsa. Et vl tra: ergo significat aliter ꝙ̄ est: ⁊ vltra: ergo illa non significat sicut est: et per con sequens ista nec significat sicut est nec aliter ꝙ̄ est. ¶ Sed si ponatur ille casus ꝙ illa propositio sit: falsum est et nulla alia ⁊ ꝙ̄ principaliter significat ꝙ falsum est. et quod omnis propositio significat sicut est vel aliter ꝙ̄ est: et ꝙ omnis proposi tio significans sicut est sit vera. et omnis propositio significās aliter ꝙ̄ est sit falsa tunc iste casus non est admittendus: eo ꝙ includit contradictionem. Et simi liter eadem propositio est vera et falsa: propter illud principale significatum. qꝺ non est impossibile: vel melius negatur casus prior: quia partes repugnant si be ne inspiciantur.

¶ Hec de sophismatibus insolubilibus.

¶ Sequitur liber apparentiarum.

PRo materia apparentie multa occurrunt du bia. Primum est quid sit apparere. Secundū est quot modis potest sumi iste terminus apparere. Et plura alia que postmodum patebunt. ⁊c.

¶ Pro primo intelligendū est ꝙ apparere est sentire vl intelligere. Unñ si aliqꝺ apparet michi. tūc sentitur vl' itelligit a me. Et sentire est ab aliquo sensu iteriori ꝑcipere

Unde quot sunt sensus: tot modis potest hō sentire: ⁊ quot modis hō potest senti re: tot modis potest aliquid homini apparere. hoc est ratione gust⁹/olfactus au ditus/visus/sive tactus. Et etiā intellectui potest aliquid apparere. Et sic patet ꝙ quinqȝ modis potest sumi apparere.

¶ Notandum vlterius ꝙ sensibile dicitur dupliciter

Sensibile ꝑ se. ⁊ ꝑ accidēs. Sensibile ꝑ se est illud qđ sentit̄ et nō ꝓpter aliqđ acci dēs sibi inherēs. cuiusmodi sunt lux ⁊ color. ⁊ huiōi. Et illđ đr dupliciter aliqđ est sensibile ꝓpriū/⁊ aliqđ cōe. Sensibile ꝑ se ꝓpriū. est illud qđ est immutatiuum vni⁹ sensus solū. cuiusmodi sūt q̄litates in tertia specie: vt sapor respectu gustus. odor respectu olfactus: sonus respectu auditus. color respectu visus. caliditas/frigidi tas/siccitas/humiditas/graue: leue. respectu tactus. Sensibilia cōia sunt: vt mo tus/quies/nūer⁹/figura/magnitudo. ⁊c̄. q̄ duob⁹ vel plurib⁹ sensib⁹ sunt cōia. Fi gura aūt ⁊ q̄ntitas sunt solū visui ⁊ tactui sensibilia. Sed sensibile per accidēs est illud quod sentitur mediante hoc accidēte sibi inherente. Ut hō sentitur ꝑ accñs ratione corporis de genere quantitatis. ⁊c̄.

¶ Sed contra/videtur omne quod sentitur sentitur

per accidēs ⁊ non ꝑ se. probatur sic. color siue q̄ntitas sentit̄ ⁊ non ꝑ se: ergo ꝑ acci dens: ergo nichil sentitur ꝑ se. sed omne qđ sentitur ꝑ accidens sentitur. Maior sic omne accidens quod sentitur per seipsū sentitur. sed ipūmet est accidens: ergo ⁊c̄. Similiter omne quod videtur per accidens videtur: quia per lucem ⁊ omnis lux est accidens: ergo. ⁊c̄. ¶ Responsio concedendo vno modo ꝙ omne quod sen titur: sentitur per accidens isto modo ꝙ substantia per accidens sequitur: et acci dens per accidens sentitur: cum sentitur per semetipsuȝ qđ est accidens: ⁊ etiam sentitur ꝑ accidens causatiue. tenendo istū terminū per materialiter: q̄ȝ lumen ⁊ lux đr accidētia: sed tenēdo istū terminū per formaliter. ita ꝙ dicat inherentiā formalē accidentalē. negetur ꝙ quodlibet accidens sentitur per accidens ⁊c̄. Et q̄ȝ in hac materia sepius de visu occurrunt dubia. Notandū est ꝙ nouē circūstan tie sunt ad hoc ꝙ aliquis perspicue videat. ¶ Prima est lux. nā ad hoc ꝙ visibile videtur oportet ꝙ istud visibile sit in luce: et nō in tenebris: et ista est causa quare aliqs in tenebris existens videt rem in luce positam: ⁊ nō ecōtra: q̄ȝ oportet ꝙ oē visibile sit in luce: vel lucidū in se cuiusmodi sūt stellon ac squame piscisi. ¶ Secun da est distantia bene proportionata ita ꝙ visibile nō nimis nec magis distat a vi dente. nec nimis appropinquat: q̄ȝ in tanto visibile potest distare a videntib⁹ ꝙ nō videtur. licet fuerit ī luce: q̄ȝ illud visibile nō agit intētionē ꝑ radios ī oculum sufficienter ad modū v̄tutis visiue vt illud videat̄. ⁊ in tantū potest appropinqua re ad organū visus ꝙ nō agat intētionē in illud: q̄ȝ visibile positū supra sensuȝ vi sus non sentitur. ideo requiritur proportionata distantia inter visibile ⁊ videns. ¶ Tertia circumstantia est situs oppositionis q̄ opponit̄ visui: q̄ȝ si postponatur non potest agere intentionem suam in oculum per lineam rectā. Et hec est causa quare homo nequit videre post terguȝ: q̄ȝ oportet ꝙ visibile agat intentionē suā per radios rectos. ⁊ q̄uis aliqđ positū ex latere videntis agat intentionē suam in oculum per lineam rectam. non tñ percipitur illud visibile a vidente. ac pone retur directe versus visum. ¶ Quarta est magnitudo visibilis: q̄ȝ oportet visibi le esse qualiter magnum: quia est dare minimum quod sortes non potest videre quia illud non potest videre: sed quodlibet maius isto vł cuilibet maiori aliquod equale. ideo magnitudo visibilis est quarta circunstantia requisita ad visum.

¶ Quinta est densitas visibilis. ⁊ oportet ꝙ visibile sit aliq̄liter densum: q̄ȝ aliqđ corpus est ita rarum ꝙ non potest videri: vt aer/ignis/ideo requiritur densitas.

¶ Sexta est figura visibilis. ⁊ oportet ꝙ visibile sit aliqualiter figuratum. ⁊ tunc vt agit intentionē suā per triangulum: cuius conus est in oculo: ⁊ basis in re visa.

¶ Septima est diafoneitas. id est susceptiua luminis mediū oportet ꝙ medium inter visibile ⁊ videns sit clarum: ⁊ diaphonum et perspicuum transparens. ⁊c̄.

¶ Octaua est tēpus conueniens. id est ꝙ visibile illud maneat aliqualiter stabile vł fixum: quia aliqualiter non potest videre bene iudicare de re visibili vt patet

de qua drato experimentaliter. ꝙ cum mouetur velociter circulariter apparet sui ad modum circuli. ¶ Nona est sanitas oculi: quia si oculus sit lesus. non bene iudicabit de re visa. Unde versus.

¶ Lux locus opposit⁹ distās magnū quoqꝫ densum.
Perspicuum medium mora tempus atqꝫ figura.
Ista petunt visus/sanus: et ꝙ iam sit ocellus.

¶ Sed sic arguitur cōtra tertiā circunstantiā. ꝙ non oportet rem visibilē opponi visui: cū hō potest videre propriā faciē: ⁊ situs faciei sue nō opponitur visui suo: ergo tertia circūstantia est inutilis. Huic dicatur forte negando ꝙ homo pōt videre ꝓpriā faciē: qr dicūt ꝙ illa est imago siue figura que est in tertia specie qualitatis. ¶ Sed cōtra. ⁊ assigno vnū speculuꝫ fixum. tūc hec imago subiectatur i speculo. sed ista ymago potest moueri de loco in locum. ⁊ hoc versus oēm differentiā positionis. ad motū illius cuius est imago ⁊ imago est accidēs: ergo accidēs potest moueri de subiecto in subiectum. ⁊ ꝯñs est falsum. ⁊ contra autorē. vi. principiorū vbi dicit. Solū corpus eo ꝙ de loco ad locū trāsit mouet: igit (vt videt) est dicendum. ꝙ ista non est imago istius faciei: qr mouetur localiter. Ideo forte dicatur. ꝙ imago nō subiectatur in speculo: sed in aere extra speculū ⁊ mouetur ad motū aeris intermediꝫ que formaliter mouetur: vt illud cuius est imago ꝑ eius pulsū ⁊c. ¶ Sed contra. hoc non est verū. cū cōtinue qñ facies illius cuius ymago quiescit a motu locali. sit̄r ⁊ illa imago quiescit qualitercūqꝫ ille aer mouetur: ergo nō est verū: qr subiectat i aere itermedio. sed cū sit accidēs mouetur ad motū sui subiecti. sed tñ illud stat. et aer intermedi⁹ mouetur. seqtur ꝙ nō pōt dici cōueniens ꝙ subiectat i aere intermedio iō re[illegible]tēdo rñsionē porē magꝭ placabilē. ¶ Et ad responsionem potest addi ꝙ semper ad motū faciei generatur noua figura ⁊ noua ⁊ nō mouetur: quia stat fixa sicut speculum: quod est eius subiectum. Sed melius et conuenientius potest dici. ꝙ imago non subiectatur in speculo. nec in aere nisi sibi causatur talis imago. sed recte eadem facies agit intentionē suam in subiectum: ⁊ sic est verum ꝙ illud potest obijci sibi ipsi: vt pura facies hominis in speculo hec tamen per accidens est ⁊ mediate per intentionem prius actam in speculum. deinde in oculum. Et sic concedatur ꝙ idem sufficit agere intentionē suaꝫ in semetipsum.

¶ Sed hic dubitatur cōiter. vtrum visus sit perint⁹ susceptionem intentionis. vel ꝑ radiorꝫ extramissionē. Et ꝙ ꝑ radiorꝫ extramissionē ꝓbat. nā murilegus existēs in tenebris causat lumē ab oculis. ⁊ hoc nō est nisi ꝑ extramissionē radiorꝫ: ergo ⁊c. Itē mulier mēstruosa inspiciēdo in speculū inficit idē ⁊ nō nisi ꝑ extramissionē radiorū ab oculis: ergo ⁊c. Sit̄r basiliscus solo visu interficit hoiēm. ⁊ hoc nō est nisi ꝑ aliqđ extramissum ab oculis: ergo visus est ꝑ radiorum extramissionē. ¶ Sed ad oppositū istius partis arguitur: qr vel illud qđ extramittitur est substātia vel accidēs. si substātia ergo seqtur ꝙ oculus in videndo deuastaret. et sic seqtur ꝙ esset magna pena alicui videre qđ est falsū: cū delectetur in vidēdo. Si dr ꝙ est accidēs. tūc accidēs potest migrare de subiecto in subiectū qđ est ipossibile. Itē sic. hō i aperiēdo oculos: subito vidit celū: sed nihil subito ab oculis extramittitur ad celū: ergo visus non fit per extramissionē radiorꝫ ab oculis. ¶ Si dicatur. ꝙ ꝑma pars dubij sit vera. Cōtra. ex illo sequitur. ꝙ sensibile positū sup a sensū vis⁹ sentitur ab illo. cū talis intētio immediate ponat sensui tali. Item sequitur. ꝙ vna res apparet due res: qr vna res ad vnū oculū apparet vna ergo ad duos apparet due. ptꝫ ꝯña ꝑ hoc ꝙ tantus est visus vnius oculi quātus alterius. ¶ Item seqtur in casu. ꝙ duo summe alba apparent alicui vnū albū et diuersa. ꝙ illa appareāt idē in medio ꝓbat sic. nā in medio in quo hec duo corpora apparēt sunt due intētiones coextēse: ⁊ ex illis ꝯponit vna: ⁊ nō extēsiue: ergo intēsiue ꝑ istā intēsionē: ergo ⁊c. ¶ Huic dicatur. ꝯcedēdo questionē ꝑ ꝑma parte. ꝙ visus fit solū per intus susceptionē intentionis. ita ꝙ nullo modo radij ab oculis

murilegi illuminat medium in quo dirigit visum. ita q per illud lumen satis bene videt in tenebris: cum illius oculi corpora fuerint luminosa.

¶ Ad secundum dicitur. q infectio basilisci qua aliquid interficit ex rone humoris venefici in eius oculo inficientis aerem oculo immediatū: q aer inficit aere ibi immediatū. et sic pcedendo quousq illud venenū devenit ad visibile: et illud est tante infectionis q p nullā artē psūt hoies medere. Et sic est dicendum de muliere menstruosa: que ratione sue menstrue habet humores in oculis qd satis bene euidet in illa per oculorum eius liuorem.

¶ Ad illud contra primam responsionē dicitur negādo q sensibile vel visibile positū supra sensū visus videt: q hec intētio nō est sensibilis pprie/ nec sentit i respectu sensus visus. sed p illud aliud sentitur: et ita text⁹ intelligitur: q sensibile pprie p aliud nō sentitur positū supra sensum visus.

¶ Ad aliud dicitur negando q vna res apparet due res: qr omnis res apparens duobus oculis apparet per triāgulum: cuius basis est ad visibile: et conus eius in numero optico vtraq linea lateralis triāguli capit vnum oculum: vna vnū et alia aliū: et sic illa res vtroq oculo dz esse eadē ibi visus est vnus qn deuenit ad numerū opticū. &c. Jam probatur q nichil potest apparere summe album nec vniuersale album: qr si sit arguitur sic. ponatur q a sic appareat tunc hoc a nō apparet summe albū: qr res pōt apparere albior. q̄ña iam apparet. sed nichil pōt apparere albus summe albo: ergo. &c. Maior sic et nota B. summe nigrum iuxta A. summe album positū: tunc a apparet intētius q̄ prius apparuit. sed prius apparuit summū album: ergo. &c. maior patet: qr opposita iuxta se posita magis apparent.

¶ Similiter si esset vnum remisse album cui iuxta ponitur remisse nigrū. tūc illud album apparet intētius q̄ prius apparuit: propter appositionem illius nigri: ergo ita est de summo albo: vel demonstretur causa diuersitatis. Ideo forte dicitur. q summū non apparet intentius in albedine q̄ prius apparuit. sed apparet distinctius q̄ prius apparuit. ¶ Cōtra. inq̄tum sensus occupatur circa plura: in tanto peius iudicat de quolibet illorū per se: ergo oppositū rnsionis. añs ptz ex hoc q tot pōt sensus habere intētiones. q de nullo illorū bene iudicat. Sed hoc nō esset verum nisi q de vno iudicat prius q̄ de alio: ergo huic respondetur. negando q hoc a potest apparere albius q̄ apparuit. et negetur q apparet intentius q̄ apparuit. tamē pcedetur q hoc a et b. magis apparerent q̄ si separatim ponerentur.

¶ Ad istum sensuz q magis ponit distinctius et idem textus habet intelligi. Opposita iuxta se posita magis elucescūt. id est distinct⁹ apparent.

¶ Et tunc ad argumentuz in oppositum factū. Negetur añs. s. q sensus iste occupatur circa plura: qr iste sens⁹ nō occupatur circa summe nigrū. sed solū occupat circa summe albū: qr si occuparet circa idē nigrū tūc sequitur illud. qd dictū est. iam apparet q A non apparet vniuersaliter album. nā nulla pars alicuius vniuersalis sufficit agere in oculū eque intensam intentionē. sicut facit totū cuius est pars et hoc est in equali distātia. sed quelibet pars istius a/ apparet solum per intentionē ab eo causatam: ergo nulla pars illius apparet ita intensa sicut cuius est pars: ergo intantum ad hoc.

¶ Respondetur. Cōcedendo q hoc a apparet vniuersaliter album. et negetur q nulla pars istius a/ agit eque intensam intentionem sicut totū: et quelibet ei⁹ pars saltē obiecta visui agit. sed hoc p accidēs: et nō p se.

¶ Et si arguitur. Contra. Quelibet eius pars obie-

etiã visui agit eque intensam intentionẽ per se sicut totũ: ergo quelibet pars visui obiecta apparet p se. Neget ꝯña: q̃ tũc hec ꝯña esset bona. Quelibet ps visui obiecta apparet per se. ergo tũc quelibet pars isti⁹ obiecta visui apparet p se: agit per se. eque fortem intentionem sicut totũ a: consequẽs est falsum. Q̃ (vt notũ est q͡p licet hec sint duo summe calida eque intẽsa: nõ tñ sequitur q͡p sint equipotẽtia: quia stat q͡p vnũ sicut in duo sit magis potẽs alio. licet ista sint eque intẽsa. ¶ Vlterius cõcedatur q͡p eadẽ intẽtio in nũero est acta a parte: et a toto (vt patet) sed hoc est per accidẽs et non per se.

¶ Sed cõtra sic. si eadem intẽtio numero est acta in virtute visiua a toto et a parte: ergo mediante ista intentione sensus nõ iudicaret diuersitatẽ inter totũ et partẽ alicuius. pbatur ꝯña. homo nõ iudicat diuersitatẽ inter res: nisi ppter diuersas intẽtiones captas ab eis. ergo ista que apparẽt per eandẽ intentionẽ nõ apparent diuersa: sed eadem confirmatur ꝯña. oĩs virt⁹ vnita fortior est seipsa dispersa: q̃ si oẽs partes isti⁹ hoĩs per imaginationẽ forẽt dispse ab inuicẽ quelibet illarũ pars haberet intẽtionẽ sibi appropriatam: ergo cũ sint iam vnite ad inuicẽ: sic se habent consequẽs ꝯtra responsionem.

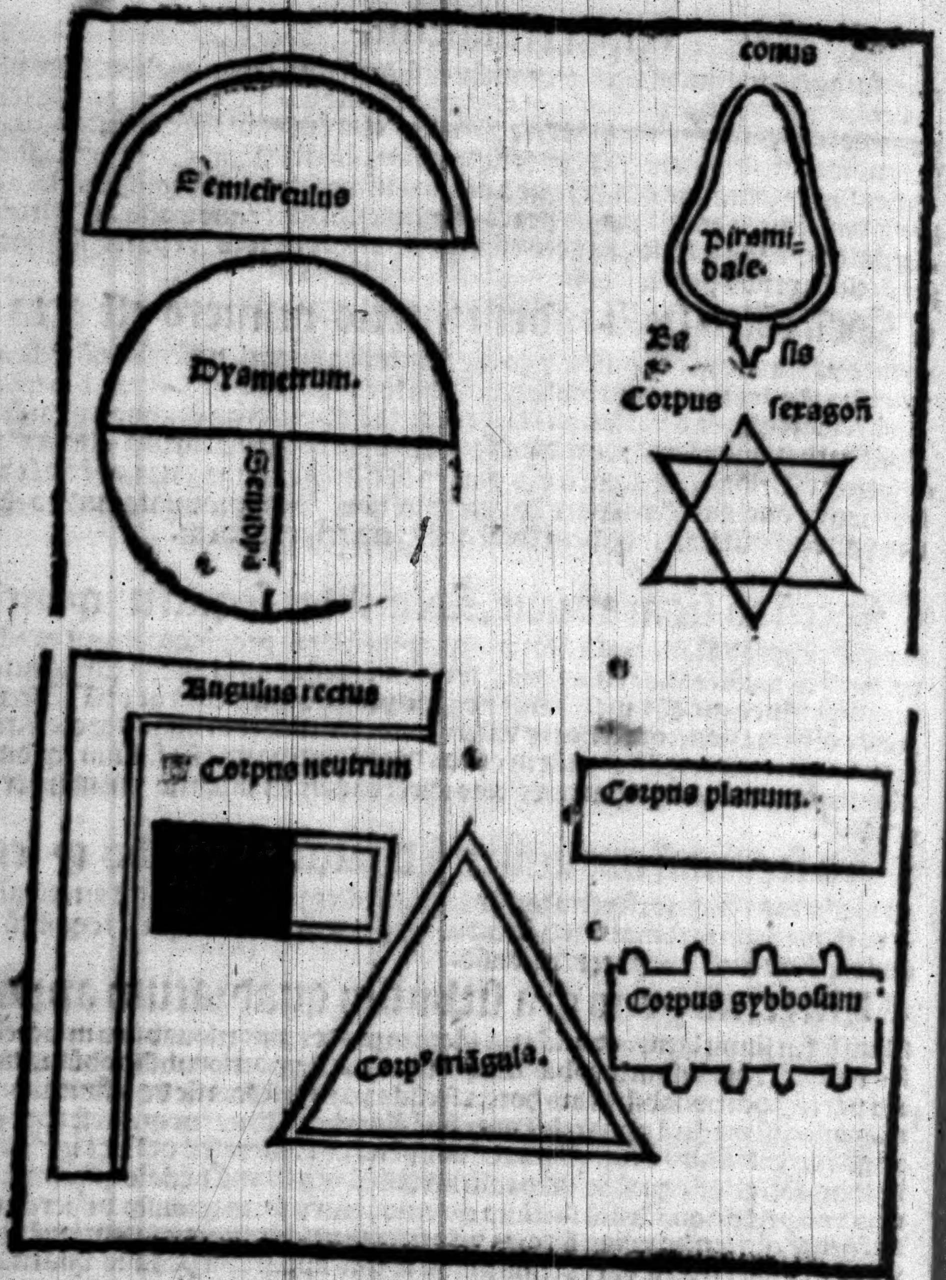
¶ Secũdo sic arguitur. Similiter sequitur q͡p medietas isti⁹ magis distans frustratorie agit. q̃ medietas propinquior agit eandẽ intentionẽ cũ medietatis remotione: g̃ remotior medietas in agẽdo eandẽ intẽtionem superflue agit. ¶ Huic dicatur negãdo primũ argumentũ ac etiã ad secundũ p eius cõfirmatione: q̃ ad hoc q͡p valeret oportet addere in minori q͡p oĩs intentio acta a parte: et a toto: licet eadem e. non diuersa. qđ patet esse falsum: q̃ diuersa est intentio per se acta a parte ⁊ a toto: licet eadem sit intentio vtriusq̃ per accidens ac.

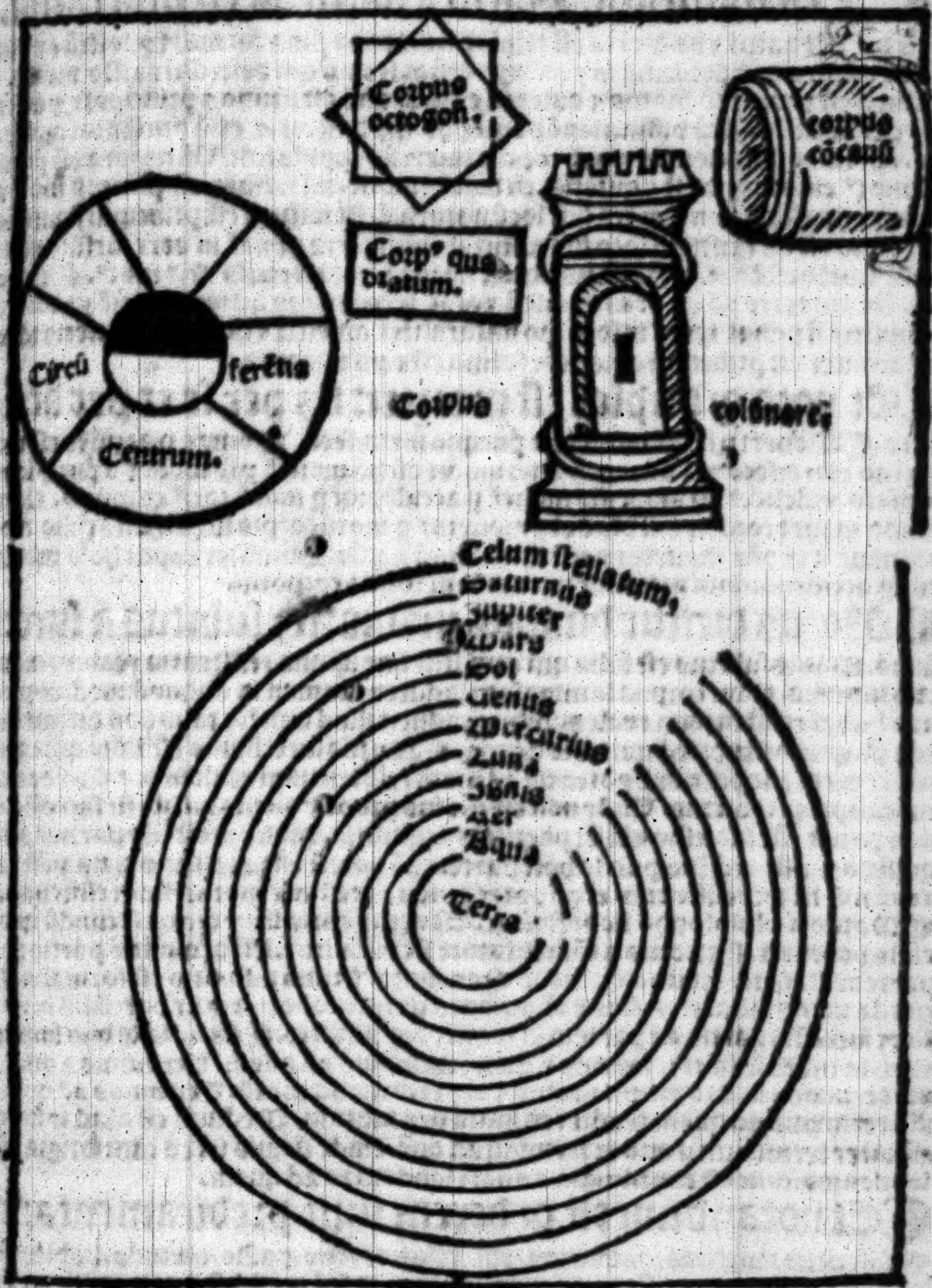
¶ Ad secundũ argumentũ dicitur. negando q͡p secunda medietas remotior frustratorie agit: lz medietas ppinquior agit intẽtionẽ eandem cũ medietate remot. tñ hoc eni nõ est per se: sz p accñs: qđ est requisitũ ad cõcludendũ intentũ ⁊ sic patet responsio.

¶ Vlterius pono q͡p a sit vnum quadratum apparẽs solum scđm suum latus: ⁊ diuidatur idem in partes pportionabiles minores versus vnũ extremũ visum a vobis: ita q͡p prima pars pportionabilis obũbratur i prima parte pportionabili istius hore: ⁊ secũda pars p scđa. ⁊ sic de infinitum. Tunc nũq̃ infinitũ modicũ apparebit ante finẽ illius hore. Dicatur q͡p nõ est dare minimũ ad quẽ terminatur virtus visiua. sed sic hoc nõ põt videri: sed qđlibet maius v[illegible]cunlibet maiori aliqđ equale. ⁊ sic in casu ad dubiũ q͡p a sit vnũ pedale quadratũ apparens vnũ pedale quadratũ sorti: ita q͡p remouetur a sorte. quousq̃ disperdat eidem intẽdente cũ virtute visiua fere ita velociter sicut idẽ remittit intentionẽ suã q̃ ad virtutẽ visiuã vtrũ est dare primũ instans in q̃ nõ apparebit pedalis quãtitas.

¶ Ad istud dicatur sic. q͡p quando illud primo disperibit: tũc non apparebit pedalis quãtitas: sed imediate ante idẽ sic apparebat. Et si arguitur sic. tũc apparebat pedalis: q̃ immediate ante illud apparebat pedale. ⁊ nõ plus tũc distabit q̃ prius: ⁊ virt⁹ visiua melioratur: ⁊ idẽ est tũc eque visibile sicut prius: g̃ tũc apparebat pedale. ¶ Negetur ꝯña: ⁊ tũc ad ꝯfirmationẽ talẽ p aliquã distãtiã hoc põt apparere: ⁊ per aliquã non: g̃ est dare maximã p quã põt apparere: ⁊ minimã p quã nõ dz quomodo est dare maximã per quã cũ sit dare optimum medium ⁊ optimam virtutem visiuam. ⁊ sic est finis.

¶ Finis apparentiarũ libri.

conus
Semicirculus
piramidale.
Basis
Dyametrum.
Semidya
Corpus
sexagoñ
Angulus rectus
Corpus neutrum
Corpus planum.
Corpus gybbosum
Corpꝰ triãgula.

Corpus octogonū.
Corpus cōcauū
Corp⁹ quadratum.
Circū ferētia
Centrum.
Corpus colūnare.
Celum stellatum.
Saturnus
Jupiter
Mars
Sol
Venus
Mercurius
Luna
Ignis
Aer
Aqua
Terra

2 Natura est duplex: scz natura naturãs & natu
ra naturata. Natura naturãs est prĩa causa.
id est de⁹. Et natura naturata est triplex. s. materia pma. forma / ꝛ ꝯpositũ ex his
Uñ de natura que dr forma in presenti: restat sermo qui describitur isto modo.
Natura est principiũ motus ꝛ quietas eius in quo est primo ꝛ principalr per se:
ꝛ nõ per accidẽs. Istã diffinitionẽ ponit phs. ij. phisicoꝝ. ꝛ etiã ꝯmẽtator. v. me
thã. ꝛ in ista diffinitione ꝛ tenet copulatiue: ꝛ nõ copulatim. Uñ natura est pnci
piũ mot⁹ eius in quo est ꝛ quietis: tñ diuersimode. nã natura est pncipiũ motus
eius in quo est qñ ponit extra suũ locũ naturalẽ. Et natura est principiũ quietis
ei⁹ in quo est qñ existit in loco suo naturali: vñ si terra ponat in aere sursũ: ꝛ nõ i
pedit stati descẽdet. ꝛ hoc naturalit: qr forma terre est causa istr⁹ mot⁹. ¶ Et no
ta qꝫ forma terre nõ est grauitas: sed vocat terrestritas ad quã sequit grauitas
Similiter si ponat terra in loco suo naturaliter quiescit ꝛ hoc naturaliter: ꝛ ideo
naturaliter est principiũ quietis. ꝛ forma est causa quietis.

2 ¶ Et nota qꝫ duplex est moueri: scz per se et per acci
dens. ¶ Moueri p se est mouere a pncipio intrinseco. Mouere p accidẽs est mo
ueri ab extrinseco vel ad motũ alterius. vt qñ hõ mouet p se mouet a pncipio in
trinseco. videlicet ab aĩa. ꝛ aĩa mouet p accidẽs: qr p motũ toti⁹ corporis. Nam
primo mouet corp⁹: et ex ꝯñte aĩa mouetur p motũ corporis sicut nauta pmo mo
uet nauẽ. ꝛ ex ꝯñte mouetur nauta per motũ nauis. Similiter caput hoĩs moue
tur p accidens. quia mouetur per motum totius corporis.

2 ¶ Motus dicitur duobus modis: scz subitus & succes
siuus. Motus subitus est talis qui causatur sine aliqua resistentia reali: vt indu
ctio luminis. Nam corpus luminosum inducens lumen in aliquod mediũ: quod
non habet resistentiam realem: subito inducit illud lumẽ. ꝛ talis non dicitur mo
tus proprie dictus: sed mutatio quedã. ¶ Motus successiuus est talis qui causa
tur ex certa proportione potentie ad suam resistentiam realem. ꝛ talis vocatur
motus proprie dictus. Unde non est motus proprie dictus nisi ibi sit successio. et
non potest esse successio nisi sit partialis acquisitio. ꝛ non potest esse partialis ac
quisitio: nisi sit acqsitio partis post partẽ. ꝛ nõ potest esse acqsitio partis post par
tem: nisi sit ibi resistentia. ergo patet qꝫ non potest esse motus sine resistentia.
¶ Motus a philosopho sic diffinitur. Est actus entis in potentia secundũ quod
est in potentia. ¶ Motus a cõmentatore sic diffinitur. Est acquisitio partis post
partem illius termini ad quẽ tendit res mota. Prima diffinitio est formalis. Se
cunda materialis. Per istas diffinitiones patet qꝫ oportet qꝫ sit partialis acquisi
tio: ꝛ successio partis ad partem in motu proprie dicto. ¶ Et nota qꝫ duo sunt ter
mini in motu scilicet terminus a quo. ꝛ terminus ad quem. Terminus a quo est
ille terminus in quo incipit motus ꝛ deperditur ad motũ. Terminus ad quẽ est
ille terminus ad quem tendit res mota per motum. Medium est illud totũ qđ
est inter terminum a quo et terminũ ad quẽ. Unde si quis iret a cantibrigia vsqꝫ
londonias: tunc est cantibrigia a quo: ꝛ londonias ad quem.

¶ Et notandum est qꝫ decem sunt predicamenta: scz
Substantia / qualitas / quantitas / vbi / relatio / actio / passio / quando / habitus / et
positio. Et in quatuor istorum inuenitur motus scilicet substantia qualitate / qͣn
titate. ꝛ vbi. ¶ In predicamento substantie inueniũtur due species motus oppo
siti. scilicet generatio ꝛ corruptio. Generatio est mutatio de nõ esse ad esse. Cor
ruptio est mutatio de esse ad non esse. vnde generatio ꝛ corruptio non sunt mot⁹
proprie dicti: quia non sunt successiue.

3 ¶ Motus enim proprie dictus dicitur tripliciter: scz
naturalis / ...uus / ꝛ violentus: ¶ Motus naturalis est talis qui causat a pncipio

intrinseco materia rei inclinãte. vt terra naturalit mouet descendẽs. ¶ Motus re flexus est talis q̃ causat ab aliquo pncipio intrinseco materia rei inclinãte: vt radi us solis. ¶ Mot⁹ violent⁹ est talis q̃ causat ab aliquo pncipio extrinseco maťia rei nõ inclinãte. vt si q̃s pellat siue pjiciat sursũ lapidẽ: tũc ille lapis mouet violentẽ. ¶ Ad hoc q̃ i pdicamẽto sit mot⁹ ppe dict⁹ reqrit q̃ subiectũ recipiens formã q̃ acqritur p motũ sit ens i actu de se. Et cõpositũ ex maťia ⁊ forma: sed nichil est sub iectũ imediate recipiẽs formã substãtialẽ q̃ acqritur p motũ gñatiõis: nisi mate ria a se est nõ ens i actu: nec cõponit ex maťia ⁊ forma. ꝫ est solũ in potẽtia: g gña tio ⁊ corruptio nõ sũt mot⁹ ppe dicti: qꝛ añ aduẽtũ illi⁹ forme inducẽde subiectũ est solũ ens i potẽtia. Gñatio ẽ duplex. s. simplex / et fm q̃d. Gñatio simplex ẽ gña tio sub̃e. Gñatio fm q̃d est gñatio accidẽtis. ⁊ sic de colore Corruptio ẽ duplex sim plex / fꝫ q̃d. Corruptio siplex ẽ corruptio sub̃e Corruptio fꝫ q̃d ẽ corruptio accñtis

¶ In predicamento qualitatis reperitur motus pro

prie dict⁹ q̃ dr alteratio. Unde alteratio est trãsmutatio de vna q̃litate ad aliaꝫ eodẽ subiecto manẽte a pncipio vsqꝫ ad finẽ cuius sũt talia. Nigrefactio / albifa ctio / calefactio. ⁊ hmõi. In alteratione vã est successio: qꝛ in alteratione vera est resistentia que causatur ex vera qualitate contraria qualitatẽ inducende.

¶ In predicamẽto quantitatis. sunt due species mo

tus ppie dicti. scꝫ augmẽtatio: ⁊ diminutio. Augmentatio est mot⁹ siue muta tio de minori q̃titate ad maiorẽ. Diminutio est mutatio de maiori quãtitate ad minorẽ. Et ad veram augmentationẽ tria requiruntur. Primũ est q̃ subiectũ re cipiens illam augmentationem manebit idẽ a pncipio vsqꝫ ad finẽ augmẽtatio nis. Scdm est q̃ quelibet pars augmentabilis aucti sit aucta. Tertiũ est. q̃ illa augmentatio fiat p aliqd corporeũ de nouo adueniẽs. ⁊ ecõtra dicendũ est de di minutiõe. ideo nullũ augmẽtatur ppie nisi res aiata: ideo si res inaiata augme tatur. hoc est iproprie scꝫ qñ rare fiunt vel cõdensantur. Rarefactio est partiũ inter se remotio sine aliqua noui corporis acquisitione. Nam rarum est illud cui⁹ par tes remote iacent. vt ponit philosophus capitulo de quantitate. ¶ Condensatio est partium inter se constrictio vel compressio sine aliqua noui corporis deperdi tione. Nã densum est illud cuius partes propinque iacent.

¶ Quantitas dicitur dupliciter. scꝫ continua ⁊ discre

ta. Quãtitas cõtinua est cui⁹ ptes copulãtur ad aliquẽ terminũ cõem: ⁊ tales sũt qnqꝫ: vt ptꝫ caplo de q̃titate. scꝫ linea / supficies / corpus / loc⁹ ⁊ tempus. ¶ Linea est res longa sine latitudine ⁊ pfunditate: cuius extrema sunt duo pũcta. ¶ Su perficies est longitudo ⁊ latitudo sine pfunditate: cuius extrema sunt due linee ¶ Corpus est quoddã longũ latũ ⁊ profundũ cui⁹ extrema sunt due superficies ⁊ ideo de nũero istoꝝ corpus dr perfectissimũ: qꝛ non deficit sibi aliqua dimensio ¶ Et nota q̃ sunt tres dimensiones. scꝫ longitudo / latitudo ⁊ pfunditas. ¶ Cor pus dr dupliciter. scꝫ corpus de gñe substãtie / ⁊ corpus de gñe q̃titatis. Corpus de gñe substãtie est substãtia de se non longa / lata / nec pfunda. Corpus de gene re q̃titatis est longitudo latitudo / ⁊ pfunditas. cuius partes copulãtur ad sup ficiem. ¶ Locus est vltima superficies corporis continentis locatũ ⁊ est immobi lis. ¶ Tempus est mensura motus secundũ prius ⁊ posterius. ¶ Quantitas dis creta est talis cuius partes copulantur ad nullum terminum communem: et ta les sunt due. numerus: ⁊ oratio. ¶ Numerus est quantitas discreta resultans ex collectiue vnitatum adinuicem.

¶ Numerus dicitur dupliciter. scꝫ numerus nume

rans / numerus numeratus / ⁊ numerus a quo numeramus. ¶ Numerus nume rans est talis numerus. homo / anima: deus. ¶ Numerus numerat⁹ est talis vt res numerate / vt duo homines / tres lapides. ¶ Et numerus a quo numeramus est talis / vt duo / tres / quattuor. Unde numerus est quãtitas discreta resultãs ex collectiue vnitatum adinuicem.

¶ Oratio est mensura intrinseca vocis plate. tēpus/
motus/ et hmōi dr̄ res successiue. Un̄ quedam est res successiua et quedam res
ꝑmanens. ¶ Res ꝑmanens est cuius oēs partes manēt simul in actu cū suo toto
vt hō/ domus/ ⁊ hmōi. ¶ Res successiua est talis cuius non oēs partes manent si-
mul in actu cū suo toto. Nā existente pªla hora diei est dies: ⁊ tūc hora scd̄a nō est
Esse talium successiuorum est simul cū eorū actu fieri. Unde bene sequitur. dies est
in fieri: ergo dies est. Et esse permanentiū presupponit fieri in eisdem: vt prius est
domus in fieri ꝙ̄ in facto esse: quia non sequitur. domus est in fieri: ergo domus
est sed potius sequitur oppositum.

¶ Nota ꝙ oratio dicitur tripliciter. In voce/ in men-
te/ ⁊ in scripto. Oratio in scripto est substantia. Oratio in voce est quantitas. Ora-
tio in mente est qualitas. ¶ Nota ꝙ punctus est quoddā indiuisibile in linea ad
quem copulantur sue partes siue determinantur partes linee. Pūcta extrinseca
in linea sunt primus punctus et vltimus. Puncta intrinseca sunt omnia pūcta in-
ter primum ⁊ vltimū. Et sic de instanti respectu temporis.

¶ Nota ꝙ non sunt plura puncta in linea centipedali
ꝙ̄ in linea bipedali/ neqꝫ pauciora. Ideo tot sūt pūcta in linea minori quot sūt in
linea maiori: qꝛ in quacūqꝫ linea sunt infinita puncta/ ⁊ nullū infinitū est aliquo
infinito maius neqꝫ minus/ neqꝫ alia īfinita sūt aliis finitis plura neqꝫ pauciora.

¶ In predicamento vbi reperitur motus ꝓprie dictus
Qui dicitur loci mutatio: vł motus localis: qđ idē est. Motus localis est mutatio de
vno loco in aliū: eodē subiecto manente a pͥncipio vsqꝫ ad finem: ⁊ iste motus solū
conuenit corporibus. vt pꝫ ꝑ autorē. vi. pͥncipioꝝ. caplo de actiōe. vbi dicit. So-
lum corpus mouetur per se: eo ꝙ de loco ad locum transit.

¶ Corpus dicitur dupliciter. scꝫ corpus simplex ⁊ cor-
pus mixtū siue cōpositum. ¶ Corpus simplex est tale qđ non cōponitur ex cōtra-
riis elemētis: vt aqua vel aliqđ aliud elementū. ¶ Elementū est illud qđ ꝯponit̄
ex materia prima ⁊ forma elementari. ¶ Materia prima est maxime simplex q̄
nō cōponit̄ ex materia priori. Unde materia est illa q̄ est prima in via cōpositio-
nis. i. gn̄atiōis/ ⁊ vltima in via resolutiōis. i. corruptiōis. Et materia prima est in-
differens ad oēs formas suscipiēdas vel sibi īponendas: et nullā certā formā sibi
determinat. Corpus mixtū est istud corpus qđ ꝯponitur ex ꝯtrariis elemētis di-
stinctis in specie ⁊ corpus illud vocat̄ elementatū/ vt lapides/ aīalia/ ⁊ hmōi.

¶ Corpus mixtum dicitur duobus modis Perfectū
scꝫ ⁊ impfectū. Corpus ꝑfectū dr̄ illud qđ ꝯponitur ex quattuor elemētis ī specie
Corpus ꝑfectū est illud qđ cōponit̄ ex tribus vel duobus elemētis. ¶ Ad huc corpus
mixtū dr̄ dupliciter aīatū scꝫ ⁊ inaīatū. Corpus aīatū est illud cuius forma ꝑ quā
vltimate actuat̄ est aīa. Et hoc pōt esse tripliciť. Uel cuius forma vltimata est aīa
vegetatiua: vt arbor: planta/ ⁊ hmōi. Uel cuius forma vltimata est aīa vegetati-
ua ⁊ sensitiua. vt brutum asinus. ⁊c̄. Uel cuius forma vltimata est aīa vegetati-
ua sensitiua ⁊ intellectiua: vt hō. ¶ Corpus inaīatū est illud qđ non actuat̄ ꝑ aīam
vt aurum/ ⁊ hmōi vel argentum/ cuprum. ⁊c̄.

¶ Differentie positionum sunt sex. scilicet sursū/ de-
orsum/ dextrorsum/ sinistrorsum/ antrorsū: ⁊ retrorsum. Unde omne quod moue-
tur motu proprio: mouetur versus vnam differentiam positionis: ⁊ hoc loquen-
do de natura elemētari. ⁊ hoc est verū tā de simplici corpore/ ꝙ̄ de corpore mix-
to siue ꝯposito. ⁊ tā de corpore aīato ꝙ̄ de corpore inaīato. Nā ignis q̄ est corpus
simplex mouet̄ naturalr̄ versus vnā differentiā positiōis. Un̄ illud est mixtū qđ
mouetur ad motum elementi dn̄antis in eo. nā illud mixtū in quo dn̄atur ignis

mouetᷣ ascēdēdo: ⁊ hoc naturaliter. ⁊ sic est de mixto aīato: nā alīa sūt q̄ est graue mouetur deorsū (loquendo de natura elemētari) sed loquēdo de natura sensibili .i. de natura aīalis aīa mouetur ad oēs differētias positionis. Un̄ oē corpus quod mouetur: mouetur ex certa proportione potentie ad suam resistentiam.

¶ Duplex est resistentia. scȝ extrinseca et intrinseca.

¶ Resistentia intrinseca est illa q̄ est ī re mota. ⁊ causatᷣ ex cōpositiōe et ꝓportiōe contrarioꝝ elementoꝝ. Et ista reperitᷣ in corporibꝰ mixtis solū. ⁊ nō in corporibus simplicibꝰ. Un̄ si sit aliqḋ mixtū ex igne ⁊ terra ī quo dn̄atᷣ terra: tūc illḋ mixtū mouetᷣ versus deorsū: qꝛ oē mixtū mouetur ad motū elemēti dn̄antis in eo/ non tn̄ ita velociter mouetur illḋ mixtū sicut terra pura ꝑ se: qꝛ ille ignis q̄ est in mixto cōtrariatᷣ illi terre. et nititur moueri motu cōtrario illius mixti resistēdo/ inquantū potest: ⁊ illa est resistentia intrinseca.

¶ Resistentia extrinseca est illa que est extra rem mo

tā ⁊ causatᷣ ex dēsitate mediȷ: vt aerꝭ vel aq̄ ⁊ hmōi. Ut si mixtū ponatᷣ sursū ī aere: cuiꝰ ꝗuitas est maior q̄ꝫ dēsitas aerꝭ mouetᷣ descēdēdo. et tūc dēsitas aeris resistit sibi intrinsece: ⁊ elemētū subdominās resistit sibi intrinsece. Un̄ si corpꝰ mixtū mouetᷣ ī medio vel ī plano/ qḋ idē est: tūc mouetᷣ ex ꝓpōe potētie ad resistētiā intrinsecā ⁊ extrinsecā. sȝ corpꝰ simplex mouetᷣ ex certa ꝓportiōe potētie siue ad resistentiā extrinsecā solū: qꝛ corpꝰ simplex nō hȝ aliquā resistētiā itrinsecā. Un̄ si imaginaretᷣ vacuū ⁊ corpꝰ mixtū poneretᷣ ī eo tūc illḋ mixtū mouetᷣ ab illo vacuo ex ꝓportiōe potētie ad resistētiā intrinsecā solū. Sȝ si corpꝰ simplex exponeretᷣ ī illo vacuo: tūc illud corpꝰ moueri non pōt successiue. qꝛ nō hēret aliquā resistētiā

¶ Motus localis est duplex. naturalis et violentus.

Motus naturalis est ille q̄ ꝓcedit a pn̄cipio itrinseco natura rei iclinā̄te: vt descēsus est motꝰ naturalis terre: ⁊ ascēsus est motꝰ naturalis ignis. Motꝰ violētꝰ est ille q̄ ꝓcedit ex pn̄cipio extrinseco natura rei nō inclinā̄te: vt si terrā ꝯpellaretur ꝟsus sursū tūc motꝰ ille ascēsus est motꝰ violētꝰ: ⁊ motꝰ descēsus est motꝰ naturalis eiꝰ. Motꝰ naturalis sēp intēditᷣ ꝟsus finē. ⁊ hoc velociꝰ: ita q̄ ī quolȝ istā̄ti posteriori erit motꝰ velocior q̄ꝫ in aliquo instā̄ti priori. Motus violentꝰ remittitᷣ ꝟsus finē: ita q̄ in quolȝ instā̄ti posteriori sit motꝰ tardior q̄ꝫ in aliquo instā̄ti priori.

¶ Motus rectus est ille mediante quo describitur re

cta linea. et sic est motꝰ elemētoꝝ existentiū extra loca sua naturalia. ¶ Motus circularis est ille mediante quo describitur linea circularis motꝰ celi. Et nota q̄ nullus motus pōt esse ꝑpetuus neqꝫ continuus nisi motus circularis.

¶ Tria requirūtur ad vnitatem motus: scilȝ vnitas

motoris/ vnitas rei mobilis ⁊ vnitas tp̄is. Unitas motoris est qn̄ idē motor manet a pn̄cipio vsqꝫ ad finē. Unitas rei mobilis est vnū mobile qḋ manet a pn̄cipio vsqꝫ ad finē. Sed vnitas tp̄is est q̄ maneat idē tēpus a pn̄cipio vsqꝫ ad finem.

¶ Motus reflexus est talis qn̄ aliqḋ obiicitur cōtra

aliquod obstaculū ⁊ statim reflectitᷣ vel reuertitur in contrariū. Un̄ motus reflexus non pōt esse motus ꝑpetuus nec motus cōtinuus: qꝛ inter quoscuqꝫ duos cōtrarios cadit quies media. vn̄ oē qḋ mouetᷣ: successiue mouetur: mouebatur/ mouebitur: ita q̄ non est primū instans motus successiui nec vltimum.

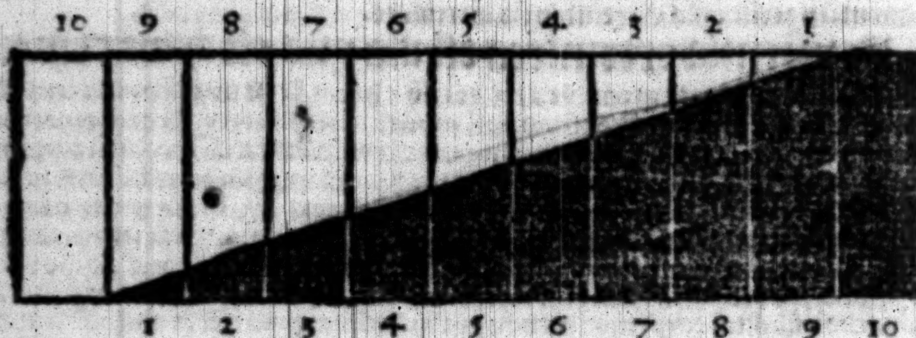
¶ Ideo generaliter quicquid incipit moueri successi

ue incipit moueri per remotionē de presenti: ⁊ positionē de futuro. Et si ip̄m desinit moueri: desinit moueri ꝑ remotionē de p̄nti/ ⁊ positionē de p̄terito. hoc itelligimus de oī motu successiuo. Un̄ oīs motus successiuus est tp̄alis: ⁊ mensura per tēpus. Sed subitus est instantaneus: qꝛ tm̄ mēsuratur ꝑ instans. Ergo taliū motuum est dare primum instans ⁊ vltimum satis bene.

¶ Omnis latitudo alicuius rei est tota distantia inter non gradum et gradum summum: continens in se omnes gradus illius latitudinis vniformiter difformis dispersionis.

¶ Gradus summus est ille qui nõ est admixtus cum suo cõtrario. et est ita intensus in natura quod nullus gradus illius nature est eo intẽsior: cõtinens in se virtualiter omnẽ graduz potentialẽ illi⁹ nature. Ut gradus sum̃⁹ albedinis est ille qui nõ est admixt⁹ cũ suo cõtrario scz nigredine. Unde summus gradus albedinis est prima priuatio nigredinis.

¶ Locus figure graduum.

¶ Etiam non gradus albedinis est pura priuatio albedinis: sicut nigredo summe que nihil habet albedinis. ¶ Latitudo est distantia graduũ per quã vnus gradus distat ab alio. Latitudo albedinis est tota mixtura albedinis continens in se omnem gradum albedinis vniformiter difformiter dispositum secũdum intensius et remissius a non gradu albedinis exclusiue vsque ad summũ gradum inclusiue. Et eodem modo est de latitudine aliarum qualitatum.

¶ Unde in omni latitudine sunt infiniti gradus / sicut in omni tẽpore sunt infinita instantia. et inter quoscũque duos gradus cadit latitudo media / sicut inter quecũque duo instãtia cadit tẽpus mediũ. Ubi grad⁹ dicunt intensi vel remissi: penes participationẽ cũ suis contrarijs secũdum magis et minus. Et ideo albedo dr intẽsa eo quod modicũ habet de suo cõtrario secũ admixto. Et dr remissa que multũ habet de suo cõtrario. ¶ Unde si sint duo gradus albedinis in quanto vnus illorum minus habuerit de suo contrario secum admixto quam alter illorum: in tanto dicitur intensior illo. Et in quanto magis habuerit de suo cõtrario secũ admixto in tanto remissiorem. Et si nihil habuerit de suo ꝯtrario secũ admixto dicitur intensissimus vel summus (quod idem est.)

¶ Alio modo dicitur gradus intensi vel remissi / penes ꝓpinquitatẽ vel distãtiã a suo non gradu. Unde gradus dicitur intensior: qui per magnã latitudinẽ distat a nõ gradu. Et dr remissus eo quod per modicam latitudinẽ distat a nõ gradu. ideo si sint duo gradus intensi ille gradus qui per maiorẽ latitudinẽ distat a non gradu dicitur intensior / et alius dr remissior. Ideo in qualibet latitudine aliquis gradus est intẽsior / et aliquis remissior: quia nullus est gradus inter non gradũ et gradum summũ: quin ille est intẽsus vel remissus. Summus gradus est intensus et non remissus.

¶ Intendere est per aliquam latitudinem mediam gradum perfectiorem acquirere. ¶ Remittere est per aliquam latitudinẽ mediam gradum perfectiorem deperdere.

¶ Intendere ad aliquem gradum est duplex. Inclusiue scz et exclusiue. ¶ Intēdere ad aliquē gradū īclusiue est p aliquā latitudinem mediā gradū aliquē acqrere: et in illo gradu in fine intentionis existere. ¶ Intēdere ad aliquē gradū exclusiue est aliquā latitudinē mediā terminatā ad aliquē gradum acquirere non acquirendo illū gradū. ¶ A non gradu itendere est a nō gradu: gradum perfectiorem acquirere.

¶ Remittere ad aliquem gradum est dupliciter. Inclusiue scz et exclusiue. ¶ Remittere inclusiue est totā latitudinē citra aliquē gradū habitū deperdere: et sub illo gradu in fine remissionis non existere. ¶ Remittere exclusiue est totam latitudinem citra aliquē gradū deperdere: et non deperdendo illum gradum/sed sub illo gradu in fine remissionis existere.

¶ Ad non gradum remittere est totam latitudinem vsqz ad purā priuationē illius qualitatis depdere. ¶ A nō gradu remittere est a pura priuatione illius qualitatis aliquez gradū deperdere. ¶ A non gradu intēdere est a pura priuatione illius qualitatis aliquē gradū acqrere. ¶ Adhuc intēdere ad aliquē gradū siue exclusiue siue inclusiue est dupliciter: vniformiter et difformiter. ¶ Intendere vniformiter est totā latitudinē acquirere in vna parte tēporis sicut in alia sibi equali. ¶ Intendere difformiter est latitudinem maiorem acquirere tā in vna parte temporis q̄ in alia sibi equali.

¶ Remittere etiam dupliciter dicitur vniformiter et difformiter. Remittere vniformiter est tātā latitudinē deperdere i vna parte tēporis sicut in alia sibi equali. ¶ Remittere difformiter est maiorē latitudinē depdere in vna parte tēporis q̄ in alia sibi equali. Unde si qs intendat motū suū siue vniformiter siue difformiter semp difformiter mouet et non vniformiter. nā qui vniformiter mouet cōtinue sub eodē gradu mouet nec acquirendo nec depdendo latitudinē. Nā vniformiter moueri est tantū spaciū ptransire vna parte temporis sicut in alia sibi equali. Sed quicunqz intendit motū suū difformiter siue remittit ille acqrit vel deperdit latitudinē mot⁹: et ac mouetur alio gradu intentiori vel alio gradu remissiori: ergo quicunqz intēdit motū suū siue remittit siue nō semper difformiter mouetur et non vniformiter.

¶ Notandū est q̄ ad hoc q̄ aliqua sint actiua et passiua adinuicem duo requiruntur. Primū est q̄ illa sint similia quo ad materiam et quo ad cōcomitantiā. Scdm est q̄ sint dissimilia contraria quo ad formam ita q̄ forme earum sint cōtrarie. vñ ad actionē reqritur similitudo materialis et similitudo materiarum ad passionē reqritur dissimilitudo formarum. ¶ Ad hec q̄ sit actio oportet q̄ sit predominatio agentis supra passum: ita q̄ passum patiatur ab illo agente et q̄ debita sit approximatio inter agentem et passum. Unde omne agēs habet se ad suū passum in proportiōe maioris inequalitatis: q: sic potentia illi⁹ agentis excedit potentiam illius patientis.

Proportio dicitur tripliciter. proportio maioris inequalitatis/proportio minoris inequalitatis et proportio equalitatis. ¶ Proportio maioris inequalitatis est habitudo maioris quantitatis ad minorem quantitatem vt sex ad quatuor. ¶ Proportio minoris inequalitatis est habitudo minoris quantitatis ad maiorem vt duo ad quatuor. ¶ Proportio equalitatis est habitudo equalium adinuicem comparatarū: vt quatuor ad quatuor.

¶ Pro quo notandum est. q̄ solum ex proportione

maioris inequalitatis prouenit mot⁹. et ille potest agere in aliud dupliciter. scilicet ex proportione totius ad totum: vel ex proportione totius ad partē. Agens agit in passum ex proportione totius in totum. hoc est quando totum agens dominatur super totū passum. et huiusmodi actio est actio propria que accidit inter maius et minus. Agens agit in passum ex proportione totius ad partem quādo totum agens dominatur supra partem passi. et non supra totum passum. et huiusmodi est actio ex proportiōe totius agentis ad illam partem. et hoc vocatur agere: et talis reactio est inter maius et minus et equalia.

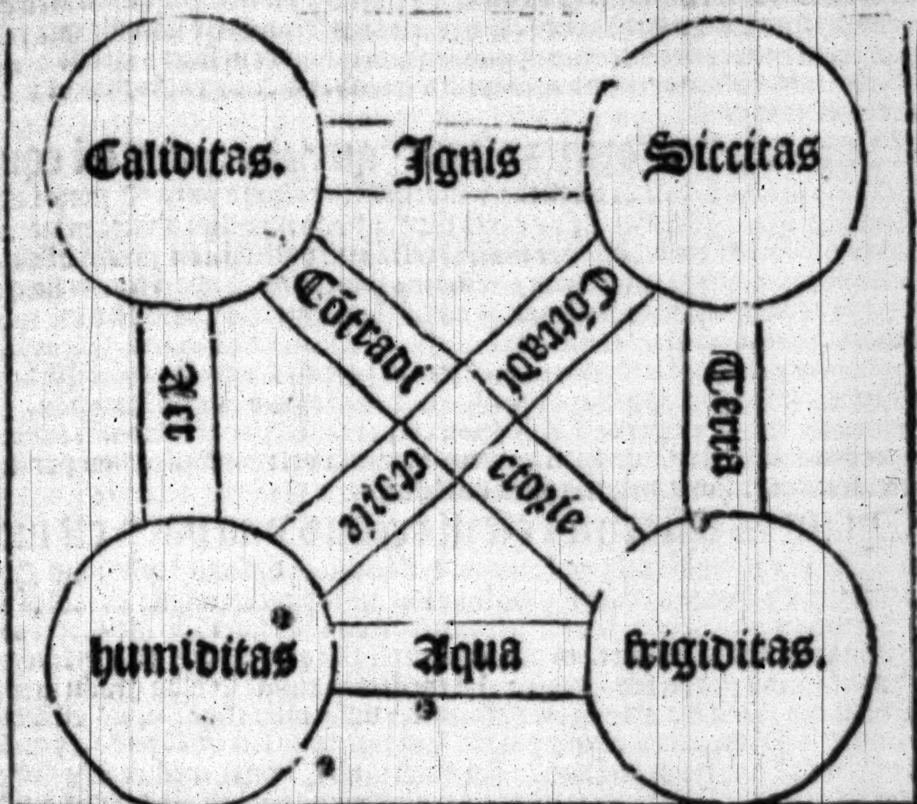
¶ Similiter aliquid potest pati dupliciter. scilicet.
Secundum totum et secundum partem. et passum proprie dicitur repati. et non pati. Ideo omne communicans in materiam cum sua passa repatitur in agendo. Unde partes elementorū sunt maxime actiue et passiue. sed omnia elementa suis spheris sunt equalis virtutis. Similiter inter elementa in suis spheris est actio et repassio: quia elemēta agunt adinuicem: et patiuntur secundum partes mediatas.

Nota q quattuor sunt elemēta. scilicet ignis aer/aqua/et terra.
Et quatuor sunt qualitates prime. scilicet caliditas/frigiditas/humiditas: et siccitas. secundum quarum cōbinationes resultat numerus elementorum. ¶ Nota q sex sūt cōbinationes primarum qualitatum. quarum due sunt impossibiles et quatuor possibiles. Et tot sunt cōbinationes primarū qualitatum possibiles quot sunt elementa. et sic inuestigatur a philosopho libro de generatione. et tantum quatuor sunt elementa in specie. Qualitates prime sunt ille ex qbus resultant omnes alie. et ille non resultat ex aliquibus.

¶ Prima combinatio est caliditas et siccitas/cui correspondet ignis. nam ignis est calidus et siccus. in quo caliditas habet predominium: quia in omni elemento sunt due qualitates. quarum vnum se habet in predominio. ¶ Secūda cōbinatio est caliditas et humiditas: cui correspondet aer. Nam aer est calidus et humidus in qua dominatur humiditas. ¶ Tertia combinatio est frigiditas et humiditas: cui correspondet aqua. Nam aqua est frigida et humida in qua dominatur frigiditas. ¶ Quarta combinatio est frigiditas et siccitas. cui correspondet terra. Nam terra est frigida et sicca in qua dominatur siccitas. ¶ Quinta combinatio est caliditas et frigiditas. et huic non correspondet aliquod elementū: quia est impossibilis quia frigiditas et caliditas: sūt qualitates contrarie. et non possunt simul inesse vni corpori. et hoc denoiatiue. ¶ Sexta combinatio est humiditas et siccitas: cui non correspondet aliquod elementum propter causam predictam.

¶ Hec melius discerni possunt in figura sequenti.

¶ Figura quatuor elemētorū: & qualitatū primarū.

¶ Ignis est elementum nobilissimum: subtilissimum & rarissimū. & ideo collocat in supremo loco regionis elementrris: et sub cōcauo orbis lune. Et sub igne imediate est aer. & sub aere est aqua. & sub aqua est terra: q est elementū grauissimū/densissimū/& vilissimū. & ideo collocatur in infimo loco. ¶ Sicut ignis est in decuplo maioris qtitatis q aer: & i decuplo maior magis est aer q aqua. & sic de alijs. Vn elementū in quanto maioris qtitatis est in tāto rarius est. & in qto maioris quantitatis est in tanto densius est.

¶ Quedam sunt elementa simbola/et quedam dissimbola. ¶ Elementa simbola sunt illa q conueniunt in aliqua qualitate prima. vt ignis & aer/ aer & aqua/aqua & terra. ¶ Elementa dissimbola sunt illa q in nulla qualitate conueniunt: vt ignis & aqua/aer & terra. Inter elementa simbola facilior est actio & inter elementa dissimbola. vt patet in li. de gnat.

¶ Quedam sunt corpora homogenea/& quedaz etherogenea. ¶ Corpa homogenea sūt illa quorz oēs ptes sunt eiusdē nature: & eiusdē denotationis cū suo toto. nā qlibet ps aq est aq. & quelibet pars aeris est aer. ¶ Corpa etherogenea sunt illa quorz nō oēs ptes sunt eiusdē nature nec eiusdez denominationis cū suo toto. vt hō: & hmōi. nā quelibet pars hois nō est homo.

¶ De numero qualitatum primarū. quedā dicuntur actiue/quedā passiue. Actiue sunt caliditas/et frigiditas. Passiue sunt hūiditas & siccitas. & sic est i elementis in quibus denotantur. non tn dicunt actiue: qr non patiuntur. sed quia principaliter agunt: & ex pnte dicuntur passiua.

¶ Quattuor q sunt qualitates prime. Caliditas. Fri

giditas. Siccitas. et humiditas: ex quibus resultant omnes alie qualitates que non causantur ex alijs qualitatibꝰ. ¶ Qualitates secundarie sunt ille que resultant ex certa proportione primarum qualitatum adinuicem sicut nigredo ꝛ albedo. amaritudo/dulcedo. ꝛ sic de alijs. quarū quelibet dicitur vniformis: vl' difformis sicut et prime.

¶ **Qualitas vniformis est cuiꝰ quelibet pars est eque** intensa cum suo toto. vt si sit qualitas vniformis: tūc aliqua pars est maior alia nō tñ intēsior illa. Unde nō eadē de causa dicit albedo intensior alia: et maior: nā albedo dicitur intensior alia: qꝛ per maiorē distantiā distat a non gradu. et albedo dicitur maior alia: qꝛ extenditur per maius subiectum ꝙ̄ alia. vñ intensio qualitatis est ratione distantie a suo non gradu. sed magnitudo qualitatis est ratione subiecti. Uñ intensum et remissum sunt ꝓprie differentie q̄litatis. Ideo qualitas dr̄ intensa vel remissa. Sed magnū ꝛ paruū proprie sunt differentie q̄titatis ideo q̄titas dr̄ magna ꝛ parua per se rōne diminutionis vl' augmētationis. Et tñ qualitas dr̄ magna ꝛ parua. sed hoc non est per se: sed per accidens: qꝛ ratione alterius puta subiecti. Et quantitas dicitur intensa vel remissa. sed non per se: sꝫ per accidens: qꝛ ratione alterius puta qualitatis.

¶ **Qualitas difformis est illa cuius vna pars est intē**sior alia. Et illa est duplex scꝫ vniformiter difformis / ꝛ difformiť difformis. Qualitas difformiť difformis est. cuiꝰ ꝑtes sunt imediate ſm extensionē: tñ multū differūt ſm intentionē. i. cuiꝰ ꝑtes terminantur ad eundē punctū in q̄titate: ꝛ non determinatū ad eundē punctū in qualitate. vt si a sit corpus cuiꝰ vna medietas sit alba in summo gradu ſm se totū: ꝛ alia medietas eiusdē sit alba gradu medio ſm se totū. tunc tota illa albedo est difformiter difformis: ꝛ hoc corpus est albū difformiter difforme: cuius alique partes sunt imediate ſm extēsionē. i. ſꝫ quātitatē. ꝛ tñ multū distāt ſm intētionē. i. ſm qualitatē. Nā dicte medietates istiꝰ a / sunt immediate ſm extēsionē: qꝛ terminātur ad eundē punctū mediū illiꝰ a. Iste tñ medietates distāt ſm intēsionē: qꝛ nō terminant ad eundē gradū in qualitate sed distāt a qualitate ꝑ intensiuā qualitatē totius latitudinis albedinis. Aliqua dico esse imediata est dupliciter. scꝫ ſm intensionē: ꝛ ſm extensionē. sunt illa q̄ terminantur ad eundē punctū in quātitate: sed illa sunt immediata secundum intēsionem que terminantur ad eundem gradum in qualitate.

¶ **Qualitas vniformiter difformis est illa cuius om**nes partes que sunt immediate ſm extensionē. sunt immediate ſm intensionē. ꝛ terminant ad eundē gradū. nā ille gradus ad quē terminantur ille partes. est intensissimus: qꝛ nō est in parte intensiori. ꝛ ille gradꝰ ad quem sic terminantur est intensissimꝰ eoꝝ: qꝛ nō est in parte intēsiori. Et dr̄ remississimꝰ q̄ nō est i ꝑte remissiori. sed quilibet gradꝰ intensior illo est in parte intensiori citra certum gradum i. gradū summū. Ideo dr̄ intensissimꝰ: qui non est in parte intensiori. Et etiaꝫ ille gradus est remississimus: q̄ non est in parte remissiori: qꝛ ille non est in parte remissa. sed quilibet illo remissior est in parte remissiori.

¶ **Omnis qualitas vniformiter difformis termina**tur ad duos gradꝰ. vꝫ ad non gradū ꝛ ad gradū summū. Uñ q̄libet latitudo terminata ad duos gradꝰ: quoꝝ neuť est summꝰ ordinat ad vnū ſm extremū sui intensiue. ꝛ ad aliū gradū ſm extremum sui remissiue. ꝛ ille gradꝰ ad quē terminat ſm extremū sui intensius. dr̄ remississimꝰ: qꝛ nō est in ista latitudine. nā ille gradꝰ non est in illa latitudine: sed q̄libet illo remissior circa certū gradū est in ista latitudine: ergo. ꝛc. Et ille gradꝰ ad quē terminat ſm extremū sui remissius dr̄ intēsissimꝰ: qui non est in ista latitudine. ¶ Qꝫ sit sic arguit. iste non est in ista latitudine. sed quilibet illo intensior citra certū gradū est in illa latitudine: g̃. ꝛc.

¶ **Quelibet qualitas vniformiter difformis termi**

natur ad duos gradus ad quos terminatur extensiue. sed qualitas difformiter diffor mis aliquando terminatur ad duos gradus extensiue et aliquando intensiue. Qualitas vero vni formis non terminatur: sed potius terminat: quia qualitas vniformis se habet per me dium termini. Quelibet qualitas vniformiter difformis seu latitudo quod idem est correspon det gradui suo medio etiam est equalis intensionis cum gradu suo medio: et minus inten sa quam sua medietas intensior: et magis intensa quam sua medietas remissior. Unde latitu do a non gradu ad gradum medium. vt octo est equalis intensionis cum qualitate vnifor mi. vt quatuor. et sic de aliis.

Motus dicitur quadrupliciter. Motus vniformis / motus difformis / motus vniformiter difformis / et motus difformiter difformis. Motus vniformis est ille motus per quem in tempore equali spacium pertransitur equale. Un de mouere vniformiter est tantum spacium pertransire in vna parte temporis: sicut in alia sibi equali. Motus difformis est talis per quem in tempore equali spacium pertransitur inequale. Unde mouere difformiter est plus de spacio pertransire de tempore quam in alio sibi equali. Motus vniformiter difformis est quando vniformiter acquiritur latitudo motus. vel vniformiter deperditur latitudo motus. Unde mouere vniformiter difformiter est vni formiter acquirere latitudinem motus: vel vniformiter deperdere latitudinem motus. Motus difformiter difformis est quando difformiter acquiritur latitudo motus: vel difformiter deperditur latitudo motus. Unde mouere difformiter difformiter est diffor miter acquirere latitudinem motus: vel difformiter perdere latitudinem motus. Et quot modis dicitur motus tot modis dicitur intensio motus: et remissio motus: quia sicut motus se ha bet ad spacium ad extra: sic se habet intensio motus ad latitudinem ad infra. et sicut per motum acquiritur spacium ad extra. sic per intensionem motus acquiritur latitudo ad in fra. Ideo intensio est acquisitio latitudinis motus. Et intendere motum est acquirere latitudinem motus. Remissio motus est deperditio latitudinis motus. et remittere motum est deperdere latitudinem motus.

Unde intensio motus dicitur quadrupliciter. scilicet vni formis / difformis / vniformiter difformis / difformiter difformis. Intensio motus vni formis est quando in tempore equali latitudo motus acquiritur equalis. Intensio motus vni formiter est tantum de latitudine motus acquirere in vna parte temporis sicut in alia sibi equali. Remissio motus vniformis est quando in tempore aliquali latitudo motus deperditur equalis: ideo remittere motum vniformiter est tantum de latitudine motus deperdere in vno tempore sicut in alio sibi equali. Intensio motus difformis est quando in tempore equali latitudo motus acqui ritur inequalis. Unde intendere motus difformiter est plus de latitudine motus acqui rere in vna parte temporis quam in alia sibi equali. Sed remissio motus difformis est quando in tempore equali latitudo motus deperditur inequalis. Unde remittere quam in alio sibi equali. Inten sio motus vniformiter difformis est illa. motum difformiter est plus de latitudine mo tus deperdere in vno tempore mediante qua in tempore equali latitudo motus intensionis ac quiritur equalis. Unde vniformiter difforme intendere est motum tantum de latitudine inten sionis motus acquirere in vno tempore sicut in alio sibi inequali. Sed remissio motus vni formiter difformis est illa qua in tempore equali latitudo motus communis deperditur equalis. Unde remittere motum vniformiter difforme est tantum de latitudine motus deperdere in vna par te temporis sicut in alia sibi equali. Intensio motus difformiter difformis est illa quando in tempore equali latitudo motus acquiritur inequalis. Unde intendere difformiter difforme est plus de latitudine motus acquirere in vna parte temporis quam in alia sibi equali. Aliquid mo ueri vniformiter dicitur dupliciter. scilicet quoad tempus: et quo ad subiectum. Illud mouetur vniformiter quoad tempus cuius punctus velocissimo motu mouetur vniformiter. Illud mouetur vniformiter quo ad subiectum cuius quelibet pars equaliter mouetur cum suo toto. et sic est difformiter moueri. Solum motus successiuus est velox et tardus: sed motus subitus non.

Quatuor modis dicitur causa. scilicet materialis / formalis / efficiens / et finalis.

De figuris corporum.

¶ Materialis est illa ex qua cōponitur res pmo τ manet in re. Uñ causa materialis et materia sunt idē. ¶ Formalis est illa p quā res est talis qualis est qua posita ponitur τ res qua ablata aufertur τ res. ¶ Efficiēs est illud agēs qđ cōponit rē illam vel efficit eandē. ¶ Finalis est illa ꝓpter quā res primo fit τ pncipaliꝰ: verbi gra: vt ligna / lapides / τ huiusmodi sunt cause materiales domꝰ: τ talis forma resultās ex ꝯiunctione partiū adinuicē est cā formalis domꝰ. Ille carpētariꝰ ē cā efficiens domꝰ. Sȝ ꝯseruatio corporis. vt a frigore / tēpestate ē cā finalis domꝰ.

¶ Due causarum istarū sunt intrinsece: τ due extrinsece. ¶ Intrinsece sunt materialis τ formalis. ¶ Extrinsece sunt efficiēs et finalis. Uñ in pmo phisicorū tradita sunt tria pncipia rerū naturaliū intrinseca scȝ materia et forma τ pvatio: sed due pme sunt per se / tertiū per acciñs. ¶ Et sciendū est φ pvatio forme inducte est qñ hō facit cultellum τ nō habet formā illius: tunc idē est φ carentia forme inducte.

¶ Modo restat dicere de figuris corporū ꝓpter predictas naturales diuersimode positas.

¶ Corpꝰ colūpnare est corpꝰ longū figuratū ad modū colūpne: vt postis.

¶ Corpꝰ piramidale qđ est figuratū ad modū piri cuius extremū acutū vocatur conus / et extremū obtusum vocatur basis.

¶ Corpus circulare vel spericū est corpꝰ rotundū in cuius medio est vnus pūctus a quo oēs linee recte ad circūferentiā extracte sunt equales. τ ille pūctus vocatur centrū sphere vel circuli.

¶ Circūferētia sphere vel circuli est extrema superficies illiꝰ: extra quā nihil est illius. ¶ Dyametrū circuli est linea recta extēsa ab vno pūcto circūferētie ad pūctū sibi oppositū: q̄ trāsiens p centrū diuidit semicirculū in duos semicirculos.

¶ Semidyametrū est linea recta extēsa a cētro circuli ad circūferentiam eius.

¶ Semicirculus est medietas circuli.

¶ Corpus triangulū vel trigonū est corpus hñs tres angulos.

¶ Corpꝰ quadrāgulum est corpꝰ hñs quatuor latera τ quatuor angulos τ hoc dupliciter. Uꝫ hȝ quatuor angulos rectos: τ oīa latera eq̄lia. τ sic est quadratū. Uꝫ hȝ quatuor angulos rectos τ nō oīa latera equalia. τ sic est quadrangulū.

¶ Corpus pentagonū est corpꝰ habēs quinqȝ angulos et quinqȝ latera. τ sic de singulis aliis.

¶ Angulus rectus est qñ vna linea recta perpēdiculariter ducte cadet super aliā rectam lineam.

¶ Angulus acutus est quilibet angulꝰ minor recto.

¶ Angulus obtusus est quilibet angulus maior recto.

¶ Corpus planū est cuius superficies est plana τ nullatenus acuta: vt tabula.

¶ Corporuꝫ fere oīm predictorū huiusmodi figuras inuenies circa principiū libri naturarum.

¶ Incipit tractatus de proportionibus.

Omnis proportio aut est cōmuniter dicta: aut proprie dicta / aut magis ꝓprie dicta.

¶ Proportio cōiter dicta est duorū comparatorū cuiuscūqȝ generis fuerint in aliquo in quo comparatur vnius ad alterum habitudo: τ talis proportio pōt dici inter omnia equalis et inequalis: hoc est secundum magis et minus se habentia.

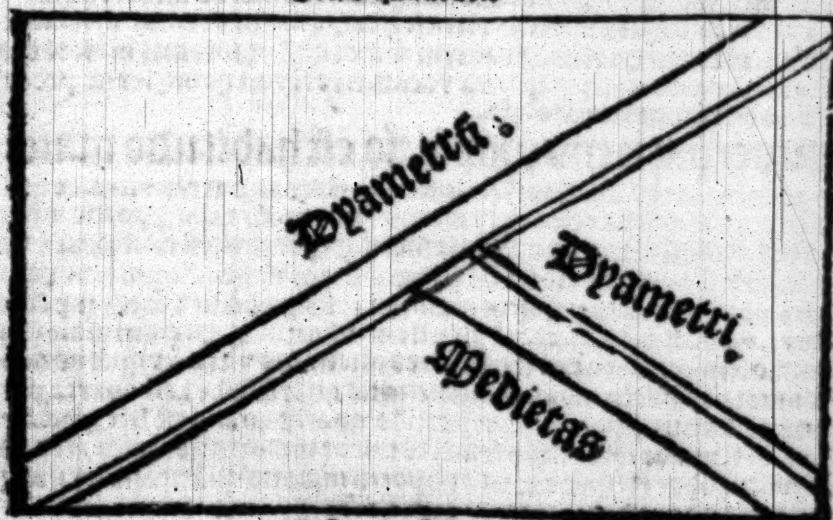
q inter omnia similia. ideo inter ea ad que potest esse pparatio aliquo modo pōt esse inter ea proportio cōmuniter dicta. ¶ Proportio pprie dicta est duorū comparatorū ad inuicē eiusdē generis vni⁹ ad alterā habitudo. sed talis pportio nō solū est inter quātitates: sed etiā inter quascūq; res eiusdē generis siue sint qualitates. siue sint quātitates. ⁊ sic de ceteris reperitur. ¶ Proportio magis pprie dicta solum est inter quātitates. et diffinitur sic. Est duarum quantitatū eiusdē generis vnius ad alterum habitudo. Per hoc qđ dicit eiusdem generis excludit q inter substantiam et accidens non est proportio magis pprie dicta: quia substantia ⁊ accidens non sunt eiusdem generis.

¶ Proportio magis proprie dicta dicit̄ duobus modis. Quedā est rationalis: ⁊ quedā irrationalis. Rationalis est illa q̄ immediate denolatur ab aliq̄ certo nūero: et pportio dupla imediate denolatur a duobus. ¶ Proportio irrationalis est illa q imediate denolatur ab aliquo certo numero: et medietas pportiōis duple imediate denolatur a pportione dupla: ⁊ pportio dupla imediate a duob⁹: ergo medietas pportiōis duple denolatur a duobus. ¶ Proportio rōnalis differt a pportione irrationali: qz pportio rōnalis solū est inter quātitates cōmensurabiles seu cōicantes. pportio irrationalis solū est inter quātitates incōmensurabiles seu non cōmunicantes reperitur.

¶ Quātitates autē cōmensurabiles rōnales seu cōicantes sunt ille q̄bus est vna mensura cōis quālibet illarū precise mensurās sicut linea bipedalis ⁊ tripedalis: quarū vtraq; mēsurat linea pedalis. Linea enim pedalis bis sumpta mensurat precise ⁊ reddit bipedale: ter vero sumpta precise mensurat ⁊ reddit tripedale. ideo linea bipedalis ⁊ tripedalis sunt quantitates commensurabiles rationales seu cōmunicantes.

¶ Quātitates autē incōmensurabiles/ irrationales seu non cōicantes sunt ille q̄bus nō est vna mensura cōis quālibet illarū p̄cise mēsurās: sicut dyametrū ⁊ costa quadrati/ qz medietas coste quadrati bis sumpta min⁹ reddit q̄ eq̄liter dyametrū. silr si ter sumatur magis reddit q̄ eq̄liter dyametrū. Silr medietas dyametri bis sūpta eq̄liter reddit dyametrū. ⁊ si bis sumatur nō mēsurat equaliter costā quadrati. ptz ergo q dyametrū ⁊ costa quadrati sunt q̄titates incōmensurabiles irrationales seu non cōicantes.

¶ Figura.

¶ Proportio rationalis in numeris reperitur: et in alijs quibuscunque quantitatibus. Proportio irrationalis nõ inter numeros reperit, sed inter alias quantitates põt esse/ et causa est: quia non sunt aliqui duo numeri significãdi quin inter illos sit proportio rationalis. quia illis est vna mensura cõmunis qualibet illarũ precise mensurans: scilicet vnitas.

¶ Proportio magis proprie dicta dicitur dupliciter. Quedã est equalitatis/ et quedã inequalitatis. Proportio equalitatis est duarũ quãtitatũ equalium adinuicem habitudo: sicut inter vnum et vnũ/ duo et duo. ¶ Proportio inequalitatis est duarũ quãtitatũ inequaliũ adinuicem habitudo. Et hec est duplex. quedã est maioris inequalitatis et quedã minoris inequalitatis. ¶ Proportio maioris inequalitatis est habitudo maioris quãtitatis ad minorẽ: vt duo ad vnũ: tria ad duo. ¶ Proportio minoris inequalitatis est habitudo maioris quãtitatis ad maiorem. vt vnum ad duo: duo ad tria.

¶ Proportio maioris inequalitatis dicitur quinque modis. Multiplex. Superparticularis. Superpartiens. Multiplex superparticularis. et multiplex superpartiens.

¶ Multiplex est habitudo maioris quãtitatis ad minorẽ illam multotiẽs cõtinens. Et hec in species infinitas partitur. Si enim maior numerus bis contineat minorẽ: tunc est proportio dupla/ et si ter tripla/ et sic in infinitum. Exemplũ proportionis duple: vt duo ad vnũ. quattuor ad duo. Exemplũ proportiõis triple: vt tria ad vnum. ix. ad. iij.

¶ Superparticularis est habitudo maioris quãtitatis ad minorẽ semel illã cõtinens et eius partẽ aliquotã vltra. Pars aliquota est illa que aliquotiẽs sumpta reddit equaliter suum totũ. Pars vero non aliquota est illa que multotiẽs sumpta non reddit aliqualiter suum totum. Ut binarius respectu quinarij: et binarius respectu septenarij. et sic de singulis.

¶ Hec vero proportio infinitã recipit sectionẽ. Unde si maior numerus semel cõtineat minorem et medietatẽ minoris numeri vltra se: tunc sexquialtera proportio vocatur: qualis est proportio. iij. ad. ij. sex ad quattuor: nouẽ ad sex. et sic de singulis vsque in infinitũ. Si autem maior numerus semel minorẽ numerũ cõtineat: et eius tertiam partẽ vltra se sexquitertia proportio vocatur sicut quattuor ad tria. octo ad sex. xvi. ad. xij. et sic in infinitũ. Si autẽ maior numerus minorẽ numerũ semel contineat et eius quartã partem vltra se. sexquiquarta vocatur vt. v. ad. iiij. x. ad octo. xx. ad. xvi. et sic de alijs. Si autem maior quãtitas semel minorẽ et eius quintam partem contineat sexquiquinta vocatur: vt sex ad quinque. et sic procedendo vt prius in numeris duplicando eos.

¶ Superpartiens proportio est habitudo maioris quantitatis ad minorem illam semel continens et aliquas partes vltra. ex quibus nõ fit aliqua pars aliquota respectu minoris numeri. Et talis proportio infinitã recipit sectionẽ. vnde si maior numerus semel minorẽ numerũ contineat et duas partes vltra: quarũ quelibet est tertia pars respectu minoris numeri ex quibus nõ fit aliqua pars aliquota respectu minoris: talis proportio dicitur superpartiens tertias: vt. v. ad. iij. x. ad. vi. xx. ad. xij. et sic in infinitũ. ¶ Si enim maior numerus semel minorem contineat: et tres partes aliquotas vltra. ex quibus non fit vna pars aliquota respectu minoris quantitatis quarũ quelibet est quarta pars respectu minoris. dicitur proportio superpartiẽs quartas qualis est hec proportio. vij. ad iiij. etc. ¶ Et si maior quantitas semel cõtineat minorem/ et tales tres partes vltra easdem quelibet est quinta pars respectu minoris quãtitatis dicitur proportio supertripartiens quintas vt octo ad quinque. etc.

¶ Multiplex est superparticularis: est habitudo ma

ioris quãtitatis ad minorẽ illã multotiens cõtinens: et eius partẽ aliquotã vltra Unde si maior nũer⁹ bis cõtinet maiorẽ ⁊ eius medietatẽ vltra. proportio dupla sexq; altera vocatur. Si ter minorẽ cõtineat proportio tripla sextaq; altera. Exẽplũ primi. v. ad. ii. x. ad. iiii. exemplũ scdi. vii. ad. ii. xiiii. ad. iiii. Si enĩ maior nũerus bis minorẽ nũerũ cõtineat. ⁊ eius tertiã partẽ vltra ꝓpõ dupla. sexq; tertia vocatur: vt septem ad tria / ⁊ dupla sexq; quarta: vt nouẽ ad quatuor.

¶ Multiplex vero superpartiẽs est habitudo maioris nũeri ad minorem illã multotiẽs cõtinens ad aliquas partes vltra ex quib⁹ non fit vna pars aliquota respectu minoris nũeri. ¶ Unde si maior nũerus bis minorẽ cõtineat ⁊ duas partes vltra: quarum quelibet est tertia pars respectu minorꝫ nũeri. Unũ si maior nũer⁹ bis minorẽ ꝯtineat ⁊ duas ptes vltra: q̃rũ q̃libet ẽ tertia ps respectu minorꝫ nũeri: dr ꝓportio dupla supbipartiẽs tertias: q̃lis ẽ hec ꝓportio octo ad tria. Si vero maior nũer⁹ ter maiorẽ cõtineat ⁊ tres partes vltra: q̃rũ quelibet est quarta pars respectu minoris nũeri: ex quibus non fit vna pars aliq̃ta respectu minoris nũeri dicitur proportio dupla supertripartiens quartas: qualis est hec ꝓportio inter vndecim et quatuor.

¶ Proportio minoris inequalitatis est habitudo minoris quãtitatis ad maiorẽ: cui⁹ tot sunt species quot sunt proportiones maioris inequalitatis: ⁊ eisdẽ noibus ⁊ ꝯsilib⁹ appellantur isto termino sub supaddito: vt subdupla / subtripla. ⁊ sic de aliis supparticularꝫ / subsuppartiẽs. Et ita de oib⁹ aliis modis: quarũ oẽs diffinitiões cũ exẽplis priorib⁹ innotescũt. ¶ Ex istꝫ notandũ est q̃ ois proportio inter duos terminos repitur. Et scis q̃ quãta est vna quãtitas ad aliã tãta est vna ꝓportio ad aliã. vt manifestũ est.

¶ Hec de proportionibus. nunc de proportionalitate dicetur.

Modo sequitur scda pars huius capituli: que de proportionalitate proportionum determinat. ¶ Proportionalitas est ordo proportionũ. ⁊ dicit tripliciter: sez ꝓportionalitas arithmetrica / geometrica / ⁊ armonica. ¶ Proportionalitas arithmetrica est qñ sunt duo termini vel plures vt equalis est excessus pmi ad secundũ / ⁊ scdm ad tertiũ: sicut duo ad tria. ⁊ sic de aliis. Ut sex ad qnq; / qnq; ad quatuor: quatuor ad tria / tria ad duo / duo ad vnũ.

¶ Differẽtia siue excessus vni⁹ q̃titatꝫ ad aliã est illud p qd minor quãtitas exceditur a maiori. ¶ Proportionalitas geometrica est qñ sunt tres termini vel plures ⁊ equalis est proportio inter primũ et scdm: sicut inter secundũ et tertiũ. Exẽplum: vt octo ad quatuor: quatuor ad duo: duo ad vnũ.

¶ Proportionalitas armonica est qñ sunt tm̃ tres termini ⁊ equalis est ꝓportio inter primũ et scdm: sicut est inter excessum primi ad secundũ / ⁊ scdi ad tertiũ. Exẽplum: sic quatuor ⁊ tria inter sex ⁊ tria est ꝓportio dupla. ⁊ int duo que est excess⁹ primi ad scdm. ⁊ vnũ que est excessus secũdi ad tertium est proportio dupla: ergo eadem est proportio inter primum ⁊ tertiũ que est inter differentiã primi ad secũdum / secundi ad tertium.

¶ Et iste proportionalitates differunt adinuicem: q2 ista arithmetrica q̃z geometrica in tribus terminis ad minus reperiũtur ⁊ in quibuscũq; nũerꝫ plurib⁹: sz armonica tm̃ i trib⁹ tmĩis repitur. ⁊ in alio etiã differũt qr vltima sez armonica semp ꝯtinua manet: sed arithmetrica et geometrica possunt eẽ discõtinue ⁊ ꝯtinue. ¶ Proportionalitas arithmetrica cõtinua est equalis

tas differentiarũ p terminũ cõem vel terminos cões copulata p vnũ terminũ cõem videlicet sicut tria ad duo/sic duo ad vnũ. Discõtinua est equalitas differẽtiarũ p nullũ terminũ cõem copulata: nec p aliquos terminos cões copulata: vt sicut se hʒ sex ad quatuor: ita tria ad duo: vl sicut quinqȝ ad quatuor ita tria ad duo. ¶ Proportionalitas geometrica cõtinua est similitudo ꝓportionũ p vnũ terminũ cõem mediũ vel p plures terminos medios copulata p vnũ terminũ. vt sicut se hʒ quatuor ad duo: ita duo ad vnũ. p plures terminos. vt sicut se hʒ. viii. ad. iiii. ita. ii. ꝛ. ii. ad vnũ.

¶ Discontinua est similitudo proportionũ per nullũ terminũ cõem: vel per aliq̃s terminos cões copulata. vt sicut se hʒ. viii. ad. iiii. ita duo ad vnũ. ¶ Medietas siue ꝓportionalitas geometrica cõtinua et discõtinua differũt inter se: in hoc ꝙ cõtinua tribus terminis vel plurib' quibuscũqȝ inuenitur. Discontinua vero in quatuor terminis ad minus: ꝛ in quibusdã pluribus inuenitur. Aliter etiã iste differũt in hoc ꝙ in proportione cõtinua oportet oẽs tres terminos in genere cõuenire: sed in discontinua possunt aliqui termini in genere diuersari. vt sicut se habet chorda ad chordã: sic se habet sonus ad sonũ: ꝛ sicut se habet hoc corpus ad hoc corpus: sic se habet hec potẽtia ad potentiam.

Proportionalia sunt illa que in aliqua proportionalitate cõueniũt. Et dicuntur tripliciter. Quedã dicunt proportionabilia proportionalitate arithmetrica: quedã geometrica: ꝛ quedã armonica. proportionalia proportionalitate arithmetrica sunt illa quorũ differẽtie sunt equales. Proportionalia proportionalitate geometrica: sunt illa quorũ proportiones sunt eedem vel equales. Proportionalia proportionalitate armonica sunt illa quorũ extremorũ ꝛ differentiarũ ꝓportiões sunt sites vel equales. Et hec oĩa in suis exemplis possunt per predicta patere: ex quo pʒ ꝙ ternarius nũerus est paucissimus nũer' in quo ꝓportionaliter reperitur: et nullus est maxim' in quo ꝓportionalitas existit.

¶ Proportionalia proportionalitate geometrica dicitur duobus modis: scʒ ꝑmutatim proportionabilia: et econtrario.

¶ Proportionalia proportionalitate permutatim. Sunt illa quorũ sicut se habet añs vni' ꝓportionis ad añs alteri' proportionis: ita se hʒ ꝯñs vnius ꝛ ꝯñs alteri' (verbi grã) sicut se habet octo ad quatuor: ita duo ad vnũ: ergo nũc ꝑmutatim: sicut se habet octo ad duo/ita quatuor ad vnũ. ꝛ ideo ibi quatuor termini proportionabiles permutatim existũt ꝛ econtrario. Proportionalia ꝓportionalitate geometrica sunt illa quorũ sicut se habet ꝯñs vnius ad añs sic se habet consequens alterius ad antecedens suum: verbi gratia: sicut octo ad quatuor: ita duo ad vnũ: ꝛ ecõtra: sicut quatuor ad octo: sic vnum ad duo.

¶ Proportionalitas geometrica dicitur quatuor modis. Disiũcta scʒ. Coniũcta. Euersa. ꝛ econtra. ¶ Disiũcta est quorũlibet antecedẽtium ad sua consequẽtia separatim proportionũ equalitas: vt sicut se habet octo ad quatuor: ita duo ad vnũ. ¶ Coniũcta proportionalitas geometrica est quorũlibet antecedentiũ cũ suis ꝯsequẽtibus indisiuncta: seu proportionalitate simplici vnius antecedẽtis cũ suo ꝯñte ad propriũ ꝯñs proportionũ similitudo. vt. viii. quatuor. iiii. ꝛ vnum: vt sicut se habet octo et quatuor ad quatuor ꝛ vnum: ita duo ꝛ vnũ ad vnum. ¶ Euersa est quorumlibet antecedentium cum suis consequentibus in disiuncta seu proportionalitate simplici vnius antecedentis cum consequẽte ad aliud antecedens: et cuiuslibet alterius antecedentis istarũ cũ suo consequẽte ad ꝓprium añs proportionum similitudo: vt sicut octo et quatuor ad octo: ita duo et vnum ad duo. ¶ Econtra est quando sunt duo ordines numerorum: et in vtroqȝ

nomero sunt tres vel plures termini. ⁊ sicut se habet primus terminꝰ primi ordinis ad suum secundum: sic se habet primus terminus secundi ordinis ad suuz secundū: ⁊ sicut se habet secūdus terminus primi ordinis ad suum tertiū sic se habet secūdus terminus secundi ordinis ad suum tertium. vt

Octo quattuor duo.	8.4.2.
Quattuor. duo. vnum.	4.2.1.

¶ Cōsimiles etiam diffinitiones ꝓportionalitate arithmetrica ⁊ ꝓportionalibꝰ alijs ꝓportionaliter equaliter differentiarū poterunt adoptari.

Nunc superest tertia pars huiꝰ capituli. Premittens quasdem suppositiones. Prima est hec. Omnes ꝓportiōes sunt eedē vel equales quarū denoīationes sunt eedem: vel equales. ¶ Secunda suppō est hec. si sunt tres termini tm̄ quorū primꝰ est maior secūdo / scdꝰ maior tertio. ꝓportio primi ad vltimū cōponitur ex illis. hoc est cōponitur ex ꝓportione primi ad scdm: et scdi ad tertiuz. ¶ Tertia suppo est. si sint tres termini vel plures quorū primus est maior scdo: secūdus maior tertio: ꝓportio primi ad vltimū cōponitur ex illis. ¶ Quarta est hec. si sint duo equalia comparata ad aliquod tertiū: eadē erit ꝓpō inter vnum ⁊ illud tertiū sicut inter reliquū illorū ⁊ illud tertiū. ¶ Quinta. si sint due ꝙtitates inequales ꝯparate ad aliquod tertiū: maior erit ꝓportio minoris ꝙtitatꝭ ad illud tertiū ꝙ maioris ad illud tertiū. ⁊ econtra. maior erit ꝓportio tertij ad maiorē ꝙ ad minorē. ¶ Sexta suppō est hec. ꝙ aliqd cōponitur ex duobus equalibꝰ: illud compositū est duplū ad quodlibet illorū. Et si fuerit cōpositū ex tribus: est tertium ad quodliz illorū. ¶ Septima suppō est. ꝙ aliquid cōponitur ex duobus inequalibꝰ: illud compositū est plus ꝙ duplum ad minus. ⁊ minus ꝙ dupluz ad maius. Exemplū tripedale componitur ex pedale ⁊ bipedale: et est plus ꝙ duplum ad pedale ⁊ minus ꝙ duplum ad bipedale. qđ est maius. ¶ Est ⁊ vna suppositio si fuerint quattuor ꝙ̄titates ꝓportionales ad īuicem: si fuerint prima illarum maxima: et vltima illarum minima. primam et vltimam pariter acceptis ceteris duobus maiores necesse est esse.

¶ Iste autem quinqꝫ prime suppositiones sunt probate per euclidem: et due vltime satis patent per rationem.

¶ Prima conclusio est hec. Si sunt tres termini proportionales ꝓportionalitate geometrica, ⁊ primus terminus est maior secūdo secundus maior tertio. ⁊ si fuerit proportio maioris inequalitatis proportionalitate geometrica. vt vnum ad duo / duo ad tria. proportio primi ad vltimuz est precise dupla ad proportionē primi ad secundum / et secundi ad tertium. Et hoc probatur. et capio istos tres terminos octo / quattuor / et duo. tunc arguitur sic: inter octo ⁊ quattuor est proportio dupla. et inter duo ⁊ quattuor est eadem proportio: ergo ille proportiones sunt similes. consequentia patet, per primam suppositionem. Tunc arguitur sic per secūdam suppositionem: quādo sunt tres termini. ⁊c. et hic sunt tales tres termini. ergo proportio primi ad vltimum componitur ex illis: et isti sunt equales vt probatū est. ergo componitur ex duobus equalibus. ergo est dupla ad quodlibet illorum. cōsequentia tenet per secundam suppositionem.

¶ Secunda conclusio est hec. Si sint quattuor termini proportionales proportionalitate geometrica: proportio primi ad vltimū est tripla ad proportionem primi ad secundum. ⁊c. Hoc probo sic: et capio istos quattuor terminos octo: quattuor: duo: et vnum. Tunc sic. Hic sunt quattuor termini: et primus est maior secundo: secūdus maior tertio. ⁊c. ergo proportio pri-

mi ad vltimum componitur ex illis: consequentia tenet per tertiã suppositionẽ sed equalis est proportio primi ad secundum. ⁊ sic de aliis. ergo proportio primi ad vltimũ componitur ex tribus equalib⁹: et per ꝯñs est tripla ad quelibet istarum. ꝯña tenet per sextam suppositionẽ. Et si sint quinq; termini proportio primi ad vltimum est quadrupla. ⁊c. et sic in infinitum.

¶ Tertia conclusio est hec. Si fuerint tres termini, et primus fuerit plusq̄ duplus secũdi. secũdusq; equaliter duplus tertũ: proportio primi ad tertium erit minor q̄ dupla ad ꝓportionẽ primi ad secundũ: et maior q̄ dupla ad proportionẽ secundi ad tertium. Hoc probo sic. ⁊ capio istos tres terminos. sex/duo/ vnum. Tunc arguo per secundã suppositionem. Si sint tres termini. ⁊c. sed hic sunt tres tales termini. ergo proportio primi ad vltimum cõponitur ex illis: sed maior est proportio primi ad secundum q̄ secũdi ad tertiũ, ergo proportio primi ad vltimum componitur ex duobus inequalibus: ergo est plusq̄ dupla ad minus ⁊ minus q̄ dupla ad maius. cõsequentia tenet per septimam suppositionẽ. sed magis est proportio primi ad secundũ q̄ secundi ad tertium. ergo ꝓportio primi ad vltimũ est minor q̄ dupla ad proportionẽ primi ad secundũ: ⁊ maius q̄ dupla ad ꝓportionẽ secundi ad tertium. sed ꝓportio primi ad vltimũ est proportio sextupla: et proportio primi ad secundũ est ꝓportio tripla. ⁊ ꝓportio secundi ad tertiũ est dupla: ergo proportio est minor q̄ dupla ad proportionẽ triplam: ⁊ maior q̄ dupla ad proportionẽ duplam.

¶ Quarta cõclusio est hec. Si fuerit primum equaliter duplum secundi: fuerit secũdum maius q̄ duplum tertũ. ꝓportio primi ad vltimum erit minor q̄ dupla ad proportionem secundi ad tertium. probat̃ sic. ⁊ capio istos terminos sex/tria/vnum. Tunc arguo per secundã suppositionem/ si sint tres termini. ⁊c. sed hic sunt tales tres termini. ergo proportio primi ad vltimum componitur ex illis. sꝫ maior est proportio secundi ad tertiũ q̄ primi ad secundum. ergo componitur ex duobus inequalibus. et per consequens est plus q̄ dupla ad minus: ⁊ minus q̄ dupla ad maius. sed maior est proportio secundi ad tertium q̄ primi ad secundum. ergo proportio primi ad vltimuꝫ est minor q̄ dupla ad proportionem secundi ad tertium. sed proportio primi ad vltimuꝫ est proportio sextupla. et proportio primi ad secundum est proportio dupla: et proportio secundi ad tertium est proportio tripla: ergo proportio sextupla est minor q̄ dupla ad proportionem triplam. et maior q̄ dupla ad proportionem duplam.

¶ Quinta conclusio est. Si fuerit primum minus q̄ duplum secundi fuerit q̄ secundus equaliter duplum tertũ: proportio primi ad vltimum erit maior q̄ dupla ad proportionem primi ad secundũ: ⁊ minor q̄ dupla ad proportionem secundi ad tertium. Hoc probatur ⁊ capio istos tres terminos sex/quatuor/duo. Tunc arguo per secundam suppositionẽ. Si sint tres termini. ⁊c. sed hic sunt tales tres termini. ergo ꝓportio primi ad vltimum componitur ex illis: sed iste proportiões sunt inequales. ergo proportio primi ad vltimum cõponitur ex inequalibus. ergo est plusq̄ dupla ad minus: et minus q̄ dupla ad maius. sed maior est proportio secundi ad tertiuꝫ q̄ primi ad secundũ. ergo proportio primi ad vltimum est maior q̄ dupla ad proportionẽ primi ad secundũ. et minor q̄ dupla ad proportionem secundi ad tertium. et sic tripla maior est q̄ dupla ad sexquialteram minor q̄ dupla ad proportionẽ duplam. ⁊c. vt patet intuenti. ergo. ⁊c.

¶ Sexta conclusio est hec. Si fuerint tres termini quorum primus est duplus ad secundum fueritq; secundus minus q̄ secundus ad tertium proportio primi ad vltimum erit maior q̄ dupla ad proportionẽ secundi ad tertium: probatur sic. et capio istos tres terminos: octo/quatuor/tres. tunc arguo per secundam suppositionem. Si sint tres termini. ⁊c. sed hic sunt ta

les tres termini: ergo. ⁊c. sed illi sunt inequales: ergo proportio primi ad vltimũ componitur ex inequalibus duobus: ergo. ⁊c. Sed maior est proportio primi ad secundũ q̃ secundi ad tertium. ⁊ ꝓportio primi ad vltimũ est dupla superbipartiens tertias. ⁊ proportio primi ad secundum est dupla. ⁊ secundi ad tertium sexq̃tertia: ergo proportio dupla superbipartiens tertias est maior q̃ dupla ad sexq̃alteram ⁊ minor q̃ dupla ad proportionem duplam.

¶ Sexta conclusio est hec. in proportione equalitatis nulla est maior nec minor proportio equalitatis. ꝓbatur: q: omnes ꝓportiones equalitates sunt equales: ergo nulla est alia maior neq̃ minor. nec proportio inequalitatis est maior equalitatis ꝓportione: q: nõ ꝓportio minoris nec maioris inequalitatis: ⁊ omnis ꝓportio inequalitatis. aut est minoris inequalitatis aut maioris inequalitatis: ergo conclusio vera. Probatũ est nunc ꝙ proportio equalitatis proportione equalitatis non est maior neq̃ minor. Iam probatur ꝙ proportio maioris inequalitatis non erit maior ꝓportione equalitatis nec minor: q: si sit maior ergo ꝓportio que est inter quatuor ⁊ vnum est dupla ad ꝓportionẽ que est inter. ij. et. ij. et cũ arguitur sic. proportio. iiij. ad. i. est dupla ad proportionẽ scdi ad scdm: ergo proportio. ij. ad. ij. est subdupla ad istam: et ꝓportio dupla ad vnum: et subdupla ad eã: ergo ille ꝓportiones sunt equales. ij. ad. ij. ⁊. ij. ad. i. ꝯña pꝫ per primã suppositionẽ. Tunc arguitur sic. ille ꝓportiones. ij. ad. ij. et. ij. ad. i. sunt equales. et añtia sunt equalia. et añtia se habent inequali proportione ad sua ꝯña: ergo ꝯña sunt equalia. sed illud est impossibile: ergo illud ex quo seq̃tur. Iam ꝓbatur ecõtra. ꝙ proportio equalitatis nõ sit maior ꝓportiõe maioris inequalitatis: q: si sit: g proportio. iiij. ad. iiij. est dupla ad ꝓportionẽ. ij. ad. i. tunc arguitur sic. proportio. iiij. ad. iiij. est dupla ad proportionẽ. ij. ad. i. et proportio. ij. ad. i. est dupla ad eã: ergo iste proportiones. iiij. ad. iiij. et. ij. ad. i. sunt equales et añtia sunt equalia. et añtia se habent inequali ꝓportione ad ꝯña: ergo ꝯña sunt equalia: g. iiij. et. i. sunt equalia quod est impossibile. ergo illud ex quo sequitur.

¶ Iam arguo. ꝙ ꝓportio minoris inequalitatis non sit maior proportione equalitatis: nec minor. et primo probo ꝙ non sit maior q: si sic probatur ꝙ proportio vnius ad duo est dupla ad ꝓportionẽ vnius ad vnũ. ergo proportio vnius ad vnum est subdupla ad eam. et proportio vnius ad. iiij. est subdupla ad eam: ergo ille proportiones vnius ad. iiij. et vnum ad vnum sunt equales. consequentia tenet: vt prius. et tunc ille ꝓportiones sunt equales et antecedentia sunt equalia. et antecedentia se habent inequali proportione ad sua consequentia. ergo sua cõsequentia sunt equalia: ergo quatuor ⁊ vnũ sunt equalia. cõsequens est impossibile: ergo illud ex quo sequitur.

¶ Iam probatur econtra. ꝙ proportio equalitatis nõ sit maior proportione minoris inequalitatis. et arguitur sic. et ponatur ꝙ ꝓportio vnius ad vnũ sit dupla ad proportionem vnius ad quatuor. tunc arguitur sic. proportio vnius ad vnum est dupla ad proportionem vnius ad duo. et proportio vnius ad duo est dupla ad eam: ergo iste ꝓportiones sunt equales vnius ad vnũ: ⁊ vnius ad duo. ꝯña tenet sicut prius. et añtia sunt equalia. et añtia se habẽt inequali proportione ad sua ꝯña: ergo sua ꝯña sunt equalia: ergo duo et quatuor sunt equalia quod est impossibile: g illud ex quo seq̃tur. Quintã sequitur conclusionem esse verã per quamlibet eius partem. ¶ Sed contra istam conclusionẽ arguo sic et capio istos tres terminos. sex/quatuor/sex. tunc per secundam suppositionẽ proportio primi ad vltimũ componitur ex proportione primi ad scdm: ⁊ secundi ad tertium. ⁊ omne compositum quacũq̃ parte ipsius est maius: ergo proportio primi ad vltimum est maior ꝓportione primi ad duo. ⁊ etiam duo ad tres. ⁊ proportio primi ad vltimum est proportio equalitatis. ⁊ proportio primi ad secundum est proportio maioris inequalitatis. et proportio scdi ad tertiũ. est proportio minoris inequalitatis: ergo proportio equalitatis est maior proportione maioris inequalitatis. ⁊ etiam minoris inequalitatis.

¶ Pro illo dicitur q̃ scd̃a suppositio intelligitur put
ipsa ibidē inscribitur: ⁊ hoc est si prim⁹ terminus est maior scd̃o. et secūdus maior
tertio. sed sic non est in proposito. Aliter contra eandē cōclusionē arguit sic. et ca
pio istos terminos: sex / quatuor / ⁊ quatuor. tunc arguo p̄ quintā suppōnem: ma
ior est proportio inter sex ⁊ q̄tuor: q̄ inter quatuor ⁊ quatuor et proportio sex ad
iiij. est ꝓportio maioris inequalitatis et proportio quatuor ad quatuor est pro
portio eq̄litatis: ergo ꝓportio maioris inequalitatis est maior proportiōe equa
litatis. Pro isto dicitur q̃ quinta suppositio intelligitur de duob⁹ inequalib⁹ cō
paratis ad aliquod tertium in eodem genere: sed sic non est hic.

¶ Tertio contra istam cōclusionem arguitur sic. Et ca
pio tres terminos. sex / sex / sex tūc p̄ primā cōclusionē adiuncta scd̃a suppōne pro
portio primi ad vltimū est dupla ad q̄lz earū: ergo vna ꝓportio ineq̄litatis alia
est maior. Pro illo dr̄ q̃ p̄ma cōclusio est v̄a vbi est proportio maioris ineq̄litatis
primi ad scd̃m: ⁊ scd̃i ad tertiū: ⁊ intellect⁹ scd̃e suppōnis p̄z ex p̄dictis. ⁊ sic cessat
obiectio. ¶ Hic seq̄tur de quinta opinione geometrica suppō est q̃ nulla propor
tio maioris inequalitatis proportiōe minoris est maior vel minor. Ista sicut pre
cedentis. per impossibile declarabis et deduces ad hoc impossibile. s. q̃ aliqua p̄
portio maioris inequalitatis ⁊ aliqua minoris sunt equales / ⁊ per cōsequens ali
quod maius ⁊ minus illo adinuicem adequatur quod est impossibile.

Sequitur iam quarta pars huius tractatus in
qua determinatur penes quid habet velocitas
in motibus attendi diuersas opiniones pertractans: quarū prima est hec. et po
nit velocitatē in motibus sequi excessum potētie motoris ad potentiā rei mote
hoc est si sint due potentie ⁊ due resistentie ⁊ p̄ maiorē excessū excedit pria poten
tia suā resistentiā q̄ .ij. ad suā. tunc maiori velocitate mouet prima potentia suā
resistentiā q̄ .ij. suā. Exemplū. vt si A sit vna potētiā vt octo. ⁊ B sua resistētia vt
quatuor C / vna alia potentia duo. D / sua resistentia vt vnū. tunc per istā opinio
nē in quadruplo maiori velocitate mouet prima potentia suā resistentiā q̄ secū
da suā: q: in quadruplo per maiorem excessum excedit prima potentia suum resi
stentiā q̄ secunda suā. Prima enī excedit suā resistentiā per quatuor et .ij. p. i. et
excessus vt quatuor est / quadruplus ad vnum: ergo in quadruplo maior est ex
cessus prime potentie ad suā resistentiam q̄ duo ad suam.

¶ Pro ista opinione videtur esse philosophus secūdo
de celo in fine. vbi vult q̃ ꝓportionaliter secundum equipollentias contingit mo
uere id est secundū excessus. ⁊ ex dictis autoris septimo phisicorum commento.
xxxv. vbi dicit q̃ velocitas propria vniuscuiusq; motui sequitur excessū potentie mo
toris super potentiam moti.

¶ Ista tamen opinio multis modis destrui potest.
Contra quam oppinionez arguitur sic. Data ista opinione sequitur q̃ aliquis mo
tore potentie motiue mouetur aliquod mobile potentie resistētie per aliqd̃ spa
cium in aliquo tempore medietatē motoris nō moueret medietate moti p̄ equa
le spacium in aliquali tempore. sed totū per medietatem spacij: quia tot⁹ motor
vel tota potentia motiua excedit totum motuz vel totam resistentiam per totū
excessum. sed medietas motoris excedit motionem moti per medietatē excess⁹
ergo in duplo velocius penes hanc opinionem mouetur totus motor cū tota re
sistentia q̄ medietas motoris cuz medietate resistentie: ergo in equalitatez par
tis totus motor mouetur tantam resistentiam per totum spacium quo tempore
medietas motoris mouebit motum resistentie totum per medietatez spacij. Et
falsitas patet per Aristotelem septimo phisicoruz. vbi dicit in fine / et probat hāc
conclusionem. Si aliqua potentia moueat ad mobile per aliquod spacium in ali

quo tempore inequaliter mouebit inequaliter per idem spacium in equali tempore. Dicit enim q ita esse habet et secūdum eandem proportionem inequalitatis ad medietatem sicut totum ad totum: ergo motus sunt equiuoce. Secundo: data ista opinione sequitur ex duobus motoribus diuisim mouentibus duo mobilia per equale spacium in equali tempore secundi duo motores non mouerunt cōiunctim ista duo mobilia coniuncta per equale spacium in equali tempore. Sed per secūdum spacium consequentia tenet: quia excessus istorum duorū cōiunctorū adinuicem duo mobilia coniuncta est duplus ad excessum vnius motoris istorū per suum mobile vbi ergo in numeris quibus binarius excedit vnitatē per vnitatem. Duo autem binarij qui quaternariū cōstituunt excedunt duplas. duplas vnitates q̄ existunt qualitas per equalitatē que est dupla ad excessum binarij super vnitatē. ꝛ ita est in omnibus alijs vbi dupla excessa a duplis excessibus equaliter extendunt. Et falsitas istius conclusionis patet per Aristotelem secundo phisicorum vbi prius probat hanc conclusionē. Si due potentie diuisim mouent duo mobilia diuisa per equalia spacia in equali tempore. iste due potentie coniuncte mouebunt ista duo mobilia coniuncta per equale spacium in equali tempore. sicut enim se habet motus compositus ad motum compositum sic motus simplex ad motum simplicem.

¶ Tertio contra hanc opinionem arguitur sic. Data illa opinione sequitur q ex ꝓportione geometrica sunt sibi uature proportionū motoris ad sua mota nō sequit equalitas velocitatū motuū: ꝛ hoc qr non est ibi eq̄litas excessuū. eadē enī ꝓportio est duo ad vnū. ꝛ sex ad tria. excess⁹ tn̄ vni⁹ est vnitas: ꝛ excessus alteri⁹ est ternari⁹. ꝛ illud est directe cōtra Aristotelē. vij. phisicoꝝ I fine ꝛ in multꝭ alijs locis. vbi semꝑ ex eq̄litate ꝓportionū motoris ad sua mota arguit velocitatē in motub⁹. nec pōt dici Aristotel. intēdit ꝓpter ꝓportionē ꝓportionalitate arithmetrica vbi est equalitas excessuū: vt dicūt quidē. Secūdo enī phisicoꝝ ꝓbat philosophus scđam conclusionē. Si aliqua potētia moueret aliqđ mobile ꝑ aliqđ spaciū in aliquo tp̄e inequalitas motoris mouebit medietatē moti ꝑ equale spaciū inequaliter: qr sic se habebit ꝛ secundū eandem ꝓportionē inequalitas ad inequalitatē/sicut totus motor ad totum.

Sequitur de quinta opinione que est vera. Et ponit q velocitas motus sequitur proportionem geometricam.

¶ Sententia illi⁹ opiniōis est hec. Si sint due potētie ꝛ due resistentie ꝛ maior est ꝓportio inter primā potentiā ꝛ suā resistentiā q̄ꝫ inter secundā et suā resistētiā: velocius mouebit ꝓma potentia ad suā resistentiā q̄ꝫ secunda ad suā resistentiā sicut vna ꝓportio est alia maior: ita vna velocitas est alia maior. Exēplū. Sit A vna potentia vt octo. B/sua resistentia vt duo. sit C/vna potētia vt quatuor. D/vna resistētia: vt duo. moueat A/cū B. et C/cū D. tūc per illā opinionē in duplo veloci⁹ mouebit A/cū B q̄ꝫ C/cū D. qr in duplo est maior ꝓportio inter a/ꝛ b/q̄ꝫ inter c/ꝛ d. ista opinio ptꝫ ꝑ Aristotel. vij. phisicoꝝ. ꝛ vbi dicit velocitas mot⁹/sequit ad q̄ꝫtitatis ꝓportionē. ideo si fuerit ꝓportio maior/tanto velocior erit motus. ꝛ q̄ꝫcunqꝫ erit ꝓportio minor/tanto motus erit tardior ꝑ Aristotel. vij. ꝛ cōmento. iij. ꝛ viij. Ex duplicatiōe ꝓportiōis potētie motoris ad motū arguit duplationē velocitatis in motu/sic dicēs. Si ꝓportio potētie motoris ad motū sit dupla illius ꝓportionis. sic velocitas erit dupla ad aliā velocitatē. ergo. ꝛc̄.

¶ Preterea non videtur alia positio qua potest rationaliter saluari propotio velocitatum in motibus nisi aliqua dictarum quinqꝫ: quatuor prime sunt destructe. tantum ergo remanet quinta vera: sic ergo patet conclusio q proportio velocitatum in motibus sequitur proportionem geometricam. ꝛ cetera.

¶ Iuxta illam opinionem sunt conclusiones plures concedende. Quarum prima est hec.

¶ Si vna potentia se habeat in proportione dupla ad suam resistentiam: duplata potentia stante resistentia duplicabitur et motus. hoc probo sic. Et sit A vna potentia vt octo. B vna potentia vt quatuor. C vna resistentia vt duo. Tunc per illam conclusionem: si fuerit proportio maioris inequalitatis primi ad secundum. et .ij. ad .iij. etc. sed hic sunt tales tres termini et equalis proportio primi ad secundum et secundi ad tertium. ergo proportio primi ad vltimum est dupla ad qualibet earum. et motus sequitur proportionem. ergo in duplo mouebitur velocius A cum C quam B cum C. sed si octo duplicetur tanta velocitate B cum C: sicut A nunc mouetur cum C ergo conclusio vera.

¶ Secunda conclusio est hec. Si aliqua potentia se habeat in proportione dupla ad suam resistentiam in duplo velocius sufficit illam potentiam moueri cum medietate illius resistentie quam cum tota resistentia. hoc probatur sic. sit A vna potentia vt octo. B sua resistentia vt quatuor. et C alia resistentia vt duo. Tunc arguo per primam conclusionem. Si fuerit proportio maioris inequalitatis primi ad secundum: secundi ad tertium etc. sed hic sunt tales tres termini: ergo proportio primi ad vltimum est dupla ad qualibet illarum: et motus sequitur proportionem: ergo in duplo velocius sufficit A moueri cum C quam cum B. et C est medietas B ergo conclusio vera.

¶ Tertia conclusio est hec. Si fuerit aliqua potentia se habens in maiori proportione quam dupla ad resistentiam. duplicata potentia stante resistentia: non duplicabitur motus. Probatur ista conclusio sic. Sit A vna potentia vt sex. B sua resistentia vt duo. C vna potentia vt duodecim. Tunc arguo per quartam conclusionem secunde partis. scilicet si fuerit primum equaliter duplum .ij. fueritque secundum maius quam duplum tertij etc. sed sic est in proposito. ergo proportio primi ad vltimum est minor quam dupla ad proportionem secundi ad tertium. sed motus sequitur proportionem: ergo non in duplo velocius mouebitur B cum C quam A cum B. sed cum sex .i. s dupletur. tunc tanta velocitate sufficeret A moueri cum B. sicut C nunc sufficit moueri cum B. ergo conclusio vera.

¶ Quarta conclusio est hec. Si fuerit vna potentia se habens in maiori proportione quam dupla ad suam resistentiam non in duplo velocius sufficit istam potentiam moueri cum medietate illius resistentie quam cum tota illa resistentia. hec conclusio probatur sic. sit a vna potentia vt sex. b sua resistentia vt duo. C alia resistentia vt vnum. tunc arguitur per tertiam conclusionem tertie partis. Si fuerit primum maius quam duplum secundi. fueritque secundum equaliter duplum tertij. etc. sed sic est in proposito. ergo proportio primi ad vltimum erit minor quam dupla ad proportionem primi ad secundum: sed motus sequitur proportionem. ergo non in duplo velocius sufficit a moueri cum b quam c. et c est medietas b: ergo conclusio vera.

¶ Quinta conclusio est ista. Si sit vna potentia se habens in minore proportione quam dupla ad suam resistentiam duplata potentia stante resistentia plus quam duplo velocius erit motus. hoc probatur sic. sit A vna potentia vt sex. B sua resistentia vt quatuor. C alia potentia vt duodecim: tunc arguo per sextam conclusionem tertie partis si fuerit primum duplum secundi: et secundum minus quam duplum tertij. proportio primi ad vltimum erit maior quam dupla ad proportionem .ij. ad .iij. et minor quam dupla ad proportionem primi ad secundum. sed motus sequitur proportionem. ergo plus quam duplo velocius mouebitur C cum B quam A cum B. sed si A duplaretur tanta velocitate sufficeret A mouere cum B. sicut C cum B. nunc sufficit: ergo conclusio vera.

¶ Sexta conclusio est hec. Si aliqua potentia se habet in minore proportione quam dupla ad suam resistentiam plusquam in duplo velocius sufficit illam potentiam moueri cum medietate illius resistentie quam cum tota resistentia